

ფოტომატიკა დეკანოზი ლეონტი ღვინიაშვილი 1872-1935

„თელავში ბუმბერაზი ჭადრის გასწვრივ აივნიანი ლამაზი სახლი ღვინიაშვილებს ეკუთვნოდა. ვინ არ ყოფილა სტუმრად ამ სახლში: ლადო მესხიშვილი თუ ნიკო შიუკაშვილი, კოტე მარჯანიშვილი თუ სანდრო ახმეტელი, „ცისფერყანნელები“ თუ „არიფიონელები“. ამ სტუმართმოყვარე ოჯახს სათავეში ედგნენ სოფელ ვანთის ხელთუქმნელი ეკლესიის დეკანოზი ლევან ღვინიაშვილი და სოფელ კაკაბეთიდან მატაცა-ანთ ნატო — წერს გაზეთ „ალაზნის განთიად-ში“ ბატონი გიორგი ჯავახიშვილი. სწორედ დეკანოზ ლევან ღვინიაშვილზე გვინდა მოვითხროთ რამდენიმე სიტყვით.

დეკანოზი ლეონტი — ერისკაცობაში ლევან ილიას ძე ღვინიაშვილი 1872 წელს დაიბადა. თელავის სასულიერო სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ, 1888 წელს თბილისის სასულიერო სემინარიაში ჩააბარა, რომელიც 1894 წელს პირველი ხარისხის დიპლომით დაასრულა. 1894 წლის 1 მაისს თბილისის სიონის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის საკათედრო ტაძარში გორის ეპისკოპოსმა ალექსანდრემ (ოქროპირიძე) დიაკვნად აკურთხა, ხოლო ამავე წლის 6 მაისს თბილისის ეგზარქოსების ჯვრის სახელობის კარის ეკლესიაში საქართველოს ეგზარქოსმა ვლადიმერმა (ბოგოიაველენსკი) მღვდლად დაასხა ხელი და ვანთის მაცხოვრის ხელთუქმნელი ხატის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად განამწესა. 1899 წლის 4 ივლისს მღვდელი ლეონტი თელავი-სილნალის სასწავლო კომიტეტში დეპუტატად აირჩიეს. 1902 წლის აღდგომას, წმინდა სინოდის ბრძანების საფუძველზე საგვერდულით, ხოლო 1910 წლის აღდგომას, სკუფიით დაჯილდოვდა. ამავე წლის 10 ივლისს კურდღელაურის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიაში გადაიყვანეს. 1912 წლის 9 თებერვალს თელავის მაზრის, პირველი ოლქის მთავარხუცესად აირჩიეს. 1915 წლის 6 მაისს კამილავკა უბოძეს. 1917 წლის სექტემბრიდან ალავერდის საეპარქიო საბჭოს წევრია. 1918 წლიდან ახმეტის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად დაინიშნა და სამკერდე ოქროს ჯვრით დაჯილდოვდა.

დეკანოზი ლეონტი მონაწილეობდა 1917 წლის 11-17 სექტემბრისა და 1920 წლის 27 ივნისის საქართველოს სამოციქულო ეკლესიის პირველ და მეორე საეკლესიო კრებებზე. 1919 წელს მას დეკანოზის წოდება მიენიჭა. 1920 წელს ახმეტის ოლქის მთავარხუცესად დაინიშნა. 1922 წლის 11 სექტემბერს და 1924 წლის დასაწყისში ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლებმა ორჯერ დააპატიმრეს და ციხეში ჩასვეს. ციხიდან გათავისუფლებულ მოძღვარს ხელისუფლება მოსვენებას არ აძლევდა და ბინძური გზებით ცდილობდა მისი ავტორიტეტის შელახვას. ამასთან დაკავშირებით 1924

წლის 26 მარტს იგი იძულებულია თხოვნით მიმართოს ალავერდელ ეპისკოპოსს დავითს (კაჭახიძე): „ვინაიდან პირადი მტრების ინტრიგებით ისეთი მდგომარეობაა შექმნილი, რომ მე წამდაუნუმ მატუსალებზე უმიზეზოდ, უმორჩილესად გთხოვთ, გადამიყვანოთ ახმეტიდან სოფელ შალაურში, რომელიც მღვდელ ქრისტეფორე ყოჩიაშვილის გარდაცვალების გამო ითვლება ამჟამად თავისუფლად და მომცეთ საშუალება ამ მოხუცებულობის დროს ჩემს სახლში დავბინავდე, რადგან თელავში საკუთარი სახლი მაქვს და სოფელი შალაური კიდევ, მოგეხსენებათ, თითქმის მიკრულია თელავზე“. მეუფე დავითმა გაითვალისწინა მისი თხოვნა და ამავე წლის აპრილიდან დეკანოზი ლეონტი შალაურის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიაში გადაიყვანა. 1929 წლის აღდგომას, ალავერდელმა ეპისკოპოსმა სტეფანემ (კარბელაშვილი) ეკლესიაში ერთგული და უანგარო სამსახურისათვის ენქერით დააჯილდოვა. 1931 წლის მარტში, დეკანოზ ეპიფანე ჯაოშვილის გარდაცვალების შემდეგ, საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ქრისტეფორემ (ციციქიშვილი) მამა ლეონტი ქ. თელავის „ღვთაების“ სახელობის საკათედრო ტაძრის წინამძღვრად და ალავერდის ეპარქიის მთავარხუცესად დანიშნა.

1932 წლის 30 ივნისით დათარიღებულ წერილში მთავარხუცესი, დეკანოზი ლეონტი ღვინიაშვილი მწუხარებით მიმართავს საქართველოს ეკლესიის წმინდა სინოდს, რომ კახეთის თვალი და გული, ალავერდის წმინდა გიორგის სახელობის საკათედრო ტაძარი მეტად უნუგეშო მდგომარეობაშია. „მისი ეზო სანახირედ არის გადაქცეული, მღვდელმონაზონ სტეფანეს კოლმეურნეები მეტად უხეშად ექცევიან. სამჯერ გატეხეს ტაძარი, წაიღეს შემდეგი ნივთები: სამი თვალი ამოაცალეს წმინდა იოსებ ალავერდელის ხატს, ჩამოხსნეს კრესტაბმელი, რვა არშიანი თოკით, წაიღეს ნამწვავი კელაპტრები, დაახლოებით 5 გირვანქამდე. ტაძარში ამჟამად აწყვია კასრები, სადაც კომბოსტოსა და კიტრის ნილია ჩადებული, რის გამოც ტაძარში საშიშელი სუნი დგას. მღვდელმონაზონი სტეფანე ეს ბოლო 5 თვეა საერთოდ გააგდეს ტაძრიდან და ეკლესიის მომორებით დასახლდა. გთხოვთ უმდაბლესად, აღძრად შუამდგომლობა სადაც ჯერ არს, რათა ალავერდის ტაძარი იყოს შენახული ჯეროვნად, როგორც ისტორიული ძეგლი“.

მიუხედავად ქვეყანაში არსებული მძიმე ვითარებისა, კათოლიკოს-პატრიარქი კალისტრატე (ცინცაძე), რომელსაც მინდობილი ჰქონდა ალავერდის ეპარქიის მართვაც, შეძლებისდაგვარად ახერხებდა ყურადღება მიექცია იქ მიმდინარე მოვლენებისათვის. იგი დროგამოშვე-

ბით ჩადიოდა ეპარქიაში სამღვდელმთავრო მსახურების ჩასატარებლად და სიტუაციის ადგილზე გასაცნობად, გარდა ამისა, როცა თვითონ ვერ ახერხებდა ამას, მაშინ საკათოლიკოსო სინოდის წევრებს აგზავნიდა, რომელთაც ევალეზობდათ შეესწავლათ იქ არსებული სიძნელეები და პრობლემები, დაეთვალაწიერებინათ მოქმედი ტაძრები და შემდეგ ცნობები მიენოღებინათ საკათოლიკოსო სინოდისათვის. ამ მოვლენათა ეპიცენტრში ყოველთვის ფიგურირებს დეკანოზი ლეონტი ღვინიაშვილი, რომელსაც უმძიმეს პირობებში უხდებოდა საეკლესიო მოღვაწეობა. აქვე კარგად არის ასახული მაშინდელი კახეთის სულიერი მდგომარეობაც. ამიტომ საჭიროდ ჩავთვალეთ სრულიად გაგაცნოთ ერთ-ერთი მათგანი:

„1932 წლის 23 სექტემბერს, პარასკევს, ღამის 1 საათზე, კახეთის მატარებლით კათოლიკოს-პატრიარქი საკათალიკოსო საბჭოს წევრებთან ერთად, დეკანოზ ბენიამენ კანდელაკთან, სიონის ტაძრის კანდელაკ დეკანოზ მიხეილ ნაცვლიშვილთან, დეკანოზ დიმიტრი ლაზარიშვილთან და პროტოდიაკონ ამბროსი ახოზაძესთან ერთად, გაემგზავრა თელავში, ჯვართამაღლების დღესასწაულზე დასასწრებად და ალავერდის ტაძარში სამღვდელმთავრო წირვა-ლოცვის ჩასატარებლად: „დილის 10 სთ-ზე ჩავედით სადგურში. რკინიგზაზე დაგვხვდა მთავარბუცესი დეკანოზი ლეონტი ღვინიაშვილი სამღვდელთაგან. კათალიკოსი დარჩა ღვინიაშვილის სახლში იმ დღეს. შაბათს 24-ში და კვირას 25-ში დილით პატრიარქმა წირვა-ლოცვა ჩაატარა „ღვთაების“ საკათედრო ტაძარში არქიმანდრიტ მელქისედეკის თანამწირველობით. სამწუხაროდ, უნდა აღინიშნოს, რომ ეკლესიაში მსახურებას მცირე ხალხი დაესწრო. როგორც ლოცვის, ისე წირვის შემდეგ პატრიარქმა იქადაგა. წირვის შემდეგ გადახდილ იქნა პანაშვიდი დეკანოზ ეპიფანე ჯაოშვილის სულის საოხად, რომელსაც დაესწრენ განსვენებულის ოჯახის წევრები და ახლობლები. კვირა საღამოს მისი უწმიდესობის განკარგულებით მოხდა კრება ალავერდის საეპარქიო საბჭოს, რომელსაც დაესწრენ ადგილობრივი სამრევლო საბჭოს თავჯდომარე და სასულიერო პირნი. განსაკუთრებით დამსწრეებთ მიეცათ წინადადება გამოეთქვათ მოსაზრება ალავერდის ეპარქიის მუდმივი მღვდელმთავრის დანიშვნის შესახებ, თუნდაც იმ პირობით, რომ იცხოვროს თბილისში და დროებით მიმოიხილოს ეპარქია, თუ ადგილობრივი გარემოება ხელს არ უწყობს მის თელავში ცხოვრებას. დამსწრეებმა ერთხმად აღნიშნეს, რომ მუდმივი მღვდელმთავრის დანიშვნა, ამ დროისათვის არ არის

მამა ლეონტი სიმამრთან
მღვდელ ისააკ მატათაშვილთან ერთად

შესაძლებელი ეპარქიაში. საეპარქიო შემოსავლის სიმცირე, მისი შემთხვევითი ხასიათი, ბინის უქონლობა, ხელს შეუშლის მღვდელმთავრის მსახურებას. ამ ყაზად ისეთი მძიმე მდგომარეობა ეპარქიაში, რომ საშუალება არ გამოიძებნა სრული მგალობელთა გუნდის გამართვაზე. ამ გარემოებათა გამო მღვდელმთავარი მოკლებული იქნება სათანადო პატივს და ვერაფერ სამსახურს ვერ გაუწევს საეკლესიო საქმეს. ამიტომ უმჯობესი იქნება ალავერდის ეპარქიის მართვა-გამგეობა დატოვებულ იქნას ჯერჯერობით არსებულ მდგომარეობაში, ვინაიდან თბილისიდან მართვა ალავერდის ეპარქიისა მისი უწმიდესობის მიერ და ზოგიერთ შემთხვევაში მისი მობრძანება, თუნდაც იშვიათად, უფრო მეტ სარგებლობას მოუტანს ეპარქიას, ვიდრე მუდმივი მღვდელმთავარი. დასასრულს დამსწრეთ გულითადი მადლობა მოახსენეს მის უწმიდესობას ეპარქიისათვის გაწეული შრომისათვის და გამხსენებულეებმა და დაიმედებულეებმა, რომ წმ. სინოდი ყურადღებით მოეკიდებოდა მათ მოხსენებას, ხოლო მისი უწმიდესობა არ მოაკლებს მამამთავრულ მზრუნველობას, მიიღეს ლოცვა-კურთხევა და გამოეთხოვნენ. ორშაბათს, 26 სექტემბერს 10 სთ-ზე პატრიარქი თავისი ამალით და დეკანოზ ლეონტი ღვინიაშვილთან ერთად გაემგზავრნენ ალავერდისაკენ, ხოლო გზად მობრძანდა

ანყურის თეთრი გიორგის სავანეში, ტაძარში სათანადო პატივით შეხვდა წინამძღვარი არქიმანდრიტი მელქისედეკი კრებულით. იყვნენ მღვდ-ლებიც. პარაკლისის შემდეგ პატრიარქმა მამამთავრული სიტყვა-სწავლებით ანუგეშა და გაამხსენა მრევლი. ტაძრისა და კარ-მიდამოს დათვალაწიერების შემდეგ არქიმანდრიტმა მელქისედეკმა მიიწვია კათალიკოს-პატრიარქი საუზმეზე. მისი მოხსენებიდან გაირკვა, რომ ადგილობრივ საეკლესიო საქმეებს, უფრო კი შემოსავალს დაეუფლენ უპასუხისმგებლო პირები, რომელნიც თავს უწოდებენ „საბჭოს“, კრეფავენ ყოველგვარ შემოსავალს, რომელშიც ანგარიშს არავის არ აძლევენ. ეკლესიაში არ იყიდება საეკლესიო სანთელი. მისმა უწმიდესობამ მოიწვია ხსენებული საბჭოს წევრები, რომლებთანაც ჰქონდა სათანადო საუბარი ამაღლის თანდასწრებით. საბჭოს წევრებმა გულდასმით მოისმინეს ნათქვამი, ყურადიღეს კეთილი რჩევა და აღუთქვეს პატრიარქს, რომ დღეიდან იმოქმედებენ მთავარბუცესთან შეთანხმებით, მიიღებენ მისგან საეკლესიო სანთელს და საბუთებს-დავთრებს, შემოსავალ-გასავალს კანონიერად აწარმოებენ. ამის შემდეგ კათალიკოსმა დალოცა

ფოტომატიკა

დამსწრენი, სავანის მოღვაწე-ნი და გაემართა ალავერდისაკენ.

სალამოს 5 სთ-ზე კათალიკოსის ეტლი მიუახლოვდა ალავერდს. ტაძრის გარშემო ფართო მინდორი დაფარული იყო დღესასწაულზე მოსული მლოცველთა ურმებით. ტაძარში მის უწმიდესობას დახვდა ადგილობრივი კრებული. პარაკლისის შემდეგ მისი უწმიდესობა წაბრძანდა დასასვენებლად საგანგებოდ განმზადებულ ოთახში. სალამოს 7-ის ნახევარზე დაიწყო ზარების სადღესასწაულო რეკვა. პატრიარქი შებრძანდა ტაძარში და დაიწყო ლოცვა. ეკლესია მჭიდროდ იყო გავსებული მლოცველებით. სახარების ნაკითხვის შემდეგ პატრიარქმა იქადაგა ჯვართამაღლების დღესასწაულზე და მის მნიშვნელობაზე. მიუხედავად იმისა, რომ ღვთისმსახურება დიდხანს გაგრძელდა, ტაძარს ხალხი არ მოკლებია. 10 სთ-ზე კათალიკოსი გამობრძანდა

მამა ლეონტი მეუღლე ნატალია მატათაშვილთან და შვილებთან - ნინო და თიკოსთან ერთად (სხედან)

ტაძრიდან. ამ დროს მეტად სასიამოვნო სურათს წარმოადგენდა ტაძრის ეზო და გალავნის გარშემო მინდორი, რომელიც ისე იყო განათებული, თითქოს ხანძარი გაჩენილაო. მეორე დღეს დიდი ზეიმით შესრულდა საღვთო ლიტურგია. უამრავი ხალხი ეზიარა, როგორც ხნიერნი, ისე პატარები. წირვის დამთავრების შემდეგ პატრიარქმა ხალხს მიმართა სიტყვა-მოძღვრებით. ქადაგებას მოება პანაშვიდი განსვენებულ ეპისკოპოს პეტრესა და პიროსის საფლავების წინაშე. პატრიარქმა ხალხს გაახსენა განსვენებული მღვდელმთავრების შრომა-ამაგი. უკმაყოფილება გამოითქვა ეპისკოპოს პიროსის საფლავთან დაკავშირებით, რომელსაც ქვაც კი არ

ედო საფლავზე. სამღვდლოებას მიეცა დავალება დადოს ქვა შესაფერისი წარწერით.

ალსანიშნავია ის გარემოება, რომელიც მოახდინა მლოცველებზე ახალგაზრდა პროტოდიაკონის ამბროსი ახოზაძის ხმამ და მსახურებამ. მთავარბუცეს უშუალოდ დაევალა გაენია სათანადო ყურადღება ალავერდის ტაძრისათვის. ორშაბათს 28 სექტემბერს დილით 8 სთ-ზე მისმა უწმიდესობამ დატოვა ალავერდი და წაბრძანდა თელავისკენ. საიდანაც დღის 12 სთ-ზე გაემგზავრა თბილისისაკენ. თბილისში ჩასვლისთანავე შეიკრიბა სინოდის საგანგებო სხდომა, სადაც მიღებულ იქნა შემდეგი განჩინება. გარდაცვალებული ეპისკოპოს პიროსის საფლავზე დაიდოს მარმარილოს ქვა სათანადო წარწერით. ხელს აწერენ: სინოდის თავჯდომარე კათალიკოს-პატრიარქი კალისტრატე, მიტროპოლიტი სვიმონ ქუთათელი, მიტროპოლიტი ვარლამი,

ეპისკოპოსი იეროთეოზი ნინოწმიდელი, ეპისკოპოსი ეფრემი ურბნელი, დეკანოზი იოსებ მირიანაშვილი, დეკანოზი გიორგი გამრეკელი, დეკანოზი ბენიამენ კანდელაკი, დეკანოზი იოანე ცქიტიშვილი“.

1933 წლის აღდგომას, ალავერდის წმინდა გიორგის სახელობის საკათედრო ტაძარში კათალიკოს-პატრიარქმა, უწმიდესმა და უნეტარესმა კალისტრატემ (ცინცაძე) დეკანოზი ლეონტი მიტრით დააჯილდოვა.

დეკანოზი ლეონტი 1935 წლის 6 მარტს გარდაიცვალა.

ფოტოების მოწოდებისთვის მადლობას ვუხდით მამა ლეონტის შვილთაშვილს ნინო ღვინიაშვილს

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი.

ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუროშვილი

„საპატრიარქოს უწყებანის“ რედაქცია გთხოვთ, ლოცვებში მოიხსენიოთ უძღურებასა შინა მყოფი მღვდელი ზენონ მანოშვილი

გთხოვთ, გაზიარდეთ გაუფრთხილები მასში დაბეჭდილი მასალების გამო

გთხოვთ დავალიანება გადაიხადოთ შემდეგ ანგარიშზე:

საბალო ბანკი, კრწანისის მე-2 ფილიალი, ანგარიში # 360851555

„საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>

ელ-ფოსტა: sap.uts@posta.ge sapatriarhos_presentri@yahoo.com;

მისამართი: ერეკლე II მოედანი #1

საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე

რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შილაშვილი), მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე, გიორგი მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი: ელახი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი დამკავშირებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ფოტომატიკა არქიმანდრიტი ნიკოლოზი (სიმონიშვილი) 1838-1896

არქიმანდრიტი ნიკოლოზი — ერისკაცობაში იოსებ სიმონიშვილი 1838 წელს, ქართლელი აზნაურის ოჯახში დაიბადა. დაწყებითი განათლება იოსებმა ოჯახში მიიღო, შემდეგ სწავლობდა გორის სასულიერო სასწავლებელში, რომლის დასრულების შემდეგ სწავლა თბილისის სასულიერო სემინარიაში განაგრძო, რომელიც 1861 წელს წარჩინებით დაამთავრა. ამავე წელს თელავის სასულიერო სასწავლებელში მასწავლებლად დაინიშნა. 1864 წელს საქართველოს ეგზარქოსმა ევსევიმ (ილინსკი) ჯერ დიაკვნად აკურთხა, შემდეგ კი — მღვდლად დაასახა ხელი და ცხინვალის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის

მიძინების სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად და გორის მაზრის III ოლქის მთავარხუცესად დაინიშნა. ცხინვალში რამდენიმე წლის მოღვაწეობის შემდეგ მამა ნიკოლოზი თბილისში გადმოიყვანეს და იერუსალიმის ბერძნული ეკლესიის წინამძღვრად დაინიშნა. 1873 წელს ბორჯომის წმინდა იოანე ნათლისმცემლის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად და გორის მაზრის X ოლქის მთავარხუცესად დაადგინეს. 1880 წელს წმინდა ანას III ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა. 1884 წლის 15 აპრილს დეკანოზის წოდება მიენიჭა. 1886 წლის 5 დეკემბერს ბერად აღიკვეცა, სახელად ნიკოლოზი ეწოდა და ქვათახევის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის მონასტრის წინამძღვრად დაინიშნა. ამავე წლის 7 დეკემბერს არქიმანდრიტის წოდება მიენიჭა და საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორის წევრად აირჩიეს. 1888 წელს იგი ცენზორი იყო იმ პერიოდში გამომავალი რელიგიური ხასიათის ბროშურებისა. ამასთანავე იყო თბილისის სასულიერო სემინარიის პედაგოგთა საკრებუ-

ლოს წევრი და ქართული ბიბლიის გამასწორებელი კომიტეტის წევრი. 1889 წელს წმინდა ანას II ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა. 1890 წელს არქიმანდრიტი ნიკოლოზი სიონის საკათედრო ტაძართან მოქმედ საეკლესიო-არქეოლოგიური კომისიის წარმომადგენლად დაინიშნა. 1893 წელს წმინდა ვლადიმერის IV ხარისხის ორდენით, ხოლო 1896 წლის 14 მაისს კი — წმინდა ვლადიმერის III ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა.

1896 წლის 5 ივნისს, სინოდის კანტორის III სართულზე, როდესაც არქიმანდრიტი ნიკოლოზი თავის სამუშაო ოთახში შედიოდა, მას მივარდა მედავითნე სტეფანე სვი-

მონის ძე კალმახელიძე და დანით 4 ჭრილობა მიაყენა, რაც სასიკვდილო აღმოჩნდა. რამდენიმე საათში მამა ნიკოლოზი გარდაიცვალა. იგი 8 ივნისს დიდუბის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის შობის სახელობის ეკლესიაში დაასაფლავეს. არსებობს ერთი ვერსია, რომ არქიმანდრიტი ნიკოლოზი მოიაზრებოდა იმერეთის ეპისკოპოსად, ახლად გარდაცვლილი წმინდა მღვდელმთავარ გაბრიელ ქიქოძის ადგილზე.

მკვლელობის მიზეზი პირადი მტრობა აღმოჩნდა. კერძოდ: მედავითნე სტეფანე კალმახელიძე 1885 წელს მღვდლად სოფელ ახალდაბაში მსახურობდა. ეს სოფელი გორის მაზრის X ოლქის სამთავარხუცესოში შედიოდა. მამა სტეფანე მრევლში და ეკლესიაში შეუფერებელი საქციელისა და გულგრილობის გამო რამდენჯერმე გაფრთხილა მთავარხუცესმა დეკანოზმა იოსებმა. ის თავისას არ იშლიდა. ამის გამო მამა იოსები იძულებული გახდა ეგზარქოსისათვის ეთხოვა მისთვის დროებით მღვდელმოქმედება შეეჩერებინათ და სადმე

მონასტერში გამოსასწორებლად განემნესებინათ. მართლაც მამა სტეფანეს ღვთისმსახურება აუკრძალეს და ხაზინიდან ჯამაგირის მიცემაც შეუწყდა. სწორედ აქედან ჩაიდო გულში მან სიძულვილი, რაც შემდგომში მკვლელობა-

ში გადაეზარდა. დასჯის მიუხედავად, მამა ნიკოლოზმა, იცოდა რა მისი მძიმე მატერიალური გაჭირვება, სტეფანე სოფელ ბირშვეთში მეღვთიანე დანიშნა და ჯამაგირი დაუნიშნა. მიხედავად ამისა, ის არ ემორჩილებოდა სი-

ნოდის განჩინებას, მაინც განგრძობდა ანაფორით სიარულს და მღვდელმოქმედებას ასრულებდა. მამა ნიკოლოზი რამდენჯერმე გააფრთხილეს, მორიდებოდა მამა სტეფანეს, რადგან მას სიმთვრალეში რამდენჯერმე დაეჭადნა, რომ აუცილებლად მოკლავდა მას, რაც სამწუხაროდ შეასრულა კიდეც. მკვლელი სიკვდილით დასაჯეს. იგი 43 წლისა იყო, მეუღლეს გარდაცვლილი ჰყავდა. მას დარჩა ერთი ქალიშვილი, რომელიც თბილისის ქალთა ეპარქიალურ სასწავლებელში სწავლობდა.

ფოტოგამოფენა სინას მთაზე

„თვალსაწიერი“ პეტრე (პაატა) მელაძე

გამოვიდა საბავშვო გაზეთ
„ალილუიას“ მე-2 ნომერი

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუროშვილი

„საპატრიარქოს უწყებანის“ რედაქცია გთხოვთ, ლოცვებში მოიხსენიოთ
უძღურებასა შინა მყოფი მღვდელი ზენონ მანოშვილი

გთხოვთ, გახუთს გაუფრთხილდეთ მასში მამაქალაქის მამო

გთხოვთ დაგვანახებთ გადახადილი შეზღუდვები

სახელზე პანკი, კრწანისის მე-2 ფილიალი, ანგარიში # 360651555

„საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>

ელ.ფოსტა: sap.uts@posta.ge sapatriarhos.prescenter@yahoo.com

მისამართი: ერეკლე II მოედანი #1

საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ./ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე

რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი), მარიამ
გაგუა, ნინო ვაკოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე, გიორგი
მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ვლასი ჯიბლაძე, გვერცელები: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსჯანიშვილი
დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

რუსეთის პრეზიდენტობის კანდიდატი მასონთა ლოჟის მეთაურია

რუსეთის დემოკრატიული პარტიის ლიდერი ანდრეი ბოგდანოვი, რომელიც საპრეზიდენტო არჩევნებში იყრის კენჭს, აცხადებს, რომ მისი პრეზიდენტად არჩევის შემთხვევაში არ დატოვებს მასონთა ლოჟას, რომლის წევრიც იგი არის.

„მე შეამაყება, რომ არა მხოლოდ ვირიცხები, არამედ ვმეთაურობ კიდევ რუსეთის დიდ მასონურ ლოჟას, რომლის წევრები იყვნენ სუვოროვი, პუშკინი და კუტუზოვი“, — განუცხადა ბოგდანოვმა ჟურნალისტებს. ამასთან, დასძინა, რომ პოლიტიკა და მასონობა სხვადასხვა ცნებებია. „მასონობაში არ არის მიღებული პოლიტიკური საკითხების განსჯა“, — თქვა მან.

მუსლიმი ჟურნალისტი ძრისტიან მისიონერს უჩივის

ჟურნალისტიმა ხალიდ ახმადულინამ რუსეთის პროკურატურას განცხადებით მიმართა, რომელშიც მოითხოვს ცნობილი მისიონერის მოსკოველი მღვდლის დანიელ სისოევის პასუხისმგებლობაში მიცემას, რადგან ამ უკანასკნელმა თავის წიგნებში, სტატიებში და ქადაგებებში მრავალჯერ შელახა მუსლიმთა რელიგიური გრძნობები. განსაკუთრებით მტკივნეული აღმოჩნდა მომჩივანისთვის მამა დანიელის სიტყვები, რომლის მიხედვითაც მუსლიმი „თავისი ცთომილების განსამტკიცებლად ღვთის სიტყვასთან ცეცხლით, ტერორით და დასჯით ბრძოლას საჭიროებს.“

ძრისტიან ქანდაკება სლოვაკეთში

სლოვაკეთში იესო ქრისტეს ევროპაში ყველაზე მაღალი ძეგლი აღიმართება. მისი დადგმა ქალაქ პრაჰოვშია განსაზღვრული. პოსტამენტის სიმაღლე 23 მეტრი, ხოლო თავად ძეგლისა — სიმბოლური 33 მეტრი იქნება. აქამდე სლოვაკეთში ყველაზე მაღალი ძეგლი

საბჭოთა ჯარისკაცის 12-მეტრიანი ძეგლი ითვლებოდა ბრატისლავაში.

ქრისტეს ეს ქანდაკება რიო დე ჟანეიროში მდებარე ქრისტე-მაცხოვარის ცნობილ ქანდაკებაზე 5 მეტრით დაბალი იქნება.

მსოფლიოში თვითმკვლელობა რაოდენობა იზრდება

მსოფლიოში ყოველწლიურად ერთ მილიონამდე ადამიანი ნებაყოფლობით ტოვებს სიცოცხლეს — აცხადებენ რუსი ექსპერტები. ამასთან, 10-ჯერ მეტი ადამიანი ახორციელებს თვითმკვლელობის მცდელობას. სუიციდი (თვითმკვლელობა) მერვე ადგილს იკავებს მსოფლიოში სიკვდილთა მიზეზებს შორის, ხოლო ძალდატანებით სიკვდილის მიზეზთა შორის პირველია. მისი მიზეზით სიცოცხლეს უფრო მეტი ადამიანი ეთხოვება, ვიდრე ერთად აღებული ყველა არსებული სამხედრო კონფლიქტის მიზეზით.

მსოფლიო ჯანდაცვის საბჭოს მონაცემებით თვითმკვლელობის სიხშირით პირველ ადგილს იკავებენ ექიმი ფსიქიატრები, შემდეგ — მუსიკოსები, იურისტები, უმცროსი სამხედრო მეთაურები.

1950 წლიდან თვითმკვლელობათა სიხშირემ 60%-ით იმატა.

აგრეთვე გამოცხადდა, რომ მასმედიის საშუალებებს ლომის წილი მიუძღვით პიროვნების თვითმკვლელობისადმი ბიძგის მიცემაში.

რუსეთში თვითმკვლელობისადმი მიდრეკილია 40-50 წლის ასაკის ადამიანები. მამაკაცები ექვსჯერ უფრო ხშირად იკლავენ თავს, ვიდრე ქალები. თუმცა ეს უკანასკნელები სიცოცხლის დატოვებას უფრო მეტჯერ ცდილობენ.

საერთოდ კი თვითმკვლელობის სიხშირით რუსეთი მსოფლიოში მეორე ადგილს იკავებს. პირველ ადგილზეა ლიტვა, მესამეზე — ლატვია. სიის ბოლოში არიან მუსულმანური ქვეყნები: საუდის არაბეთი, კუვეიტი და ა.შ.

ფოტომატიკა

დეკანოზი ეპიფანე ჯაოშვილი 1870-1931

დეკანოზი ეპიფანე მაქსიმეს ძე ჯაოშვილი წარმოშობით ჭიათურიდან იყო, სოფელ ნიგოზეთიდან. იგი დაიბადა 1870 წელს. 1888 წელს დაამთავრა თბილისის სასულიერო სასწავლებელი, ხოლო 1894 წელს კი — კიევის სასულიერო სემინარია. საქართველოში დაბრუნების შემდეგ მუშაობა დაიწყო სამრევლო სკოლაში საღვთო სჯულის მასწავლებლად. 1896 წლის 8 დეკემბერს საქართველოს ეგზარქოსმა ვლადიმერმა (ბოგოიავლენსკი) დიაკვნად აკურთხა და თბილისის სასულიერო სემინარიის ეკლესიის ღვთისმსახურად დაინიშნა. 1898 წლის 31 ოქტომ-

ბერს ეგზარქოსისვე წარდგინებით დაინიშნა თბილისის სასულიერო სემინარიის ეკონომოსად. 1898 წლის 4 დეკემბერს საქართველოს ეგზარქოსმა ფლავიანემ (გოროდეცკი) ხელი დაასხა მღვდლად. სემინარიასა და ეკლესიაში ერთგული და დამსახურებული მოღვაწეობის გამო მამა ეპიფანე სულ მოკლე ხანში დაჯილდოვდა სხვადასხვა ჯილდოებით: 1899 წლის 5 დეკემბერს — საგვერდულით, 1901 წლის 18 ნოემბერს — სკუფიით, 1904 წლის 6 მაისს — კამილავკით, ხოლო 1911 წლის 6 მაისს კი — სამკერდე ოქროს ჯვრით. მამა ეპიფანე ცხოვრობდა

ეს სურათი მთელი თავისი სიმკაცრით და სავსებით მეორდება ჩვენს ცხოვრებაში. დღეს ქართველი მწყემსი დაცემულია. ცხოვარნი სამწყსოისა მისისანი აქეთ-იქეთ უგზო უკვლოდ დაეხეტებიან. წმიდა ტაძარნი ჩვენი, სადაც აღევლინებოდა ღვთისადმი ლოცვა-ვედრება ერისათვის, ნაბილწულნი არიან, სარწმუნოება შერყვნილია, ზნეობა სრულიად დაცემულია. მე არ მინდა შავი ფერებით დაგიხატოთ მდგომარეობა, გული გაგიტეხოთ, თუმცა დღეს ეს მართალია, მაგრამ

მდგომარეობა უნუგეშო არ არის. დღეს ქართველი მორწმუნე არც ნამდვილი მორწმუნეა და არც სრულიად ურწმუნო. ის იჭვიანობს, მაშასადამე, ძიების ხანაშია. მას სურს გაიგოს, რომელი აბმობს მართალს, ის, რომელიც ამტკიცებს, რომ ღმერთი არის, მაშასადამე, მას უნდა ვემსახუროთ, თუ ის, რომელიც ამტკიცებს, რომ ღმერთი არ არის, მაშასადამე, რწმენაც ქარის მონაბერია და ქარივე წაიღებს — გაფანტავს?! აი, ასეთ ძიებაში მყოფი ერი ელის ისეთ ხელმძღვანელს, რომელიც მას დაარწმუნებს-დააჯერებს ღვთის არსებობაში. ელის ასეთ ხელმძღვანელს მისი დაცემული და შერცხვენილი მოძღვარიც და

ელის თქვენი სახით, როგორც უმაღლესი სასულიერო ხელმძღვანელის.

მაშ, მოვედ მეუფეო, და როგორც უმაღლესი სწავლით და ხანგრძლივი გამოცდილებით აღჭურვილმან და კარის ეზოსა ცხოვართასა შემომავალმან, გვიხელმძღვანელე, გვითანამშრომლე, დაცემულნი აღგვადგინენ, ურჩნი დასაჯე, სუსტნი განამტკიცენ, მუშაკნი განამხნევენ და ისეთი მართმკვეთელობით წარმართე საჭე ჩვენი საეკლესიო ცხოვრებისა, რომ კვლავ ვიხილოთ ეკლესია ჩვენი გაბრწყინებული და ერი ჩვენი მაღალსა ზნეობასა შინა განმტკიცებული. „კურთხეულ არს მომავალი სახელითა უფლისათა“.

1926 წელს დეკანოზი ეპიფანე დაინიშნა თელავის ოლქის მთავარსუტესად და დაჯილდოვდა ენქერით. ხელისუფლების მხრიდან ხშირმა დაბარებამ, წვალებამ, ცილისწამებამ დეკანოზის სიცოცხლე შეარყია. ერთხელ მას ფილტვების ანთება დაემართა. მოწვეულმა ექიმმა, როგორც ფიქრობენ, მტერთა დავალებით მას სტრიქინი შეუშაპუნა. ასე გამოესალმა წუთისოფელს 1931 წლის 16 მარტს ქრისტეს ერთგული მხედარი დეკანოზი ეპიფანე ჯაოშვილი.

იგი ჩუმად და სასწრაფოდ დაკრძალეს თელავში, ძველ სასაფლაოზე, ეკლესიის გვერდით. მისი საფლავი დიდხანს (25 წლის განმავლობაში) წარწერის გარეშე იყო.

გამოვიდა საბავშვო გაზეთი „ალილუიას“ მე-3 ნომერი

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“ პეტრიწონის მონასტერი. საბავშვო ნადეჟდა საგოვა

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინყებებისგან ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუროშვილი

„საპატრიარქოს უწყებანის“ რედაქცია გთხოვთ, ლოცვებში მოიხსენიოთ უძღურებასა შინა მყოფი მღვდელი ზენონ მანოშვილი

ბათუმში, გაზეთის გაუფრთხილებით მასში დაბეჭდილი მასალების გამო

გთხოვთ დაეალიანება გადაიხადოთ შემდეგ ანგარიშზე:

სახელბო ბანკი, კრწანისის მე-2 ფილიალი, ანგარიში № 360851555

„საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>

ელ-ფოსტა: sap.uts@posta.ge sapatriarqos.prescentri@yahoo.com

მისამართი: ერეკლე II მოედანი #1

საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე

რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი), მარიამ ვაგუა, ნინო ვაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე, გიორგი მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი: ელასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ინგლისში მუსლიმური შარიათის მიმართ სულ უფრო ლიბერალური განწყობა ფიქსირდება

კენტიერბერიის მთავარეპისკოპოსმა როუენ უილიამსმა BBC-ის ეთერში განაცხადა, რომ საჭიროდ მიიჩნევს ბრიტანულ კანონმდებლობაში შარიათის (მუსლიმთა მთავარი რელიგიური კანონმდებლობის) ზოგიერთი ნორმის გათვალისწინებას. მღვდელმსახურის აზრით, ეს გადაწყვეტილება ხელს შეუწყობდა ბრიტანეთში მცხოვრები მუსლიმების კონსოლიდირებას ქვეყნისადმი მსახურების საქმეში, რადგან მათ არ მოუწევდათ არჩევანის გაკეთება თავისი სარწმუნოებისა და იმ ქვეყნის კანონების შორის, სადაც ისინი ცხოვრობენ.

ეს ინიციატივა ინგლისის პოლიტიკური და საზოგადოებრივი წარმომადგენლობის მიერ უარყოფითად იქნა აღქმული.

ამჟამად, ინგლისური კანონმდებლობით, ორ სუბიექტს შორის დავა შესაძლოა სასამართლო სისტემის გარეშეც — მესამე მხარის მიერ გადაწყდეს, თუ კონფლიქტის მონაწილენი ამაზე თანახმანი არიან. მაგალითისთვის, იუდეური სასამართლო, რომელიც მესამე მხარის ასეთი განსაზღვრების ქვემდებარე სუბიექტია, დიდ ბრიტანეთში უკვე ფუნქციონირებს.

დიდი ბრიტანეთის კანონმდებლობაში მუსლიმური ადათებისადმი კიდევ ერთი ლიბერალური მიდგომა დადასტურდა: ქვეყნის ხელისუფლებამ პრაქტიკულად აღიარა მამაკაცის მიერ რამდენიმე ცოლის ყოლა, თუ შესაბამისი საქორწინო აქტი ქვეყნის გარეთაა დადასტურებული. დაწესდა დამატებითი გადასახადი კაცის მიერ თითოეული ცოლისათვის; სამაგიეროდ, მრავალცოლიანები მიიღებენ შეღავათებს უძრავი ქონების გადასახადში, რადგან ამგვარი ოჯახები მეტ ფართობს საჭიროებენ.

ფოტომატიანე

დეკანოზი ვასილ ნათიძე 1863-195

დეკანოზი ვასილ გიორგის ძე ნათიძე 1863 წელს სიღნაღის მაზრაში, სოფელ ნუკრიანში, მღვდლის ოჯახში დაიბადა. 1881-87 წლებში თბილისის სასულიერო სემინარიაში სწავლობდა. 1888 წლის 30 ივლისს სოფელ მელაანში გახსნა სკოლა, სადაც უსასყიდლოდ ასწავლიდა ბავშვებს. 1888 წლის 28 აგვისტოს ეგზარქოსმა პავლემ (ლებედევი) დიაკვნად აკურთხა, მეორე დღეს — მღვდლად დაასხა ხელი და ალვანის ყოვლადწმინდა სამების სახელობის ეკლესიაში განამწესა. 1889 წლის 15 აგვისტოს ნუკრიანის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად გადაიყვანეს. 1890-96 წლებში ორჯერ აირჩიეს თელავი-სიღნაღის სასწავლო კომიტეტის დეპუტატად. 1894 წლის 24 აპრილს საგვერდულით დაჯილდოვდა. 1898 წლის 4 ოქტომბერს სკუფია უბოძეს. 1898 წლის 13 დეკემბერს ქალაქ სიღნაღის ლიანოზოვის დაწყებითი სასწავლებლის საღვთო სჯულის მასწავლებლად დაინიშნა. 1902 წლის 6 მაისს კამილავკით დაჯილდოვდა. 1905 წლის 6 მაისს წმინდა სინოდმა მადლობის სიგელი უბოძა - „გრამოტით“. 1908 წლის 6 მაისს სამკერდე ოქროს ჯვრით დაჯილდოვდა. 1913 წლის აღდგომას წმინ-

და ანას III ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა.

შემორჩენილია 1945 წლის 27 დეკემბერს შედგენილი პატარა ავტოგრაფი მამა ვასილზე, სადაც მოკლედ არის აღწერილი მისი მოღვაწეობა 1915 წლის შემდეგ: „1916 წლის მაისის 6 იგი აყვანილია დეკანოზობის ხარისხზედ. მსახურობს თავჯდომარეთ საეპარქიო სამოსწავლო განყოფილებისა და ზედამხედველათ სიღნაღის მაზრის სამრევლო სკოლებისა. საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის დროს, პირველ ხანებში, განსაკუთრებით ეპისკოპოს სტეფანე და იოანე ბოდბელის დროს, მსახურობდა სიღნაღის მაზრის უკანა მხრის სოფლებში მთავარხუცესათ. განსვენებული პატრიარქის ქრისტეფორეს მობრძანების

დროს ბოდბის ეპარქიაში, თანახმად ეპარქიის სამღვდლო კრების დადგენილებისა, რომელსაც თავჯდომარეობდა თვით პატრიარქი ქრისტეფორე ნუკრიანის წმინდა გიორგის ეკლესიაში, მისი პატრიარქული ლოცვა-კურთხევით დანიშნული იყო დროებით ბოდბის ეპარქიის მეთვალყურეთ და დაჯილდოებული ენქერით, რაც კარგათ მოეხსენება თვით მეუფე ეფრემსაც, რომელიც თან ახ-

ლდა პატრიარქს ჩემს ოჯახში ერთი კვირის განმავლობაში სტუმრობის დროს. დღევანდელამდე ღრმა მოხუცებულობის, 1863 წელში დაბადებულს დეკანოზ ნათიძეს ღვთისადმი სამსახური არ შეუწყვეტია“.

1926 წლის 24 დეკემბერს შედგა ბოდბის ეპარქიის კრება. კრებამ ერთხმად დაადგინა შემდეგი: „თანახმად დეკანოზ ვასილ ნათიძისა ეპისკოპოსი ბოდბის ეპარქიისა აღვანილ იქნას მიტროპოლიტის პატივში, ხოლო ეპისკოპოსი სტეფანეს ხარისხზე აღყვანის საკითხი აღძრულ იქნას სათანადო შუამდგომლობით სრულიად საქართველოს საკათოლიკოსო სინოდში — კრების თავჯდომარე დეკანოზი ილია კობახიძე“.

1927 წლის ბოლოს შედგენილ ბოდბის ეპარქიის ტაძრებისა და სამღვდლოების სიაში მამა ვასილი სამი ტაძრის წინამძღვრად მოიხსენიება. IV ოლქში არსებული სოფელ მელაანის ყოვლადწმინდა სამების სახელობის ეკლესიის - 250 კომლი, (ტაძარი არ

მოქმედებდა); სოფელ ჩალაუბნის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესია - 150 კომლი, (ტაძარი არ მოქმედებდა) და სოფელ ზიარის „უსანეთის“ წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესია — 85 კომლი, ტაძარი ხელახლა აკურთხა მეუფე სტეფანემ (კარბელაშვილი) 1927 წლის 10 ივლისს.

1943 წელს ეკლესიების ამოქმედების დროს კათოლიკოს — პატრიარქის კალისტრატეს (ცინცაძე) ლოცვა-კურთხევით, მამა ვასილს დაევალა საეკლესიო წესების შესრულება სოფელ ნუკრიანსა და ჭოტოხში, ხოლო წირვა-ლოცვის ჩასატარებლად პერიოდულად ჩადიოდა ახალსოფლის (ძვ. გავაზის) ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის ეკლესიაში. უკანასკნელად მოიხსენიება 1956 წლის დასაწყისში შედგენილ საქართველოს ეკლესიის სამღვდლოების სიაში. სავარაუდოდ, დეკანოზი ვასილი ამავე წელს გარდაიცვალა. იგი დასაფლავებულია სოფელ ნუკრიანის სასაფლაოზე.

გამოვიდა საბავშვო გაზეთ
„ალილუიას“ მე-3 ნომერი

ფოტოგამოფენა
ხე ჯიხეთის მონასტერში

„თვალსაწიერი“
ლუარსაბ ტოგონიძე

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუარიშვილი

„საპატრიარქოს უწყებანის“ რედაქცია გთხოვთ, ლოცვებში მოიხსენიოთ
უძლურებასა შინა მყოფი მღვდელი ზენონ მანოშვილი

ბათუმში, გაზეთის გაუფრთხილებით გასული დაბავშვილი გასაღების გამო
გთხოვთ დავლიანება გადახადოთ შემდეგ ანგარიშზე:
სახალხო ბანკი. კრწანისის მე-2 ფილიალი. ანგარიში # 360851555
„საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ-ფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarhos_prescentri@yahoo.com
მისამართი: ერეკლე II მოედანი #1
საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე
რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შილაშვილი), მარიამ
გაგუა, ნინო ვაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე, გიორგი
მაჩუარიშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ელასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ფოტომატიკა

არქიმანდრიტი მაკარი (მატათაშვილი) 1818-1892

არქიმანდრიტი მაკარი 1818 წელს, მღვდლის ოჯახში დაიბადა. 1838-44 წლებში თბილისის სასულიერო სემინარიაში სწავლობდა. 1845 წლის 8 მარტს ალავერდის წმინდა გიორგის სახელობის საკათედრო ტაძრის მედავითნედ დაინიშნა. 1847 წლის 19 ოქტომბერს დაკვნად აკურთხეს. მეუღლის გარდაცვალების გამო, გაუჩნდა სურვილი ბერად შედგომისა და ამის გამო 1849 წლის 5 მაისს შუამთის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის შობის სახელობის მონასტერში მივიდა, სადაც 1850 წლის 20 აპრილს ბერად აღიკვეცა და სახელად მაკარი ეწოდა. ამავე წლის 27 მაისს მღვდლად დაასხეს ხელი. 1850 წლის 2 დეკემბერს თელავის მაზრისა და თუშფშავ-ხევსურეთის ოლქის საეკლესიო მამულების მმართველად და ალავერდის მონასტრის გამგებლად დაინიშნა. 1851 წლის 25 ოქტომბერს გულმოდგინე შრომისა და ალავერდის ტაძრის შემოსავლის გაზრდისათვის, 30 ვერცხლის მანეთით დაჯილდოვდა. ამავე წლის 5 დეკემბერს შუამთის მონასტრის დროებითი მართვა დაევალა და მონასტრის შენობების გარემონტების საზედამხებდევლო კომიტეტის წევრად აირჩიეს. 1852 წლის 20 იანვარს საგვერდულით დაჯილდოვდა. ამავე წლის 12 მარტიდან ალავერდის ტაძრის სიძველეთა აღმდგენელი კომიტეტის წევრია. 1853 წლის 6 ივნისს გორის ეპისკოპოსი და შუამთის მონასტრის წინამძღვარი ეპისკოპოსი იოანე (ავალიანი) წერილს სწერს მამა მაკარს:

„საქართველო-იმერეთის კანტორის ბრძანებით, 2 დეკემბერს 1850 წლისა, შემდგომად სიკვდილისა არქიმანდრიტ ქრისტეფორე ჩოლოყაშვილისა, მინდობილი იყო თქვენდა თანამდებობა განმგებლობისა საეკლესიო ყმათა და ქონებათა და მმართველობა შუამთის მონასტრისა, ხოლო შემდგომად სიკვდილისა წინა მოადგილისა ჩემისა ყოვლადსამღვდლო ეპისკოპოს ნიკიფორესი, ბრძანებითა მისვე კანტორისა 4 დეკემბერს 1851 წლისა, დროებითი განმგებლობა ამავე მონასტრისა იყო კვალადცა მინდობილ თქვენდა. მიხედვისამებრ მათ უქაზითა და რადგანაც მე თანამდებობათა გამო ქორეპისკოპოსისა მაქვს ცხოვრება ქალაქსა ტფილისსა და არა მონასტერსა, ამისთვის ნებართვითა მისის მაღალყოვლადუსამღვდელოესობის ისიდორე მიტროპოლიტისა, საქართველოს ეგზარქოსისა და კავალერისა, წარმოგინერ

თქვენ, რომელ თქვენ ერთად კაზნაჩეის მისვე მონასტრისა იერომონახისა სერაპიონისა გაქვდესთ უხუცესობითი მხედველობა შუამთის მონასტრისა და მყოფთა მას შინა ძმათა ზედა და

მართევდით მუნ ყოველთა საჭიროთა გარემოებათა შინა, დაკითხვითა ჩემითა შემთხვევათა შინა საქმეთა და წარმომიდგენდეთ ვადის ანგარიშთა და უწყებათა ცნობათა, რომელნიცა საჭირო არიან წარდგენად მთავრობისადმი, გაქვდესთ მხედველობა წესიერსა ქცევასა ზედა ძმათა თანახმად მათგან მოცემულისა შეკრებულობის წერილისა და ყოველთა წარმონერწილებათა ჩემთა აღასრულებდეთ ძალისაებრ მათისა თქვენ და ესე ყოველი გამოუცხადეთ ძმათა ხელის მონერითა“.

1854 წლის 11 ივნისს მამა მაკარი სამკერდე ოქროს ჯვრით დაჯილდოვდა. 1854 წლის 9 დეკემბერს შუამთის მონასტრის ხაზინადრად დაადგინეს. 1855 წლის 6 მაისიდან აწყურის „თეთრი“ გიორგის ტაძრის შემოსავლისა და ქონების გამგებლობაც მიენდო. 1857 წლის 12 აპრილს ბოდბის წმინდა ნინოს სახელობის მონასტრის წინამძღვრად დაინიშნა და არქიმანდრიტის ნოდება მიენიჭა. 1858 წლის 24 მაისს დროებით, ხირსის წმინდა სტეფანეს სახელობის მონასტერიც მას ჩააბარეს. ამავე წლის 3 ივნისს საინგილოს ეკლესიების მთავარხუცესად დაინიშნა. 1858 წელს 30 ოქტომბერს ინგილოების ქრისტიანობაზე მოქცევისათვის უწმინდესმა სინოდმა ლოცვა-კურთხევა, ხოლო ალავერდის ტაძრის შემოსავლის შეკრებისათვის საქართველოს ეგზარქოსმა მწყემსმთავრული მადლობა გამოუცხადა. 1859 წლის 30 იანვარს დამტკიცდა ხირსის მონასტრის წინამძღვრად, ბოდბის მონასტრის წინამძღვრობის შენარჩუნებით. 1853-56 წლების ყირიმის ომის დროს სამახსოვრო ბრინჯაოს ჯვრით დაჯილდოვდა. 1862 წლის 29 მაისს ბოდბის წმინდა ნინოს მონასტრის სამრეკლოს ამშენებელი კომიტეტის თავჯდომარედ დაინიშნა. ამავე წლის 20 აგვისტოს დაევალა სიღნაღში ახალი ტაძრის აშენება. 1863 წლის 13 აპრილს წმინდა ანას III ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა. ამავე წლის 30 მაისს კავკასიაში ქრისტიანობის აღმდგენელი საზოგადოების წევრად აირჩიეს. 1864 წლის 19 აგვისტოს გარეჯის წმინდა

იოანე ნათლისმცემლის სახელობის მონასტრის წინამძღვრად გადაიყვანეს. 1865 წლის 20 აპრილს გათავისუფლდა ბოდბის მონასტრის წინამძღვრობიდანაც. 1865 წლის 29 ნოემბერს თბილისის სასულიერო სემინარიის მმართველობისაგან გამოეცხადა მადლობა ეკლესიის მსახურთათვის ქართული საეკლესიო გალობის საფუძვლიანად შესწავლისათვის. 1868 წლის 29 ოქტომბრიდან საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორის წევრია. 1869 წლის 20 აპრილს წმინდა ანას II ხარისხის ორდენი ეწყალობა. 1870 წლის 9 დეკემბერს ნათლისმცემლის მონასტრის შეკეთებისათვის და იქაურობის გამშვენება-გალამაზებისათვის მწყემსმთავრული მადლობა გამო-

გარეჯის იოანე ნათლისმცემლის
სახელობის მონასტარი

ეცხადა. 1872 წლის 16 აპრილს საიმპერატორო გვირგვინით შემკული წმინდა ანას I ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა. 1879 წლის 20 ნოემბერს გათავისუფლდა ძველი ქართული გალობის შემსწავლელი კომიტეტის წევრობისაგან. 1882 წლის 27 მარტს წმინდა ვლადიმერის III ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა. ამავე წლის 23 ივლისს წითელი ჯვრის საზოგადოების მედლით დაჯილდოვდა. 1887 წლის 5 აპრილს იმ-

პერატორის კაბინეტიდან გაცემული გამშვენებული ჯვარი ეწყალობა. არქიმანდრიტი მაკარი 1892 წლის 7 ივნისს გარდაიცვალა. იგი დასაფლავებულია თბილისის ფერიცვალების სახელობის დედათა მონასტრის ეზოში.

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი.

ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუროშვილი

საპატრიარქოს წესდების განხილვის დაწყებისთანავე, 2008 წლის 21 თებერვლიდან, ახალი წესდება დაიწყო.

ნ ა ნ ა

წესდების განხილვის დაწყებისთანავე, 2008 წლის 21 თებერვლიდან, ახალი წესდება დაიწყო.

მოძმის სიყვარული

ეს არის წესდების განხილვის დაწყებისთანავე, 2008 წლის 21 თებერვლიდან, ახალი წესდება დაიწყო.

გამოვიდა საბავშვო გაზეთ
„ალილუიას“ მე-4 ნომერი

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“
სულთმოფენობა ზაზა ყანჩელი

გთხოვთ, გაზამთ გაუფასურებელი მასაი დაგადგომილი მასალები ბაბო

გთხოვთ დაგადგომილი მასაი დაგადგომილი მასალები ბაბო
სახელის ბანკი კრწანისის მე-2 ფლილი: ანგარიში № 360851555
საპატრიარქოს ფუნქციონირება: ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ-ფოსტა: sap@patriarchate.ge sapatriarchate@yahoo.com
მისამართი: ვრცელს II მოედანი #1
საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი: ტელ/ფაქსი 98-95-41

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე
რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (მიოლაშვილი), მარიამ
გაგუა, ნინო გავაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე, გიორგი
მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე, ფინანსური მენეჯერი:
ელაზი ჯიბლაძე, გაერცვლები: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკაბადონებელი: ელენიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ფოტომატიკა

მღვდელი გიორგი რობიტაშვილი
(1845-1913)

მამა გიორგი რობიტაშვილი 1845 წელს სოფელ ზემო მაჩხაანში დაიბადა. იგი ადრეული ასაკიდან დაუახლოვდა ეკლესიას და ღვთისმსახურებისადმი ინტერესი და მონდომება გამოიჩინა. მან კარგად შეისწავლა საეკლესიო წეს-განგება და წირვა-ლოცვის დროს ადგილობრივ მედავითნეს ეხმარებოდა. 1863 წლიდან უკვე დამოუკიდებლად მსახურობს წიგნისმკითხველად. თითქმის ორი ათეული წლის მანძილზე მოუწია მას მედავითნეობა. ამ პერიოდში იგი დაოჯახდა კეთილმორწმუნე ოჯახის ასულ სოფიო ფხოველიშვილზე. XIX საუკუნის 70-იან წლების მიწურულს მას მღვდლად დაასხეს ხელი და ბოდბისხევის მაცხოვრის ამაღლების სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად განაწესეს. მამა გიორგიმ უპირველესი ყურადღება მიაქცია სოფელ ბოდბისხევის ყმაწვილების განათლებას. სამრევლო სკოლაში თავად ასწავლიდა წერა-კითხვას, საღმრთო სჯულს. სწავლის დროს მისი ვაჟი ნიკოლოზი გამორჩეულად ეხმარებოდა. სხვათაშორის ნიკოლოზმა პედაგოგობა აირჩია პროფესიად და მსახურობდა სოფელ ველისციხეში, მაგრამ 1900 წელს მომხდარმა უბედურმა შემთხვევამ ნაადრევად შეწყვიტა ახალგაზრდა მასწავლებლის სიცოცხლე. დიდმა მწუხარებამ მოიცვა მამა გიორგი, მაგრამ რწმენით დაითმინა მან განსაცდელი და მეტი მონდომებით აგრძელებდა ღვთისა და ერის სამსახურს. განეული შრომისათვის 1901 წლის აღდგომას, წმინდა სინოდის ბრძანების საფუძველზე მამა გიორგი სკუფიით დაჯილდოვდა. 1911 წლის 6 მაისს კამილაგვა უბოძეს. თავს გადახდენილმა განსაცდელებმა მამა გიორგის ჯანმრთელობა შეერყა, მას ფიზიკურად აღარ შეეძლო ღვთისმსახურების გაგრძელება. ამიტომ 1913 წლის 28 იანვარს ავადმყოფობის გამო მას თავისი თხოვნის საფუძველზე სინოდის ბრძანე-

ბით პენსია დაენიშნა. ჯანმრთელობა შერყეული მოძღვარი მალევე, 1913 წლის 20 მაისს გარდაიცვალა. დაკრძალულია სოფელ ზემო მაჩხაანის სასაფლაოზე.

ფოტოზე: მღვდელი გიორგი რობიტაშვილი და მისი მეუღლე სოფიო ფხოველიშვილი შვილებთან ერთად. 1890-იანი წლები.

დგანან მარცხნიდან: ალექსანდრე (აგრონომი, გარდ.1953წ.), თებრო (გარდ.1949წ.), ნიკოლოზ (გარდ.1900წ.)

ფოტოს მონოდებისათვის მადლობას მოვახებნებთ მამა გიორგი რობიტაშვილის შვილთაშვილს ალექსანდრე რობიტაშვილს.

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვინაა ვინაა ისინი.

ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუროშვილი

მისოვთ, გაზით გაუფრთხილდით მასში დაბეჭდილი მასალების გამო

გთხოვთ დავალიანება გადაიხადოთ შემდეგ ანგარიშზე:

სახელბო ბანკი, კრწანისის მე-2 ფილიალი, ანგარიში № 360851555 მფო. 220 101 406

„საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>

ელ.ფოსტა: sap.uts@posta.ge sapatriarhos_prescentri@yahoo.com;

მისამართი: ერეკლე II მოედანი #1

საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ./ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე

რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი), მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე, გიორგი მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი: ელასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ფოტომატიანე

ლეგენდად ქცეული სახეები

ნეტა თუ უძლებს რაიმე დროს? ძველ ფოტოებს, გაყვითლებულ ფურცლებს რომ უყურებ, გარკვეული სიხარული გეუფლება, წარსულს უკავშირდები, თითქოს სიკვდილი აღარ არსებობს. ცოცხლდებიან გარდასული სახეები და თავიანთი ცხოვრებით ისევ გვახსენებენ მაღალ იდეალებს, ზნეობრივ პრინციპებს, თავგანწირვას. ჩვენს წინ ასეთი პიროვნებების ფოტოებია, საუკუნის წინანდელი: ბაბუა — ნიკოლოზ კალანდარიშვილი, შვილი — არისტარქო კალანდარიშვილი, შვილიშვილი — ნიკოლოზ არისტარქოს ძე კალანდარიშვილი.

სენაკში, ერთ-ერთ უბანში, კალანდარიშვილები კომპაქტურად სახლობენ. იქვე ახლოს, გორაკზე მათი საგვარეულო ეკლესიაც დგას წმინდა გიორგის სახელობისა. ამ ეკლესიიდან ორასიოდ მეტრში, საკალანდარიშვილოს უბანში იდგა ნიკო კალანდარიშვილის სახლი. იგი ქვითა და აგურით ნაგები ორსართულიანი უზარმაზარი შენობა იყო. მას გარს ერტყმოდა 8500-მდე კვადრატული მეტრი უმშვენიერესი ეზო, სადაც მწვანე მოლი ბიბინებდა, ხარობდა ხეხილი, ყვავილნარი თავისი დამატყვევებელი სილამაზითა და სურნელებით. სენაკის მაზრაში ასეთი კარ-მიდამო ბევრ ცნობილ თავად-აზნაურსა და წარჩინებულს არ ჰქონდა. სახლში ხშირი იყო სტუმრიაწობა, მუდამ ტრიალეზდნენ მსახურები, მოახლეები.

ნიკოლოზ კალანდარიშვილი გურია-სამეგრელოსა და იმერეთის ეპარქიებში ცნობილი და გავლენიანი სასულიერო მოღვაწე იყო. ის მარტვილის სასულიერო სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ მსახურობდა სამეგრელოს საეპარქიო კანცელარიაში მწერლად. მსახურობდა წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიაში დიაკვნად, მღვდლად. იყო თეკლათის დედათა მონასტრის მღვდელი, დეკანოზი, მთავარეპისკოპოსი. ის წლების მანძილზე გახლდათ ახალ სენაკის ორკლასიანი სკოლის, სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებლის პედაგოგი და ამ უკანასკნელი სასწავლებლის გამგეობის სრულუფლებიანი წევრი ეპარქიის სამღვდელოებისაგან.

სენაკის სასულიერო სასწავლებლის გამგებლობაში სრულუფლებიანი ხმით შედიოდა ერთი წარმომადგენელი სამღვდელოებისა. ის ესწრებოდა გამოცდებს, უფლება ჰქონდა დასწრებოდა მასწავლებლების გაკვეთილებს, თვალყური ედევნებინა აღზრდის საქმისათვის. ჩვეულებრივ, სამღვდელოება თავის წარმომადგენლად სასწავლებელში ირჩევდა ცნობილ და ავტორი-

ტეტულ სასულიერო პირს. უმთავრესად დამსახურებულ დეკანოზს. მე მახსოვს სამი ასეთი წარმომადგენელი სამღვდელოებისა: ნიკოლოზ კალანდარიშვილი, გიორგი ბერიძე და ანტონ კეკელია — იგონებდა შემდეგში

დეკანოზი ნიკოლოზ
კალანდარიშვილი

ამ სასწავლებლის ყოფილი მოსწავლე, ცნობილი მწერალი, კრიტიკოსი და საზოგადო მოღვაწე იპოლიტე ვართაგავა და იქვე იხსენებდა: ნიკო კალანდარიშვილი თვითონ სენაკელი იყო, დამსახურებული და დიდად ავტორიტეტიანი დეკანოზი. ის ძველი „კურსოვნიკი“ იყო, ანუ სასულიერო სასწავლებლის კურსდამთავრებული. სასულიერო სასწავლებლის ყველა საგანი კარგად იცოდა. გამოცდებს ხშირად ესწრებოდა, მაგრამ მისი დასწრება გამოცდებზე მონაფეებს ძლიერ ეჯავრებოდათ. ის იყო არაჩვეულებრივად ძუნწი ნიშნების დასმაში. არავის არ ახსოვდა, რომ ნიკოს გამოცდებზე რომელიმე მონაფისათვის „ხუთი“ დაენერა. მისი ჩვეულებრივი და უცვლელი ნიშანი იყო „სამი“. აი, სწორედ ამისათვის მთელ მონაფეობას ეჯავრებოდა. ნიკოს უცვლელი „სამი“ აბათილებდა მასწავლებლისა და ასისტენტის კარგ ნიშნებს. მონაფეები პირდაპირ დღესასწაულობდნენ, როდესაც ნიკო რაიმე მიზეზის გამო

გამოცდას არ ესწრებოდა. ნიკოს, რასაკვირველია, ეს სიბოროტით როდი მოსდიოდა. ის გულწრფელად დარწმუნებული იყო, რომ მონაფე მეტის ღირსი არ იყო. ჩვენს დროში — ამბობდა ნიკო — „უფრო მტკიცედ ვსწავლობდით“. უნდა ითქვას, რომ მისი ამ თვისებების — უმაგალითო შრომისმოყვარეობის, თავისი მოვალეობისა და მონოდების შეგნების, ყოველი საგნის არსში ღრმად და საფუძვლიანად წვდომისა და ეროვნული სულისკვეთების მათდამი გადაცემის გამო, შემდეგში ცხოვრების ვრცელ ასპარეზზე გამოსული მისი ყოფილი მოსწავლეები ნიკოს დიდად ემადლიერებოდნენ ხოლმე.

ნიკოლოზ კალანდარიშვილს სოფელ ნატოჩაოში სამრევლო სკოლა ჰქონდა გახსნილი. ის იყო გურია-სამეგრელოს ეპარქიის სასულიერო წარმომადგენლობათა ყრილობის დეპუტატი სამაზრო ხელისუფლებაში. ეპარქიაში სხვადასხვა კომისიების წევრი თუ ხელმძღვანელი. ეკლესია-მონასტრების განახლებისა და გაძლიერებისათვის დაუცხრომელი მზრუნველი. ის წლების განმავლობაში იყო სენაკის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის ამგები საინიციატივო კომიტეტის წევრი. მას თავის მოღვაწეობის მანძილზე არაერთხელ

გამოეცხადა მადლობა სასულიერო ხელისუფალთაგან. მათ შორის იყო იმერეთის ეპისკოპოსი გაბრიელიც, რომელიც ხშირად სტუმრობდა მის ოჯახს. იგი დააჯილდოვეს წმინდა ანას III ხარისხის ორდენით, სამკერდე ოქროს ჯვრით, 1890 წელს მიენიჭა დეკანოზის წოდება.

1892 წლის 13 ნოემბერს გაზეთი „ივერია“ იუნკებოდა: „ამას წინად ჩვენს დაბაში გარდაიცვალა ბლალორი-ნი დეკანოზი ნიკოლოზ კალანდარიშვილი. განსვენებული ფრიად წარჩინებული, სასარგებლო და გავლენიანი კაცი იყო მთელს სამეგრელოში. უიმისოდ თითქმის არავითარი საზოგადო საქმე არ გაკეთდებოდა არა თუ სამღვდელოებაში, არამედ მოქალაქეთა შორისაც. იმისი უდროოდ სიკვდილი დიდად სამწუხაროდ შეექმნა მთელს სენაკის მაზრას და განსაკუთრებით იმის საბლალორი მრევლსა და ახალ სენაკსაც. სხვათა შორის, მისის მოთავეობით დაწყებულ ეკლესიას წარსულ თვის უკანასკნელ რიცხვებში ბალავარი (საძირკველი) უკურთხა გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოსმა გრიგოლმა. მისმა ყოვლადუსამღვდელოესობამ გრძნობით აღსავსე სიტყვა წარმოთქვა იმის შესახებ, თუ რაოდენი შრომა მიუძღოდა განსვენებულს ეკლესიის აშენებისათვის. აგრეთვე მისმა ყოვლადუსამღვდელოესობამ მოქალაქეებს დაავალა ყველაფერი ელონათ და უკან არ დაეწიათ ეკლესიის ასაშენებელი ხარჯის წინაშე. ეკლესია კარგი გეგმითაა დაწყებული“.

ნიკოლოზ კალანდარიშვილის საქმეები მისმა შვილმა – არისტარქომ გააგრძელა. ნიკოსა და მის მეუღლეს – ევდუქსია დიმიტრის ასულს სამი შვილი ჰყავდათ: არისტარქო, ეპისტიმა და ვიქტორი. მათ შორის უფროსი არისტარქო იყო. იგი 1869 წელს დაიბადა სენაკში, 1890 წლის 4 ივლისს წარჩინებით დაამთავრა თბილისის სასულიერო სემინარია. ამავე წელს გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოსმა გრიგოლმა (დადიანი) დაამტკიცა სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებლის ზედამხედველად. 1891 წლის 10 ოქტომბერს საქართველოს ეგზარქოსმა პალადიმ (რაევი) პარალელურად დანიშნა ამავე სასწავლებლის მოსამზადებელი კლასის მესამე განყოფილების მასწავლებლად. არისტარქომ თავის მოვალეობებს თავი ჩინებულად გაართვა. ის სასწავლებელში მონაფეთა დისციპლინას თვალყურს ადევნებდა, აღმზრდელობითა და პედაგოგიურ საქმიანობას ეწეოდა. მისი ორგანიზატორული ნიჭისა და გულისხმიერების გამო მეუფე გრიგოლმა გურია-სამეგრელოს ეპარქიის სასულიერო სასწავლებლის სასწავლო საბჭოს თავჯდომარედ დანიშნა. ამ საბჭოს გადაწყვეტილებით 1892 წლიდან — 1900 წლამდე თითქმის ყოველ წელს მოწმდებოდა ზუგდიდისა და სენაკის მაზრების სკოლები, მათი სასწავლო და საფინანსო საქმიანობა.

1892 წლის 6 დეკემბერს დაიწყო არისტარქო კალანდარიშვილის სასულიერო მოღვაწეობა. გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოსმა გრიგოლმა ის ახალ სენაკის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიაში დიაკვნად აკურთხა, ხოლო ამავე წლის 11 დეკემბერს მღვდლად დაასხა ხელი. 1894 წლის მაისში სენაკისა და ხობის ოლქის მთავარხუცესად დაინიშნა. არისტარქო მუდამ საეკლესიო ცხოვრების შუაგულში ტრიალებდა. ის არაერთხელ აირჩიეს სასულიერო ოლქის ყრილობის დეპუტატად, ამ ყრილობის თავჯდომარედ, სხვადასხვა კომისიების

ფოტოგამოფენა

„თვალსაწიერი“

საქართველოს სამხედრო გზა

ანგელოზ პოპედონოსცევა

თავჯდომარედ, ხაზინადრად. იგი იყო საეპარქიო ქარხნის ახალსენაკის საწყობის გამგე. სანთლის წარმოებისა და მისი აღრიცხვის საოლქო კომისიის წევრი.

1895 წელს სამეგრელოს მოსახლეობა ღვარცოფებისა და ზეგვებისაგან საგრძნობლად დაზარალდა. ქუთაისის სამხედრო გუბერნატორის განკარგულებით არისტარქო სენაკის სამაზრო კომიტეტის წევრად დაინიშნა. ამ კომიტეტს დავალებული ჰქონდა ცენტრალური მთავრობის სუბსიდიებისა და ნებაყოფლობითი შეწირულობების საჭიროებისამებრ განაწილებისადმი კონტროლი, მეთვალყურეობა, რომლებიც მოსახლეობისადმი დახმარებას ითვალისწინებდა. ამ კომისიაში კეთილსინდისიერი მუშაობისათვის საქართველოს ეგზარქოსმა ვლადიმერმა (ბოგოიაველენსკი) იგი 1896 წლის 14 მაისს სკუფიით დააჯილდოვა.

1897 წელს ქუთაისის სამხედრო გუბერნატორმა არისტარქო სენაკის მაზრის სანიტარული აღმასრულებელი კომიტეტის წევრად დანიშნა, ხოლო ეპისკოპოსმა გრიგოლმა – გურია-სამეგრელოს ეპარქიის საეკლესიო-სამონასტრო ხაზინის 1896 წლის შემოსავალ-გასავლის ანგარიშის შემმონმებელი საოლქო კომისიის თავჯდომარედ.

1897 წელს სამეგრელოს სასულიერო მოღვაწეთა 33-ე საოლქო ყრილობამ არისტარქო აირჩია სრულ უფლებამოსილ პირად ეზრუნა მარტვილიდან 12 წლის წინ

ფოტომატიანი

სენაკში დაქირავებულ შენობაში გადმოტანილი სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებლის შესაბამისი შენობის შესასყიდად, ხოლო მის პარალელურად ახალ-სენაკის ახალი ტაძრის სამშენებლო კომიტეტის წევრად, ხაზინადრად და საქმის მწარმოებლად დაინიშნა.

არისტარქო კალანდარიშვილის მოღვაწეობა ძირითადად სენაკის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიას უკავშირდება. ეს ეკლესია ქალაქის ბაღში ვეება ცაცხვებითა და ჭადრებით, კვიპაროსებითა და მაგნოლიებით დაჩრდილულ ადგილას იდგა. პირველი ძველი ეკლესია აქ 1873 წელს აუგიათ, ხოლო 1882 წელს გაფართოების

დეკანოზი არისტარქო კალანდარიშვილი და გურიის-სამეგრელოს ეპისკოპოსი ლეონიდე (მძროპირიძე)

მიზნით მისთვის ხის ბრახელებიც მიუშენებიათ. არისტარქომ, ახალი ტაძრის მშენებლობის კომისიამ დიდი ორგანიზატორული მუშაობა გააჩაღეს მშენებლობისათვის საჭირო თანხების მოსაძიებლად. სენაკელებმა შემოწირულობები უხვად გაიღეს. 1905 წელს აქ საზეიმოდ აკურთხეს თეთრი კირქვით ნაგები უზარმაზარი ეკლესია, რომელსაც აქაურები „სობოროსაც“ უწოდებდნენ. აქ ძველი ეკლესიის ეზოში სამხედრო პატივით იყვნენ დაკრძალულნი 1877-78 წლებში რუსეთ-თურქეთის ომში დაღუპული სენაკელი მეომრები, მათ შორის თურქეთთან ბრძოლაში დაღუპული ოფიცერი, აკაკი წერეთლის სიძე — თავადი ალექსანდრე დადიანი. ეს ადგილი სენაკელთა უმთავრესი თავშესაფრის ადგილი იყო. ბაღში ყვაოდა მშვენიერი ყვავილნარი, დეკორატიული მცენარეები. მისი ბილიკები და ეკლესიამდე მისასვლელი გზა წითელი აგურით იყო მოკირწყლული. აქ

იმართებოდა სახალხო სეირნობები. აქაურობა გახლდათ ახალსენაკის „გულის ფეთქვის აჩქარებული თუ შენელებული მაჯის მაჩვენებელი“.

ამ ეკლესიასთან არსებობდა ქალთა და ჭაბუკთა ორკლასიანი სასწავლებლები. მათ დაემატა არისტარქოს დიდი გარჯითა და პირადი სახსრებით გახსნილი ქალთა ორკლასიანი საეკლესიო-სამრევლო სკოლა. იგი მთელ სამეგრელოში ერთ-ერთი „საქალაქო სკოლა“ იყო, სადაც ჯეროვანი ყურადღება ექცეოდა ქართული ენის სწავლებას.

წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიაში მოღვაწეობის პერიოდში სრულიად გამოვლინდა არისტარქოს პიროვნული თვისებები: ორგანიზატორული ნიჭი, ღვთით მომადლებული ქადაგების არაჩვეულებრივი ძალა. ის სამწყსოზე დაუღალავად ზრუნავდა, ქვრივობლებს ეხმარებოდა, რამაც მას უდიდესი ავტორიტეტი და გავლენა მოუპოვა. ამიტომაც წერდა ეპისკოპოსი გრიგოლი: „არისტარქო, ძალზე კარგად ასრულებს თავის სამწყსოებრივ მოვალეობებს. ძალიან კარგად წარმოსთქვა მიმდინარე წელს (იგულისხმება 1896 წელი) რვა თავისი შესანიშნავი ქადაგება“. იგი ნაყოფიერი მოღვაწეობისათვის 1906 წელს წმინდა ანას III, ხოლო 1914 წელს წმინდა ანას II ხარისხის ორდენით დააჯილდოვეს.

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

თამარ კიკნაველიძე
რევაზ გრიგოლაძე

გამოვიდა საბავშვო გაზეთ „ალილუიას“ მე-4 ნომერი

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახებთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუარიშვილი

გთხოვთ, გაუზიაროთ მათი დაბეჭდილი მასალების გამოცემით დაეხმარებათ გადმოცემის შედეგ ანგარიშზე: სახალხო ბანკი, კრწანისის მე-2 ფილიალი, ანგარიში № 360851555 მფო. 220 101 406 „საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge> ელ.ფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarhos_prescentri@yahoo.com; მისამართი: ერეკლე II მოედანი #1 საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი), მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე, გიორგი მაჩუარიშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი: ვლასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი დამკავადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

უფლებების ჩაგვრაზე იყო საუბარი. განაჩენი, რომელიც ოქტომბერში გახმაურდა, დღემდე პროტესტდება ავღანელი ჟურნალისტების და მსოფლიო საზოგადოებრიობის მიერ. მარტში დაიწყო ინტერნეტ-აქცია, რომლის შედეგად შეგროვდა 50 000 ხელმოწერა სტუდენტის გათავისუფლების მოთხოვნით.

საუდის არაბეთში

„მეგრძოლ ისლამიზმს“ ებრძვიან

საუდის არაბეთის ხელისუფლებმა გადაწყვიტეს, სპეციალური კურსით 40 000 იმამი მოამზადონ მოსახლეობაში მეგრძოლი ისლამიზმის სულის გასაქარწყლებლად. უკანასკნელ ხანს მთავრობის მიერ დიდი ყურადღება ექცევა საზოგადოებრივი წესრიგისა და მოქალაქეთა მშვიდობიანი თანაცხოვრების ატმოსფეროს დანერგვას. ბოლო დროს ათასობით იმამი გათავისუფლდა სამსახურიდან ახალგაზრდობის გლობალური ჯიხადისაკენ მოწოდების გამო.

რუსეთის საატესტაციო კომისია დღემდე არ აღიარებს თეოლოგიის სამეცნიერო ხარისხს

წმინდა ტიხონის ჰუმანიტარული უნივერსიტეტის რექტორი დეკანოზი ვლადიმერ ვორობიოვი რუსეთის ფედერაციის საზოგადოებრივ პალატაში მოწყობილ მრგვალ მაგიდაზე შეხვედრისას მკაცრი კრიტიკით გამოვიდა უმაღლესი საატესტაციო კომისიის მისამართით, რომლის ჩამონათვალში ჯერ კიდევ არ იხსენიება ისეთი პროფესია, როგორიცაა ღვთისმეტყველი, ანუ თეოლოგი. შესაბამისად, შეუძლებელია საკანდიდატო, ან სადოქტორო დისერტაციის დაცვა ამ მიმართულებით — მიუხედავად

იმისა, რომ არაერთი მაღალი სამეცნიერო დონის საღვთისმეტყველო ნაშრომი ელის სათანადო კვალიფიკაციის მინიჭებას. ის, რომ ღვთისმეტყველებას მეცნიერებად არ თვლია, „საბჭოთა დროის გამოჩენილია, ჟღერს სასაცილოდ და ველურად“, — თვლის მოძღვარი. „დასავლეთში, სადაც თეოლოგიის დიდი ტრადიციაა დამკვიდრებული, ამ სიტუაციას უთუოდ სასაცილოდ შეაფასებენ“ — დასძენს დეკანოზი.

პან გი მუნი ისლამოფობიის წინააღმდეგ

გაეროს გენერალური მდივანი პან გი მუნი სენეგალში გამართულ ისლამური კონფერენციაზე გამოვიდა მოწოდებით, საერთოდ ამოიღონ ხმარებიდან ტერმინი - „ისლამოფობია“, როგორც მუსლიმი საზოგადოების მიმართ უნდობლობისა და ნეგატიური დამოკიდებულების სიმბოლო. „რაც შეეხება ე.წ. ისლამურ ტერორიზმს, მისი მთავარი მსხვერპლი, პირველ რიგში, თავად მსუღიმიეები არიან“ — განაცხადა პან გი მუნმა.

კრაკოვში კვერცხების

შეღებვა კვლავ „ლეგიტიმური“ გახდა

პოლონეთში კრაკოვის მერმა თითქმის ასწლიანი აკრძალვის შემდეგ ქალაქის მოსახლეობას სააღდგომო კვერცხების შეღებვის ნება დართო. საქმე ისაა, რომ 1915 წელს I მსოფლიო ომის დროს კრაკოვში აიკრძალა სააღდგომო კვერცხების შეღებვა, საკვების ყაირათიანად გამოზოგვის მიზნით. ასე რომ, დღემდე კრაკოვის მცხოვრებლები ამ ჩვეულების შენარჩუნებისას ფულად ჯარიმასა და ორკვირიან პატიმრობას რისკავდნენ. ცხადია, ეს სასჯელი, დიდი ხანია, მივიწყებული იყო.

ფოტომატიანე

ლეგენდად ქცეული სახეები

(გაგრძელება) დასაწყისი №10-ში

არისტარქო კალანდარიშვილი აქტიურად იყო ჩართული საზოგადოებრივ-კულტურულ ცხოვრებაშიც. ის იპოლიტე ვართაგავას რეკომენდაციით საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო გამგეობის სხდომაზე ამავე საზოგადოების წევრად აირჩიეს. იგი იყო წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების, სენაკის განყოფილების მიერ სენაკში გახსნილი პირველი „სამეგრელოს საჯარო წიგნსაცავი ბიბლიოთეკის“ გამგეობის წევრიც.

არისტარქოს უამრავი საქმე ჰქონდა, მაგრამ ის უაღრესად სტუმართმოყვარე ადამიანი იყო. მის ოჯახში თავს იყრიდნენ მაშინდელი არისტოკრატიისა და სენაკში სტუმრად ჩამოსული ინტელიგენციის

მამა არისტარქო სენაკის ქალთა სასწავლებლის პედაგოგებთან და ალსაზრდებულთან

წარმომადგენლები. მასთან სტუმრობდა რუსეთის სინოდის მრისხანე ობერ-პროკურორი კონსტანტინე პობედონოსცევი. იგი არისტარქოს ზედამხედველობის ყოფნის პერიოდში სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებელში პედაგოგ თუთბერიძის ლათინური ენის გაკვეთილს დაესწრო, გაეცნო მასწავლებლებს, სასწავლო პროცესს და მეტად კმაყოფილმა მადლობა გამოუცხადა მის კოლექტივს.

არისტარქოსა და მის მეუღლეს, ნატალიას (ის ზუგდიდის მაზრის უფროსის მოადგილის ქალიშვილი იყო) ოთხი შვილი ჰყავდათ: მარიამი (გარდაიცვალა ჩვილობის ასაკში), ნიკოლოზი, ირაკლი და ზოია. ნიკოლოზი და ირაკლი ფოთის გიმნაზიის მოწაფეები იყვნენ, ზოია — ახალ-სენაკის სამრევლო სკოლის მოწაფე. არისტარქო ზრდიდა თავის ძმასაც — ვიქტორს, რომელიც 17 წლით მასზე უმცროსი იყო. ვიქტორი ძმის ხარჯით სწავლობდა ქუთაისის რეალურ სასწავლებელში. ამ სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ ის თბილისში, პუშკინის სახელობის პედაგოგიურ ინსტიტუტში რუსულ ენასა და ლიტერატურას ასწავლიდა. არისტარქო და ნატალია ზრდიდნენ ობოლ პელაგიასაც, რომელსაც საკუთარი ოჯახის წევრად თვლიდნენ. ასე გრძელდებოდა არისტარქო კალანდარიშვილის ოჯახის ბედნიერი ცხოვრება საქართველოს გასაბჭოებამდე.

საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ სენაკში მთლიანად შეიცვალა ცხოვრება. არისტარქოს ოჯახს მრავალი უბედურება დაატყდა თავს. მისი უფროსი ვაჟი ნიკოლოზი, სამხედრო სასწავლებლის იუნკერი, 1921 წელს კოჯრის მისადგომებთან წითელ არმიასთან ბრძოლაში დაიღუპა. იგი თბილისის ცენტრში, ყოფილი სამხედრო ტაძრის ეზოში დაკრძალეს სხვა იუნკერებთან ერთად.

საქართველოში ანტირელიგიური კამპანია დაიწყო. 1922 წელს ჩეკისტებმა არისტარქო სხვა სასულიერო პირებთან ერთად მოსახლეობაში საბჭოთა ხელისუფლების საწინააღმდეგო აგიტაცია-პროპაგანდისათვის დააპატიმრეს, თუმცა ბრალდებები ვერ დაუმტკიცეს და მალევე გაათავისუფლეს.

მომდევნო წელს სენაკში კონფერენცია ჩატარდა. მას ოთხასამდე მღვდელმსახური ესწრებოდა. სამღვდელოების უმრავლესობა ხელისუფლების დიქტატს დაემორჩილა და მისთვის სასურველი რეზოლუცია მიიღო. არისტარქო კალანდარიშვილი კი ამ კონფერენციას არ დასწრებია. მან საკუთარ პრინციპებს არ უღალატა. თავისი მრწამსის ერთგული დარჩა.

1923 წელს ბოლშევიკებმა დაანგრეს სენაკის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესია. მის ადგილზე კომკავშირელთა საზაფხულო სცენა მოაწყვეს. ეკლესიებს მასუირად ანგრევდნენ, დახურეს სასულიერო

რო სასწავლებლები, სასულიერო პირებს კაბის გახდას აიძულებდნენ...

დადგა 1924 წელი. აჯანყებულმა მოსახლეობამ ახალსენაკი აიღო. ხალხი წმინდა გიორგის ეკლესიის ნაფუძარზე შეიკრიბა. არისტარქომ და ვაჭარმა შურ-ლაიამ ჭაობიდან, ეკალ-ბარდებიდან რის ვაივაგლახით ამოიტანეს წმინდა გიორგის ეკლესიის გადაგებული ზარი, რომელიც ჭადრის ტოტზე ჩამოკიდეს. საზეიმო პარაკლისი არისტარქომ გადაიხადა. მან ხალხს გამარჯვება მიულოცა, მაგრამ სიხარული ხანმოკლე გამოდგა. ბოლშევიკებმა აჯანყება სისხლში ჩაახშეს. 500-მდე სენაკელი შეენირა საგანგებო „ტროიკების“ მიერ უნიგნური და გაუმართავი ხელით დაწერილი განაჩენების სისრულეში მოყვანას. დახვრიტეს არისტარქო კალანდარიშვილიც. დახვრეტის წინ თურმე ითხოვდა: „მე მომკალით, ხალხს ნუ დასჯით...“ მის ოჯახს მთელი ქონება, მამული, სახლ-კარი ჩამოართვეს. მის სახლში 70 წლის მანძილზე მანქანა-ტრაქტორთა სადგური (მ.ტ.ს.) იყო.

ეს სახლი დღესაც დგას, დაცალიერებული, დაძველებული, ეზოში ახლაც ხარობს ბებერი ხეები, რომლებიც საქართველოს ისტორიის უმძიმესი დღეების მომსწრეა. შემოგვრჩა ძველი ალბომი სათაყვანებელი ადამიანების სურათებით. არისტარქო კალანდარიშვილის ხელნაწერი. მისი ულამაზესი ხელმოწერა, პატარა სასანთლე, რამდენიმე ხატი, არისტარქოს შვილის ნიკოლოზის ვიოლინო, მისი სიმწიფის ატესტატი, რომელიც ფოთის გიმნაზიის დამთავრებისას გადაეცა. ეს ჩვენთვის საწუკვარი ნივთებია, რადგან ღირსეულ წინაპრებს გვაგონებს, გარდასული ჟამის სურნელებას ინახავს. დრომ ვერ დაამარცხა ეს ადამიანები. პირიქით, დიდების შარავანდედით შემოსა.

დღეს კი არისტარქო კალანდარიშვილის შვილიშვილი, ქალბატონი ზოია იგონებს: ჩემს ბავშობაში მახსოვს, ჩვენს სახლში კედელზე ეკიდა ახალგაზრდა კაცის გადიდებული სურათი. მე არ ვიცოდი, ვინ იყო და მამას ვკითხე: ეს კაცი ვინ არის, მეთქი.

— ეს ჩემი ძმა, კოლია (ნიკოლოზი) კალანდარიშვილია.

— მერე სად არის ახლა?

— ახლა მკვდარიაო, — მიპასუხა მამამ.

— აბა, სასაფლაოზე წამიყვანე, საფლავი მიჩვენე-მეთქი.

— სად გვაქვს საფლავი, ვინ მოგვცა?! ის იუნკერი იყო, 24 წლის, უცოლშვილო. კოჯრის მისადგომებთან, წითელი არმიასთან ბრძოლაში სხვა მეზრდო-ლებთან ერთად დაიღუპა. ისინი საქართველოს დამოუკიდებლობისათვის იბრძოდნენ. ცხედრები არავის მისცეს. მთავრობის სახლის ადგილას სობორო

იუნკერი ნიკოლოზ
კალანდარიშვილი

ფოტომატრიკი

(ტადარი) იყო და მის გალავან-
თან ყველა ერთად ჩამარხესო.

1989 წლის 9 აპრილის შემდეგ, — განაგრძობს ქალბატონი ზოია, — მემორიალზე 1921 წელს საქართველოს თავისუფლებისათვის დაღუპულთა სიაში ბიძაჩემის სახელი და გვარი ამოვიკითხე. მე იმ წუთას სევდიანი და ამავე დროს ამაყი ვიყავი, რადგანაც მისი გმირული სულისკვეთება არ დაკარგულა. ის გაიხსენეს, მისი სახელი ისტორიაში დარჩა. თან მახლდა ჩემი შვილისშვილი ნინო შენგელია, რომელმაც მემორიალი ყვავილებით შეამკო. სანთლებიც დავანთეთ, როგორც 9 აპრილს, ასევე 1921 წელს დაღუპულებთან.

ამბობენ, მაღლი არ იკარგებაო. ზოია კალანდარიშვილის ვაჟმა, ზაზა შენგელიამ, რომელსაც ნლე-ბის მანძილზე მაღალი თანამდე-

1917 წელი საეკლესიო კრება
კირიონი ანტონ გიორგაძე
არისტრახო კალანდარიშვილი

ბოზები ეკავა, თბილისის მერიის
დახმარებით, წმინდა მეფის მირი-
ანისა და დედოფალ ნანას სახე-
ლობის ტაძარი აღადგინა.

არისტიკრატოს ძმის, ვიქტორის

შვილი — გივი კალანდარიშვილი
თბილისში ცნობილი კარდიოლო-
გი იყო და მრავალ ადამიანს სრუ-
ლიად უანგაროდ მკურნალობდა.
მასზე ამბობდნენ, მთელი ქალა-
ქის პულისი ხელში უჭირავსო.
არისტარქოს შვილიშვილი იყო
ნიკოლოზ (არგო) ჯაფარიძეც,
ცნობილი პედიატრი. ის ბებიას-
თან, არისტარქოს მეუღლესთან
იზრდებოდა. იგი გულმართალი
არისტოკრატი კაცი იყო, ჩინებუ-
ლი ექიმი. მისმა ვაჟმა, ირაკლი
ჯაფარიძემ, რომელიც დღეს სა-
ქართველოში ერთ-ერთი საუკე-
თესო არტისტია, მუსიკის შესწავ-
ლა ნიკოლოზ კალანდარიშვილის
(იუნკერის) ვიოლინოთი დაიწყო.
ეს ვიოლინო არ დადუმებულა.

მოამზადეს

თამარ კიკნაველიძემ
და რევაზ გრიგოლაშვილმა.

გამოვიდა საბავშვო გაზეთი
„ალილუიას“ მე-5 ნომერი

ფოტოგამოფენა

დილა უჯარმაში

„თვალსაწიერი“

ნიკოლოზ დადიანი

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინყებოთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუარიშვილი

ნოსოვო, ბაზეთს ბაზოვოხილდოთ მისში ღაბეფილი მასალაშის ბამო
გოხოთ დეალაინება გადიახლოთ შემდეგ ანგარიშზე:
სახალო ბანკი, კრნანისის მე-2 ფილიალი, ანგარიში # 360851555 მფო. 220 101 406
სამატარიატოს უნებანის ვებ.გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ.ფოსტა: sap.uts@posta.ge sapatriarche_presenti@yahoo.com;
მისამართი: ვრეგელ #1 მოედანი #1
საქართველოს სამატარიატოს პრესცენტრი, ტელ./ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე
რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი), მარიამ
გავუა, ნინო გავოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოვონიძე,
გიორგი მაჩურთაძე, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ელასი ჯიშნაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოკო აფხაჯანიშვილი
დამკვეთები: გალერიან ჯულილი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე

ადამიანის დნმ-ს ჩანერგვა ცხოველების ორგანიზმში დისკუსიის საგანი ხდება

დიდ ბრიტანეთში განიხილება კანონი, რომელიც ითვალისწინებს სამედიცინო მიზნებით ცხოველთა უჯრედებში ადამიანის დნმ-ს ჩანერგვის ცდებზე ნებართვის გაცემას. კვლევის შედეგებმა, როგორც ვარაუდობენ, წინ უნდა წასწიოს პარკინსონისა და ალცჰეიმერის დაავადებათა მკურნალობა. რელიგიურ წრეებში არაერთგვაროვნად უყურებენ ამ წამოწყებას. ბევრი მიიჩნევს, რომ სხეულის ცალკეული ნაწილების კლონირება ზნეობრივი თვალსაზრისით და სამედიცინო მიზნებით დასაშვებია, მთავარია ამგვარმა ექსპერიმენტებმა ახალი ცოცხალი ორგანიზმის (იქნებ სულაც ურჩხულის) წარმოქმნა არ გამოიწვიოს; ზოგიერთები კი მკაცრად უარყოფენ ამგვარ ექსპერიმენტებს და მას ღვთის შესაქმნე უხეშ ჩარევად მიიჩნევენ.

ფილიპინელი მღვდელმსახურები აღმოფხვნილი არიან თვითგვამის რიტუალით

ფილიპინელმა კათოლიკე ეპისკოპოსებმა „უაზრო ცირკი“ უწოდეს წითელ პარასკევს ქრისტეს წამების მოხალისე გამზიარებულთა ადგილობრივ ტრადიციას. სანფერვანდოს არქიეპისკოპოსმა პაჩიანო ანიჩეტომ გა-

ნაცხადა, რომ „სააღდგომო რიტუალი ტურისტებისთვის განკუთვნილ ატრაქციონს დაემსგავსა და ეს საშიშნელობაა“. ჯვარზე ნებაყოფლობით გაკვრის ეს ტრადიცია 1940 წელს იღებს სათავეს და ყოველწლიურად უფრო მეტ და მეტ დამკვირვებელს იხვეჭს. „ქრისტეს როლს“ ანიჭებენ მას, ვინც ამისთვის ყველაზე მეტ ფულს გადაიხდის.

ფილიპინები აზიის ერთ-ერთი იშვიათი ქვეყანაა, სადაც მოსახლეობის უმრავლესობა ქრისტიანია. კათოლიკები აქ მცხოვრებთა 80%-ს შეადგენენ.

„დოქტორი სიკვდილი“ აზრს კონგრესში კენჭს იყრის

ჯექ გევორქიანი, რომელსაც „დოქტორ სიკვდილს“ უწოდებენ, 24 მარტს ოფიციალურად დაადასტურა თავისი გადაწყვეტილება, მონაწილეობა მიიღოს ამერიკის კონგრესის არჩევნებში დეტროიტიდან (მიჩიგანის შტატი). გადამდგარი პათოლოგანატომი 90-იან წლებში 130 უიმედო ავადმყოფს „დაეხმარა“ ნებაყოფლობით სიკვდილში, თანაც უფასოდ. ევთანაზიის ამ ერთ-ერთმა წამყვანმა ფიგურამ 8 წელი გაატარა ციხეში მეორე ხარისხის მკვლელობისათვის და ჯანმრთელობის შერყევისა და სანიმუშო ქცევისათვის ვადაზე ადრე გაათავისუფლეს.

ფოტომატიანე

პროტოპრესვიტერი ალექსანდრე გაბუნია 1880-1969

პროტოპრესვიტერი ალექსანდრე ლუკას ძე გაბუნია 1880 წლის 26 ოქტომბერს თბილისელი მოქალაქის ოჯახში დაიბადა. 1888-93 წლებში თბილისის სათავადაზნაურო გიმნაზიაში სწავლობდა, რომლის სრული კურსიც არ დაუსრულებია, რადგან სწავლა 1893 წლიდან თბილისის სასულიერო სემინარიაში გააგრძელა. 1899 წლის 26 თებერვალს სოფელ სალიანის წმინდა მოციქულთა თავთა პეტრესა და პავლეს სახელობის ეკლესიის მედავითნედ დაინიშნა. 1900 წლის 19 მაისს ყარსის მაზრაში გრენადერის სამრევლოში გადაიყვანეს. 1901 წლის 14 დეკემბერს ნუხის სამი მღვდელმთავრის სახელობის ეკლესიაში განაწესეს, სადაც დიაკვნად აკურთხეს. 1902 წლის 1 მაისს ელიზავეტოპოლის (განჯა) წმინდა ალექსანდრე ნეველის სახელობის საკათედრო ტაძარში დაინიშნა. 1906 წლის 23 თებერვალს მღვდლად დაასხეს ხელი და განჯის მაზრაში დაბა გოლიცინის ეკლესიის წინამძღვრად და სამრევლო სკოლის მასწავლებლად დაინიშნა. 1908 წლის 12 მარტს პატარა ლილოს წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიაში გადმოყვანეს. 1909 წლის აღდგომას საგვერდულით, ხოლო 1914 წლის 25 სექტემბერს

სკუფიით დაჯილდოვდა. 1914-18 წლებში პირველი მსოფლიო ომის დროს გერმანიის ფრონტზე 484 სავსე ჰოსპიტალში სამხედრო მღვდლად მსახურობდა, სადაც ნაყოფიერი მოღვაწეობისათვის წმინდა ანას II და წმინდა ელადიმერის IV ხარისხის ორდენები, ხოლო — 1917 წლის 6 იანვარს სამხედრო ჯილდო — გამშვენებული ჯვარი უბოძეს. 1918 წლის გაზაფხულიდან დაბრუნდა საქართველოში და პატარა ლილოს ერთკლასიანი სამრევლო სკოლის გამგე-მასწავლებლად დაინიშნა. 1920 წელს მარტყოფის მაცხოვრის ხელთუქმნელი ხატის სახელობის საკათედრო ტაძრის მღვდელმსახურად გადაიყვანეს. მონაწილეობდა 1920 წლის 27 ივნისს გამართულ საქართველოს მართლმადიდებლური სამოციქულო ეკლესიის II საეკლესიო კრებაზე, როგორც მცხეთა-თბილისის ეპარქიის დელეგატი. 1922 წლის იანვარში თბილისის კუკიის წმინდა ნინოს სახელობის ეკლესიის მღვდელმსახურია, ხოლო 1922 წლის 15 თებერვლიდან ისევ პატარა ლილოს სამრევლოში დააბრუნეს. კომუნისტური ხელისუფლების დამყარების შემდგომ სასულიერო პირების დევნა და შევიწროება დაიწყო. 1923 წლის 30 ნოემბერს

ლესიო კრებაზე, როგორც მცხეთა-თბილისის ეპარქიის დელეგატი. 1922 წლის იანვარში თბილისის კუკიის წმინდა ნინოს სახელობის ეკლესიის მღვდელმსახურია, ხოლო 1922 წლის 15 თებერვლიდან ისევ პატარა ლილოს სამრევლოში დააბრუნეს. კომუნისტური ხელისუფლების დამყარების შემდგომ სასულიერო პირების დევნა და შევიწროება დაიწყო. 1923 წლის 30 ნოემბერს

ფოტომატიანე

შექმნილი გაუსაძლისი ვითარების გამო მამა ალექსანდრე იძულებული გახდა, შეეწყვიტა მღვდელმსახურება. 1924 წლის 6 იანვრიდან პატარა ლილოს სკოლაში გამგის მოადგილედ და მასწავლებლად დაინიშნა. 1924 წლის ოქტომბერში თბილისის 29 სკოლაში საქმის მწარმოებლად განამწესეს. 1929-39 წლებში 2 სკოლაში მუშაობდა. პარალელურად 1931 წლის 1 ოქტომბრიდან მუშათა განათლების კომბინატში მოლარე-მოანგარიშედ, ხოლო 1932 წლის 29 ნოემბრიდან თბილისის ქართულ პედაგოგიურ სასწავლებელში მოლარე-ინკასატორის თანამდებობაზე მუშაობს. 1939 წლის 16 ივნისს თბილისის ინდუსტრიალურ ინსტიტუტში მოლარედ დაინიშნა. 1941 წლის 28 აგვისტოდან თბილისის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის მოლარეა.

1944 წლის 17 მაისს კათოლიკოს-პატრიარქმა კალისტრატემ (ცინცაძე) მღვდლის ხარისხში აღადგინა და მანგლისის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის საკათედრო ტაძრის წინამძღვრად დაინიშნა. 1947 წლის 3 აპრილს თბილისის სიონის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის საკათედრო ტაძარში გადაიყვანეს. 1948 წლიდან სამეურნეო ნაწილის გამგეობა ჩააბარეს და დეკანოზის ნოდება მიენიჭა. 1950 წლის 6 დეკემბერს გამშვენებული ჯვრით დაჯილდოვდა. 1951 წლის 31 იანვარს სიონის საკათედრო ტაძრის კანდელაკად დაადგინეს. 1952 წლის 13 აპრილს ენქერიტა და მიტრით დააჯილდოვეს. 1953 წლის 25 აგვისტოს სიონის საკათედრო ტაძრის დეკანოზად დაამტკიცეს. XX საუკუნის 50-იანი

წლების ბოლოს პროტოპრესვიტერის მაღალი პატივი უბოძეს. 1963 წლის 28 აგვისტოს წმინდა გიორგის პირველი ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა. 1967 წლიდან თავისი თხოვნის საფუძველზე, მოხუცებულობისა და ავადმყოფობის გამო პენსიაზე გავიდა. მამა ალექსანდრე 1969 წლის 8 მარტს გარდაიცვალა. წირვა და წესი ანდერძისა შესრულდა სიონის საკათედრო ტაძარში, პროტოპრესვიტერი ალექსანდრეს სიონის ტაძრის ეზოში დასაფლავებას ხელისუფალთა მხრიდან დიდი წინააღმდეგობა შეხვდა. იგი ვაკის საერო სასაფლაოზე დაკრძალეს.

ფოტო მოგვანოდა
პროტოპრესვიტერ
ალექსანდრე გაბუნია
შვილთაშვილმა
ვახტანგ ქელიძემ

გამოვიდა საბავშვო გაზეთი
„ალილუიას“ მე-7 ნომერი

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონები: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუმბიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუარიშვილი

გთხოვთ, გაზაფხულს გაუფრთხილდეთ მასში ღაგაძის მამო
გთხოვთ დაგვლიანება გადამხდომ შემდეგ ანგარიშზე:
საბავშვო ბანკი, კრწანთის მე-2 ფილიალი, ანგარიში № 360851555 მფო. 220 101 406
„საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ.ფოსტა: sap.utsa@post.ge sapatriarhos_prescentia@yahoo.com
მისამართი: ერეკლე II მოედანი #1
საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე
რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შოლაშვილი), მარიამ
გაგუა, ნინო გავომავილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩუარიშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ელასი ჯიბლაძე, გვარცელბეა: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯულელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

უხსოვთილს ქარონიკა

მეთანაზიის მომხრე „სიკვდილის აპარატი“ წარმოადგინა

გერმანიაში მეთანაზიის აკრძალვის მიუხედავად, წარსულში ცნობილმა პოლიტიკოსმა და ადვოკატმა, დოქტორმა როგერ კუშმა 28 მარტს ოფიციალურ პრეზენტაციაზე „სიკვდილის აპარატი“ წარმოადგინა, რომელიც უიმედო ავადმყოფებისთვისაა განკუთვნილი. სიკვდილის მსურველი ავადმყოფის მიერ ერთადერთ ღილაკზე თითის დაჭერისთანავე მოქმედებას იწყებს ნარკოზი, რომელიც გრძნობას აკარგვინებს ადამიანს, ხოლო შემდეგ მას ავტომატურად შეეშაპუნება კალიუმის ქლორიდი. მოელი ეს პროცესი ოთხ წუთს გრძელდება, ხოლო ცნობიერება თვითმკვლელს რამდენიმე წამში ეკარგება.

იოანე-პავლე II-ს ბეატიფიკაცია დაჩატარებული

წესით მიმდინარეობს

ვატიკანი აპირებს იოანე-პავლე II-ის ცხედრის ახალ ადგილზე გადატანას წმინდა პეტრეს ტაძრის ქვევით, მიქელანჯელოს „პიეტასთან“ ახლოს, სადაც დაინტერესებულთათვის უფრო ადვილი იქნება ყოფილი პაპის საფლავის მონახულება. ამჟამინდელი პაპი ბენედიქტე XVI მისი წინამორბედის წმინდანად შერაცხვის პროცედურის დაჩქარების მომხრეა. ამჟამად იოანე-პავლე II-ის საფლავს ყოველდღიურად 20-25 ათასი მომლოცველი ნახულობს.

ფოტომატიანე

არქიმანდრიტი ტარასი (ალექსი-მესხიშვილი) 1791-1874

არქიმანდრიტი ტარასი სოლომონის ძე ალექსი-მესხიშვილი 1791 წელს ქ. თბილისში, დეკანოზის ოჯახში დაიბადა. წერა-კითხვა, წმინდა წერილი, გალობა და საეკლესიო ტიპიკონი ანჩისხატის სასულიერო სემინარიაში ისწავლა, რომელსაც იმ პერიოდში მამამისი, დეკანოზი სოლომონი ხელმძღვანელობდა. 1804 წლიდან იმყოფება კათოლიკოს-პატრიარქ ანტონ II-სთან და ასრულებს სხვადასხვა მორჩილებას. 1807 წელს კათოლიკოსმა, რომელიც ასევე მისი ნათლია იყო, ბერად აღკვეცა იგი. ამავე წლის 24 თებერვალს დიაკვნად აკურთხა და ეკონომოსად დაადგინა. 1810 წლიდან, ანტონ II-ის რუსეთში გადასახლების შემდეგ, მსახურება განაგრძო საქართველოს პირველ ეგზარქოს, მიტროპოლიტ ვარლამთან (ერისთავი), რომელმაც არქიდიაკონის წოდება მიანიჭა. ახალგაზრდა და განათლებულ არქიდიაკონს მეუფემ ეკონომოსის მოვალეობის შესრულებაც მიანდო. 1817 წლის 8 სექტემბერს წმინდა სინოდმა მიტროპოლიტი ვარლამი რუსეთში გაიწვია. მასთან ახლავს მამა ტარასიც. სანკ-პეტერბურგში ჩასული ტარასი წარადგინეს მაშინდელ მიტროპოლიტ ფილარეტთან, რომლის ლოცვა-კურთხევითაც რეველის ეპისკოპოსმა 1818 წლის 16 თებერვალს არქიდიაკონ ტარასის მღვდლად დაასხა ხელი და მოსკოვში, დანილოვის მონასტერში განამწესა. ამავე მონასტრის წინამძღვრად დაინიშნა მიტროპოლიტი ვარლამიც. მღვდელ-მონაზონმა ტარასმა 1826 წლამდე დაჰყო ამ მონასტერში. განათლების მი-

ნისტრ გოლიცინისაგან მას დაევალა ნ. დ. ჩუბინიშვილთან ერთად 1820 წელს ბიბლიური საზოგადოების თაოსნობით ათონის ივერიის მონასტერში გამგზავრება და იქ ძველი ხელნაწერებიდან ქართული დაბადების გადმოწერა, შემდეგში მისი დაბეჭდვის მიზნით, რასაც საზოგადოება კისრულობდა. ესავალება ვერ შესრულდა თურქეთში მომხდარი არეულობის გამო.

1826 წლიდან ცხოვრობდა და მოღვაწეობდა სანკ-პეტერბურგში თეიმურაზ ბატონიშვილთან. იყო ბატონიშვილისა და მისი ოჯახის სულიერი მოძღვარი და კარის ეკლესიის წინამძღვარი. 1830 წლის 26 იანვარს რუსეთის წმინდა სინოდმა, რუსული ენით ქართულად წიგნების თარგმნისა და ახალგაზრდობის სწავლა-აღზრდაში გამოჩენილი ყურადღებისათვის გამშვენებული ჯვარი უწყალობა, რომელიც ნოვგოროდისა და სანკ-პეტერბურგის მიტროპოლიტმა სერაფიმემ ამავე წლის 4 მაისს წირვის დროს გადასცა. 1830 წლის 5 მაისს თავისი თხოვნით გათავისუფლდა ბატონიშვილთან სამსახურისაგან და ამავე წლის 1 ნოემბერს საქართველოში დაბრუნდა. საქართველოს ეგზარქოსის იონას (ვასილევსკი) ლოცვა-კურთხევით იგი თბილისის ფერისცვალების სახელობის მამათა მონასტრის საძმოში დაინიშნა.

1832 წელს, შეთქმულებასთან დაკავშირებით, მამა ტარასიც დააპატიმრეს. საგამომძიებლო კომისიამ იგი მეშვიდე კატეგორიის დამნაშავეთ მიაკუთვნა ე. ი. იმათ, ვინც იცოდა შეთქმულების ამბავი, მაგრამ

ფოტომატიანე

არ იზიარებდა. ამ კატეგორიაში სულ 17 კაცი მოხვდა, მათ შორის: თეკლე ბატონიშვილი, სალომე ბატონიშვილი (ფარნაოზის ასული), ალექსანდრე ჭავჭავაძე, გრიგოლ ორბელიანი. ამათგან თეკლე, ალექსანდრე და გრიგოლი მთავრობამ გადაასახლა რუსეთში, დანარჩენი კი ამ კატეგორიისა დატოვა. ამ უკანასკნელთა რიცხვს ეკუთვნის ტარასიც, რომელიც გამომძიების დამთავრების შემდეგ დატოვეს თბილისში.

ნასტერი და მის წინამძღვრად მღვდელ-მონაზონი ტარასი განამნესა. 1855 წლის 15 იანვარს მას არქიმანდრიტის წოდება მიენიჭა. 1866 წლის 24 აპრილს საიმპერატორო გვირგვინით შემკული წმინდა ანას II ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა.

არქიმანდრიტი ტარასი 1874 წლის 2 მაისს (ძვ. სტ.) გარდაიცვალა. დასაფლავებულია მონასტერში, ჩრდილოეთის კედელთან. კედელზე არის წარწერა: „მოიხსენე უფალო მონა შენი არხიმანდრიტი ტარასი. ამაჲს დაუცხრომელ-

მან მშრომელმან ცნობილმან მალლითა მონაზონებითა მოღვაწეობითა, მკაცრითა ზნეობითა და კრძალულებითა განვლო რა მონაზონებასა შინა 66 წელი, განისვენა 1874 წ. მაისის 2-ს, შობიდან 81-ის წლისმან (საფლავზე გაკეთებულ წარწერაში შეცდომაა, არქიმანდრიტი ტარასი 83 წლის

პოკროვსკის ყაზარმებში დატყვევებულ ტარასისა და ფილადელფოს კიკნაძეს, როგორც ბერებს, თხოვნით მიუმართავთ ციხის ადმინისტრაციისათვის, ნება მოგვეცით, ხმამაღლა ვილოცოთ და ვიკითხოთ სახარებაო. ეს თხოვნა შეინწყნარეს და მათაც დაუწყიათ ხმამაღლა ლოცვა და სახარების კითხვა, შიგადაშიგ საეკლესიო კილოთი, ცალკე ოთახებში გამომწყვდეულ შეთქმულთა გასაფრთხილებლად წარმოითქმებოდა, რა ჰკითხა გამომძიებელმა, რა უპასუხეს და სამომავლოდ ვის როგორი ჩვენება უნდა მიეცა.

საგამომძიებლო კომისია არკვევდა, თუ რა ურთიერთობა ჰქონდა მამა ტარასის პეტერბურგში ბატონიშვილებთან. ტარასი ყველაფერს ამარტივებდა, კომისიას არწმუნებდა, ბატონიშვილებთან სიტყვაში შებმის მეტი იქ არა ყოფილა რაო. სწორედ ასეთი ოსტატური ქცევის შედეგი იყო ის, რომ იგი შედარებით იოლად გამოვიდა შეთქმულთა ისტორიიდან და გაათავისუფლეს პატიმრობიდან, თუმცა დატოვეს თბილისში პოლიციის სასტიკი მეთვალყურეობის ქვეშ.

1845 წლის 24 მაისს სიონის საკათედრო ტაძარში საქართველოს ეგზარქოსმა, მიტროპოლიტმა ისიდორემ (ნიკოლსკი) საგვერდულით დააჯილდოვა. 1846 წლის 22 მაისს მცხეთაში გადაიყვანეს და სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძრის საეკლესიო ქონების მმართველად დაინიშნა და ამასთანავე დაევალა წირვა-ლოცვის ჩატარება შიო-მღვიმეს მონასტერში.

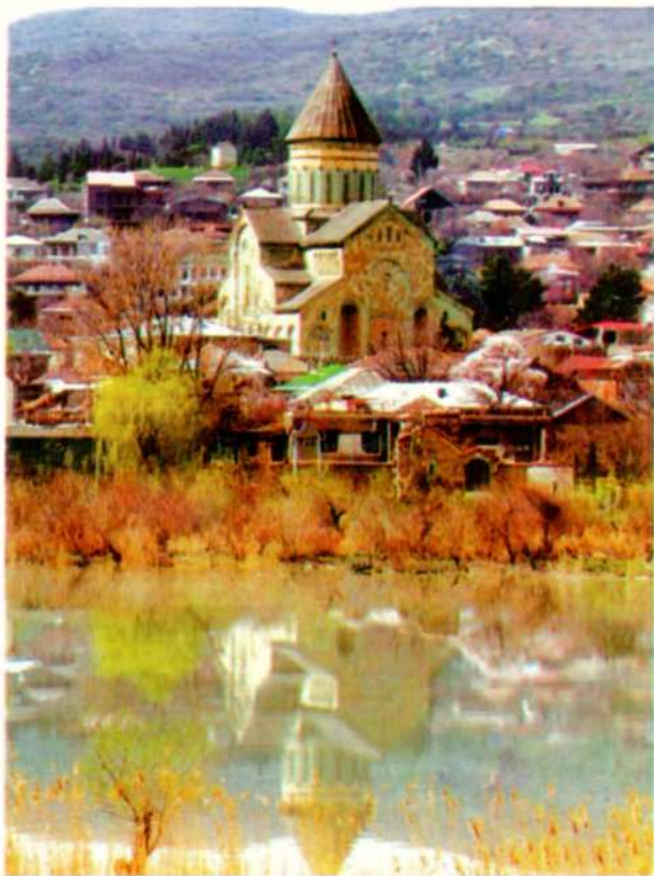
1845-1854 წლებში საქართველოს უკანასკნელი მეფის გიორგი XII-ის ასულის სოფიოს შვილის, ივანე ლუარსაბის ძე თარხან-მოურავის საფასით ქართლში განახლდა გაუკაცრიელებული ქვათახევის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის მამათა მონასტერი. 1854 წელს საქართველოს ეგზარქოსმა ისიდორემ აკურთხა განახლებული მო-

ფოტოგამოფენა

„თვალსაწიერი“

ხედი „პირდაპირიდან“

ზურაბ ხორავა

ფოტომატიანე

გარდაიცვალა, გ.მ.). დიდმშვენიერი განახლება ქვათახევის მონასტრისა, შინაგანი მორთულობა მისი და სიმრავლე გარემო მისისა მიუცილებელთა ახალთა შენობათა არს ნაყოფი ტარასის წინამძღვრობისა მის მონასტერსა 1854-1874 წ.

საფლავი ჩრდილოეთ კედლის ძირასაა და მას აქვს ასეთი ეპიტაფია: „ლოდი ესე ფარავს მტვერსა არხიმანდრიტის ტარასისა რომელი გარდაიცვალა ჩყოდს წელსა მაისის ბსა დღესა მექონე შობიდან პა წლისა“.

არქიმანდრიტ ტარასი ალექსი-მესხიშვილს აქვს მრავალი ძვირფასი წიგნი იშვიათი კალიგრაფიული ხელოვნებით შესრულებული, აგრეთვე არაერთი, ნაწილობრივ დაბეჭდილი, თარგმანი, უმთავრესად სასულიერო შინაარსისა. „ლეონტარეული ლექსიკონი ახალის ალექსი-სა“ (სპბ. 1824), „ერცელი კატეხიზმო“ (1827), „სიტყვა მღვდლობისათვის“ (1845), „თანამდებობათათვის სამრევლოთა მღვდელთასა“ (სპბ. 1861)

და საკუთარი გადმოკეთებული ნაწარმოებები, როგორცაა „ქართული ანბანი სასწავლებლად ყრმათა, ხუცურისა და მხედრულის წერილისა“ (მოსკოვი, 1825), ლითოგრაფიულად დაბეჭდილია მისი „ქართული საწერი დედანი“, ხოლო მისი ნა-

ქვათახევის მონასტერი ტარასი არქიმანდრიტის დროს

ხატი ასოები გამოსცა ქსილოგრაფოსმა ტატიშვილმა თავის „ქართული ანბანის თაიგულში“ (1902).

XIX საუკუნის 40-იან წლებში ტარასიმ დაწერა „მოკლე აღწუსება ქართლ-კახეთის მონასტერთა“, ყურადსაღები დოკუმენტი, როგორც საქართველოს სიძველეთა იმ დროს მდგომარეობის მაჩვენებელი. („საქართველოს სასულიერო მახარებელი“, 1864, ივლისი, აგვისტო, სექტემბრის ნომერების ნომრები: „მწყემსი“, 1888. 16 და 17).

ცნობილია, რომ არქიმანდრიტი ტარასის დახმარებით აკადემიკოსმა მარი ბროსეს მრავალი ეპიგრაფიკული მასალა ამოიკითხა. იგი იყო საუკეთესო მცოდნე საეკლესიო კითხვა-გალობის და ნიჭიერი სასულიერო ორატორი. მის მიერ წარმოთქმული სიტყვა-გოდება ქვათახევის აღმდგენლის ივანე თარხან-მოურავის დაკრძალვაზე (ჟურნ. „ცისკარი“, 1858. წიგნი XI ნომბერი) წარმოადგენს მჭერმეტყველების კლასიკურ ნიმუშს. აქვს ნახატებიც და ლექსებიც.

გამოვიდა საბავშვო გაზეთი „ალილუიას“ მე-7 ნომერი

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დაგინყებინგან ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუროშვილი

გთხოვთ, გაზიარებთ გაუფრთხილებთ მასში დაბეჭდილი მასალების გამო
გთხოვთ დაგვანებთ ვადახადოთ შემდეგ ანგარიშზე:
საბანკო ბანკი. კრწანისი მე-2 ფილიალი. ანგარიში № 360851555 მფო. 220 101 406
„საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ.ფოსტა: sap.utsa@post.ge sapatriarhos_prescentria@yahoo.com
მისამართი: ერეკლე II მოედანი #1
საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე
რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შოთლავილი), მარიამ
გაგუა, ნინო ვაგოშაშვილი, თამარ ახათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ვლადი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ფოტომატიკა

არქიმანდრიტი ალექსი (მირცხულავა) (1875-1962)

მრავალი უბედურებისა და მიუხედავად, საქართველოს სამოციქულო მართლმადიდებელ ეკლესიას ყოველთვის ჰყავდა ჭეშმარიტად გამორჩეული მამები, რომელთა ცხოვრების მაგალითზე თაობები იზრდებოდნენ. ამ ადამიანებს ცხოვრებაში ნინ ჭეშმარიტება უძღოდათ და ტკივილიან კვალზე, მაინც დიდ ნათელს ტოვებდნენ. საუბარია ხობის მონასტრის წინამძღვარზე და მადლმოსილ მამა – ალექსი მირცხულავაზე.

არქიმანდრიტი ალექსი (მირცხულავა) დაიბადა დაბა ხობში, 1875 წელს, მორწმუნე მშობლების ოჯახში. მის მამას ქუჩუაია ჰრქმევია. სამწუხაროდ, დედის სახელის მცოდნე ვერავინ ვიპოვე. სარწმუნოებისა და მოყვასისათვის თავდადების უნარი ბავშვობიდანვე იდო მამა ალექსის ხასიათში.

ალექსიმ ადრეულ ასაკში შექმნა ლამაზი და მშვიდი ოჯახი. იგი ადრევე დაქვრივდა, რის შემდეგმაც შვილებს მშობლებს უტოვებს და თვითონ ხობის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის მამათა მონასტერში მიდის მონაზვნური ცხოვრებისათვის.

მამა ალექსის მყუდრო ცხოვრება არც მონასტერში ჰქონია. ამ დროისათვის ხობის მონასტრის წინამძღვარი იყო ილუმენი დიმიტრი (პარკაია). მამა ალექსის ბერად აღკვეცა, და ხელდასხმა, სასულიერო ხარისხში აყვანა როდის და როგორი თანმიმდევრობით მოხდა არ არის ცნობილი, თუმცა 1913 წელს წმ. ექვთიმე ღვთისკაცის (თაყაიშვილის) ხობში ყოფნისას გადაღებულ სურათზე ახალგაზრდა ალექსი ბერდიაკვნის ხარისხშია. ასევე ფოტომატიანიდან ირკვევა, რომ 1917 წელს თბილისში ბერმონაზონთა კრების შემდგომ გადაღებულ სურათზე მამა ალექსი ისევ ბერ-დიაკონია, ხოლო უკვე 1923 წლის 23 აპრილს ხობის მონასტრის ქონების მთავრობისათვის გადაცემის ოქმს არქიმანდრიტ შიოსთან, იეროდიაკონ ეგნატესა და იეროდიაკონ მაკართან ერთად მღვდელ-მონაზონი ალექსიც აწერს

ხელს. ასე, რომ 1923 წლის აპრილში მამა ალექსი ხობის მონასტერში მღვდელ-მონაზონია.

ნახსენებ ოქმში საუბარია მონასტრის იმ ნივთებზე, რომლებიც მილიციის უფროს ტ. კვარაცხელიას გადაეცა. უკვე 1923 წლიდან მთლიანად საქართველოში ხელისუფლებამ მასიურად დაიწყო ეკლესია-მონასტრების დახურვა. ხობის მონასტრის ბერთა შორის არც მამა ალექსის ასცდებოდა დევნა-შევიწროება, აბუჩად აგდება და შეურაცყოფა. ხსნა ეკლესიისა არსაიდან ჩანდა, ჩამოწოლილი შავი ღრუბელი საქართველოს თავზე ჯერ არ აპირებდა გადასვლას და მზის თბილ სხივებს ელობებოდა. ამასობაში 1928 წელს გარდაიცვალა ხობის მონასტრის წინამძღვარი არქიმანდრიტი შიო (ქვილითაია) და მის ნაცვლად მონასტრის წინამძღვრად დაინიშნა მამა ალექსი მირცხულავა.

ახალ არქიმანდრიტს დიდი ტვირთი დაანება მხრებზე. უკვე ხუთი წელი იყო გასული მას შემდეგ, რაც მონასტრის ბოლშევიკები დაპატრონებოდნენ. ტაძარში შესვლას ისინი განაგებდნენ, წირვა-ლოცვისა და სხვა ღვთისმსახურების ჩატარება სასტიკად იყო აკრძალული. ძნელი წარმოსადგენი არაა, თუ რა დღეში აღმოჩნდებოდა ასეთ პირობებში მონასტრის წინამძღვარი. ამ სახის დევნაც არ იკმარეს და უფრო მეტი, ხობის

მონასტრის შიგნით მეკურდღლეობის ფერმის გახსნა მოინდომეს. ამაზე შეშფოთებული არქიმანდრიტი ალექსი ატყობინებს სამეგრელოს მუზეუმის დირექტორს აკაკი ჭანტურიას: „მეკურდღლეობის გამგეს მოაქვს მასალები, მოყავს ოსტატები“. ბატონი აკაკის კეთილგონიერებამ მრავალგზის იხსნა უარესი საფრთხისაგან ჩვენი ქვეყნის სიძველენი და ისტორიული მნიშვნელობის ძეგლები. ახლაც, ამ შემთხვევაშიც მას უყურადღებოდ არ დაუტოვებია მამა ალექსის წერილი და სასწრაფოდ ატყობინებს საქართველოს მუზეუმს, სიძველეთა კომიტეტს: „ხობის მთავარი ძეგლი და სამრეკლოს გარდა, სხვა ძეგლების კროლიკებისათვის დაცლას თხოულობენ, ოთახებს დანგრევას უპირებენ. საჭიროა, სასწრაფოდ გამოირკვეს ძეგლის დაცვის საკითხი და მასთან მუზეუმის დამოკიდებულება“.

ამჯერად, არქიმანდრიტ ალექსისა და ბატონი აკაკი ჭანტურიას მოწოდებებით კომკავშირლებმა საკუთარი განზრახვა სისრულეში ვერ მოიყვანეს, ხობის მონასტერი კურდღლის ფერმად ვერ გადაკეთდა. თუმცა, მისი წინამძღვრის დევნაზე ხელი არ აუღიათ. მას ხშირად აპატიმრებდნენ და მალევე ათავისუფლებდნენ. მამა ალექსის შვილიშვილი მარიამ (მარგო) შალამბერიია იხსენებს: „ბაბუა

ასე იტყოდა: „დამაპატიმრებდნენ, დახურულ კამერაში კვამლს უშვებდნენ, ცოტა ხანს მანვალეზდნენ და მერე გამომიშვებდნენ. რა უნდოდათ დღესაც არ ვიცი და ალბათ თვითონაც არ იცოდნენ“.

სწორედ 30-იანი წლებიდან ხობის დახურული მონასტრის გარშემო მცხოვრებ ბერებს უკვე მონასტერში ცხოვრებაც აუკრძალეს. მამებს საცხოვრებელი ქვის სახლი ჩამოართვეს და ღია ცის ქვეშ დატოვეს. მიუხედავად ამისა, მამა ალექსიმ მიძინების სახელობის ტაძრის უკანა ფასადში თავისთვის მოაწყო ერთი სენაკი და ყოველმხრივ ცდილობდა მონასტრის გარეთ არ დარჩენილიყო, რაც მონასტრული ცხოვრებისა და ბერობისათვის აუცილებელია. აქაც არ გააჩერეს წინამძღვარი და ეს პატარა ოთახიც დაუნგრეს. ამის შემდეგ გულგატეხილი მოძღვარი ითხოვდა გალავნის შიგნით მიეცათ მისთვის თავშესაფრის აშენების უფლება, მაგრამ არც ეს თხოვნა შეუსრულეს. იგი იძულებული გახდა იქვე მახლობლად, ქ. ხობის გარეუბანში, ჭიხუში, მონასტრიდან კილომეტრნახევარში მამისეულ ქოხში დაბრუნებულიყო.

არქიმანდრიტი ალექსის სიყვარული ღვთის, სამშობლოსა და დედა ეკლესიისადმი კარგადაა აღწერილი პირად წერილში, რომელსაც სამეგრელოს მუზეუმის დირექტორს აკაკი ჭანტურიას უგზავნის. ამ წერილებში მამა ალექსი საუბრობს პირად ტკივილზე, რაც ეკლესიის დევნით იყო გამოწვეული. მისი დარდი, მწუხარება და უგუნებობაა აქ აღწერილი. ეს წერილები არის გამომხატველი იმ შეგნებული ადამიანის შინაგანი მდგომარეობისა, რომელსაც სტკიოდა თავისი ქვეყნის აწმყო, რადგან ხედავდა მასში ტრაგიკულ მომავალს.

წერილები გასული საუკუნის 30-იან წლებს ეკუთვნის და მათგან მხოლოდ მნიშვნელოვან ნაწყვეტებს მოვიყვან.

„შვიდი კაცი პარტიულნი, წამოსულნი არიან, ჩამოუხსნიათ ზარი და წაუღიათ, ბერებმა ვერ გაიგესო თუ

არა, ბერებს კიდო გავპარსავთო უთქვამთ...“

„მოვიდნენ ნოჯიხევის თემის აღმასკომი, და მეორე კაცი და ნახეს ქვის ზალა. ეს გვინდაო კოლექტივის მუხუდოს და სიმინდის ბინად.“

„სამრეკლო სულ ინგრევა.... წვიმა ყველგან მოდის.... კარნახის თლილი ქვები გადავარდნილი, ოცამდე შევიტანე ეკლესიაში უბედური ხობის მონასტერი, რავა იკარგება დიდი ისტორიული ნაშთი. ვამეყ დადიანის მარმარილოს ლოდი თავის ადგილში შევიტანე.“

„ქარმა დიდად დააზიანა სახურავი ხობის მონასტრისა. ჩრდილოეთ მხარეს ჟესტი გადაგლიჯა და ეხლა უნდა ვუშველოთ რამე თუ არა საკურთხეველში და სხვაგან მხატვრობა დაიკარგება.“

„ეკლესიას რა ვუყო, სანამ აღკრძალული არ ვიქნები, მანამდე ვრჩები, მარა მერე რა ვქნა?... ეკლესია დაცული თუ იქნება, სიკვდილამდე ვერ მოვშორდები.“

„მე თვითონ გაჭირვებაში ვარ, მარა მონასტერი მაინც მეცოდება. მონასტრის სიყვარულისათვის ვლებულობ თვალწინ განსაცდელს.“

„ჩემი ცხოვრება არის მონასტერი და დღეს დავრჩი ყოველგან უიმედოდ... დღემდე არ ვიციდი, თუ მონასტერს პატრონი არ ჰყავდა და დღეს ვნახე... მითხარით ეკლესია ვის ჩავაბარო, შიგნით რაც არის დაიკარგება... მათ ხელში თუ იქნა კლიტე, არაფერი არ დარჩება შიგნით... მოუსწარით ეკლესიის შიგნით მორთულობას ნუ დაკარგავთ... მე მაინც დასაკარგავი ვყოფილვარ და დავიკარგები.“

„ჩემი ჯამაგირისათვის მიმართვა

შევიტანე რაილმასკომში, - ვარი მითხრეს, ჩვენ ბიუჯეტი არ გვაქვსო და ანი თბილისიდან თუ გამოგზავნილია ჩემი მისაცემი ფული, ნუ დაკარგავთ, მონასტერს ასარგებლეთ ქე მაინც... ფულის სიყვარულისთვის კი არ ვარ, მიყვარს ძველი ნაშტი და ეკლესია...“

„მონასტერში თუ კოლექტივი ჩამოვიდა მე ვერ გავჩერდები, მწვალელები არიან.“

„ჩემი ცხოვრება რა არის, ვერცხლის დასაკიდებელი ჯვარი გაყვიდე, ფეხსაცმელი და შალის ანაფორა. ასე

ვიტანჯები მონასტრის სიყვარულისათვის.“¹²

მონასტრის სიყვარული ტვირთი და უდიდესი ტანჯვის მიზეზი გახდა მამა ალექსისათვის. მისი ცრემლნარევი ღალადი მხოლოდ ერთეულებს თუ ესმოდათ მაშინ, ვისაც გაეგებოდა მონასტრის, ტაძრის და ზოგადად საქართველოსა და მისი ეკლესიის ჩუმი გმინვა, პირში წყალი ჰქონდა ჩაგუბებული, ან კიდევ იყო მეორე გზა, დაპატიმრება და რეპრესიები. რეპრესიებს ვერ გადაურჩა მამა ალექსის შვილიც - ლავრენტი. იგი 1937 წელს გადაასახლეს. იქაურმა მძიმე პირობებმა მას სიცოცხლე მოუსწრაფა და გადასახლებაშივე გარდაიცვალა.

ძნელი წარმოსადგენი არაა არქიმანდრიტ ალექსის შინაგანი მდგომარეობა. სიცოცხლეზე მეტად შეყვარებულ მონასტერს დააშორეს, შვილი გადაუსახლეს, დაუღუპეს და მიუხედავად ამისა, მასზე ბრძოლა არ წყდებოდა. ისევ შვილიშვილი მარიამ შალამბერიძე იხსენებს: „ასე იტყოდა: „ლამით ბავშვებს მომანათვლინებდნენ და დღისით პოლიციაში მანვალეზდნენ“...“

ჭიხუში გადასახლებულმა მამა ალექსიმ აიშენა ოროთახიანი ხის ქოხი, სადაც ცხოვრობდა. იგი ამ ქოხშივე აღასრულებდა სხვადასხვა ღვთისმსახურებებს. უფროსი თაობის ადამიანებს კარგად ახსოვთ დიდი აღნაგობის, განიერი მხარბეჭითა და თეთრი დათოვლილი წვერით, დინჯად მოსიარულე მოძღვარი. მახლობელი სოფლებიდან და რაიონებიდან არქიმანდრიტ ალექსისთან მიჰყავდათ ბავშვები მოსანათლად.

ფოტომატიანე

ფაქტიურად, ეს პატარა ქოხი მიმდებარე ვრცელი ტერიტორიით ემზახს წარმოადგენდა, სადაც სულიწმინდის ბეჭედს და ქრისტეს ნათელს ღებულობდნენ ადამიანები.

მეორე მსოფლიო ომის შემდგომ ეკლესიასა და სახელმწიფოს შორის მდგომარეობა შედარებით გამოსწორდა. მამა ალექსიზეც დევნა თითქმის შეწყდა. ფაქტიურად, დაზავდა პოლიცია და მღვდელმსახური. მოძღვარი თავის ბედს შეეგუა, იგი ხობის მონასტერში არ ავიდოდა და „სამართალდამცავებიც“ მას აღარ „მიაქცევდნენ ყურადღებას“.

არქიმანდრიტმა ალექსიმ ცხოვრების დანარჩენი ნაწილი იქვე ჭიხუში გაატარა. ცხოვრობდა თავის-

თვის, მარტო – მონაზვნურად (მარტომყოფი) და შეძლებისდაგვარად ემსახურებოდა ხალხს. შემდგომი თაობის ბოლშევიკები მას რიდით ეპყრობოდნენ, ვინაიდან თავად მოძღვრის მშვიდი და წრფელი, ადამიანური დამოკიდებულება აიძულებდა მათ ასე მოქცეულიყვნენ. როგორც ამას წინათ მენჯის მთავარანგელოზის სახელობის შუშანიების სავეანის მორჩილმა ნინა შუშანიამ მითხრა, - მამა ალექსი განსაკუთრებულ დღეებში მოდიოდა ამ მონასტერში და იქ წირვას ალავლენდა. ისე, იშვიათად ტოვებდა თურმე თავის საცხოვრებელს, მეზობლებში თითქმის არ გადადიოდა და ასევე იშვიათად იხსენებდა

თავის ტკივილიან წარსულს. მხოლოდ რამდენიმე მათგანი ახსოვს მის შვილიშვილ მარიამს: „სიამაყითა და სიხარულით იტყოდა ხოლმე: „ბაბუ, ჩემს წვერს ვერ შეეხნენ და ამ ანაფორისათვის ხელი არ მოუკიდნიათ“.

(ალსანიშნავია ის ფაქტი, რომ მამა ალექსის ის ეზო, სადაც ცხოვრობდა, მისი გარდაცვალების შემდეგ შეიძინა არაჩემიების ოჯახმა. სწორედ ამ ოჯახის ერთ-ერთი შვილი 2006 წელს აღდგომის მარხვაში სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარში არქიმანდრიტ ისააკის (ლაღუა) მიერ ბერად ალექსის სახელით აღიკვეცა. ნათელმა კვალმა პოვა თავისი სავალი.)

ფოტოგამოფენა

სინას მთა. ფარანის მონასტერი
ორმეოც მოწამეთა სახელობის ტაძარი

„თვალსაწიერი“

ნანა ბურჭულაძე

მომზადდა თბილისის
სასულიერო სემინარიის
კურსდამთავრებულმა ბიქტორ
ბუკიამ

გამოვიდა საბავშვო გაზეთ
„ალილუიას“ მე-8 ნომერი

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუარიშვილი

გთხოვთ, გაუზიაროთ ბავშვთა სასულიერო სამსახურს

გთხოვთ დაგვიჩვენოთ გადართული შემდეგ ანგარიშზე:

საბავშვო ბანკი, კრწანისის მე-2 ფილიალი, ანგარიში # 360851555 მფო. 220 101 406

„საპატრიარქოს უნებანის“ ებ. გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>

ელ.ფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarhos_presentria@yahoo.com

მისამართი: ერეკლე II მოედანი #1

საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე

რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შოლაშვილი), მარიამ
გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩუარიშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ვლასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯულელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

პალესტინის ქრისტიანული მოსახლეობის რიცხვი განუხრალად მცირდება

პალესტინაში გახშირდა ქრისტიანთა ემიგრირება. ამ ქვეყანაში მათი სიცოცხლე სულ უფრო მეტ საფრთხეს შეიცავს. ერთი მხრივ მათ მუსლიმი მოსახლეობისაგან ტერორისტული აქტები ემუქრებათ, მეორე მხრივ, მათ მკაცრად აკონტროლებენ ებრაული კანონები. ბოლო ასწლეულის მანძილზე ქრისტიანული მოსახლეობის წილი პალესტინაში 25%-იდან 2.5%-მდე შემცირდა.

მუსლიმი ლიდარი რომის ისლამურ ძალაქად გადაქცევას წინასწარმეტყველებს

პალესტინის პარლამენტის წევრმა, მოძრაობა ჰამასის ერთ-ერთმა ლიდერმა და რელიგიურმა ავტორიტეტმა იუნის ალ-ასტალმა განაცხადა, რომ მალე რომს ისევე დაიპყრობენ მუსლიმები, როგორც კონსტანტინეპოლი დაიპყრეს — მუჰამედის წინასწარმეტყველების მიხედვით. „ჩვენი ჯიხადი და ჩვენი მსხვერპლი ჩვენს შეილებს უნდა გადაეცეთ... კაცობრიობის გადასარჩენად“ — თქვა მუსლიმმა ლიდერმა.

ქანთარბარიის არქივისკოპოსი ამერიკისა და ინგლისის მთავრობებს აპრიტიკებს

წინა აზიის ქრისტიანთა ამ ბოლო დროს გაძლიერებულ დევნაში ანგლიკანური ეკლესიის თავკაცმა კენტერბერიის არქივისკოპოსმა როუენ უილიამსმა პირდაპირ დაადანაშაულა აშშ-სა და დიდი ბრიტანეთის მთავრობები, რომელთა პოლიტიკური კურსი ამ რეგიონში ქრისტიანებისთვის „პირდაპირ რისკს“ თესავს.

ქრისტიანული მოსახლეობა ყოველთვის მნიშვნელოვან როლს თამაშობდა წინა აზიის სოციალურ, ინტელექტუალურ და კულტურულ განვითარებაში. ამჟამად კი ისინი ასოცირდებიან ამერიკულ და ბრიტანულ პოლიტიკურ პროექტებთან, რომელსაც მუსლიმები ანტიისლამურად აღიქვამენ.

უცნაური ინციდენტი ნიუ იორკის აეროპორტში

ავიარეის ნიუ იორკ — სან ფრანცისკოდან მოხსნეს ებრაელი მგზავრი, რომელმაც, აეროპორტის მესვეურთა განმარტებით, გაფრენა შეაყოვნა. იგი სალონში ადგილის დაკავებისთანავე თვითმფრინავის კუდისკენ გაემართა და ლოცვა დაიწყო. სტიუარდესას მოთხოვნა, თავისი ადგილი დაეკავებინა, მან უგულვებელყო. მგზავრის ამხანაგების რწმუნებით, მას ლოცვის შეწყვეტის უფლება არ ჰქონდა, რაც თავად მგზავრმაც დაადასტურა ორიოდე წუთში ლოცვის დამთავრებისას. მაგრამ მას მაინც დაატოვებინეს თვითმფრინავი და დანიშნულების ადგილზე შემდეგი რეისით გაუშვეს.

რელიგიურ ლიდართა „შავი სია“

ჟურნალმა *Foreign Policy* გამოაქვეყნა „მსოფლიოს ყველაზე უარესი რელიგიური ლიდერების რეიტინგი“, რომელშიც შეიყვანეს იმ ლიდერთა სახელები, რომლებიც არათუ მოუწოდებენ მოსახლეობას ტერორისა და ძალადობისაკენ, არამედ ხშირად თავადაც მონაწილეობენ ძალადობის აქციებში. „შავ სიაში“ მოხვდნენ პასან ნასრალა (ლიბანური ორგანიზაცია „ჰიზბოლას“ ლიდერი — შიიტი მუსლიმი), ჯოზეფ კონი (ოფიციალური ვერსიით ქრისტიანი, არაოფიციალურით — საკუთარი რელიგიური ორგანიზაციის მეთაური უგანდაში), იოგი ადიტიანატი (ინდოეთის პარლამენტის წევრი, ინდუისტი), ატურალიე რატანია (შრი-ლანკის პარლამენტის წევრი, ბუდისტი), დოვ ლიორი (კირიატ-არბას მთავარი რაბინი, იუდაიზმის ხასიდური ფრთის წარმომადგენელი) და სხვები.

პარაგვაის პრეზიდენტი კათოლიკე მღვდელმსახური ხდება

პარაგვაის საპრეზიდენტო არჩევნებში გამარჯვება მოიპოვა ყოფილმა კათოლიკე ეპისკოპოსმა ფერნანდო ლუგომ, რომელმაც 2006 წელს მიატოვა მღვდელმსახურება პოლიტიკაში წასვლის გამო. იგი 1947 წლიდან პირველი პრეზიდენტი იქნება, რომელიც არ მიეკუთვნება ნაციონალურ-რესპუბლიკურ ასოციაცია „კოლორადოს“.

ფოტომატიკა

გაგრძელება. დასაწყისი №14

არქიმანდრიტი ალექსი (მირცხულავა) (1875-1962)

არქიმანდრიტის ხშირი სტუმრები ბავშვები იყვნენ. მქონდა საშუალება იმდროინდელ „ბავშვებს“, ახლა უკვე უფროსი თაობის ადამიანებს გავსაუბრებოდი. მათ მეხსიერებაში მხოლოდ რამდენიმე შტრიხია დარჩენილი კე-

თილი მოძღვრის ცხოვრებიდან. მათგან უმრავლესობას მხოლოდ ის ახსოვთ, როგორ ულაგებდნენ დედები აბგაში საკურთხის და მიცვალებულთა მოსახსენებელ დღეებში მამა ალექსისტან რომ აგზავნიდნენ, ვინაიდან თვითონ ვერ

მიდიოდნენ, ეშინოდათ. მასთან მისულ ბავშვებს მოძღვარი თბილად მიიღებდა და მიცვალებულთა მსახურების წესსაც აღასრულებდა, შემდგომ კი მისი ეზოს ხილით გაუმასპინძლებოდა და გააცილებდა.

მამა ალექსის მეზობლად ცხოვრებმა პიროვნებამ და თანდახლოებულმა ბონდო კეკელიამ ბევრი რამ მომიყვა ნათელსსენებულ არქიმანდრიტის ცხოვრებაზე, რითაც კიდევ უფრო გამომდიდრა წარმოდგენა ამ პიროვნებაზე. აი, რა მიაშო ბატონმა ბონდომ:

„თანატოლებთან შედარებით, მამა ალექსისთან ყველაზე ახლოს ვიყავი. მე მასთან წიგნი მაახლოებდა. კითხვა ბავშვობიდანვე მიყვარდა. მამა ალექსისაც კარგი ლიტერატურა ჰქონდა, რომელსაც ერთ დიდ ხის სკივრში ინახავდა. მას უნიკალური წიგნები გააჩნდა, რომელთა გარეკანი და მორთულობაც კი დაგაინტერესებდა კაცს დიდად. ჩვენ სკოლაში საქართველოს ისტორიას შემოკლებით გვასწავლიდნენ, რაც არ მაკმაყოფილებდა. მამოს ჰქონდა საქართველოს ისტორიის წიგნი, მე დავდიოდი, იქვე ოთახში ჩამოვჯდებოდი და ვკითხულობდი, გაუგებარ ადგილებს მამა ალექსი გულდასმით მიხსნიდა და ყოველმხრივ ცდილობდა აეხსნა ჩემთვის ესა თუ ის ბუნდოვანი აზრი. წიგნებს მოძღვარი სახლში არ მატანდა. ეშინოდა, მამაჩემი მასთან ახლოს კი იყო, მაგრამ პარტიული გახლდათ და ამიტომ ერიდებოდა. თანდათანობით მასთან სიარულში ხუცურიც ვისწავლე და წმინდა წერილსაც ვკითხულობდი, რაც მოძღვარს დიდად ახარებდა. ერთხელ სკოლაში ისტორიის გაკვეთილზე, საქართველოს წარსულზე ჩამოვარდა ლაპარაკი, მე ავდექი და რაც ვიცოდი მამა ალექსისგან ყოჩაღად ვისაუბრე. მასწავლებელს, პალიკო წურწუმიას გაუკვირდა და საუბარი შემანყვეტინა, შემდეგ კი შემეკითხა: „საიდან იციო შენ ეგ... სად იშოვეო ეს ლიტერატურა, რომლიდანაც ეხლა საუბრობო.“ კარგი კაცი იყო ჩემი მასწავლებელი და ვუამბე, თუ საიდან ვიცოდი ყოველივე. ბოლოს მთხოვა, გამეცნო მისთვის მამა ალექსი“.

„არქიმანდრიტ ალექსის ყველა პატივს სცემდა, პარტიულიცა და უპარტიოც. ის იყო უაღრესად წესიერი, პატიოსანი, ნიჭიერი და ნაკითხი პიროვნება, კაცური კაციო, რომ იტყვიან, ეგეთი, მისი პირიდან ლოცვისა და კარგის მეტს ვე-

რაფერს სხვას ვერ გაიგებდა ადამიანი.

„მისი ნათქვამიდან აი რა დამამახსოვრდა: „შვილო, - მითხრა: - როცა ჭიქას აიღებ და მიცვალებულთა მოხსენიებას დაიწყებ, გთხოვ, სახელებს ნუ იტყვი, იქნებ რომელიმე გამოგრჩეს და ნაწყენი დაგიჩრეს, ცოდვაა მერე ისიც და შენც. ამიტომ, როცა მიცვალებულთა შესანდობარს იტყვი, ასეთევი: „თუ ვინმე გამომრჩეს, შენ უკეთ იცი და მოიხსენე ღმერთო“.

„მიცვალებულთა შესახებ მან ერთი ასეთი იგავი მომიყვა: „გარდაიცვალა დედ-მამა ოჯახისა, ნავიდნენ იმქვეყნად. გარკვეული ხნის შემდეგ შვილიც მივიდა მათთან და გაუხარდათ მისი ნახვა. შემდეგ მამამ უთხრა შვილს, ჩადი ქვევით და ნახე ვინმე თუ არის მანდო. მან უპასუხა: წყლის მეტი ვერაფერი ვნახეო. აი, ახლა ვყოფილვართ ჩვენ მართლა მკვდრებიო, ვინაიდან მომხსენებელი არავინ დაგვრჩენიაო - უპასუხა

მამამ“.

მომხსენებლისა და მომავლის ძიება-მოლოდინში გაატარა ნატანჯმა არქიმანდრიტმა საკუთარი სიცოცხლე. სწორედ ამქვეყნიდან პირნათლად გასვლა და მომავლისათვის კეთილი თესლის დატოვება იყო მისი ცხოვრების მიზანი და საზრუნავი. არავის ახსოვს არც მოღუშული და გაბრაზებული და არც მხიარული მამა ალექსი. მის სახეზე მხოლოდ იმედიანი დარდი იკითხებოდა, რაც მისი სურათებიდანაც კარგად ჩანს.

ერთ-ერთი სურათი ბატონ ბონდოს გადაუღია მისთვის, „სტუდენტობისას ფოტოხელოვნებით ვიყავი გატაცებული, მქონდა იმდროინდელი პრიმიტიული აპარატი და ვთხოვე მოძღვარს გადამეღო მისთვის სურათი, რაზეც დამთანხმდა“. (ეს სურათი მაჩუქა ბატონმა კაკო ზარანდიამ).

არქიმანდრიტი ალექსი იყო უდიდესი ქველმოქმედი. მოსარჩლე ობლებისა და ხელმოკლე ოჯახებისა. განსაკუთრებით მეორე მსოფლიო ომის პერიოდში ეხმარებოდა იგი ხალხს. ამალია სასანია (ამჟამად სამთავროს დედათა მონასტრის სამონაზვნე ვალენტინა) მიყვებოდა: „მე პატარა ვიყავი მაშინ, მაგრამ მახსოვს, როგორ აჭედებდა სახლის სახურავს ხელებაკაპინებული, შავკაბიანი, თეთრწვერა დიდი კაცი“.

არქიმანდრიტი ალექსი თავისი ქოხიდან პირდაპირ ხობის მონასტერსა და მის სამრეკლოს უყურებდა (ამას წინათ მივედი იმ ადგილას, სადაც მამა ალექსი ცხოვრობდა. მინდოდა იმ ქოხისათვის სურათი გადამეღო, მაგრამ დანგრეული დამიხვდა. შემდეგ მონასტრისაკენ გავიხედე. მართლაც, საუკეთესო ადგილი აურჩევია მამა ალექსის საცხოვრებლად, ჰორიზონტზე პირდაპირ მონასტრის საოცარი ხედი მოსჩანდა), თუმცა იქ შესვლა არ შეეძლო, აკრძალული ჰქონდა. მისმა შვილიშვილმა მიაშო: „ხშირად დადგებოდა ბაბუა სახით მონასტრისკენ, დიდ-

ხანს იდგა, შემდგომ გამობრუნდებოდა და თვალებიდან ცრემლები სდიოდა. მე ბავშვი ვიყავი, არ მესმოდა მისი და დავცინოდი. ეხლა ვხვდები, რა იყო ბაბუას ცრემლის მიზეზი."

ალბათ, მონასტრის წინამძღვარი სთხოვდა ღმერთს, კვლავ ენახა სანთლებით განათებული ტაძარი და მოესმინა შიგ ტკბილი ქართული საგალობელი.

მამა ალექსის ეს თხოვნა თხოვნად დარჩა. იგი ვერ მოესწრო ხობის მონასტრის გახსნას. ნანამებ არქიმანდრიტს სიცოცხლის ბოლოს ჯანმრთელობა შეერყა და 1962 წელს გარდაიცვალა. მას ვერ წარმოედგინა, თუ დაასვენებდნენ იმ მონასტერში, საიდანაც ოცდაათი წლის წინათ გამოაძევეს, მაგრამ რაიონის კეთილგონიერ ადამიანთა მეშვეობით არქიმანდრიტი ალექსი ხობის მონასტრის სამრეკლოში დაკრძალეს, წინამძღვარ შიოს გვერდით. დაკრძალვის

დღეს ფიქრობდნენ, გასვენება არ მოეწყობოდა, მაგრამ ხელისუფლება მწარედ მოტყუვდა; მონასტრამდე უამრავმა ხალხმა მიაცილა უკანასკნელ ბინამდე ღვთისა და ხალხის სამსახურში დაშრეტილი მამის ცხედარი ისე, რომ რამდენიმე წუთით შეფერხდა კიდეც ცენტრალურ გზაზე ავტომობილთა მოძრაობა.

აკაკი ჭანტურიასთან მიწერილ ერთ-ერთ წერილში მამა ალექსი აღნიშნავს: „ვამი კაცის ცოდვა, ვინც უღალატა ხობის მონასტერს... ბევრი აუშენებია, ბევრს სულს ამოწყვეტს". მართლაც, ერთი შემთხვევა თავად აქვს მონაყოლი მოძღვარს შვილიშვილისათვის. თურმე, როცა კომუნისტები მოვიდნენ ყველა განძის გატანა ვერ მოუხერხებიათ. გარკვეული ნაწილი ოქროსი არქიმანდრიტს გადაუმალა, რომელიც რამდენიმე კაცის თანხლებით დაუფლავს. დამსწრეთათაგან ერთ-

ერთმა გასცა მონასტრის განძის საიდუმლო და ამოიღეს მთავრობის წარმომადგენლებმა. გამცემი იცოდა, ვინც იყო, წინამძღვრამ, მაგრამ არ ამბობდა. კარგა ხნის შემდეგ მოვიდა მასთან იმ პიროვნების ახლო ნათესავი და მისი პირით შენდობა სთხოვა მამა ალექსის, ვინაიდან თვითონ ავადმყოფობის გამო ვერ შეძლო მოსვლა.

არქიმანდრიტ ალექსის ანდერძის თანახმად მისი პირადი ნივთები და მონასტრიდან წამოღებული რელიკვიები თეკლათის დედათა მონასტრის არქიმანდრიტ კონსტანტინეს (ქვარაია) ჩააბარეს. მათ შორის იყო იოანე ნათლისმცემლის თითის ნაწილი, რომელსაც მამა ალექსი დიდის მონინებით ინახავდა. ქალბატონი მარიამი მიყვებოდა: „მე არ ვიცოდი იმ პატარა ყუთში რა ინახებოდა, უბრალოდ ის მახსოვს, რომ მას ხშირად გვამთხვევინებდა და შემდგომ ნაკურთხ წყალს გვასმევდა". (თავის მხრივ, არც მამა კონსტანტინე ბედავდა ამ სინამდის ტაძარში გამობრძანებას, მას ჩუმად მისსავე კელიაში ინახავდა).

აი, ასეთი რთული ცხოვრების გზა განვლო არქიმანდრიტმა ალექსიმ. მის დაბადებასა და აღსასრულს შორის არსებული მანძილი ნამდვილად გოლგოთა იყო.

ბიქტორ ბუკია

ფოტოგამოფანა „თვალსაწიერი“

- ქრისტე აღსდგა!
- ჭეშმარიტად აღსდგა!

ლუარსაბ ტოგონიძე

გაზეთ „ალილუიას“ შემადგენლობა 7 მაისს

გამოვიდა საბავშვო გაზეთ „ალილუიას“ მე-8 ნომერი

ფოტომატიკა

დეკანოზი იოანე ქართველიშვილი 1772-1816

დეკანოზი იოანე — ერისკაცობაში იოანე ოთარის ძე ქართველიშვილი 1772 წლის 20 სექტემბერს ქართლში, სოფელ ფხვენისში დაიბადა. მამამისი, ოთარ ქართველიშვილი, ბატონიშვილთა ნაყმევი, ყმობიდან გათავისუფლებული სოფელ გომისჯვარში დაბინავებულა, შემდეგ აქედან აყრილა და მისულა სამშვილდეს აბდულა-ბეგთან. აბდულა-ბეგს (იესე მეფის შვილს) მიუცია ოთარისა და მისი ძმისთვის მამული და თავის კარზე გაუჩერებია. სამშვილდეს აკლეს შემდეგ, ოთარი და მისი ძმა შიდა ქართლში გადმოსულან. ოთარი სოფელ ფხვენისში დასახლებულა და სხვადასხვა სამუშაოთი ირჩენდა თავს. როცა მამა გარდაეცვლა იოანე ჯერ კიდევ პატარა იყო. დედამ — ზამარმა, თავს იდვა მისი აღზრდა. იგი შვილს თავიდანვე სამღვდელოდ ამზადებდა. დედამ იოანე სასწავლებლად მიაბარა თავდაპირველად ფხვენისის მღვდელს, შემდეგ სოფელ შინდისის მღვდელს და ბოლოს — ცხინვალისას. 1784 წელს იოანე დედამ თბილისში ჩაიყვანა და კალოუზნის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის მღვდელს იოანეს მიაბარა.

1787 წლის ივნისში იგი ილუმენ ტრიფილეს (ჯორაშვილი — შემდგომში არქიმანდრიტი) ძმისწულზე დაინიშნა. ამავე დროს იგი იპოდიაკონად მსახურობს თბილისის სიონის საპატრიარქო ტაძარში და თან სწავლას განაგრძობს — სწავლობს მხედრულს, რადგან მანამდე მხოლოდ ხუცურად იყო განსწავლული.

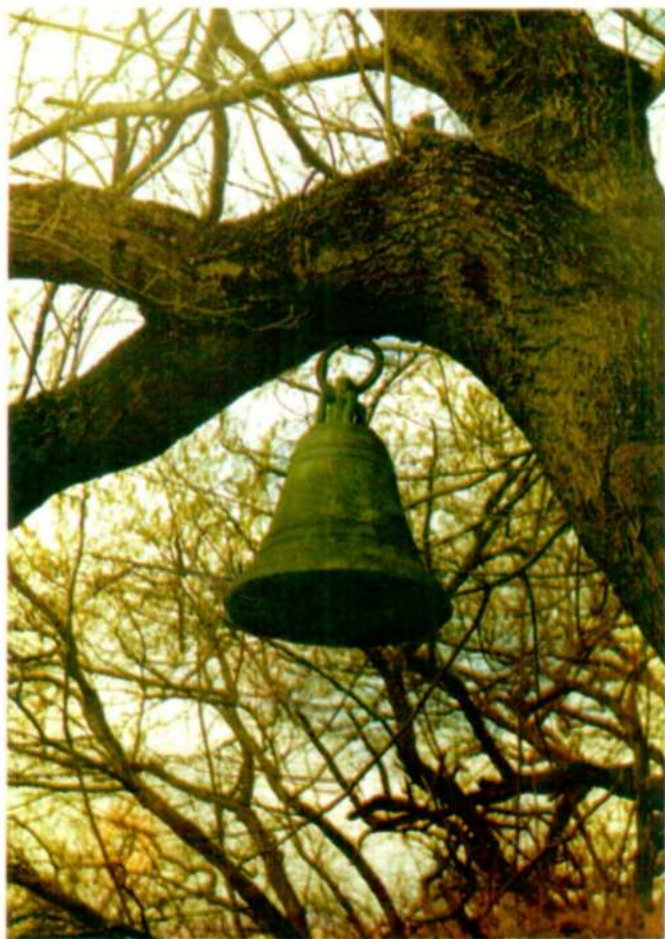
1788 წლის 16 იანვარს იოანემ ჯვარი დაინერა არა ტრიფილეს ძმისწულზე, არამედ ლეკყოფილ დიმიტრის ასულ მარიამზე. 1788 წლის 12 მარტს სიონის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის საპატრიარქო ტაძარში თბილელმა მიტროპოლიტმა გერმანემ დიაკვნად აკურთხა. 1788-89 წლებში თავისი მოძღვრის ლოცვა-კურთხევით გადანერა ლოცვები მხედრულად, ასევე წიგნი „მარგალიტად“ წოდებული და სადღესასწაულო (ცხრა თვე). 1791 წლის აპრილში ანტონ II კათოლიკოსმა დიაკონი იოანე სასწავლებლად მიაბარა არქიმანდრიტ ვარლამს (ერისთავი). აქ მან შეისწავლა რიტორიკა, გრამატიკა, კატეგორია, ლოგიკა და მეტაფიზიკა. 1792 წლის 6 იანვარს თბილისის მაცხოვრის შობის სახელობის ეკლესიაში ანტონ II-მ მღვდლად დაასხა ხელი. ამავე წლის 12 თებერვალს შეეძინა პირველი ვაჟი, რომელიც ალექსანდრე ბატონიშვილს მოანათლინა. 1793 წლის 23 სექტემბერს ასული შეეძინა, რომელიც ქვათახევის მონასტრის წინამძღვარმა არქიმანდრიტმა ანტონმა (თარხნიშვილმა) მონათლა. 1794 წელს კათოლიკოს-პატრიარქის ანტონ II-ს ლოცვა-კურთხევით, სწავლის გასაგრძელებლად სიონის საპატრიარქო ტაძრის დეკანოზ იოანე ოსეს ძეს მიეზარა. მასთან მამა იოანემ ფიზიკა და დოგმატიკა შეისწავლა.

ამავე წლის ოქტომბერში იულონ ბატონიშვილმა

ახალგაზრდა მოძღვარი თავისი შვილების მასწავლებლად აიყვანა. ამის შემდეგ მამა იოანეს ცხოვრება მჭიდროდ დაუკავშირდა იულონ ბატონიშვილისას. 1795 წლის 6 სექტემბერს გარდაეცვალა შვილი თეკლა. 1796 წლის 20 თებერვალს ეყოლა ასული თებრონია, რომელიც იულონ ბატონიშვილის მეუღლემ, სალომემ მონათლა. 1798 წლის აგვისტოში კვლავ შეეძინა ასული, რომელიც 17 სექტემბერს დავით ოსეს ძემ მონათლა. 1800 წლის 27 იანვარს ვაჟი გაბრიელი ეყოლა. იგი ლევან ბატონიშვილმა, იულონის ძემ მონათლა.

გიორგი XII გარდაცვალების შემდეგ იულონ ბატონიშვილი შეიქმნა მეფობის ერთ-ერთი ყველაზე აქტიური მადიებელთაგანი. მღვდელი იოანე ახლა მას უკვე მწერლად ჰყავს და იმდენ წერილებს აწერინებს, რომ ავადმყოფი დედის სანახავად წასასვლელი დრო არ რჩება. იგი დაჰყვება იულონსა და მის ჯარს მუხრანიდან მარტყოფში, აქედან ქიზიყში, ქიზიყიდან იორ-

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“
„უსათაურო“ ნიკოლოზ დადიანი

ფოტომატიანე

სართიჭალაზე, მუხრანი, ქალა, ჯარიაშენის გავლით იმერეთში გადადის — 1801 წლის 29 აპრილს იულონი ქუთაისში ჩააღწევს. მამა იოანე აქ რუსეთში გასაგზავნ ნერილებს უწერს სოლომონ მეფესა და იულონს.

1802 წლის იანვარში იულონის ნებართვით მიდის თბილისში დიდი ხნის უნახავი ცოლ-შვილის სანახავად, მაგრამ ცოლ-შვილი პატარძელში დახვდა წასული. გენერალმა ლაზარევმა არ მისცა უფლება პატარძელში გამგზავნებისა და მანაც ცოლ-შვილი თბილისში გამოიძახა. პატარძელიდან ჩამოსული მამა იოანეს ოჯახი დარეჯან დედოფალმა ავლაბარს დაასახლა, ულუფა დაუნიშნა და თავისთან დაიტოვა. ამავე წლის 8 მაისს მღვდელი იოანე დაესწრო თბილისში გუ-

ბერნიის გახსნას და კოვალენსკის საქართველოს განმგებლად დაყენებას. იოანე ველარ ახერხებს იმერეთში დაბრუნებას და დარეჯან დედოფალთან რჩება.

1804 წლის იანვარში საქართველოს მთავარმართებელმა გენერალმა პავლე ციციანოვმა მამა იოანე თბილისის კეთილშობილთა სასწავლებელში ქართული ენის მასწავლებლად დანიშნა. სასწავლებლის დირექტორს დეკანოზ ალექსი პეტრიაშვილს (შემდგომში არქიმანდრიტი ათანასე) ევალება სახელმძღვანელოების თარგმნა. ამ საქმეში მას მღვდელი იოანეც ეხმარება. 1806 წელს სასწავლებელში წარმატებული მუშაობისათვის მამა იოანეს სამკერდე ოქროს ჯვრით აჯილდოებენ და ჯამაგირს უმატებენ.

1810 წელს ტორმასოვი ახვერდოვის პირით სთხოვს მღვდელ იოანეს, რომ როგორმე აიძულოს მისი აღზრდილი ლევან იულონის ძე ნებაყოფლობით ჩაბარდეს რუსეთის მთავრობას. მამა იოანემ ეს მისია ვერ შეასრულა. გარდაცვალებამდე ერთი წლით ადრე მღვდელ იოანეს დეკანოზის წოდება მიენიჭა.

დეკანოზი იოანე ქართველიშვილი 1816 წლის 9 თებერვალს გარდაიცვალა (ფონდი 16/152. საქმე 1874. გვ. 2).

დეკანოზმა იოანემ 1801-02 წლებში დაწერა მემუარები — „ვითარებათა აღწერა“, ეს მემუარები დაცული იყო იოანეს უმცროსი შვილის, შემდგომში სიონის საკათედრო ტაძრის დეკანოზის და საქართველი-იმერეთის სინოდალური კანტორის წევრის

გაბრიელის (1800-1866) ოჯახში. შემდეგ იგი გაბრიელის ვაჟის დავითის საკუთრებად იქცა. დავით ქართველიშვილის ოჯახიდან მემუარები მღვდელ პოლიევქტო კარბელაშვილის ხელში მოხვდა. მან კი გადასცა გაზეთ „ივერიის“ რედაქციას, რომელმაც იგი დაბეჭდა 1889 წლის შემდეგ ნომრებში 203, 204, 205, 253, 255, 262, 266, 273. ქართველიშვილის მოგონებების ის ნაწილი, რომელიც ალა-მაჰმად-ხანის შემოსევას და თბილისის აოხრებას ეხება, როგორც მემუარების ნიმუში, დაბეჭდეს თავის „სიტყვიერების თეორიაში“ არქიმანდრიტმა კირიონმა (საძაგლიშვილი — შემდგომში კათოლიკოს-პატრიარქი) და გრიგოლ ყიფშიძემ 1898 წელს (გვ. 170-77). 1952 წელს ავთანდილ იოსელიანმა გამოსცა „ვითარებათა აღწერა, რომელსაც იგი მემუარებს უწოდებს და თან დაურთო დეკანოზ იოანეს „შემოსავლების ნუსხა“.

ავტოგრაფი ქართველიშვილის ამ შრომისა დაცულია ხელნაწერთა ინსტიტუტში (ა — 1196). ეს შრომა, მიუხედავად ვიწრო ოჯახური დანიშნულებისა (ქართველიშვილი ამ შრომას წერდა თავის შვილებისათვის — უნდოდა გაეცნო მათთვის რა სიძნელეები ნახა მან ცხოვრებაში), მნიშვნელოვანი ძეგლია სწავლა-აღზრდის საკითხების შესასწავლად XVIII საუკუნის ბოლო წლების საქართველოში, იძლევა მდიდარ მასალას XVIII-XIX საუკუნეების მიჯნაზე საქართველოში არსებული პოლიტიკური დასების შესახებ და ქვეყნის იმდროინდელ მდგომარეობაზე.

გამოვიდა საბავშვო გაზეთი „ალილუიას“ მე-9 ნომერი

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუროშვილი

გთხოვთ, გაზეთს გაუფრთხილდეთ მასში დაბეჭდილი მასალების გამოგზავნას. გთხოვთ დაგვიანება გადაიხადოთ შემდეგ ანგარიშზე: სახალხო ბანკი, კრწანისის მე-2 ფილიალი, ანგარიში # 360851555 მფო. 220 101 406. „საპატრიარქოს უწყებანი“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge> ელ-ფოსტა: sap.uts@posta.ge sapatriarhos_prescentria@yahoo.com; მისამართი: ერეკლე II მოედანი #1 საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი), მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე, გიორგი მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი: ელასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯულელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ყოვლად სამღვდელოს მონერი-
ლობისა მეზრ მოახდინა გან-
კარგულება, რომ ყოველ ეკლე-
სიაზე მათ მეუფებას დახვედ-
როდა ხოლმე შეკრებილი ხალ-
ხი. 11 ივლისს ყოვლად სამღვ-
დელო გრიგოლი მწირველი
ბრძანდებოდა ნამარნევის მო-
ნასტერში. 13 ივლისს ყოვლად
სამღვდელომ სწირა სოფელ წი-
ფერჩის ეკლესიაში. 17 რიცხვს
მობრძანდა ცაგერში, სადაც მათი
მეუფება დარჩა ორი დღე.

ცაგერი შეადგენს ლეჩხუ-
მის მაზრის შუა ადგილს და ამი-
ტომ დღეს აქ არის მოთავსებუ-
ლი მაზრის ყველა სასამართ-
ლოები. ცაგერში არის ერთი ეკ-
ლესია, რომელიც უწინ მონასტ-
რად ყოფილა. აქ უწინ დროში
სცხოვრობდნენ თურმე
მღვდელ-მონაზონნი. დღეს ეს ეკლესია შტატის ეკ-
ლესიად ითვლება.

20 ივლისს ცაგერიდამ ყოვლად სამღვდელო
გრიგოლი ნაბრძანდა სვანეთში. თუმც ცუდი გზების
და სიშორისა გამო ბევრი შენუხება მოელოდა ყოვ-
ლად სამღვდელოს სვანეთისკენ მოგზაურობის
დროს, მაგრამ მათი მეუფება მაინც უშიშრად და ხა-
ლისით შეუდგა მოგზაურობას. 5 აგვისტოს ყოვლად
სამღვდელო დაბრუნდა სვანეთიდან ისევ ლეჩხუმში.
თუმც სვანეთში მოგზაურობისა გამო ყოვლად სამ-
ღვდელო ძალიან დაღლილი იყო, მაგრამ ის ერთგუ-
ლად შეუდგა ლეჩხუმის დანარჩენი ეკლესიების რე-
ვიზიას. ყოველ ეკლესიაზე მათ მეუფებას ხვდებოდა
მრავალი ხალხი. საეკლესიო საბუთების გასინჯვის
ქმედებ ყოვლად სამღვდელო შეკრებილ ხალხს არი-
გებდა. ურჩევდა მათ შვილების
გამოზრდას და სარწმუნოება-
ზე მტკიცედ ყოფნას. ურჩევდა
ხალხს, სხვადასხვა ცრუ-მორ-
წმუნეობათა მოსპობას. რევი-
ზიის დროს ყოვლად სამღვდე-
ლო ათვალთვლებდა ხოლმე
სკოლებს და ცდიდა მონაფე-
ებს. სხვათა შორის, ყოვლად
სამღვდელო შებრძანდა სო-
ფელ დეხვირის სახალხო სკო-
ლაში, რადგან ს. დეხვირი და
ნაკურალეში ძალიან მაღლობ
ადგილებზე მდებარეობენ,
ამიტომ აქ ზაფხულშიც ძალი-
ან ცივა. ამ მიზეზისა გამო აქა-
ური სკოლის მოსწავლეებს
ითხოვენ დეკემბერში, იანვარ-
ში და თებერვალში. დღეს კი ამ

ვაისახოსი ბრიკვილი

სკოლაში სწავლა არის გაჩაღე-
ბული. ყოვლად სამღვდელომ
გამოსცადა ამ სკოლის მონა-
ფეები და დიდი კმაყოფილი
დარჩა მასწავლებლისა, მხო-
ლოდ სანყენად ის დარჩა ყოვ-
ლად სამღვდელოს, რომ სკო-
ლაში ცხრა მონაფის მეტი არ
იყო. მონაფეებს და მათ მას-
წავლებელს ყოვლად სამღვდე-
ლომ აჩუქა ექვსი მანეთი.

12 აგვისტოს ყოვლად სამ-
ღვდელომ დაათვალიერა სო-
ფელ გენდუშის და ჭყვიშის ეკ-
ლესიები. გულითადი მადლობა
გამოუცხადა მათმა მეუფებამ
ს. გენდუშის მღვდელს გრი-
გოლ სამთელიძეს, რომელსაც
ეკლესია და ყოველივე საეკლე-
სიო საბუთები წმინდად და წე-
სიერად ჰქონდა დაცული და ნა-

წარმოები, შემდეგ შეკრებილ ხალხს გამოუცხადა
შემდეგი: „ადგილობრივი თქვენი მღვდელი ზედ მიწე-
რილ ეკლესიაზე უჯამაგიროდ დარჩენილა, რადგან
მას თავის სამწყსოს სიყვარული იმდენად გაჯდომია
გულში და სულში, რომ ამ სიყვარულისათვის შეუწი-
რავს თავისი ნივთიერი მდგომარეობის გაუმჯობე-
სობის საქმე, თორემ მას ადვილად შეეძლო შტატის
ეკლესიაზე გადასვლა, სადაც ჯამაგირი ექნებოდა.
ასეთი ერთგული და პატიოსანი მწყემსი შეგიძლიათ
თქვენ თვითონ დააჯილდოვოთ თქვენი საშუალები-
დამ და ამით გაუადვილოთ მას ცხოვრება“.

ამ სოფელში ყოვლად სამღვდელოს მიართვა
თხოვნა მთავარ-დიაკონის ვასილ ცხვედიანის
ქვრივმა, რომლის ქმარი წელს სვანეთში თოვლის
ზვავისაგან დაიხრჩო სხვა მოგზაურებთან ერთად.

ვაისახოსი ბრიკვილი (ცენტრში) მარტვილის მონასტრის სამღვდლოებასთან

ფოტომატიანე

ეპისკოპოსი გრიგოლი (დადიანი)

1824-1907

ეპისკოპოსი გრიგოლი — ერისკაცობაში გიორგი ელიზბარის ძე დადიანი 1824 წელს, სოფელ ქვიშხორში, სამეგრელოს მთავრის გვერდითა შტოს ოჯახში დაიბადა. პირველ-დანწყებითი განათლება ნახარებაოს ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის ხარების სახელობის მონასტერში მიიღო, სადაც ქართულ ენაზე შეისწავლა საღმრთო წერილი, გალობა და საეკლესიო ტიპიკონი. შემდეგ დაამთავრა სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებლის სრული კურსი და საქართველოს ეგზარქოსის მიტროპოლიტ ისიდორეს (ნიკოლსკი) ლოცვა-კურთხევით რამდენიმე წელი ისმენდა ლექციების კურსს თბილისის სასულიერო სემინარიაში. 1845 წლის 1 იანვარს სამეგრელოს ეპისკოპოსმა ანტონმა II (დადიანი) ანაფორა უკურთხა და ნახარებაოს მონასტერში მორჩილად განამწესა, ხოლო 1849 წლის 3 აპრილს ზუგდიდის მაცხოვრის სახელობის ეკლესიაში ბერად აღკვეცა, სახელად გრიგოლი უწოდა და ამავე დღეს დიაკვნად დაასხა ხელი. 1850 წლის 11 იანვარს, მისივე თხოვნის საფუძველზე, თბილისის ფერისცვალების სახელობის მონასტერში გადაიყვანეს, სადაც მეორე დღეს ეკონომოსად დაინიშნა. 1852 წლის 20 მაისს კი ეგზარქოსმა ისიდორემ მღვდლად დაასხა ხელი.

1857 წლის 1 ნოემბერს მამა გრიგოლი აფხაზეთის ეპარქიაში სოხუმის საკათედრო ტაძრის მღვდელმსახურად დაინიშნა. 1858 წლის 12 აპრილს ბიჭვინთის ოლქის მთავარხუცესად განამწესეს. 1859 წლის 12 აგვისტოს კეთილსინდისიერი და ნაყოფიერი მოღვაწეობის გამო საგვერდულით დაჯილდოვდა. 1859 წლის 15 სექტემბრიდან — 1862 წლის 25 მაისამდე აბჟუის ოლქის მთავარხუცესია. 1862 წლის 25 მაისს ილუმენის ნოდება მიენიჭა და სოხუმის საკათედრო ტაძრის წინამძღვრად დაინიშნა. 1865 წლის 15 ოქტომბერს კახეთში გადმოიყვანეს და ბოდბის საკათედრო ტაძრის წინამძღვარი გახდა. 1868 წლის 29 ნოემბერს არქიმანდრიტის წოდება მიენიჭა და ხობის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის მონასტრის წინამძღვრობა ებოძა. 1875 წლის 6 მარტიდან საქართველო-იმერეთის სინოდალური

არქიმანდრიტი გრიგოლი

კანტორის წევრია. 1879 წლის 28 ივლისს დაინიშნა დავით-გარეჯის მონასტრის წინამძღვრად. 1884 წლის 7 აპრილს წმინდა ვლადიმერის III ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა. 1886 წლის 1 მარტს რუსეთის წმინდა სინოდმა მღვდელმთავრად გამოარჩია. 1886 წლის 23 მარტს ეგზარქოსის ჯვრის სახელობის ეკლესიაში მოხდა მისი სახელდება. ამავე წლის 26 მარტს სიონის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის საკათედრო ტაძარში საქართველოს ეგზარქოსმა პავლემ (ლევდევცი), იმერეთის ეპისკოპოსმა გაბრიელმა (ქიქოძე), გორის ეპისკოპოსმა ალექსანდრემ (ოქროპირიძე) და ალავერდის ეპისკოპოსმა ბესარიონმა (დადიანი) ეპისკოპოსად დაასხეს ხელი და ახლად შექმნილი გურია-სამეგრელოს ეპარქიის მმართველად დაინიშნა. 1889 წლის 6 მაისს წმინდა ანას I ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა. 1898 წლის 20 მარტს წმინდა სინოდის განჩინებით გადააყენეს ეპარქიის მმართველობიდან და მოსკოვის წმინდა სინოდალური კანტორის წევრად აირჩიეს. 1901 წლის 8 ივნისს მეუფე გრიგოლმა უარი განაცხადა წმინდა სინოდის წევრობაზე და იგი საცხოვრებლად გელათის მამათა მონასტერში განამწესეს, მაგრამ ეპისკოპოსმა გრიგოლმა მარტვილის მონასტერში ითხოვა სამოღვაწეოდ დარჩენა, რაზედაც თანხმობა მიიღო.

ეპისკოპოსი გრიგოლი 1907 წლის 12 ოქტომბერს გარდაიცვალა. იგი ჭყონდიდის საკათედრო ტაძარში დაასაფლავეს. წირვა და წესი ანდერძისა შეასრულა გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოსმა ლეონიდემ (ოქროპირიძე).

გთავაზობთ ნაწყვეტს მეუფე გრიგოლის მოგზაურობის აღწერიდან სვანეთსა და ლეჩხუმში, 1887 წლის ზაფხულის თვეში, რომელიც გამოქვეყნდა ჟურნალ „მწყემსის“ ერთ-ერთ ნომერში და მისი ავტორია მღვდელი ნიკოლოზ ფრუიძე: „10 ივლისს ლეჩხუმის მაზრაში მობრძანდა სარევიზიოდ მათი ყოვლად უსამღვდელოება, გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოსი გრიგოლი. ყოვლად სამღვდელოს მობრძანებამდე ლეჩხუმის მაზრის უფროსმა ბ. ალშიბაიამ

ფოტომატიანე

ყოვლად სამღვდელმთავროს მიიღო თხოვნა, აღუთქვა ქვრივს შემწეობა და მასთან ერთ-დროებითად ცხვედიანის ერთ ობოლს, პატარა ქალს აჩუქა ოთხი მანეთი.

13 აგვისტოს ყოვლად სამღვდელმთავროს გრიგოლი მიბრძანდა სოფელ ზოგის, სადაც განიხილა ადგილობრივი ეკლესია და საეკლესიო საბუთები. ყოვლად სამღვდელმთავროს ძალიან მადლიერი დარჩა ადგილობრივი მღვდლის ლუკა ხვადაგიანისა. როცა ყოვლად სამღვდელმთავროს გამოვლინდა ეკლესიის მდგომარეობა და ზოგიერთმა გლეხებმა საჩივრები მიართვეს ყოვლად სამღვდელმთავროს ადგილობრივ მღვდელზე. ამ საჩივარმა მეტად შეაწუხა

ყოვლად სამღვდელმთავრო. მათმა მეუფებმა უბრძანა მომჩივანთ, რომ პასუხი მალე გამოგეცხადებოდათ. ყოვლად სამღვდელმთავროს დაუყოვნებლივ შეჰყრიბა ცნობები მღვდლის ლუკა ხვადაგიანის მოქმედებაზე და დარწმუნდა მათი მეუფება, რომ მღვდელს უბრალოდ უჩიოდნენ. 14 აგვისტოს ყოვლად სამღვდელმთავროს გრიგოლი ეკლესიის დასათვალიერებლად მიბრძანდა სოფელ ტვიშს. ამ სოფელში მათ მეუფებას დახვდნენ შეკრებილი მღვდლის მომჩივნები, რომელთაც გაახსენეს მათ მეუფებას თავიანი საჩივარი. ყოვლად სამღვდელმთავროს მათ გამოუცხადა შემდეგი: „მე მოვახდინე გამოკითხვა, მაგრამ ვერაფერი ბრალი ვერ ვპოვე მღვდელ ლუკა ხვადაგიანის ყოფაქცევაში. ნაცვლად ის მშვენიერი სამღვდელმთავროს პირი ყოფილა თავის მოქმედებით და ცხოვრებით და თავის შესახებ საქმედებაც კარგად სცოდნია. ამისთვის მას ვასაჩუქრებ ნაბერდნიკით (საგვერდულით) და მასთან დიდ მადლობასაც უცხადებ მას ერთგული სამსახურისათვის“.

მთელი ლეჩხუმის მაზრის ხალხი დიდის სიხარულით ეგებებოდა თავის ახალ მღვდელმთავროს. ხალხის აღტაცებას და სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა, როცა დაინახა, რომ მწყემსმთავარი ყველას მამა-შვილურად ექცეოდა. დიდი ზეგავლენა მოახდინა ყოვლად სამღვდელმთავროს მობრძანებამ ადგილობრივ სამღვდელმთავროებზედაც, რომელიც ამის შემდეგ, იმედია გააორკეცებს თავის სამსახურს თავიანთ სამწყსოთა სასარგებლოდ. ყოვლად სამღვდელმთავროს დიდ მადლობას უცხადებდა იმ მღვდლებს, რომელთაც ეკლესიები და საეკლესიო საბუთები რიგიანად ჰქონდათ. საყვედურს უცხადებდა მათ, რომელთაც თავიანთი სამსახურის შესახებ რაიმე ნაკლი ემჩნეოდათ. მაგრამ ამ პირებს შენიშვნასთან ერთად ყოვლად სამღვდელმთავროს აძლევდა მამა-შვილურ დარიგებას, რომ შემდეგში გაესწორებინათ მათ თავიანთი ნაკლულევანები“.

**საბავშვო გაზეთ „ალილუიას“
მე-10 ნომერი გამოვა 29 მაისს**

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუროშვილი

გთხოვთ, გაუზიაროთ საპატრიარქოს საგარეო ურთიერთობების სამსახურს:
გთხოვთ დაგვიხატოთ შემდეგ ანგარიშზე:
საბანკო ბანკი: კრწანისის მე-2 ფილიალი, ანგარიში № 360851555 მფო. 220 101 406
„საპატრიარქოს უწყებანი“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ-ფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarhos_prescentri@yahoo.com;
მისამართი: ერეკლე II მოედანი #1
საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი, ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე
რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შილაშვილი),
მარიამ გავუა, ნინო ვაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ელაზი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკავშირებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ლეობისადმი მოწოდებით — ჩაებარებინათ ქრისტიანების მიერ გადაცემული წიგნები, რომლებიც შემდგომში დაწვეს. ამჟამად ამ საქმის დეტალებს ისრაელის პოლიცია არკვევს.

ანგლიკანური ეკლესია საგამოცდო პროცესის წარმატებით წარმართვას ახალი ლოცვებით უხმარება

ანგლიკანურმა ეკლესიამ ინტერნეტში გამოაქვეყნა სპეციალური ლოცვები, რომლებიც გამოცდის წინ სტუდენტებს შიშის დაძლევისა და დავინწყებულის გახსენებაში დაეხმარება. ლოცვები მასწავლებლებისთვისაცაა განკუთვნილი.

მრევლის მოზიდვის კიდეზე ერთი აკონოშიური მოტივაცია

აშშ-ს ქალაქ ჩესაპიკის ერთ-ერთმა ეკლესიამ გადაწყვიტა, მსახურებაზე მრევლის მოსაზიდად, ბენზინის უფასო ტალონები გამოიყენოს. პასტორის თქმით, სანავის გაძვირებასთან დაკავშირებით, ბევრი მორწმუნე ვერ ახერხებს ეკლესიაში მოსვლას, რამაც განაპირობა ამ გადაწყვეტილების მიღება.

მსოფლიო საპატრიარქოს დელეგაცია კიევში

უკრაინის პრეზიდენტი იუშენკოს მიწვევით კიევს ესტუმრა კონსტანტინეპოლის საპატრიარქოს დელეგაცია. დელეგაციის წევრები შეხვდნენ მოსკოვის საპატრიარქოსთან განხეთქილებაში მყოფ „კიევის საპატრიარქოს“ მიტროპოლიტ ფილარეტ დენისენკოს. ამ უკანასკნელმა შეხვედრისას განაცხადა, რომ „ის მზადაა დიალოგისათვის, რომლის შედეგადაც შესაძლებელი გახდება უკრაინის ადგილობრივი ავტოკე-

ფალური ეკლესიის ჩამოყალიბება. კონსტანტინეპოლის საპატრიარქოს წარმომადგენელმა აღნიშნა, რომ დელეგაცია ყურადღებით შეისწავლის უკრაინაში რელიგიურ სიტუაციას და როგორც „დედაეკლესია“ მხარეებს დახმარებას აღმოუჩენს პრობლემათა გადაჭრაში.

კიევის მიტროპოლია კონსტანტინეპოლის საპატრიარქოს 1686 წლიდან გამოეყო და რუსეთის ეკლესიის გამგებლობაში გადავიდა, რასაც კონსტანტინეპოლში ზოგიერთი დღესაც უკანონოდ მიიჩნევენ. პრეზიდენტმა იუშენკომ, რომელიც უკრაინაში ერთიანი მართლმადიდებელი ეკლესიის შექმნის მომხრეა, შეხვედრაზე გამოთქვა სურვილი უკრაინის ეკლესიის კონსტანტინეპოლის „წიაღში დაბრუნებისა“.

წმინდანთა ახალი კავლები რუსეთში

რუსეთის ქალაქ ტამბოვის ახლომდებარე მონასტერში წმინდა ნიკოლოზის ძეგლი გაიხსნა. სამმეტრიან ქანდაკებას მარჯვენა ხელში ხმალი უჭირავს, ხოლო მარცხენაში — ხუთგუმბათიანი ტაძარი.

ამგვარივე, მაგრამ შედარებით გამიზნულ აქციას ჰქონდა ადგილი ტვერში, სადაც ამ ქალაქის მფარველ წმინდანს მიხეილ ტვერელს აუგეს ძეგლი. ეს ღონისძიება წმინდანის აღსრულების 690 წელს მიეძღვნა. 8.5 მეტრის სიმაღლის ძეგლი ქალაქის ცენტრში დაიდგა.

„კუდიანებზე“ ნადირობა კენიში

კენიის დასავლეთში ჯადოქრობაში დადანაშაულებული 11 ქალი დაწვეს. მკვლელებად ადგილობრივი მაცხოვრებლებია მიჩნეული. ქვეყნის ხელისუფლება შეშფოთებულ ამ საქციელის გამო, რომლის მსგავსიც რეგიონში ადრეც მომხდარა.

ფოტომატიანე

ილუმენი სტეფანე (გიგოლაშვილი) 1879-1959

ილუმენი სტეფანე — ერისკაცობაში სვიმონ ნიკოლოზის ძე გიგოლაშვილი — 1879 წელს თელავის მაზრის სოფელ იყალთოში, გლეხის ოჯახში დაიბადა. პირველდაწყებითი განათლება ოჯახში მიიღო, სადაც ბავშობიდანვე ღვთის სიყვარულითა და მოშიშებით ზრდიდნენ. სვიმონი ოცდათორმეტი წლის ასაკამდე სოფელში ცხოვრობდა და ოჯახს ეხმარებოდა სხვადასხვა საქმიანობაში, თუმცა ეკლესიასა და ღვთისმსახურებას არ აკლდებოდა. როგორც კი დროს გამოიჩინა, აღმოსავლეთ საქართველოს

მონასტრებში მოსალოცად გაემგზავრებოდა და თანაც იქ მყოფი ბერებისაგან სულიერ რჩევებსა და დარიგებებს იღებდა. მალე თავადაც გაუჩნდა სურვილი ბერად შედგომისა და ოჯახში ნებართვის მიღებისა და დალოცვის შემდეგ ზედაზენის მონასტერს მიაშურა. ეს მოხდა 1911 წლის 1 სექტემბერს. ამ დროს მონასტრის საძმოს წინამძღვრობდა ილუმენი იოანე (ქარსელაძე), რომელმაც დიდი სიყვარულით მიიღო ბერობას მონადინებული ახალგაზრდა. იმ პერიოდში ზედაზენზე მოღვაწეობდა 90 წელს მიტანებუ-

ლი, გამოცდილი და თავისი სულიერებით განთქმული მღვდელმონაზონი იონა (მუხიაშვილი), ვისგანაც სვიმონმა საფუძვლიანად შეისწავლა საღმრთო წერილი, გალობა და საეკლესიო ტიპიკონი, ასევე გამოიცდებოდა სხვადასხვა მორჩილება და სათნოებებში. 1914 წლის დიდ მარხვაში მამა იოანემ სვიმონს ანაფორა უკურთხა და აღმოსავლეთ საქართველოს ეპარქიის მონასტრების მთავარბუცესის არქიმანდრიტ ნაზარის (ლეჟავა) ლოცვა-კურთხევით ოფიციალურად განამწესა მონასტრის საძმომი.

1916 წელს მორჩილი სვიმონი ბეთანიის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის შობის სახელობის მონასტერში გადაიყვანეს, სადაც წინამძღვარმა მღვდელმონაზონმა სპირიდონმა (კეთილაძე) იგი ბერად აღკვეცა და სახელად სტეფანე უწოდა. ამავე წელს გორის ეპისკოპოსმა ანტონმა (გიორგაძე) ბერი სტეფანე დიაკვნად აკურთხა.

1919 წლის 3 იანვარს ზედაზენის მონასტრის წინამძღვარი ილუმენი იოანე ქვათახევის მონასტერში გადაიყვანეს. მისივე თხოვნით, ამავე წლის 22 მაისს ბეთანიის მონასტრის ბერდიაკონი სტეფანეც ქვათახევიდან განამწესეს. რადგანაც მონასტერი მწირველი ბერების ნაკლებობას განიცდიდა, მამა იოანეს წარდგინებით იგი ამავე წლის ნოემბერში ურბნელმა ეპისკოპოსმა დავითმა (კაჭხიძე) მღვდლად აკურთხა.

ქვეყანაში კომუნისტური რეჟიმის დამყარების შემდეგ საქართველოს ეკლესიას მძიმე დღეები დაუდგა. ქვათახევის მონასტერი რამდენჯერ დაარბიეს და გაძარცვეს. სამოსს წევრები ზოგი დააპატიმრეს, ზოგიც სხვა მონასტერში გადავიდა. 1923 წელს წინამძღვარიც იძულებული გახდა დაეტოვებინა მონასტერი და თავშესაფარი სოფლად ეძებნა. მონასტერში მხოლოდ ორი ბერი — ხაზინადარი მღვდელმონაზონი ნეოფიტე (ვარდოსანიძე) და მამა სტეფანე დარჩნენ. მათაც მეტად მძიმე პირობებში უხდებოდათ არსებობა.

ბოდათ არსებობა.

1924 წლის დასაწყისში ქვათახევის მონასტერი ოფიციალურად დაიხურა. ამავე წლის 7 მაისით დათარიღებულ წერილში მამა სტეფანე შიო-მღვიმის მონასტრის წინამძღვარს ილუმენ ეფრემს (სიღამონიძე) სთხოვს მონასტერში მიღებას: **„გთხოვთ, მიმიღოთ და ჩამწეროთ ძმათა შორის. ტაძრის დაკეტვა და წირვა-ლოცვის უქონლობა მაიძულებს დავანებო თავი ჩემს მონასტერს ქვათახევის. საბუთები არაფერი მაქვს, რადგან მონასტრის დაკეტვის და ქონების ჩამორთმევის დროს წაღებულ იქნა ყველაფერი.“**

საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის მოსაყდრემ, ურბნელმა ეპისკოპოსმა ქრისტეფორემ (ციციშვილი) დართო მას ნება გადასვლაზე და მამა სტეფანეც შიო მღვიმეში აგრძელებს თავის ბერულ მოღვაწეობას.

1925 წელს კომუნისტებმა ალავერდის მონასტრიდან გააძევეს მღვდელმონაზონი ზენონი (სუმბაძე) და რადგან ტაძარი ღვთისმსახურების გარეშე იყო დარჩენილი, მის მაგივრად უწმინდესმა და უნეტარესმა ამბროსიმ (ხელაია) შიო-მღვიმედან გადმოიყვანა მამა სტეფანე და ალავერდის ტაძარი ჩააბარა.

ეკლესიაში გულმოდგინედ და კეთილსინდისიერი მოღვაწეობის გამო საეკლესიო მმართველობამ მამა სტეფანე 1929 წელს — საგ-

მღვდელმონაზონი სტეფანე.
1930-იანი წლების დასაწყისი

ვერდულით, ხოლო 1932 წლის 5 აპრილს — სამკერდე ოქროს ჯვრით დააჯილდოვა.

მშვიდი და უშფოთველი ცხოვრება არც ალავერდის ტაძარში ჰქონია მამა სტეფანეს. ხელისუფლებისგან შევიწროებულს მეტად მძიმე პირობებში უხდებოდა მოღვაწეობა და წირვა-ლოცვის აღსრულება. შემოფანტული და შეშინებული მრევლიც ვეღარ ახერხებდა მოძღვრისა და ეკლესიისათვის ღირსეული ყურადღების მიპყრობას. თუ რა მდგომარეობა იყო ამ დროს ალავერდის ტაძარში, კარგად ჩანს 1932 წლის 30 ივნისს ეპარქიის მთავარბუცესის დეკანოზი ლეონტი ლვინიაშვილის მიერ მომზადებულ წერილში, სადაც ის მწუხარებით მიმართავს წმინდა სინოდს: **„კახეთის თვალი და გული, ალავერდის ტაძარი მეტად უნუგეშო მდგომარეობაშია. მისი ეზო სანახირედ არის გადაქცეული, მღვდელმონაზონ სტეფანეს კოლმეურნეები მეტად უხეშად ექცევიან. სამჯერ გატეხეს ტაძარი, წაიღეს შემდეგი ნივთები: სამი თვალი ამოაცალეს წმინდა იოსებ ალავერდელის ხატს, ჩამოხსნეს კრეტსაბმელი, რვა არშიანი თოკით, წაიღეს ნამწვავი კელაპტრები, დაახლოებით 5 გირვანქამდე. ტაძარში ამჟამად აწყვია კასრები, სადაც კომბოსტოსა და კიტრის წნილია ჩადებული, რის გამოც ტაძარში საშინე-**

მარცხნიდან: ილუმენი სტეფანე, არქიმანდრიტი ამბროსი (ალადაშვილი) და მღვდელი გიორგი ცარცვაძე. 1950-იანი წლები

ფოტომატიანე

ლი სუნი დგას. მღვდელმონა-
ზონი სტეფანე ეს ბოლო 5 თვეა
საერთოდ გააგდეს ტაძრიდან
და ეკლესიის მოშორებით და-
სახლდა. გთხოვთ უმდაბლესად,
აღძრად შუამდგომლობა სადაც
ჯერ არს, რათა ალავერდის ტა-
ძარი იყოს შენახული ჯეროვ-
ნად, როგორც ისტორიული ძეგ-
ლი“.

კათოლიკოს-პატრიარქმა კა-
ლისტრატემ (ცინცაძე), რომელ-
საც ალავერდის ეპარქიის მართ-
ვა-გამგეობაც ჰქონდა მინდობი-
ლი, ამავ ეკლესიის ჯვართამაღლებას
სამღვდელოებასთან ერთად
იმოგზაურა კახეთში და წირვა-
ლოცვა აღასრულა ალავერდის
ეკლესიაში. მამა სტეფანესათვის
დიდი ნუგეში იყო კათოლიკოსის
ხილვა, უწმინდესმა ანუგეშა
მოძღვარი და ლოცვა-კურთხევა
მისცა შეძლებისდაგვარად ჩაეტა-

რებინა ღვთისმსახურებანი ალა-
ვერდის ეკლესიაში, ამასთანავე
ხელისუფლების წარმომადგენ-
ლებიც გააფრთხილა მეტი პატი-
ვისცემა და ყურადღება გამოეჩი-
ნათ ტაძრისადმი.

1934 წელს ეკლესიაში მრავალ-
წლიანი ერთგული მოღვაწეების
გამო მამა სტეფანეს ილუმენის
წოდება მიენიჭა.

XX საუკუნის 30-იანი წლების
ბოლოს ხელისუფლებამ დახურა
ალავერდის საკათედრო ტაძარი
და კათოლიკოს-პატრიარქის ლო-
ცვა-კურთხევით მამა სტეფანე
მშობლიურ სოფელში იყალთოში
დასახლდა. მას დაევალა თელავის
რაიონის სოფლებში — ოუიოში,
ხორხში, კოლოთოსა და ალავერდ-
ში შეესრულებინა საეკლესიო წე-
სები.

1945 წელს ხელისუფლებამ ეკ-
ლესიისა და მორწმუნეთა დაჯინე-

ბული თხოვნის შემდეგ სამღვდე-
ლოებას ნება დართო ალავერდის
ტაძარში წირვა-ლოცვისა და სა-
ეკლესიო წესების შესრულება აღ-
დგენილიყო. კათოლიკოს-პატრი-
არქმა მონასტრის წინამძღვრად
არქიმანდრიტი ამბროსი (ალა-
დაშვილი) განამწესა, ხოლო თანა-
შემწედ მამა სტეფანე დაუნიშნა.
აქედან მოყოლებული, ვიდრე აღ-
სასრულამდე იგი კვლავ დაუზა-
რელად აღასრულებდა ღვთისმსა-
ხურებას და ვინ იცის რამდენი
ანუგეშა, რამდენი მონათლა და
რამდენი გააპატიოსნა ქრისტეს
ერთგულმა მხედარმა.

80 წელს მიტანებულმა ილუ-
მენმა სტეფანემ 1959 წელს მშვი-
დობით მიაბარა სული უფალს. ნა-
თესავებმა და ჭირისუფლებმა იგი
თავის მშობლიურ სოფელში საე-
რო სასაფლაოზე დიდი პატივით
დაკრძალეს.

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტრთა
ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი.
ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩურიშვილი

მღვიმე

საგარეო ურთიერთობების სამსახური, 10 (19) 2008 წ.
საბჭოთა კავშირის დაშლის 19-ე წლის იანვარი - 12 იანვარი, რელიგია

პატრიარქის ხელისუფლება

პატრიარქის ხელისუფლება — ამის შესახებ მრავალი წერილია დასაშვანი. მაგრამ ეს წერილი უფრო საინტერესოა, ვიდრე ყველა. იგი არა მხოლოდ ახსენებს პატრიარქის ხელისუფლების საკითხს, არამედ ახსენებს მისი საფუძვლის შესახებ. აქ, კერძოდ, საუბარია მისი საფუძვლის შესახებ.

ეს არის ის, რაც პატრიარქის ხელისუფლების საფუძვლიანობას უზრუნველყოფს. ეს არის ის, რაც პატრიარქის ხელისუფლების საფუძვლიანობას უზრუნველყოფს. ეს არის ის, რაც პატრიარქის ხელისუფლების საფუძვლიანობას უზრუნველყოფს.

გამოვიდა საბავშვო გაზეთი
„ალილუიას“ მე-10 ნომერი

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“
„აღსარება“ მალხაზ ჭკადუა

გთხოვთ, გაუზიაროთ საუფროსოვლად მასში დაგეგმილი მასალები გამო-
ცემით დაეკლავება დაეხმებათ შემდეგ ანგარიშში:
საბავშვო გაზეთი „ალილუიას“ მე-10 ნომერი. ანგარიში № 360851555 მფ. 220 101 406
„საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ-ფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarqua_prescentria@yahoo.com
მისამართი: ერეკლე II მოედანი #1
საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე
რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: შიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი),
მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩურიშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ელაზი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ფოტომატიკა

დეკანოზი ნიკოლოზ ხეცურიანი 1874-1924

ჩეკისტთა მიერ უმოწყალოდ ნაცემი, ნატანჯ-ნაგვემი, ფიზიკურად გატეხილი მღვდელი ნიკოლოზ ხეცურიანი 1924 წლის აგვისტოში, თეკლათის ერთ-ერთ ქაობიან ადგილზე სხვა სენაკელ მამულიშვილებთან ერთად მუხანათურად დახვრეტეს.

იგი თავისივე რაიონის „ახალი თაობის“ ადამიანებმა გაწირეს. სწორედ იმ ადამიანებმა, გასაბჭოების შემდეგ ახალი ხელისუფლების გვერდში რომ დადგნენ და გამუდმებით, ცინიკურად და ავის მოსასწავებლად რომ ჩასახოვნენ: „ამხანაგო ხეცურიანო, გამოფხიზლდი, მიაფურთხე ეშმაკს, დაგმე ღმერთი და ეკლესია, გაიკრიჭე წვერი, გაიხადე ანაფორა, აღიარე ბნელეთის მოციქულობა, გადააგდე ეგ ჯვარი და ჩადექი მუშურ-გლეხური სახელმწიფოს მშენებელთა რიგებში, თორემ...“

მაგრამ მისგან ყოველ ჯერზე ერთი და იგივე პასუხი ხვდებოდათ: „მე ღმერთს და ეკლესიას ვერ დავგმობ, უფლის რწმენას ვერ ვუღალატებ, თქვენ კი, დაე, მოგიტევოთ უფალმა თანანადები თქვენნი, რამეთუ ჯერაც არ იცით, რასა იქმთო...“

სულით გაუტეხელ და უფლის რწმენით აღსავსე მღვდელს ბოლოს აღარ მოუთმინეს. აჯანყების დამარცხების შემდეგ გამეფებული განუკითხავი რეპრესიებით ისარგებლეს, შეიპყრეს, მღვდლის სამოსი ჩამოაფხრინეს, მკერდიდან ჯვარი ჩამოგლიჯეს და სენაკის მაზრის ჩეკას საკნებში დამწყვდეულ მასავით უდანაშაულო მოქალაქეებს შეურიეს, ხოლო 31 აგვისტოს გვიან ღამეს სხვა ტუსაღებთან ერთად ხელებგადაბმული თავისივე სოფლის გზას გაუყენეს, საერთო სამარესთან დააყენეს და ყველაზე ბოლო დახვრეტეს. სენაკში ეხლაც იხსენებენ: „ფიზიკურად ახოვანი მამა ნიკოლოზის სხეული დახვრეტილთა მიერ ამოვსებულ სამარეში რომ ვერ ჩაეტიო, ჩექმებით ჩატენეს შიგ და სანახევროდ მიაყარეს მიწა...“

წლების შემდეგ იმ ადგილზე სი-

მინდის და სოიოს უხვი მოსავალი მოჰყავდათ კოლმეურნეებს, მოგვიანებით კი მექანიკური ქარხნის კორპუსები ააგეს. მისი საძირკვლების ჩაყრისას მშენებლებმა ადამიანთა უამრავი ნაშთები ამოიღეს მიწიდან.

ვინ იცის, რომელი იყო მათ შორის მამა ნიკოლოზის ნატანჯი სხეულის ნაწილები.

ნიკოლოზ ხეცურიანი 1874 წელს ახალ სენაკის მაზრის სოფელ თეკლათში, მღვდლის ოჯახში დაიბადა.

მისი წინაპრები სასულიერო მოღვაწეები იყვნენ. მამა ვასილ იოანეს ძე ხეცურიანი ზედა თეკლათის წმინდა მთავარანგელოზ მიქაელისა და გაბრიელის სახელობის ეკლესიის მღვდელი იყო. სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ, 1874 წელს იმერეთის ეპისკოპოსმა გაბრიელმა (ქიქოძე) იგი დიაკვნად აკურთხა და ორბელის მთავარანგელოზთა სახელობის ეკლესიაში განამწესა, ხოლო ერთი წლის შემდეგ მღვდლად დაასხა ხელი და გვირიშის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად დაადგინა. აქედან მამა

ვასილი თავისი თხოვნის საფუძველზე სენაკის მაზრის უშაფათის თემის ბეთლემის სახელობის ეკლესიაში გადაიყვანეს, სადაც 11 წელი იმსახურა. ამ ხნის მანძილზე თავისი ღვთისმოსაობით, სულიერი ცხოვრებით, მრევლისადმი ზრუნვითა და ყურადღებით ისეთი გავლენა და ავტორიტეტი მოიპოვა, რომ სასულიერო ოლქის სამღვდლოთა ყრილობამ არაერთხელ აირჩია გურია-სამეგრელოს ეპარქიის სამღვდლოების ყრილობის დეპუტატად და სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებლის გამგეობის წევრად.

1886 წელს გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოსის გრიგოლის (დადიანი) ლოცვა-კურთხევით იგი ზედა თეკლათის მთავარანგელოზთა სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად და სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებლის მოძღვრად დაინიშნა.

ზედა თეკლათის მთავარანგელოზთა სახელობის ეკლესია სენაკიხობის სამთავარხუცესო ოლქს ეკუთვნოდა, გურია-სამეგრელოს ეპარქიის ერთ-ერთი სულიერ ცენტრს წარმოადგენდა. მის სამრევლოში 493 ოჯახი, ანუ 2 000-მდე მორწმუნე შედიოდა, მათ შორის სამღვდლოთა 15, თავად-აზნაურთა 78 და გლეხთა 400 ოჯახი, მათგან ბევრი იყო ახალგაზრდობაც, რომლებიც მოკლებულნი იყვნენ სწავლა-განათლების მიღების საშუალებას. მდგომარეობის გამოსასწორებლად მან საკუთარი სახსრებით ეკლესიასთან გახსნა ერთკლასიანი სამრევლო სკოლა, რომელიც საკუთარ სახლშივე განათავსა. ეპარქიის სასწავლო ოქლქის საბჭოს მიერ იგი ამავე სკოლის გამგედ და საღვთო სჯულის მასწავლებლად დაინიშნა. 1912 წლისათვის ამ სკოლაში, რომელსაც უკვე სათავეში მამა ვასილის შვილი — ნიკოლოზი ედგა, 50 მონაწილე სწავლობდა. თავისი არსებობის მანძილზე მან ასეულობით თეკლათელი ახალგაზრდა აზიარა სწავლა-განათლების მაღლს და დიდი წვლილი შეიტანა მათი აღზრდისა და პიროვნულად ჩამოყალიბების საქმეში.

განსაკუთრებით ნაყოფიერი იყო ვასილ ხეცურიანის სასულიერო მოღვაწეობა თეკლათის დედათა მონასტერში, სადაც იგი 1889 წელს ეპისკოპოს გრიგოლის ლოცვა-კურთხევით დაინიშნა. მისი იქ განმწესება მონასტრისათვის მეტად ღირსახსოვარ დროს დაემთხვა – ამავე მონასტრის წინამძღვრისა და დიდი მოამაგის, ილუმენია ათანასიას (სალაყაია) და მონასტრის დედეების დიდი მეცადინეობით აგებული ახალი დიდი ტაძრის საზეიმო კურთხევა მზადდებოდა. მამა ვასილიც აქტიურად იყო ჩართული ამ საერთო სამზადისში. 1889 წლის 1 ოქტომბერს თეკლათში უამრავი სტუმრის: სამღვდელოებისა და მორწმუნე საზოგადოების წინაშე, ეპისკოპოს გრიგოლის მიერ ახალი ტაძრის საზეიმოდ კურთხევის შემდეგ სამადლობელი სიტყვით სწორედ ის გამოვიდა. თავის ამ გამოსვლაში, რომელიც მაშინდელ პრესაშია გამოქვეყნებული, იგი ამბობს: **„ითხოვდით და მოგეცეს თქვენ და ჰპოოთ, ირეკდით და განგელოს თქვენ“** (ლუკა 11. 9-10). ჭეშმარიტად მრავალი ეძიეთ, მრავალი ითხოვეთ და კიდევ აღგისრულდათ თქვენი გულის ნადილი, პატივცემულო დანო!

ხშირად იტყვოდათ ხოლმე, როგორ შევიძლოთ ჩვენ ეკლესიისა და 'ენაელების აღშენება, მაგრამ თქვენ პუდამ გახსოვდათ მაცხოვრის სიტყვა - „შესაძლებელ არს ღუთისა მიერ ყოველივე მორწმუნისათვის“ (მარკ. 10. 27). დიახ, მორწმუნისათვის ღმერთს წინასწარ განმზადებული აქვს, რათა აღუსრულოს კეთილი მოფიქრება და განზრახვა. ჩვენ ყველანი ვხედავთ და თქვენც დარწმუნებული ხართ, რომ გერგოთ წილად სიტყვა მაცხოვრისა, ვითარცა კეთილმორწმუნეთა და მოღვაწეთა. პავლე მოციქული იტყვის: **„არა რაი გვაქვს და ქრისტეს იესოს მიერ ყოველივე გვაქვს“**. მოხვედით ამ მონასტერში თითქმის შიშველნი და არა რაის მექონენი, დღეს აღვსილნი ხართ ღუთისა მიერ წყალობითა და შემკულნი ყოველითა ცხოვრებითა, ხართ ბედნიერნი სულით და დაიმედოვნებულნი გულით, რადგან ნივთიერად უზრუნველ ხართ. ეხლა მოიხსენეთ სიტყვა მაცხოვრისა: **„ეძიებდეთ პირველად სასუფეველსა**

ღუთისასა და სიმაღლესა მისსა და ეს ყოველი შეგეძინოს თქვენ“ (ლუკ. 12. 31).

მადლითა და შეწევნითა ღუთისათა, თქვენ, დანო, გაათავეთ შენობა ეკლესიისა, გაათავეთ მას შინა მორ-

თვა წმიდათა და უწმიდესთა ხატთა, შეაგროვეთ მას შინა ყოველგვარი საღმრთო და საეკლესიო წიგნი და საჭირო სამკაულობანი. რა უნდა ჰქნათ ანი და როგორ უნდა მოიხმართ იგი თქვენ? კაცი, როდესაც დააპირებს სადმე დასახლებას, პირველ რიგში, იგი აღაშენებს სახლსა, ეზოს გარშემო შემოუზღუდავს და სანამ თავის განზრახვას არ შეასრულებს, იგი დღე და ღამე შრომაშია. ხოლო როდესაც მოამზადებს სახლს, შემდეგ იწყებს მასში ცხოვრებას. დანო, მოღვაწენო და მორჩილნო, სწორედ ასე უნდა ჰქმნათ თქვენც. ან სულიერად არ უნდა ჰსცეთ თავთა თქვენთა განსვენება ლოცვასა, ფსალმუნებასა, სიყვარულსა და შიშსა შინა ღუთისათა. ეკლესია არის სულიერი სადგომი თქვენი, საცა არის თვით უპირველესი საჭირო-საგანი როგორც თქვენთვის, ეგრეთვე ყოველი ქრისტიანისათვის. ამ მონასტერში უნდა დასახლდეთ თქვენ სულით, თითოეულს კაცს ამ სოფელში აქვს ორგვარი ცხოვრება: ხორციელი და სულიერი.

ხორციელად შენ მაშინ ცხოვრობ,

როდესაც მუშაობ, შრომობ, ლაპარაკობ, მიმოხვალ ნათესავეებთან, შეეცევი მათთან, აკეთებ რასმეს შენს მამულში, შენს ეზოში, შენს სახლში და ან სხვაგან შენი ხორციელი ცხოვრებისათვის.

სულიერი ცხოვრებისათვის ყოველი შენი გრძნობა, ყოველი შენი მოქმედება და ლოცვა უნდა იყოს ეკლესიაში.

კაცს აქვს ორგვარი საზრდო: ხორციელი და სულიერი. ხორციელი საზრდო არის საჭმელი, სასმელი, ტანსაცმელი, სახლი და სხვანი, რომლებიც ნივთიერად აკმაყოფილებენ ჩვენს ხორციელ მოთხოვნილებას და თუ ესეები მოაკლდება კაცს, იგი მოკვდება ხორციელად.

მსგავსადვე სულსა კაცისასა აქვს თავისი საკუთარი საზრდო, რომელიც თუ მოაკლდა მის სულსა, იგიცა მოკვდება. რაი არს სულიერი საზრდო? სულიერი საზრდო არის სწავლა-განათლება, ცოდნა მართალი სარწმუნოებისა, შემუშავებული კეთილად მოქმედებითა, ცნობა ჭეშმარიტისა ღუთისა და თავისთავისა. აქ, ეკლესიაში, უხვად მოგეცემათ სულიერი საზრდო და მადლი გექნებათ, თუ თითოეული თქვენგანი შეინყნარებთ, მიი-

ღებთ და კეთილად მოიხმართ მას, რომლისათვის მაცხოვარი ეტყვის მსმენელთა თვისთა: **„პირველად ეძიებდეთ სასუფეველსა მისსა და შემდგომ ყოველი შეგეძინოს თქვენ“**. ეკლესია მრავალ რიგად წინ დაგვიგებს ჩვენ განსარინებლად ჩვენის თავისა ბოროტთაგან. ეკლესიაში წაგიკითხვენ საღვთო წიგნებსა: დავითნსა, სამოციქულოსა, წმიდასა სახარებასა. აქ წაგიკითხვენ მრავალ გვართა საყურადღებო ლოცვათა, საეკლესიო წიგნთა, აქ წაგიკითხვენ წმიდათა წინასწარმეტყველთა, მოციქულთა, მახარებელთა, წმიდათა და ღირსთა წმიდათა დედათა, ქალწულ მონამეთა ცხოვრებას. თუ შენ გულმხურვალედ ისმენ და მიჰბაძავ მათ ცხოვრებითა, აქეთგან მოგეცემათ სულიერი საზრდო და სასუფეველი, ანუ სხვებრ ვსთქვათ, სულისათვის საწარმელი და სასიხარულო ბინა და ადგილი დაიდება იქ მაშინ, როდესაც სული შენი განშორდება გახრწნილს ხორცს, საშინელთა წმიდათა ანგელოზთაგან. ერთი სიტყვით, ყოველ-

ფოტომატიანე

ნი სულიერნი ფიქრნი, გრძნობანი შენნი განამტკიცო სულიერად და მიუზღო უფალსა. ეკლესიაში უნდა განუცხადო უფალს მთელი შენი სულიერი მდგომარეობა, ეკლესია მოგამზადებს შენ სულიერად და უკვდავად მერმისსა მისთა საუკუნო და უხილავი სოფლის ცხოვრებისათვის. თქვენ კვალადვე უნდა შეუდგეთ შრომათა და ღვაწლსა, მოიგონეთ და ახლად გაახსოვნეთ თქვენს გონებაში ცხოვრება წმიდათა ქალწულ მონამეთა და ღირსთა დედათა, ესე ვითარად თქვენცა წმიდად განახორციელებთ მთელს თქვენს ცხოვრებას.

ზემოთქმულის კეთილშრომათა, მეცადინეობათა სულთა თქვენთათვის მისი ყოვლად უსამღვდელოესობა გიძღვნისთ თქვენ, დანო მონასტრისანო, მწყემსმთავრულ ლოცვა-კურთხევას, გადმოგსცემთ გულითად მადლობას. ესრეთი თქვენ მიერ მხნედ

შედეგომისა და შესრულებისათვის წმინდის მონასტრისა. გარშემო მისსა ზღუდეთა საიმედოთა და ბანაკთა თქვენთვის. დაუკითხავად აქვს სახეში მის მეუფებას, რომ იგი იქონიებს საკუთარის ყურადღების მიქცევას ამა მონასტრისადმი ყოვლისა მხრით, გარნა თქვენ, დანო, განმხნევდით ამით. უფრო და უფრო შეეცადეთ მონასტრის წარმატებისათვის. ისე როგორც სულიერის ცხოვრებისათვის გაუმჯობესებაზე ხართ გამსჭვალულნი. მიიღეთ ტალანტი, ასარგებლეთ იგი თქვენს გულში, გაუდგით განტეხვა თქვენს გონებაში, რომ არ გახმეს და არ დაჭკნეს. დანო მონასტრისანო, ერთი-ღა უნდა დაუმძღვართ ამ ჩემ მიერ თქვენდამი დარიგებას. მაცხოვარი გვიქადაგებს და გვიბრძანებს მსმენელთა მისთა: ნეტარ არიან, რომელთა ისმინონ სიტყვა ღვთისა და დაიმარხონ იგი" (ლუკა

11. 28). ჩვენ მაშინ ვიქნებით ნეტარი და სულიერის სანატრელ მდგომარეობაში, როცა აღვასრულებთ მცნებათა, მოძღვრებათა და დარიგებათა მაცხოვრისათა მოთმინებითა, მარხულობითა, ლოცვასა და ფსალმუნებასა შინა.

ან ვთხოვ ღმერთსა, რათა ეკლესია ესე იქმნეს მკურნალად თქვენდა და ყოველთა მსასოებელთა მოსავთა მისთა, ყოვლისა სულიერისა და ხორციელისა მომაკვდინებელისა სენისა, სნეულებისა და მავნებლისაგან. ეცადენით, დანო, რომ კეთილად მოიხმართ იგი და ეს თქვენი მაღალი დანიშნულება და ლტოლვილება განამართლოთ წინაშე ქრისტეს ღვთისა, რათა გინოდოს თქვენ მაცხოვარმან: „ესე არს ძმა ჩემი, დაი ჩემი და დედა. ამინ.“

მასალა მოგვანოდა ბატონმა რევაზ გრიგოლაშვილმა

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი.

ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუროშვილი

გამოვიდა საბავშვო გაზეთი
„ალილუიას“ მე-10 ნომერი

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“
უსათაურო მალხაზ ჭკადუა

გთხოვთ, გაუთმოს გაუფრთხილდეთ მასში დაბეჭდილი მასალების გამო

გთხოვთ დაგვანახებთ გადახადით შემდეგ ანგარიშზე:
საბალბო ბანკი. კრწანისის მე-2 ფილიალი. ანგარიში # 360851555 მფო. 220 101 406
„საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ.ფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarhos_prescentri@yahoo.com;
მისამართი: ერეკლე II მოედანი #1
საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე
რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შილაშვილი),
მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ელაზი ჯიბლაძე, გარეკვლევა: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკავადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ფოტომატიკა

მღვდელი ნიკოლოზ ხეცურიანი
1874-1924

ჩვენი გაზეთის წინა ნომერში შემოგთავაზეთ სტატია მღვდელ ვასილ ხეცურიანზე (წერილის სათაურში შეცდომით ნიკოლოზი იყო მითითებული). ამჯერად გთავაზობთ ამ ღირსეული ოჯახის შვილის — ნიკოლოზ ხეცურიანისადმი მიძღვნილ წერილს.

მამა ვასილი გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოსის გრიგოლის (დადიანი) ერთგული და მხურვალე თანამოაზრე იყო. იგი სხვებთან ერთად აქტიურად იბრძოდა რუსიფიკატორული პოლიტიკის წინააღმდეგ, ყველა იმ ვოსტორგოვების, პობედონოსცევის, ლევიცკისა და მათ ძმათა წინააღმდეგ, რომლებიც თავიანთი მზაკვრული ხერხებით ცდილობდნენ აფხაზეთისა და სამეგრელოს მოწყვეტას ქვეყნის ერთიანი სხეულიდან. იგი მუდმივად არიგებდა მონაზვნებს, მორწმუნეებსა და ახალგაზრდობას, რომ არ მოეკლოთ სულიერი საზრდო არა მარტო საკუთარი სულისათვის, არამედ თანამოძმეთა, ნათესავ-ახლობელთათვის და საერთოდ, ეზრუნათ ერის გადარჩენისა და მისი უკეთესი მომავლისათვის. ამის უპირველეს გზად კი ქრისტიანული სიყვარულით გამსჭვალული სწავლა-განათლებისა და ცოდნის გავრცელება მიაჩნდა, რისთვისაც მთელი სიცოცხლე აქტიურად იღვწოდა კიდეც.

უმნიშვნელო და ნაყოფიერი სასულიერო მოღვაწეობისათვის იგი 1893 წლის აპრილში — სკუფიით, 1900 წლის 6 მაისს — კამილავკით, ხოლო 1905 წლის 15 მაისს — სამკერდე ოქროს ჯვრით დაჯილდოვდა.

53 წლის ასაკში დაქვრივებული თავისი სამივე შვილის — ნიკოს, თებრონიას და ვერას აღზრდა-განათლებაზეც მონდომებით ზრუნავდა.

სწორედ მისი რჩევით გადაწყვიტა მისმა ერთადერთმა ძემ — ნიკოლოზმა წინაპართა გზაზე სიარული, უფლისა და ღვთის სამსახურში ჩადგომა და ამ მიზნით ახალ სენაკის სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებლის მოწაფე გახდა. ეს სასწავლებელი მან 1892 წელს პირველი ხარისხის დიპლომითა და სანიმუშო ქცევით დაამთავრა, ამ დროისთვის სასწავლებლის ზედამხედველი იყო თბილისის სასულიერო

სემინარიის ახალი კურსდამთავრებული არისტარქო კალანდარიშვილი, ხოლო მას თანაშემწედ ჰყავდა კიევის სასულიერო აკადემიის კურსდამთავრებული დავით ალადაშვილი (შემდგომში მიტროპოლიტი გიორგი, წლების განმავლობაში გურია-სამეგრელოსა და იმერეთის ეპისკოპოსი, ჭყონდიდელი მიტროპოლიტი, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის კალისტრატეს

(ცინცაძე) მოგონების მიხედვით „ბრძენი ადმინისტრატორი“.

სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებლის წარჩინებით დამთავრების შემდეგ ნიკოლოზმა სწავლა თბილისის სასულიერო სემინარიაში გააგრძელა. ამ პერიოდისათვის სემინარიაში დამკვიდრებული იყო მკაცრი რეჟიმი. დასჯის დამამცირებელი მეთოდები, რაც მოსწავლე-ახალგაზრდობას არსებული ხელისუფლების წინააღმდეგ

ცენტრში: მღვდელი ვასილ ხეცურიანი

საბრძოლველად განაწყობდა. 1893 წლის დეკემბერში ლადო კეცხოველის, მიხა ცხაკაიას და ალექსანდრე წულუკიძის მეთაურობით მოეწყო სემინარიელთა დიდი საპროტესტო დემონსტრაცია, რომლის მონაწილეები მოითხოვდნენ სემინარიაში გამეფებული რეჟიმის აღკვეთას, ქართული ენის სწავლების აღდგენას, ქართული ენისა და ლიტერატურის კათედრის დაარსებას, საკითხავი ლიტერატურის თავისუფლად არჩევის უფლებას, დესპოტი და შოვინისტი პედაგოგების სემინარიიდან დათხოვნას. ეგზარქოს ვლადიმერის (ბოგოიავლენსკი) თხოვნით, თბილისის ჟანდარმერიამ დემონსტრაცია ძალის გამოყენებით დაშალა. სემინარია დროებით დაიხურა, 67 მოსწავლე, მათ შორის აქციის ორგანიზატორებიც სემინარიიდან გარიცხეს.

სემინარიიდან დათხოვნილთა შორის იყო ამ აქციის მონაწილე ნიკოლოზ ხეცურიანიც, რომელიც მაშინ ამ სასწავლებლის მეორე კურსის მოსწავლე გახლდათ. იგი მშობლიურ სოფელს დაუბრუნდა. სემინარიაში სწავლის გაგრძელებაზე არც უფიქრია. მოსკოვს გაემგზავრა და საიმპერატორო უნივერსიტეტის ისტორია-ფილოლოგიის ფაკულტეტზე ჩაირიცხა. იგი აქ 1901 წლამდე ისმენდა გამოჩენილ მეცნიერთა ლექციებს, იღრმავებდა ცოდნას, რის

შემდეგაც მშობლიურ ახალ სენაკში დაბრუნებული, საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორის კანცელარიის მოხელედ დაინიშნა. აქ იგი 1911 წლამდე მსახურობდა. ამავე წლის 4 ოქტომბერს გარდაიცვალა მღვდელი ვასილ ხეცურიანი და ნიკოლოზმა გადაწყვიტა მამის საქმე გაეგრძელებინა.

1911 წლის 11 დეკემბერს გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოსმა ლეონიდემ (ოქროპირიძე) იგი დიაკვნად აკურთხა, ხოლო ერთი კვირის შემდეგ მღვდლად დაასხა ხელი და ზედა თეკლათის მთავარანგელოზთა სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად დანიშნა. მომდევნო წელს, საეპარქიო სასწავლო საბჭოს გადაწყვეტილებით, იგი მამის მიერ დაარსებული ამავე ეკლესიასთან არსებული სამრევლო სკოლის გამგე და საღმრთო სჯულის მასწავლებელი ხდება. ამ სკოლაში ამ პერიოდისთვის უკვე 50 თეკლათელი ახალგაზრდა სწავლობს.

თავის ქადაგებებში მრევლისადმი იგი მუდამ ქადაგებდა სახარებისეული ჯვრის ტვირთისა და თავგანწირვის შესახებ, რომლის გარეშეც შეუძლებელია ცხოვნება, ამისთვის კი საჭიროა თავის უარყოფა, საკუთარი ჯვრის აღება და უფლის გზაზე სვლა. ეს გზა იოლი არ არის. გზა სამოთხისაკენ მწუხარებისაა, სხვაგვარად არც შეიძლება იყოს, რადგან ჩვენ ახლა ტანჯვა-ვაების დროში ვიმყოფებით და ყველას სამართლიანად გვაქვს მისჯილი მთელი ცხოვრების განმავლობაში შრომა, გარჯა და ავადმყოფობა, გლოვა და დარდი, უბედურება და მწუხარება, სწორედ ამიტომ განვიცდით ამქვეყნად უბედურებებს, მაგრამ ყველანი ვერ აღწევნენ ნეტარებას. დარდმა, ტკივილმა და მწუხარებამ მანამდე რომ მიგვიყვანოს, საჭიროა ყველა ამ უბედურებას ცოცხალი რწმენითა და ჭეშმარიტი სინანულით შევხვდეთ, მოთმინებითა და უდრტივნელოდ ავიტანოთ უფლისათვის ყოველივე და ამ სათნოებით დავამარცხოთ ეშმაკი, რომელიც სამოთხისაკენ მიმავალ ამ გზას გვიღობავს.

უბედურება უდრტივნელოდ და მოთმინებით რომ გადავიტანოთ, ამისთვის ხშირად უნდა წარმოვიდგინოთ, რომ მიწა სამოთხე კი არაა, არამედ სამოთხიდან განდევნის ადგილი. ამიტომაც გვმოძღვრავს მაცხოვარი: „სოფელსა ამას ჭირი გაქუს, არამედ ნუ გეშინინ, რამეთუ მე მიძლევდეს სოფელსა (იოანე 16. 33). „მწუხარება თქუენი სიხარულად გარდაიქცეს (იოანე 16. 20). როცა ამას გააცნობიერებთ, მაშინ მოთმინებასა და გამბედაობას მოიხვეჭთ, ადვილად გადაიტანთ მწუხარებასა და მღელვარებას. უბედურებისას დარჩებით შეურყეველნი, ვითარცა კლდე და მიხვდებით, რომ ჭეშმარიტი ბედნიერება მიწაზე კი არა, ზეცაშია.

შეითვისეთ ეს და უბედურებისას სულმოკლენი კი არ იქნებით, არამედ უფლისაგან ნუგეშინისცემულნი – ქადაგებდა იგი.

სხვა ქადაგებაში, რომელშიც ადამიანის სულის უმაღლეს ღირებულებებზე საუბრობდა, სულს, თავის

ვისი ბუნებით ღვთის ხატს ადარებდა და ამბობდა, რომ იგი ამასთან არის ტაძარი სულისა წმინდისა, „არა უწყითა, რამეთუ ტაძარნი ღმრთისანი ხართ — ამბობს მოციქული — და სული ღმრთისა დამკვიდრებულ არს თქვენ შორის“. სულიწმინდის სავანეზე ღირსეული არა არის რა. ადამიანთა სულების მარადიული დაღუპვისაგან გამოსასხნელად ძე ღვთისა თავად გარდამოხდა ზეციდან, იშვა უპატიობაში, იცხოვრა მიწაზე. ადამიანთა მსგავსად შრომობდა, ოფლს ღვრიდა, დევნული, დამცირებული და განკიცხული იქნა. მერე ჯვარს ეცვა და ტანჯვა-წამებით აღესრულა. მისი სისხლის ფასად არის გამოსყიდული ადამიანის სული, ამიტომაცაა მაღალი მისი ღირსება. ადამიანებმაც უნდა შეიცნონ უფალი – თავიანთი გამომსყიდველი და თავიანთი ზრუნვა, ძალისხმევა და მეცადინეობა მის დასაცავად უნდა გამოიყენონ. განა უგულისხმოდ არ იქცევიან ისინი, რომლებიც საკუთარ სხეულზე უფრო ზრუნავენ, ვიდრე სულზე, როდესაც სულის სიკეთეებს მინიერ და ხრწნად ნივთებზე და არარაობაზე ყიდნიან?

მამა ნიკოლოზ ხეცურიანი ქართული მართლმადიდებლური ეკლესიის მოამაგე და მზრუნველი, მისი ავტოკეფალიისათვის დაუცხრომელი მეზობელი იყო და იმათ გვერდში მხნედ მდგომი, ვინც ამ იდეე-

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“ შიომღვიმის მონასტერში ზურაბ ხორავა

ფოტომატიანე

ბისათვის მამაცურად იღწვოდა.

იგი ამასთან ქართული ლიტერატურის, ისტორიისა და კულტურის დიდი თაყვანისმცემელიც გახლდათ და მუდამ მათი ერთგული მოამაგეც. შემორჩენილია მისი დეპეშა, რომელიც მას დიდი მგოსნის აკაკი წერეთლის გარდაცვალების გამო მისი დამკრძალავი საორგანიზაციო კომიტეტისათვის გაუგზავნია. ამ დეპეშაში იგი სწერს: „ჩემი გულის ღრმა ტკივილს და სევდას ვუერთებ მთელი შეგნებული საქართველოს დიად გლოვას, დიდებული პოეტის აკაკის გარდაცვალების გამო. ვინც ღვთაებრივის ნიჭით დაჰმღეროდა ერის სიმწარეს, სხივოსან თავისუფლებასა და საკაცობრიო ბედნიერებას. ჩვენი ძვირფასი სამშობლოს ტანჯვის

მღვდელი ნიკოლოზ ხაჭაბუაძე

დროს აკაკის ერთი სალი, იმედიანი სიტყვა, ციურის შუქით გაბრწყინებული, მშვენიერ ღმერთს ალსავსე, მტკიცე იმედით და რწმენით, ნუგეშად გვასულდგმულებდა, რომ ჩვენს სამშობლოს მოელის უკეთესი მერმისი, ბედნიერი მომავალი. აღარ არის აკაკი! მშობლიური ცის ჰორიზონტი შავი წყვილიდან არის მოცული, მაგრამ აკაკის სული, ვით კეთილი გენია, მარადის იქნება მოციალზე სამშობლოს ცაზე და დაიფარავს მას ბნელ და ბოროტ სულთაგან.

ძვირფასო აკაკი, საუკუნოდ იყოს შენი სახელი წმიდად ჩვენს გულში“.

მალე ახალმა სიომ დაჰქროლა. დამოუკიდებლობის ნანატრი ხანმოკლე ხანაც დასრულდა და ქვეყანა გასაბჭოვდა. სენაკის მაზრაშიც დაიწყო განუკითხავი ანტირელიგიური კამ-

პანია. მაზრის სასულიერო მოღვაწეებმა, რომელთა შორის მამა ნიკოლოზიც იყო, ხმა აღიმალეს ეროვნული ფასეულობების ნიველირების წინააღმდეგ, რასაც რეპრესიების უფრო მძიმე სუსხი მოჰყვა. დაიწყო რელიგიის მსახურთა დევნა-შევიწროება, აბუჩად აგდება და დაცინვა, ეკლესია-მონასტრების ძარცვა-დარბევა, შემდეგ მასიური დანგრევებიც. მაზრის 187 ეკლესიიდან 158 სწორედ იმ დროს აღიგავა მიწისაგან პირისა. 1924 წლის აგვისტოში მასიური დახვრეტებიც დაიწყო. ამიერკავკასიის საგანგებო კომისიის თავჯდომარის მოგილევსკის მიერ ჩეკას ადგილობრივი ორგანოებისათვის დაგზავნილი ცირკულარული დირექტივის საფუძველზე, რომელიც ერთ-ერთ პარტიულ თათბირზე მისი განცხადების ტექსტს წარმოადგენდა: „დახვრით ის, ვინც არ გამოადგება ბოლშევიზმს!“ სამაზრო ხელმძღვანელობამ და სამაზრო ჩეკამ ბოლშევიზმისათვის გამოუსადეგარ მოქალაქეთა შორის მამა ნიკოლოზ ხეცურიანიც მიიჩნია.

ასე ტრაგიკულად აღესრულა იგი, მაგრამ თავისი ცხოვრებით, მოღვაწეობითა და აღსასრულით დაადასტურა ქრისტიანული მორალის ცხოველმყოფელობა და უკვდავება. სულითა და ხორცით ქრისტიანი სანთელივით ზვარაკად შეენირა რწმენას და სულის უკვდავებას.

რევაზ გრიგოლაძე

გამოვიდა საბავშვო გაზეთი „ალილუიას“ მე-11 ნომერი

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუროშვილი

გთხოვთ, გაუზიაროთ საზოგადოებრივ და სასულიერო მასშტაბის გამოცემებში დაქვემდებარებული მუშავე ანგარიშები: საბავშვო ბანკი, კრწანისის მე-2 ფილიალი. ანგარიში № 360851555 მფო. 220 101 406 „საპატრიარქოს-უნეშების“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge> ელფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarhos_prescentria@yahoo.com; მისამართი: ერეკლე II მოედანი #1 საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა სარედაქციო კოლეგია: შიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი); მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე, გიორგი მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი: ელასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავაჯანიშვილი დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ნის კუდიანობისათვის დასჯილი ანა გელდის რეაბილიტაცია გამოაცხადა. ამ პიროვნებას „ევროპის უკანასკნელ ჯადოქარს“ ეძახდნენ. ანა გელდი პოლიტიკოსისა და მოსამართლის იოჰანეს ჩუდის მოახლედ მუშაობდა. სავარაუდოდ, მას პატრონთან სასიყვარულო ურთიერთობა ჰქონდა, რომლის გამოყენებასაც შეეცადა, ამის პასუხად მოსამართლემ მას შვილებისადმი ჯადოქრული ძალების გამოყენება დააბრალა.

იმდროინდელმა ევროპამ შეეცადა მაშინ ამ ფაქტის გამო ჩამორჩენილობაში დაადანაშაულა. ეს ამბავი ორი რომანის და მხატვრული ფილმის სიუჟეტად იქნა გამოყენებული.

ანგლიკანები მთავრობას

უწყრადღეობაში ადანაშაულებენ

ანგლიკანური ეკლესია დიდი ბრიტანეთის მთავრობას ქრისტიანებისადმი დისკრიმინაციაში ადანაშაულებს. საპროტესტო განცხადებაში აღნიშნულია, რომ მთავრობა ანგლიკანური ეკლესიისადმი ფორმალური მიდგომით გამოირჩევა, მაშინ, როდესაც გამორჩეულ მფარველობას უწევს მუს-

ლიმურ და სხვა რელიგიურ კონფესიებს. შესაბამისი დოკუმენტის სათაურია „ზნეობა უკომპასოდ“.

ანტევერაპენი ცარიელ ეკლესიაში მეჩეთების განთავსებას აპირებენ

ბელგიის ქალაქ ანტვერპენის მერის მოადგილემ ფილიპ ჰეილენმა მუსლიმებს შესთავაზა მეჩეთები მიტოვებულ ქრისტიანულ ტაძრებში განათავსონ. მისი თქმით, ეკლესიის მალაზიად გამოყენება „ზედმეტად მკრეხელურია“. ანტვერპენში ამჟამად 36 მეჩეთი ფუნქციონირებს. კათოლიკურ ტაძრთა რაოდენობა აქ 80-მდეა. მოქალაქეთა საერთო აზრით, ქრისტიანული მრევლის რაოდენობა განუხრელად კრებულობს.

აირჩიეს ათონის მთის ახალი წინამძღვარი

შაბათს, 14 ივნისს წმინდა ათონის მთის ახალ წინამძღვარად, უკვე მეოთხედ, სერბული მონასტრის ქილანდარის არქიმანდრიტი სტეფანე აირჩიეს. იგი შეცვლის ივირონის — ივერიის ღვთისმშობლის მონასტრის მონასტრის წარმომადგენელს. კარიესის — ათონის ადმინისტრაციული ცენტრის ხელმძღვანელი ყოველწლიურად აირჩევა.

ფოტომატიანე

დეკანოზი პოლიევქტო კარბელაშვილი 1855-1936

დეკანოზი პოლიევქტო კარბელაშვილი 1855 წელს, გორის მაზრაში, სოფელ ქვემო ჭალაში, მღვდლის ოჯახში დაიბადა. პირველდაწყებითი განათლება ოჯახში მამასთან, ცნობილი მგალობლისა და საეკლესიო მოღვაწის, მღვდელ გრიგოლის მეთვალყურეობით მიიღო. შემდეგში მან გორის სასულიერო სასწავლებელი და თბილისის სასულიერო სემინარია დაამთავრა. თავდაპირველად იგი ასწავლიდა გურჯაანში. XIX საუკუნის 80-იან წლებში დიაკვნად და მღვდლად დაასხეს ხელი და გურჯაანის წმინდა იოანე ნათლისმცემლის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად დაინიშნა. ნაყოფიერი და ეკლესიაში ერთგული სამსახურისათვის იგი 1891 წელს — საგვერდულით, ხოლო 1894 წელს — სკუფიით დაჯილდოვდა. 1898 წლის 14 ივლისს მამა პოლიევქტოსი თბილისში, ანჩისხატის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის შობის სახელობის

ეკლესიაში გადმოიყვანეს. 1901 წლის 6 მაისს კამილავკით დაჯილდოვდა. 1908 წლის ივლისში მარტყოფის ხელთუქმნელი ხატის სახელობის საკათედრო ტაძრის წინამძღვრად გადაიყვანეს. მასვე დაევალა ამავე ეკლესიასთან არსებული სამრევლო-საეკლესიო სკოლის გამგეობაც. მისი მარტყოფში მოღვაწეობა ფრიად ნაყოფიერი აღმოჩნდა. მან გულისით შეიყვარა მარტყოფი და მისი სახელოვანი მატიაანის მრავალი საგულისხმო ფურცელი აღადგინა. 1916 წლის 15 მაისს სამკერდე ოქროს ჯვრით დაჯილდოვდა. მამა პოლიევქტოსი, თავის ძმასთან — დეკანოზ ვასილთან ერთად (შემდგომში ეპისკოპოსი სტეფანე)

საქართველოს ავტოკეფალიისათვის მებრძოლთა რიგებში ერთ-ერთი თვალსაჩინო წევრი იყო. 1917 წლის 12 მარტს სვეტიცხოვლის საპატრიარქო ტაძარში ჩატარდა ისტორიული მნიშვნელობის წირვა.

აღდგა საქართველოს სამოციქულო მართლმადიდებელი ეკლესიის ავტოკეფალია. შეიქმნა საქართველოს ეკლესიის დროებითი მმართველობა, რომელშიც სამღვდელოების სხვა წევრებთან ერთად მღვდელი პოლიევქტოსიც შედიოდა. იგი აქტიურად მონაწილეობდა 1917 წლის 8-17 სექტემბერს გამართულ I საეკლესიო კრებაზე, სადაც მან წამოაყენა თავისი მოსაზრება: მისი აზრით, ქართული ეკლესიისათვის უცხო იყო მიტროპოლიტის წოდება. იგი ბერძნულისა და რუსულის მიბაძვას წარმოადგენსო. კრებაზე ამ საკითხთან დაკავშირებით აზრთა სხვადასხვაობა წარმოიშვა, მაგრამ, საბოლოოდ, მაინც არ გავიდა მისი წინადადება.

1918 წლის მარტში მამა პოლიევქტოსი ისევ გურჯაანის წმინდა იოანე ნათლისმცემლის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად გადაიყვანეს და დეკანოზის წოდება მიენიჭა.

1921 წლის თებერვლიდან, კომუნისტური ხელისუფლების დამყარებისთანავე შეიცვალა ვითარება. არაერთი სასულიერო პირი ფიზიკურად გაანადგურეს, მრავალმა განათლებულმა და ნასწავლმა საეკლესიო მოღვაწემ მიატოვა მაშინ სასულიერო წოდება და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ჩაერთო. მიუხედავად სასტიკი ზეწოლისა, მამა პოლიევქტოსს არც უფიქრია ეკლესიისა და ღვთისმსახურების მიტოვება. მართალია, ხელისუფლებამ ეკლესია დაკეტა, მაგრამ იგი ძველებურად განაგრძობდა მრევლის ნუგეშინისცემას და დროგამოშვებით მნივნებრიობისთვისაც იცლიდა.

1925 წლის 10 ოქტომბრის საკათოლიკოსო საბჭოს დადგენილებით ალავერდის ეპარქიას გამოეყო ბოდბის ეპარქია, რომლის მმართველად დაინიშნა ეპისკოპოსი სტეფანე (კარბელაშვილი), მამა პოლიევქტოსის ძმა. ეკლესიისათვის ამ ურთულეს ვითარებაში მამა პოლიევქტოსი თავისი ძმის გვერდით დგას და სამღვდელოების გადარჩენილ ნაწილთან ერთად ხალხში ეკლესიური ცნობიერების შენარჩუნების ეპარქიის შიდა ეკლესიური ცხოვრების, საოლქო და სამრევლო ცხოვრების მოწესრიგებისა და გადარჩენისათვის იბრძვის.

მთელ ეპარქიაში ამ დროს დარჩენილი იყო 56 სასულიერო პირი. ბოდბის ეპარქიის 1927 წლის აღწე-

რაში, რომელიც მეუფე სტეფანეს ლოცვა-კურთხევით ჩატარდა, სხვა ტაძრებთან ერთად მოხსენებულია გურჯაანის წმინდა იოანე ნათლისმცემლისა და მთავარანგელოზთა სახელობის ეკლესიები — 1200 კომლი, გაუქმებული. წინამძღვარი დეკანოზი პოლიევქტოს კარბელაშვილი.

როგორც ჩანს, ხელისუფლებამ შეძლო და გურჯაანში ტაძრები დახურა, რის გამოც მამა პოლიევქტოსი იძულებულია, მხოლოდ საეკლესიო წესები აღასრულოს მრევლისათვის და დროგამოშვებით, როგორც ეს მაშინ მიღებული იყო, სადმე მოქმედ ტაძარში ჩაატაროს წირვა-ლოცვა.

XX საუკუნის 30-იანი წლების დასაწყისში მრავალი განსაცდელისა და შევიწროების შემდეგ, იგი იძულებულია, უარი თქვას სასულიერო წოდებაზე. ამას დაერ-

თო ისიც, რომ 1930 წლის 23 მაისს გარდაიცვალა მისი უფროსი ვაჟი, მღვდელი ფილომონ კარბელაშვილი (იმ პერიოდში მასაც მიტოვებული ჰქონდა მღვდელმსახურება), რამაც დიდად დაამწუხრა მამის ისედაც დასევდიანებული გული. სიცოცხლის უკანასკნელი წლები ქ. გურჯაანში, მშობლიურ სახლში გაატარა, სადაც აღესრულა 1936 წელს.

მამა პოლიევქტოსი ავტორია მრავალი ნაშრომისა და წიგნისა: „ქართული საერო და სასულიერო კილოების ისტორიული მიმოხილვა“, „იერარქია საქართველოს ეკლესიისა“ და „ძველი ანჩისხატის ტაძარი თბილისში“. მოამზადა და გამოსცა „ვეფხისტყაოსნის“ დამატებანი, ანტონ I-ის „მზა მეტყველება“, „აბო თბილელის წამება“ და „წმინდა ნინოს ცხოვრების მეტაფრასული რედაქციები“. გარდა ამ ნაშრომებისა, იგი მრავალ წერილსა და პუბლიკაციას აქვეყნებდა საქართველოში იმჟამად გამომავალ სხვადასხვა ჟურნალსა თუ გაზეთში. ერთ-ერთი მისი ასეთი წერილი გამოქვეყნდა 1917 წელს, გაზეთ „საქართველოს“ ფურცლებზე სათაურით — „საქართველოს ეკლესიის სამღვდელმთავრო ტაძრების სალარონი და მათი ბედი XIX საუკუნის დამდეგს“, სადაც ის ვრცლად და დეტალურად მიმოიხილავს ეგზარქოსებისა და მათი მოხელეების მიერ საქართველოს ეკლესიის ქონების აკლესიისა და გაძარცვის ფაქტებს. ვფიქრობთ, მკითხველისათვის საინტერესო იქნება ეს წერილი.

„საქართველოს ეკლესიის სამღვდელმთავრო ტაძრების სალარონი და მათი ბედი XIX საუკუნის დამდეგს“

საუკუნეთა განმავლობაში ქართველი ერი თავის სალოცავ ტაძრებს მოწინებით უფრთხილდებოდა, საუკეთესო მასალით აშენებდა და რჩეულ უძრავ-მოძრავ ქონებასა სწირავდა, რომ იმ სალოცავ საყდრებში წირვა-ლოცვაზედ შემწირველ-აღმაშენებელთა მოხსენება საუკუნოთ ყოფილიყო. ყოველ ტაძარს წლითი-წლად ემატებოდა ძვირფასი განძეულობა და მდიდრდებოდნენ. როცა ახალი მღვდელმთავარი ან წინამძღვარი განწესდებოდა, ეკლესიის სალარო ახლად შედგენილი დავთრით ჰპარდებოდა ქეფის ან კათოლიკოსისაგან მიჩენილი კაცის ხელით. შიშიანობის დროს საეკლესიო სალაროებისათვის აღნიშნული იყო მაგარი სახიზარი ადგილები: ქართლში – გერგეტის ქვაბები და ლარგვისი; კახეთში – სანაგირი (ურიათუბნის მთაში), ჭერემი და შილდის თავი; იმერეთში – ხომლის მთის ქვაბები, ჭელიში და ლეჩხუმ-სვანეთი. 1801 წლის მაისითგან, რომ რუსეთის გამგეობა შემოიღეს, ახალმა მოხელეებმა აბუჩათ აიგდეს სამღვდლოება, სარწმუნოებრივ-ზნეობრივი კულტი და ყველა სალოცავ-სათაყვანებელ ადგილს ქართველთა გულში დიდება და პატივი ნელ-ნელა აჰყარეს, თაყვანისცემა დაუკარგეს. თვითონ მთავარ-მართებელი ციციშვილი უღვთოდ ეკიდებოდა საეკლესიო სარჩო-საბადებელს და სამღვდლოებას. თებერვლის 5-ს 1805 წლის ციციშვილმა უბრძანა უზენაესს აღმასრულებელ ექსპედიციას - „ანტონ კათოლიკოსის ნაბოძებ ოქმებს ძალა არა აქვთო, უკანონოებიო“ (იხ. საქმე ეგზარქოსის კანცელარიისა 1818 წ. 44). ესეთის საქმით ნაქეზებულმა ისპრავნიკებმა და პრისტავებმა არა ერთი და ორი მღვდელმთავარი და არქიმანდრიტი აატირეს და სიცოცხლე ჩაუმწარეს, ანტონ კათოლიკოსის რუსეთში გადასახლების შემდეგ (ნოემბრის 3, 1810 წელი) ციციშვილის ისპრავნიკის საიდუმლო დარიგებით საეკლესიო გლეხებს რბევა დაუწყეს და საეკლესიო მამულების გამგებელი არქიმანდრიტი ნიკიფორე (ჯორჯაძე) იძულებული იყო, ვარლაამისათვის მოეხსენებინა 1813 წლის მარტის 4-ს: „ციციშვილები საეკლესიო ყმებს ავიწროებენ, ტყეში არ უშვებენ, სძარცვავენ, ხან ერთი წამოუქროლებს შავარდენივით, ხან მეორეო. ამბობენ ეკლესიები და ეკლესიების ყმა და მამული სახელმწიფოთ დაიდოო. ამ ხმაზე უფრო აესივნენ და აოხრებენ, პატრონი და მოსამართლე არის სადმე თუ არა, არ ვიცი. თუ არის, სად არის მფარველობა და საშინელი ხელმწიფური შერისხვა და დასჯა დამნაშავეთა, და თუ არა და ეს რა ამბავია?“

გაამრავლეს და გააბედნიერეს მამუზღარნი მო-

ღალატენი მშობელ ერისა და ქვეყნისა. თავის სამშობლო ქვეყანაში უვარგისნი, უსარგებლონი და ზნეგახრწნილნი, როგორც „ალექსის ქვეყანაში“, ისე მოეშურებოდნენ საქართველოსაკენ და აქ რა რაგინდარა მოხელეობას ეწოდნენ. სწორედ ამისთანა განმანათლებლებმა აამტუტეს ერთიანათ ქართველთა მამაპაპური ყოფა-ცხოვრება და აიკლეს ჩვენი საეკლესიო უძრავ-მოძრავი ქონება. თუ რა გზივ დაიღუპა ის აუარებელი, მეცნიერებისათვის ფასდაუდებელი სამღვდელმთავრო სალაროები, რანიც მრავალგზის სასოება მიხდილს ქართველ ერს კვალად ამხნევედნენ საუკუნეთა განმავლობაში უკეთესის მერმისისათვის, სიტყვით სათქმელი კი არა, მოთქმით სატირალია.

1784 წლის მარტში მიიცვალა ნინოწმიდელი მიტროპოლიტი საბა ტუსისშვილი. ერეკლე მეფემ და ანტონ კათოლიკოსმა მაშინვე უბრძანეს რუსთველ მთავარეპისკოპოს კირილეს, არქიმანდრიტებს — ექვთიმეს და საბას ნინოწმიდაში მისვლა და დარჩენილი ქონების დავთრებით შემოწმება. ამ კომისიამ შეადგინა შემდეგი დავთარი. ქ. მათის მეუფების ნეტარხსენებულის ნინოწმიდის სამღვდელმთავრო შესამოსლები. ესენი არის და სინმინდის იარალი, რომელსაც ქვემო წერილი აცხადებს: „მდინარე ერთი ახალი; ორი ძველი დიბის ბისონი — ერთი ძველი და ერთი ახალი; ერთი ონფორი მარგალიტის ჯვრებით; ერთი ონფორი საია სტაფისა; ერთი მარგალიტის ენქერი; ერთი სტაფის ენქერი არშიით; ორი ოლარი მძიმე ოქრომკედით ნაკერი; ერთი სარტყელი ნაკერი ვერცხლის ბალთებით. ერთი წყვილი საბუხრები ნაკერი, ოქროს ჯაჭვით; ერთი სტიხარი ლობდანისა; ერთი სამღვდელმთავრო ჯოხი; წირვის ხელსახოცი სამი — ორი ახალი და ერთი ძველი; დორი ხავერდისა ერთი; ერთი ხელნაწერი კონდაკი; ერთი ხელით წერილი პატარა სახარება ლაჟვარდისა; სამი არწივი; წირვის ხელსაბანი ტაშტი და ალთაფა პატარები; სინმინდის იარალი ეს არის, რომელიც ქვემოთ

ფოტომატჩიანე

ცხად იქმნება: „ერთი ბარძიმ-ფეშხუმი ვერცხლისა ოქროთი დაფერილი, თავის კოვზით, კამარით და ვერცხლის თეფშით; სინმინდის დაფარნები ერთი წყვილი, მძიმეთ ნაკერი; ერთი ბარძიმ-ფეშხუმი, ორი წვრილი თეფშით, რუსულია თეფში (დაკარგულა); ერთი კიდევ ბარძიმ-ფეშხუმი ვერცხლისა თავის კოვზით და კამარით; ერთი წყვილი ჯვარის სასანთლე ვერცხლისა; ერთი ვერცხლის საცეცხლური (დაკარგულა); ორი ოდიკი (ერთი დაკარგულა); სამი ჯვარი, ერთი მოჭედილი ხისა, ერთი საია, ერთი ძვლისა; ვერცხლის ტაკუკი ერთი; ერთი მიტრა მარგალიტით ჩართული; ორი ხატი ყელსაკიდი თავის ჯაჭვებით დაფერილი ოქროთი. აღინერა მარტისთვის, 1784 წ. ბექდები — საბა, კირილე, ექვთიმე.

მეორე გვერდზე: საბა, ნეტარად ხსენებულის მათის ყოვლად სამღვდელოების ნინოწმინდელის დანარჩომი, რაც რამ არის, ან შესამოსელი, ან ნიგნი და ან სხვა ჭურჭელი და ქვეშაფენი, რაც კი რამ იყო, რომ აცხადებს ნუსხით ეს ქვემო წერილი – ეს არის: „წმიდის ტრაპეზის შესამოსელი ხათაი-

ისა და გარდასახურავი წითელი ნაკერი ატლასისა; მოჭედილი სახარება ხელით წერილი; რუსული სახარება სტამბისა (რუსეთში დაბეჭდილი); თავისი სახარება ვახტანგ მეფისა; დაბადება სტამბისა; სამოციქულო ორი – ერთი ძველი და ერთი ახალი; პარაკლიტონი ორი – ერთი ძველი და ერთი ახალი; ორი „დავითნი“ — ერთი ძველი და ერთი ახალი; ორი სტამბის „კურთხევანი“; ერთი სჯულის კანონი; ერთი სამი თვის სადღესასწაულო; ორი რუსული ჟამნი; ერთი ხელით წერილი სადღესასწაულო; ორი სტამბის ზატიკი, ერთი დოდოსი წაულიათ; ერთი ხელით წერილი მარხვანი; ერთი ზატიკი ხელით წერილი; ორი კონდაკი – ერთი ძველი, ერთი ახალი (ერთი დაკარგულია); ორი პატარა ლოცვანი ხელით დანერვილი; ერთი ძილისპირი; საყდრის კურთხევის წიგნი; ერთი საათი მუნთუაშვილს აბარია; ერთი წიგნი ისტორია იერუსალიმის მოხრებისა და სტამბოლის აღებისა; ცხენის კარაბადინი ერთი. ბეჭდები — კირილი, ექვთიმე, საბა.

გაგრძელება შემდეგ ნომერში

გამოვიდა საბავშვო გაზეთ
„ალილუიას“ მე-11 ნომერი

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“

ნათლისღების წირვა ვარძიაში

დაშა კინწურაშვილი

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინწყებისგან ვიხსნათ ისინი.
ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუარიშვილი

გთხოვთ, ბაზეთს გაუზიარებდით მისი ფაქტობრივი მასალების გამო
გთხოვთ დაეცალაზება ვადიანადო შედეგ ანგარიშზე;
სახალხო ბანკი, ქრანისის მე-2 ფლილი. ანგარიში # 360851555 მფო. 220 101 406
საპატრიარქოს უწყებანის ვებგვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ.ფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarhos_presentri@yahoo.com;
საქმართი: ერეკლე II მოვლენი #1
საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე
რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შილაშვილი),
მარიამ გაგუა, ნინო ვაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოკონიძე,
იორგი მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგეი კერენილიძე ჟინანსური მენჯერა:
დასი ჯიბლაძე, გავრცელდება: ილია ბოჭორავა, დიხანაიანი: გიგია ავახაიანიშვილი
დამკავშირებელი: ელენიონ ჯულელი, ოპერატორი: ზოია ზაბაიძე.

ფოტომატიკა

ახტალელი ეპისკოპოსი იოაკიმი და მის დაქვემდებარებაში მყოფი ტაძრები და საეკლესიო მიწები

ეპისკოპოსი იოაკიმი წარმოშობით საბერძნეთიდან იყო. იგი კუნძულ კვიპროსზე, კიკოს მონასტერში მოღვაწეობდა, საიდანაც XVIII საუკუნის 80-იანი წლების დასაწყისში არქიმანდრიტის წოდებით საქართველოში ჩამოვიდა. 1783 წელს იმერეთის მეფე სოლომონ I-მა ზემოიერეთში მდებარე, ვარძიის მონასტრის წინამძღვრად დანიშნა და მთელი იმ მონასტრის მიწები, თავისი შემოსავლებითა და ყმა-გლეხებით კიკოს მონასტერს შესწირა. არქიმანდრიტმა იოაკიმემ გურიაშიც მიიღო შემოსავლები. XVIII საუკუნის ბოლოს იმერეთის ახალმა მეფე სოლომონ II-მ აღნიშნული მიწები სპეციალური სიგელით კვლავ დაუდასტურა მონასტერს. ახტალის საბადოების ბერძენ ოსტატთა თხოვნით, 1802 წლის 13 ოქტომბერს სიონის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის საპატრიარქო ტაძარში საქართველოს კალიკოსმა ანტონ II-მ არქიმანდრიტ იოაკიმეს ეპისკოპოსად დაასხა ხელი და ახტალის ეპარქიის კათედრაზე დანიშნა. იმპერატორ ალექსანდრე I-ის ბრძანებით, მეუფე იოაკიმეს გამოეყო საეპისკოპოსო შესამოსელი, ხოლო ახტალის ქარხნის შემოსავლიდან დაენიშნა წელიწადში 2 ათასი მანეთი. ისტორიკოსი მაქსიმე ბერძნიშვილი თავის წიგნში მეუფე იოაკიმეს შესახებ წერს: „ქართველების მოსაზრებით, იოაკიმე ახტალელი არის მთავარმართებელ პავლე ციციანოვის ავენტო“.

1803 წლის 15 ივლისს ეპისკოპოსმა იოაკიმემ, შავი ჭირის ეპიდემიის დროს, წმინდა სინოდის ნებართვის გარეშე მიატოვა ახტალის ეპარქია და იმერეთში გაემგზავრა. იგი იმერეთში 1805 წლის დეკემბრამდე დარჩა. შემდეგ კვლავ დაბრუნდა აღმოსავლეთ საქართველოში. ეპისკოპოსი იოაკიმე მთელ თავის შემოსავალს და ასევე ვარძიისა და გურიის მონასტრიდან შემოსულ შემოსავლებს აგზავნიდა კვიპროსზე, კიკოს მონასტერში.

ეპისკოპოსი იოაკიმე 1829 წლის 21 აპრილს (ახ. სტ. 4 მაისს) გარდაიცვალა.

აი, რას წერს იერუსალიმის ბერძნების არქიმანდრიტი თადეოზი 1829 წლის 10 მაისს საქართველო-იმერეთის სინოდალურ კანტორას: „განჩინებისამებრ სინოდალური კანტორისა, მომწერა რა მისმა მაღალყოვლადუსამღვდელოესობამ, იონა მიტროპოლიტმა ქართლ-კახეთისა და სრულიად საქართველოს ეგზარქოსმა და კავალერმა 23 წარსულის აპრილითგან და-

მევალა, რათა დაუყოვნებლივ წავსულიყავ ბორჩალოს დისტანციასა შინა სოფელ ახტალას, სადაც განსვენებულს ყოვლადსამღვდელოს იოაკიმეს აქვნდა ცხოვრება. წარსულს აპრილის 25-ს რიცხვსა წარვედირა ზემოხსენებულ ბორჩალოს დისტანციასა შინა, ოცდაექვსსა მასვე თვესა ოთხის მღვდლით ვწირე და შემდგომად წირვის აღსრულებისა სამღვდელოთაგან წესის მიერ აუგე ანდერძი ხუთის მღვდლით და დავასაფლავე შინაგან ყოვლადწმინდის ღვთისმშობლის მიცვალების ახტალის სობოროს ეკლესიასა. შთაცმულ იყო თავის საკუთარ ძველის ტანისამოსითა, ხოლო შესამოსელი აქვნდა შთაცმული სტიხარი წითელი განდიდებისა, ოლარი რუსულის ჩითისა, სარტყელი მწვანე განდიდებისა, საბუხრები წითლის დარიისა, ენქერი შტოფის მატერიისა, ფილონი წითელი მატერიისა, დაფარნა შტოფის მატერიისა, რომელნიცა აღნიშნულ არს ალავერდის ქონების სიასა შინა, აღწერილისა 1828 წელსა. დამარხვასა ზედა მისისა მოხმარებული იქნა სრულებით 134 მანეთი და 30 კაპიკი თეთრი ფული“.

1881 წლის 23 დეკემბრის გაზეთ „შრომის“ მე-17 ნომერში დაიბეჭდა „ძველი საბუთი“ (წმინდა კიკოს მონასტრის არქიმანდრიტ იოაკიმეს თავგადასავალი), სადაც წერია, რომ იგი ყოფილა იმერეთში ვარძიის მონასტრის წინამძღვარი. 1883 წელს „დროებაში“ 24, 25 და 26-ში დაიბეჭდა დეკანოზ დავით ღამბაშიძის წერილები: „კიკოს მონასტრის გლეხების მდგომარეობა იმერეთის სოფელ ვარძიაში“.

საქართველოს ცენტრალურ არქივში დაცულია საბუთი მეუფე იოაკიმეს გარდაცვალების შესახებ, სადაც მითითებულია, თუ რომელი ეკლესიები ექვემდებარებოდა მას და სად რა მამული ჰქონდათ ქართველ მეფეთა და თავად-აზნაურთაგან შეწირული ბერძნულ მონასტრებს საქართველოში.

„სია მღვდელთა და ეკლესიათა ბერძნისათა, რომელნიცა მდგომარეობდნენ გარდაცვალებულის ახტალელის ეპისკოპოსის იოაკიმეს გამგეობასა შინა: ახტალის სობოროს ეკლესია ღვთისმშობლის მიცვალებისა.

ალევის მადნის წმინდა გიორგის ეკლესია.

იალდანის სოფლის ღვთისმშობლის ეკლესია.

სოფელ ბადუნგის წმინდა მღვდელმთავრის ნიკოლოზის ეკლესია.

კათოლიკოსი ანტონ II
(ბაბრათიონი)

ამ ოთხ ეკლესიაში იმყოფებიან ორი მღვდელი: დეკანოზი ვასილ რომანოვი და დეკანოზი ვასილ ადრიანოვი. სოფელ გომარეთის წმინდა მღვდელმთავარ ვასილი დიდის ეკლესია, რომელსა შინა იმყოფება მღვდელი ლაზარე.

სოფელ ობრეთს წმინდა პეტრე და პავლე მოციქულთა ეკლესია, რომელსა შინა იმყოფება მღვდელი ხარიტონი.

სიგელებთა კუთვნილთა კიკოს მონასტრისადმი, რომელ არს იმერეთს შინა სოფელს ვარძიასა შეწირულობასა ზედა სხვადასხვა ყმათა და მამულთასა იმერეთის მეფეთა და სხვათა პირთაგან:

სიგელი საქართველოს მეფე ირაკლისაგან შეწირულობასა ზედა კიკოს მონასტრისადმი წელიწადში 150 ყურისა. ქართულ ანგარიშსა ზედა ირიცხების 12 თუმნად, როგორადაც აცხადებს ღრამოტასა შინა დაწერილის 1775 წლის 1 იანვარს.

იმავე მეფისა მასზედვე დაწერილი 1785 წლის 1 იანვარს.

მეფე დავითისაგან შეწირულობასა ზედა ვარძიის ეკლესიისა ყმა და მამულთასა შედგენილი სექტემბრის მსა 1784 წელსა.

უკანასკნელის მეფის სოლომონის შეწირულობასა ზედა კვალად პირთა მეფის დავითისათა 140 ყურისასა, შედგენილი ივნისის 25, 1793 წელსა.

იმავე მეფე სოლომონისაგან, რომლითაცა შეუწირავს სამღებრო მდებარე ყოფილი სოფელსა ვარძიასა შინა, გარნა დღეს არღარა არსებობს. შედგენილი აგვისტოს 10-სა, 1810 წელსა.

მთავრის კაცია II დადიანისაგან შეწირულობასა ზედა კიკოს მონასტრისადმი ორმოცის მარჩილისა ყოველ წლივ, დამტკიცებული ლეონ V დადიანის მიერ, შედგენილი აპრილის 28-სა, 1780 წელსა.

ოტია დადიანის ძის ნიკოლოზისაგან შეწირულობა იოანე ნათლისმცემლის ეკლესიისა და გლეხთასა მდებარის სამეგრელოსა შინა სოფელსა ეკსა, აღშენებული 1780 წელსა, უთვეოდ და ურიცხვო.

ოტია დადიანის ძის გიორგისაგან შეწირულობასა ზედა ყოველ წლივ 20-20 მარჩილისა შედგენილი 1780 წელსა, უთვეოდ და ურიცხვო.

გურიის მთავრის გიორგი V-სგან, რომლითაცა შეუწირავს ყოველ წლივ ორმოცი მარჩილი დამტკიცებული მამია V გურიელისაგან, შედგენილი 1780 წლის 19 ივლისს.

იმავე გურიელისაგან, რომლითაცა შეუწირავს ყმა და მამული მდებარე სოფელსა ოზურგეთსა, უწლო და ურიცხვო.

მამია V გურიელისა განახლებასა ზედა ღრამოტისასა მთავრის გიორგი V-ისა, რომლითაცა აღმოჩენილი კიკოს მონასტრის შეწირულობა ორი კომლი მამულითურთ. შედგენილი 1818 წლის 16 თებერვალს.

მთავრის დადიანის რძლის ანასტასიასაგან შეწირულობასა ზედა 20-20 მარჩილისა წელიწადში, შედგენილი 1783 წლის 1 მაისს.

ოქმი დედოფლის მარიამისა შეწირულობასა ზედა ორის ობლის სოფელ კვაცხუთელისა, შედგენილი 1802 წლის 24 ივნისს.

აზნაურ ჩხეიძისაგან შეწირულობასა ზედა მამულისასა 1812 წლის 19 ნოემბერსა.

გარდა ზემორე აღნიშნულთა სიგელებთა აკლია ორი წერილი: 1) მეფის დიდის სოლომონისა შეწირულობასა

ზედა ვარძიის სოფლისა ყმის და მამულისასა და 2) საქართველოს მეფე გიორგი XII-ისაგან, რომლითაცა შეუწირავს კიკოს მონასტრისათვის ქალაქ თბილისსა შინა კიდის ყურზედ სახლ-კარი, რომელიცა დღეს დაქცეულ არს.

სია ბერძენთ ეკლესიათ არქიმანდრიტთა, წინამძღვართა და მღვდელთა, რომელნიცა არიან იმერეთსა, ქართლსა, კახეთს, მენგრელიას და გურიასა შინა. ამათგანი, რომელნიცა ეკუთვნიან იერუსალიმსა:

თბილისის ქალაქსა ჯვრის ამალღების ეკლესია, რომელსა შინა არს დეკანოზი კორნელი ნიკოლოზის ძე ჩაჩიკაშვილი.

გორის მაზრაში სოფელ დირბს, პირველი შტატის ეკლესია წმინდა თეოდორე ტირონის და მეორე არს ეკლესია ღვთისმშობლის მიცვალებისა და მესამე წმინდის გიორგისა — ამ სამ ეკლესიასა შინა იმყოფება მღვდელი იოანე ერგებლიძე იმერელი.

სოფელ ტახტისძირის პეტრე და პავლე მოციქულთა ეკლესია, რომელსა შინა არა იმყოფება მღვდელი

თელავის მაზრაში სოფელ აღდგომას, ქრისტეს აღდგომის ეკლესია, რომელსა შინა იმყოფება მღვდელი ვასილ საყვარელიძე.

ამავე მაზრის სოფელ კისისხევს ყოვლადწმინდის ღვთისმშობლის ეკლესია, რომელსა შინა იმყოფება მღვდელი მიხეილ გომურაშვილი

ეს ყველა ეკლესია და მღვდლები არიან დეკანოზ ვასილ ადრიანოვის დაქვემდებარებაში.

იმერეთს, მენგრელიას და გურიას შინა მდგომარე

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“
თხოთის მთაზე ზურაბ ხორაგა

ფოტომატიანე

ახტალის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის
მიძინების სახელობის საკათედრო ტაძარი

გამოვიდა საბავშვო
გაზეთ „ალილუიას“
მე-12 ნომერი

სოფელთა და ეკლესიათა, კუთვ-
ნილთა ქრისტეს საფლავისადმი,
გამგებლად იმყოფება არქიმანდ-
რიტი გაბრიელი:

ქუთაისის მაზრის სოფელ
ჩხარს მაცხოვრის ეკლესია, რო-
მელსა შინა იმყოფება მღვდელი
იესე ზარნაძე

მენგრელიის მაზრის სოფელ
ქოცხირს ღვთისმშობლის ეკლე-
სია, რომელსა შინა არიან მღვდელ-
ნი სიმონ, ტარიელ, გიორგი და
იოანე.

სოფელ ძლალს.

სოფელ ნაპალაურს.

სოფელ ტყვირს.

გურიის მაზრის სოფელ მამათს.

სოფელ გურიანთას, რომელნი-
ცა რომელი წმინდისა არიან და
რომელი სამღვდელთა იმყოფები-
ან მას შინა ჯერეთ არა უწყი.

სილნალსა შინა მდგომარე ეკ-
ლესია მთანმინდის პორტაიტის

ღვთისმშობლის მონასტრისა,
რომელიცა არს გამგეობასა ქვე-
შე არქიმანდრიტის სერაფიმესი:

ეკლესია წმინდა სტეფანე არქი-
დიაკონისა.

თელავის მაზრის სოფელ გულ-
გულას მაცხოვრის გვერდის გან-
ხილვის ეკლესია, რომელსა შინა
მსახურებს მღვდელი გიორგი ჯა-
თანაძე-მოლოზნისშვილი.

გორის მაზრის სოფელ ერკენე-
თის ეკლესია, რომელსა მღვდელი
არ ჰყავს.

თელავის მაზრის მდგომარე
მთანმინდის ფილოთეოს მონასტ-
რისა, რომლისადა არს წინამძღ-
ვარი ანატოლიოს ბერი:

სოფელ ზემო ხოდაშენს ეკლე-
სია ხარების, რომელსადა მღვდე-
ლი არ ჰყავს.

იმერეთში, შორაპნის მაზრის
სოფელ ვარძიას, რომელიცა ეკუთ-
ვნის კიპრის კუნძულს ღვთისმშობ-
ლის მონასტერს, რომელიცა წოდე-
ბულ არს კიკო და არს ამის არქი-
მანდრიტი გერმანე.

სოფელ ვარძიას ეკლესია
ღვთისმშობლისა.

ეკლესიანი, რომელიცა ეკუთ-
ვნის სინას მთის მონასტერსა:

1. თბილისის ქალაქსა შინა
მდგომარე ეკლესია წმინდის ეკა-
ტერინესი.

2. გორის მაზრაში სოფელ მღვ-
რეკისის ეკლესია წმინდა იოანე
ნათლისმცემლისა.

ყველა ეს ეკლესია და მათი ქო-
ნება 1918-21 წლებში ჯერ მენშევი-
კურმა მთავრობამ ჩამოართვა აღ-
ნიშნულ მონასტრებს, ხოლო 1921
წლიდან უკვე კომუნისტებმა მოამ-
თავრეს მათი დანყებული საქმე.

მასალა მოამზადა
გიორგი მაჩურიშვილმა

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა
ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი.
ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩურიშვილი

გთხოვთ, გაუზიაროთ გაუფრთხილდეთ გასული და გადამდებული გასაღების გამო

გთხოვთ დაგვიხმებთ გადახადით შემდეგ ანგარიშზე:

საბალბო ბანკი. კრწანისის მე-2 ფილიალი. ანგარიში # 360851555 მფო. 220 101 406

„საპატრიარქოს უწყებების“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>

ელ.ფოსტა: sap.ats@posta.ge sapatriarhos_prescentri@yahoo.com;

მისამართი: ერეკლე II მოედანი #1

საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე

რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შოილაშვილი),
მარიამ გაგუა, ნინო გავოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩურიშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ელასი ჯიბლაძე, გვერდები: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ფოტომატიკა არქიმანდრიტი გიორგი (დარჩია)

არქიმანდრიტი გიორგი — ერისკაცობაში გიორგი დარჩია XIX საუკუნის 70-იან წლებში გურიაში, სოფელ ჯუმათში დაიბადა. ღრმადმორწმუნე ოჯახში პატარა გიორგის ბავშობიდანვე სამშობლოსა და ღვთის სიყვარულს უწერდა. ჯუმათის მონასტრის ბერებთან სიახლოვემ მასზე დიდი გავლენა მოახდინა და სრულიად ახალგაზრდად გადაწყვიტა, სიცოცხლე ღვთისათვის მიეძღვნა. 1896 წლის 1 მარტს იგი მორჩილად მიიღეს მცხეთის წმინდა ჯვრის სახელობის მამათა მონასტერში, სადაც წმინდა მღვდელმთავრის ალექსანდრე ოქროპირიძის თაოსნობით დიდი აღდგენითი სამუშაოები მიმდინარეობდა. მუხლჩაუხრელ შრომაში გაატარა გიორგიმ მორჩილების წლები.

1900 წლის 17 ნოემბერს მამა გიორგი ბეთანიის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის შობის სახელობის მონასტერში გადაიყვანეს. 1901 წლის 9 მარტიდან წმინდა დავით გარეჯელის სახელობის მამათა მონასტერში მორჩილად მსახურობს. იგი მალევე ბერად აღკვეცეს. იმ პერიოდში გარეჯის წინამძღვარი იყო ათონის მთის წმინდა იოანე ღვთისმეტყველის სახელობის ქართველთა საგანის ყოფილი წინამძღვარი ილუმენი ბენედიქტე (ბარკალაია), რომლის ლოცვა-კურთხევითა და რჩევით მამა გიორგი ათონის მთაზე ქართველთა საგანეში სამოღვაწეოდ გაემგზავრა. გამგზავრებამდე ცოტა ხნით ადრე იგი მღვდელმონაზვნად აკურთხეს. იქ ჩასული ქართველებმა დიდი სიხარულით მიიღეს, რადგან ახალგაზრდა და შრომისმოყვარე მღვდელ-მონაზონი დიდად საჭირო იყო ქართველთა საგანისათვის.

ათონის წმიდა მთაზე ბერძენ და ქართველ ბერთა შორის უთანხმოება წლების მანძილზე გაგრძელდა. ბერძენ ბერებს აშინებდათ ქართველთა მომრავლება ათონის მთაზე, რადგან იცოდნენ, რომ ადრე თუ გვიან ივერთა მონასტრის კუთვნილების საკითხი დადგებოდა და ყველანაირად ხელს უშლიდნენ ქართველ მოღვაწეებს. სამწუხაროდ, ვერ გამოინახა საერთო ენა ამ უსიამოვნო დაპირისპირების აღმოსაფხვრელად. მამა გიორგის ადარდებდა ეს მდგომარეობა და ცდილობდა, ვითარება სასიკეთოდ შეეცვალა: წერილებს წერდა ქართველ მღვდელმთავრებს, საზოგადო მოღვაწეებს, რომელთაც დახმარებასა და შუამდგომლობას სთხოვდა. იგი დაუყოვნებლივ შეუდგა ბერძნული ენის შესწავლას და მცირე ხანში ბრწყინვალედ იცოდა, როგორც სასაუბრო, ასევე საღვთისმსახურო ენა. მამა გიორგი დაუახლოვდა ივერთა მონასტრის ბიბლიოთეკარს, ბერძენ არქიმანდრიტ იოაკიმეს, რომელიც დაახლოებული იყო კონსტანტინეპოლის პატრიარქ იოაკიმ III-სთან. მამა გიორგის მისი საშუალებით სურდა ივერთა მონასტერში ქართველ ბერთა უფლებების აღდგენა. იგი რამდე-

ნჯერმე ჩავიდა კონსტანტინეპოლში და პირადად ინახულა კონსტანტინეპოლის პატრიარქი, მაგრამ დაძაბულმა პოლიტიკურმა ვითარებამ, შემდგომ განვითარებულმა ბალკანეთისა და I მსოფლიო ომებმა ხელი შეუშალეს მამა გიორგის შრომის კეთილი ნაყოფის გამოღებას.

XX საუკუნის 10-იან წლებში მამა გიორგი საქართველოში დაბრუნდა და ჭყონდიდის ეპარქიაში განაგრძო მოღვაწეობა. XX საუკუნის 20-იანი წლების დასაწყისში სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ამბროსიმ (ხელაია) ილუმენის წოდება მიანიჭა და გორის რაიონში, სოფელ რეხის წმინდა მიქაელ მთავარანგელოზის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად განამწესა. მამა გიორგიმ თავისი პატიოსანი მოღვაწეობითა და უმნიშვნელო სამსახურით მალევე დაიმსახურა მრევლისა და მოსახლე-

ობის სიყვარული. ბერძნული წირვა-ლოცვის ზედმინევით ცოდნა დიდად გამოადგა მოძღვარს ეროვნებით ბერძენი მრევლის შემოსაკრებად. ყველა, განურჩევლად ეროვნებისა, დიდი პატივისცემით ეპყრობოდა მას და ეკლესიაც ყოველთვის სავსე იყო წირვა-ლოცვის დროს. ხელისუფლება ხელსაყრელ დროს ეძებდა მის დასაპატიმრებლად. 1926 წლის ნოემბერში, ცილისმამებლური და მკრეხელური ბრალდების საფუძველზე ადგილობრივმა ხელმძღვანელობამ ყოვლად საზიზღარი პროცესი მოაწყო, რომელიც აქტიურად შეუქცებოდა გაზეთ „კომუნისტის“ ფურცლებზე, სათაურით — „ნალკის სასწაულთმოქმედთა პროცესი“. გთავაზობთ ნაწყვეტებს ამ პროცესიდან, სადაც კარგად ჩანს, თუ რა მძიმე დრო გამოიარა სამღვდელოებამ და როგორ პირობებში უხდებოდათ მათ იმ პერიოდში მოღვაწეობა: „გასული წლის ზაფხულში ნალკის რაიონში ადგილი ჰქონდა შემდეგ მოვლენას. აღნიშნული რაიონის სასულიერო წოდებამ, ანგარების მიზნით, მცხოვრებთა შორის გაავრცელეს ხმები, რომ მათ მიერ აღმოჩენილია მთელი რიგი სამლოცველოები, სადაც ხდება „სასწაულები“. „წმინდა მამების“ მთავარი საქმიანობა გამოიხატება იმაში, რომ ავრცელებენ ხმებს „წმინდანების“ სასწაულებრივი მოქმედების შესახებ. აგიტაციამ გაჭრა და მორწმუნეთა შორის დაიწყეს ავი-ზნის სიმულაცია „წმინდანების“ დანახვის დროს. რაიონში არ დარჩენილა არც ერთი სოფელი, სადაც 100-200 კაცი არ ყოფილიყო შეპყრობილი ავი-ზნით. საბრალდებო დასკვნა ამ საქმის შესახებ შემდეგს ამბობს: 1925 წლის ივლისის თვეში რეზა და ამვარლოს სოფლებს შუა, რეზას მცხოვრებმა თომა სოლომონის ძე საბაძემ ბერმონაზონ გიორგი დარჩიას შთაგონებით „აღმოაჩინა“ სამლოცველო. თომა საბაძე და მისი დედა ეფემია იყვნენ უღარიბესი მცხოვრებნი სოფელ რეზასი. საბაძის დედა ენეოდა მკითხაობას და ექიმბაშობას. მათ მატე-

მღვდელ-მონაზონი გიორგი (დარჩია)

რო წოდებამ, ანგარების მიზნით, მცხოვრებთა შორის გაავრცელეს ხმები, რომ მათ მიერ აღმოჩენილია მთელი რიგი სამლოცველოები, სადაც ხდება „სასწაულები“. „წმინდა მამების“ მთავარი საქმიანობა გამოიხატება იმაში, რომ ავრცელებენ ხმებს „წმინდანების“ სასწაულებრივი მოქმედების შესახებ. აგიტაციამ გაჭრა და მორწმუნეთა შორის დაიწყეს ავი-ზნის სიმულაცია „წმინდანების“ დანახვის დროს. რაიონში არ დარჩენილა არც ერთი სოფელი, სადაც 100-200 კაცი არ ყოფილიყო შეპყრობილი ავი-ზნით. საბრალდებო დასკვნა ამ საქმის შესახებ შემდეგს ამბობს: 1925 წლის ივლისის თვეში რეზა და ამვარლოს სოფლებს შუა, რეზას მცხოვრებმა თომა სოლომონის ძე საბაძემ ბერმონაზონ გიორგი დარჩიას შთაგონებით „აღმოაჩინა“ სამლოცველო. თომა საბაძე და მისი დედა ეფემია იყვნენ უღარიბესი მცხოვრებნი სოფელ რეზასი. საბაძის დედა ენეოდა მკითხაობას და ექიმბაშობას. მათ მატე-

რიალური მდგომარეობის გაუმჯობესებას შეუდგა გიორგი დარჩია და ამ მიზნით ხელი მიჰყო „სასწაულების აღმოჩენას“. ერთი თვის წინათ ამ სასწაულების „აღმოჩენისა“, თომა საბაძემ ამცნო გლეხებს, რომ მას ძილში გამოეცხადა ღვთისმშობელი, რომელმაც თითქო მიუთითა იმ ადგილზე, სადაც წინათ იმყოფებოდა ეკლესია და სადაც ინახებოდა „წმინდა ნეშტები“. მაგრამ პირველ ხანებში გლეხობა არ უჯერებდა დარჩიას „წმინდანებს“. დარჩიამ, როგორც გეოლოგმა, კარგად იცოდა წალკის რაიონის მდებარეობა. მანვე იცოდა, რომ ახლანდელი სამლოცველოს ადგილას წინეთ იყო სამლოცველო, რომლის შენობა დროთა ვითარებაში დაფარულ იქნა მიწაში. სამლოცველოში დარჩია და საბაძე რამდენიმე გლეხის თანდასწრებით ხშირად დადიოდნენ და პარაკლისებს იხდიდნენ.

თომა საბაძე აცხადებს, რომ მას ღამე მოეჩვენა ღვთისმშობელი და უბრძანა, აღმოეჩინა მიწის ქვეშ „წმინდა ხატები“. თომამ ღვთისმშობლის ბრძანება ვერ შეასრულა და დაისაჯა იმით, რომ ერთხელ ის იჯდა ბუხართან, რომელშიაც ქვაბით იხარშებოდა ქაში, თომას ჩამოეძინა და უეცრად დაეჯახა ქვაბს. უკანასკნელი გადაბრუნდა და თომას თავი დაეწვა. ის აცხადებდა, რომ ქვაბი სასწაულების ძალით თვითონ აინია და მას გადაასხა წყალი.

ამის შემდეგ დარჩიამ და საბაძემ მოიწვიეს კალატოზი მუშები, რომლებმაც გათხარეს ის ადგილი, რომლებშიაც იყო „წმინდანები“. აღმოჩნდა ქვები, რომელზედაც გამოხატული იყო ადამიანის სახეები. ამის შემდეგ გლეხები დიდად დაინტერესდნენ დარჩიას და საბაძის ქადაგებით, რადგან მათ მიერ ნაწილსწარმეტყველი მოვლენები „ხორციელდებოდა“ ცხოვრებაში. გავიდა ხანი. დარჩიამ და საბაძემ საჯაროდ განაცხადეს, რომ მათ მიერ აღმოჩენილი ნეშტი (ადამიანის გასანთლული ძვლები) არის სამკურნალო თვისებებით აღჭურვილი. სამლოცველო საჯაროდ აკურთხა დარჩიამ. სოფლებში ხმები გავრცელდა, რომ რეხას სამლოცველოში არიან „წმინდანები“, რომელნიც კურნავენ მუნჯებს, უხილავენ თვალებს ბრმებს და სხვა. დიდძალი ხალხი დადიოდა სამლოცველოში და მიჰქონდათ შემოწირულობანი. ასე მაგალითად, დარჩია თითო მლოცველისაგან ღებულობდა 50 კაპიკს, ეფემია საბაძე იდგა ეკლესიასთან და ურჩევდა მლოცველებს ფული შეეწირათ „წმინდანების“ სასარგებლოთ. სამლოცველომ დიდად გაითქვა სახელი, რის გამოც დარჩიას, საბაძის და კომპანიის მატერიალური მდგომარეობაც დიდად გაუმჯობესდა. „წმინდა მამები“ სანთლებსაც ყიდდნენ. მაგალითად, ოთხ კვირაში მათ აიღეს 109 მანეთი. სამლოცველოსთან მოწყობილი იყო საქეიფო შენობა არღნებით, ზურნებით და სხვა. აღნიშნულ შენობაში ეფემია საბაძე (55 წლის მოხუცი) და დანარჩენი ახალგაზრდა ქალები ნახევრად ტიტვლები ცეკვავდნენ. ახალგაზრდა ქალები ქეიფის შემდეგ ფეხმძიმე აღმოჩნდნენ. დარჩიას და საბაძის გამდიდრებამ მაღა აღუძრა რაიონის სხვა მღვდლებსაც.

(მარცხნივ) მღვდელ-მონაზონი
გიორგი (დარჩია) და
ბერი პავლე (ჯაფარიძე,
შემდგომში ნილკნელი ეპისკოპოსი)

ამ მიზნით, ამ „წმინდა“ საქმეს ხელი მიჰყვეს ბლალორჩინმა დეკანოზმა ნიკოლოზ გრიგორიადისმა და მისმა თანაშემწემ, მღვდელმა კონსტანტინე პარასკევოვმა.

„წმინდა მამების“ საქმე ამ ახლო ხანებში გაირჩევა აღმოსავლეთ საქართველოს ოლქის სასამართლოს მიერ წალკაში. პროცესი იქნება საზოგადოებრივ საჩვენებელი“.

1926 წლის 18 ნოემბერს სოფელ ბარმაქსიში შედგა სასამართლო პროცესი. სხდომა გაიხსნა 12 საათზე, მოსამართლეთა შემადგენლობა: თავჯდომარე — ბერიშვილი, პროკურორები — ჯანჯღავა და კატანოვი, საზოგადო ბრალმძებელი — ხოჯამიროვი, დამცველი — ტერ-გრიგორიანი, ექსპერტები — შენგელაია და დევიძე. პირველ სხდომას დაესწრო 1000-მდე გლეხი. საქმე მდგომარეობს შემდეგში: „შარშან, ზაფხულში, თბილისის მაზრაში შემაველ და ბერძნებით დასახლებულ წალკის რაიონში და მის ახლოს მდებარე გორის მაზრის სოფელ რეხაში, სამღვდლოებას, ზოგიერთი გლეხის თანამონაწილეობით, გაუხსნია მთელი რიგი „სასწაულთმოქმედი“ სალოცავებისა და წყაროებისა, რომლის გარშემოც ახდენენ ათასგვარ სასწაულებს (წმინდანთა გამოცხადება, სნეულთა განკურნება და სხვა). მთელ ამ მოძრაობას საფუძველი ჩაუყარა სოფელ რეხის ეკლესიის წინამძღოლმა, ბერმა გიორგი დარჩიამ, რომელიც მუშაობდა იმავე სოფლის გლეხების — თომა და ეფემია საბაძეების საშუალებით.“

მათ მიზაძეს სოფელ ბეშტაშენის მცხოვრებმა თეკლე სპიროვამ, მღვდელ ნიკოლოზ გრიგორიადისის დახმარებით, მაგრამ ცოტა ხნის შემდეგ კოვზი ნაცარში ჩაუვარდათ.

გაცილებით კარგად მოაწყო საქმე სოფელ გუნი-კალას მღვდელმა კონსტანტინე პარასკევოვმა, ვინმე ალექსანდრა დემურჩიევას მონაწილეობით, ხოლო სოფელ ბაშკოვოში მოქმედებს დიაკონი ხარლამპი კურდოვი და მღვდელი თეოდორე კარიბოვი. საერთოდ „წალკელ სასწაულთმოქმედთა“ საქმეზე პასუხისმგებლობა მიტეხულია 26 კაცი, რომელთაც ბრალად ედებოდათ რელიგიური ფანატიზმის გავრცელება წალკის რაიონის გლეხურ მასაში, თავის ანგარების მიზნით, რასაც შედეგად მოჰყვა გლეხების მასიური გაყვლეფა. საბრალდებო სკამზე სხედან: მღვდლები — თეოდორე კარიბოვი, კონსტანტინე პარასკევოვი, ნიკოლოზ გრიგორიადისი, გიორგი დარჩია, ნიკოლოზ სიმონოვი და გლეხები — დემურჩიევა, ფულოვა, კურდოვი, სპირიდონ საბაძე, თომა საბაძე, ნალბანდოვი, ქრისტეფორე ათანასოვი, მათე ათანასოვი, აზნაუროვი, კოდრაკოვი, საბა კესოვი, ჯეირანოვი, ჯაგალოვი, კალაჯიევი, კონოსოვი, კელასოვი, ჩაპოზოვი, ეფემია საბაძე, ლევან პოპოვი, ივანე პოპოვი და თეკლე სპიროვა.

წინასწარ გამოძიებაზე არც ერთმა მათგანმა არ ცნო თავი დამნაშავედ. ექსპერტებმა — შენგელაიამ და ალექსანდრე დევიძემ განაცხადეს, რომ თომა საბაძე — ეპილეპტიკია, ხოლო დანარჩენი ბრალდებულები — ეფემია

ფოტომატიანე

საბაძის, თეკლე სპიროვას, ფულოვისა და დემურჩიევას გარდა, რომლებიც ისტერიით არიან დაავადებულნი — ყველა ჯანსაღები არიან.

მამა გიორგიმ უკანასკნელ გამოსვლაში თავი დამაშავედ არ ცნო და სასამართლოს მოსთხოვა, შეენყვიტათ ყალბი ბრალდებები და გაემართლებინათ უდანაშაულონი.

23 ნომბერს შედგა უკანასკნელი სხდომა, სადაც ნაიკითხეს განაჩენი. ყველა მღვდელს და თომა საბაძეს სოციალური საშიშროებისა და აგრეთვე იმის გამო, რომ მათ დარჩენას თბილისის, ნალკის, ახალციხისა და ბორჩალოს მაზრებში შეუძლია გამოინვიოს მომხდარის განმეორება, სასამართლომ საჭიროდ ჩათვალა სისხლის სამართლის 24-ე მუხლის, მესამე შენიშვნის შეფარდება და მათ მიუსაჯა ზემო აღნიშნული მაზრებიდან გასახლება.

მიუხედავად სასამართლოს გადაწყვეტილებისა, მამა გიორგის არც კი უფიქრია იქაურობის მიტოვება. იგი დროებით განერიდა სიტუაციას და მალე კვლავ დაბრუნდა თავის სამრევლოში.

1928 წლის აღდგომას, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ქრისტეფორე III-მ (ციციქიშვილი) ეკლესიაში ხანგრძლივი და ერთგული მოღვაწეო-

ბისათვის მას არქიმანდრიტის წოდება უბოძა.

XX საუკუნის 30-იანი წლების დასაწყისში, გამუდმებული დევნისა და შევიწროების შემდეგ, ხელისუფლებამ იგი აიძულა, დაეტოვებინა აღმოსავლეთ საქართველო და დასავლეთში გადასულიყო. 1935 წლის ბათუმ-შემოქმედის ეპარქიის აღწერილობაში, მამა გიორგი აჩკოვის ნმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად არის მოხსენებული.

1937 წელს დაწყებულ რეპრესიებს უკვე ველარ გადაურჩა მრავალნათნაფი მოძღვარი. უღმერთო ხელისუფლებამ იგი დააპატიმრა და სამეულის გადაწყვეტილებით სისხლის სამართლის კოდექსის 58-10-ე მუხლებით (აგიტაცია, პროპაგანდა, რომელიც შეიცავს საბჭოთა ხელისუფლების დამხობის მოწოდებას) დახვრეტა მიუსაჯა, განაჩენი დაუყოვნებლივ იქნა აღსრულებული.

არქიმანდრიტი გიორგის ცხოვრება და მონამებორივი აღსასრული სამაგალითოა და იმედს გამოვთვავთ, მსგავსი ადამიანების ღვანლის შესწავლა და საზოგადოებისათვის გაცნობა ეკლესიის ერთგულების სასიკეთო მაგალითს მისცემს ყველა ჩვენგანს.

**მომზადეს გიორგი მაჩურიშვილმა
და ლუარსაბ ტოგონიძემ**

**გამოვიდა საბავშვო
გაზეთ „ალილუიას“
მე-12 ნომერი**

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“

ხევი. სიონი

ჯონ გრემი

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩურიშვილი

ბთისკოვთ, გაუფრთხილდით მასში დაბეჭდილი მასალების გამო

გთხოვთ დავალიანება გადაიხადოთ შემდეგ ანგარიშზე:
საბაბო ბანკი. კრანისის მე-2 ფილიალი. ანგარიში # 360851555 მფო. 220 101 406
„საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ-ფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarcho-posta@post.ge
მისამართი: ვრეკლე II-ს მოედანი #1
საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე

რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი),
მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩურიშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ელაბი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ატაროს ჰიჯაბი; 40% ემხრობა შარიათის (მუსლიმური კანონმდებლობის) მიღებას, ხოლო 58% მხარს უჭერს ხალიფატს.

აზეთიკაბა გაძღოს მეჩეთში

17 აგვისტოს ბაქოს მეჩეთ „აბუ-ბეჟრში“ აფეთქება მოხდა, რამაც სამი ადამიანის სიცოცხლე შეინირა. თერთმეტი მლოცველი დაიჭრა. საღამოს, ნამაზის დროს, უცნობმა ტერორისტმა აქ ბომბი შეაგდო. მომხდური ვერ დაიჭირეს.

კანტარგარილმა მთავარეპისკოპოსმა

ანგლიკანურ ეკლესიას საკამათო

კურთხევაზე თავის შიკვანძისკენ მოუწოდა

ანგლიკანური ეკლესია გადაურჩა განხეთქილებას, თუმცა ღრმა კრიზისი მის წიაღში კვლავაც გრძელდება, ასეთი დასკვნა გამოიტანეს ექსპერტებმა აგვისტოს პირველ რიცხვებში დასრულებული ლამბეტის კონფერენციის შედეგების მიხედვით, რასაც ამ ეკლესიის, კენტერბერიის მთავარეპისკოპოს როუენ უილიამსის დამსახურებად თვლიან. ამ ლიდერის მოწოდებით ანგლიკანური ეკლესიების ხელმძღვანელებმა ნებაყოფლობითი მორატორიუმი უნდა გამოაცხადონ ქალთა და ჰომოსექსუალისტთა ეპისკოპოსად კურთხევაზე.

მიუხედავად ასეთი დათმობისა, ანგლიკანური ეკლესიის 200-მდე ეპისკოპოსმა ამ ღონისძიებას კონფერენციის დაწყებამდე გამოუცხადა ბოიკოტი. ანგლიკანთა 77 მილიონიანი სამწყსო მღელვარებამ 2003 წლიდან მოიცვა, როდესაც აშშ-ს ეპისკოპური ეკლე-

სიის (რომელიც ანგლიკანური ეკლესიის ერთ-ერთი შემადგენელი დენომინაციაა) ნიუჰემპშირის ეპარქიაში აშკარა ჰომოსექსუალისტი — ჯინ რობინსონი ეპისკოპოსად აკურთხეს.

ღიაქონი ანდრეი კურაევი უკრაინის

მრავალ მართლმადიდებლობას უწუნავს

მოსკოვის სასულიერო აკადემიის პროფესორი ანდრეი კურაევი მიიჩნევს, რომ „უკრაინის მართლმადიდებლობას აკლია რუსული „დოსტოევშჩინა“, რომლის გარეშეც ამ ქვეყანაში მართლმადიდებლური აზროვნება და მისია შეიძლება ვერ განვითარდეს. „უკრაინა საჭიროებს რუსულ „ლოკომოტივს“, როგორც თავის დროზე რუსეთის იმპერიის ჰარმონიული განვითარებისათვის საჭირო შეიქნა „პეტერბურგელი გერმანელები“, უმაღლესი არისტოკრატიიდან“. ასეთივე არასახარბიელო აზრისაა პატივცემული პროფესორი უკრაინის ეკლესიის ავტოკეფალიაზე.

ინდოეთში ქრისტიანებს კვლავ დევნიან

ინდოეთში გამძაფრდა ქრისტიანთა დევნა. კონფლიქტმა ახალი ძალით მას შემდეგ იფეთქა, რაც მოკლეს ვიშვა ჰინდუ პარიშადის ლიდერი სვამი ლაქსმანანანდა სარასვატი, რომელიც აქტიურად იბრძოდა ინდოელების ქრისტიანობიდან ინდუიზმში დაბრუნებისათვის.

ინდუისტები ტერორისტები წვავენ ქრისტიანულ ტაძრებს, ასევე ხოცავენ და შეურაცხყოფენ მონაზვნებს, აწამებენ მღვდლებს, ანგრევენ და ძარცვავენ ქრისტიანთა სახლებს და მალაზიებს.

ფოტომატიკა

არქიმანდრიტი ევსევი (ცაბაძე)

1838-1898

არქიმანდრიტი ევსევი 1838 წელს, მღვდლის ოჯახში დაიბადა. 1855-61 წლებში სწავლობდა თბილისის სასულიერო სემინარიაში. 1861 წლის 1 აგვისტოს სიონის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის საკათედრო ტაძრის მედავითნედ დაინიშნა. ამავე წლის 12 ნოემბერს იპოდიაკვნად დაადგინეს, ხოლო 1862 წლის 2 თებერვალს დიაკვნად აკურთხეს. 1863 წლის 23 ოქტომბერს ეგზარქოსების კარის ეკლესიაში ბერ-დიაკვნიად განამწესეს. 1864 წლის 22 ნოემბერს კი ამავე ეკლესიაში ბერად აღკვეცეს და სახელად ევსევი უწოდეს. 1865 წლის 13 ივნისს მღვდლად დაასხეს ხელი. 1868 წლის 17 ოქტომბერს საგვერდულით დაჯილდოვდა. 1871 წლის 30 დეკემბერს მარტყოფის წმინდა ანტონის სახელობის მონასტერში დაინიშნა. 1873 წლის 18 ივლისს ხირსის წმინდა სტეფანეს სახელობის მონასტერში გადაიყვანეს. 1876 წლის 30 ნოემბერს კვლავ ეგზარქოსების კარის ეკლესიაში დააბრუნეს. ამავე წლის 22 დეკემბერს მარტყოფის მონასტერში განამწეს-

ეს. 1877-78 წლებში, რუსეთ-თურქეთის ომის დროს, თავისი სურვილით წავიდა სამხედრო მღვდლად, სადაც 1878 წლის 25 მარტს სამკერდე ოქროს ჯვრით დაჯილდოვდა. ომის დასრულების შემდეგ კვლავ მარტყოფის მონასტერში დაბრუნდა. 1880 წლის 11 მარტს თეირანის რუსული მისიისა და საელჩოს კარის ეკლესიის წინამძღვრად განამწესეს. 1881 წლის 6 თებერვალს კავკასიაში ქრისტიანობის აღმდგენელი საზოგადოების წევრად აირჩიეს. 1883 წლის 15 მაისს წმინდა ანას III ხარისხის ორდენი უბოძეს. 1886 წლის 18 მარტს არქიმანდრიტის წოდება მიენიჭა. ამავე წლის 8 ოქტომბერს ნითელი ჯვრის საზოგადოებაში მიიღეს. 1890 წლის 1 აპრილს წმინდა ანას II ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა. 1891 წლის 25 ოქტომბერს, ავადმყოფობის გამო, საქართველოში დაბრუნდა. 1892 წლის 4 სექტემბერს, წმინდა სინოდის განჩინებით, არქიმანდრიტი ევსევი გარეჯის წმინდა იოანე ნათლისმცემლის სახელობის მონასტრის წინამძღვრად დაინიშნა. 1897 წლის 14

ივლისის ხირსის წმინდა სტეფანეს სახელობის მონასტრის წინამძღვრად გადაიყვანეს. მამა ევსევი 1898 წლის 11 სექტემბერს გარდაიცვალა. იგი თბილისის ფერისცვალების სახელობის მონასტრის ეზოშია დასაფლავებული. სამწუხაროდ, ამჟამად მისი საფლავი დაკარგულია.

მამა ევსევის შესახებ საინტერესო ცნობები დაგვიტოვა ცნობილმა საზოგადო მოღვაწემ ზაქარია ჭიჭინაძემ, რომელმაც გაზეთ „ცნობის ფურცელის“ 1898 წლის 630-ე ნომერში გამოაქვეყნა ვრცელი წერილი, სადაც კარგად არის აღწერილი მისი მოღვაწეობა და ის ღვაწლი, რაც მან ეკლესიისა და ერის სასიკეთოდ გასწია.

„ბევრს ქართველთაგანს იქნებ ამ პატივცემულის განსვენებული არქიმანდრიტის ევსევის (ცაბაძე) სახელი არც კი გაეგონოს. ამის მიზეზები იფარება იმაში, რომ მამა ევსევი იყო წყნარი კაცი და გარდა ამისა, მთელი თავისი საუკეთესო დრო სპარსეთში გაატარა, რუსეთის ელჩთან.

იგი იყო ერთი წარჩინებული ქართველ არქიმანდრიტთაგანი, განვითარებული, მცოდნე აღმოსავლეთის ენებისა და ნამეტურ სპარსულისა, მასთანვე მცოდნე ქართულის საეკლესიო და საერო ისტორიისა და მნიშვნელობისა.

იგი ყველა ქართულ საზოგადო საქმეთა მიმდინარეობასაც თვალ-ყურს ადევნებდა, ქართველთ ნაკლულევანებაზე გული დიდად შესტკიოდა. მოვიყვან მცირე რამ ცნობებს, რაც კი რამ ვიცი მე დიდად პატივსაცემ ქართველ არქიმანდრიტის ცხოვრებიდან.

ერთ დღეს, წერა-კითხვის საზოგადოების სამმართველოში გაიხლათ განსვენებული. ამ დროს აქვე ბრძანდებოდა პატივცემული იაკობ გოგებაშვილი. განსვენებულ არქიმანდრიტს ძრიელ ესიამოვნა მისი ნახვა. მცირე საუბრის შემდეგ მან საზოგადოების მდივანს გადასცა 100 მანეთი სამუდამო სანევრო ფული და ბატონ იაკობს თავაზიანად მოახსენა შემდეგი:

ჩემი სამშობლო ქვეყანა, ქართველი ერი და მისი საქმეები მე ჩემს გულში წმინდა ტრაპეზად მაქვს მიღებული, ამ ტრაპეზს მე ისე ვცემ პატივს და ვადიდებ, რომ ეს წვლილი შემომაქვს ჩემის მხრით მის წინ საკმევლის დასაკმევად. ეს მცირეა, მაგრამ არა უშავს რა, მე, ჩემის მხრით, ყოველთვის მზად ვიქნები, რომ ჩვენს საქმეებს არსად ვუღალატო, შეძლებისდაგვარად ვემახურო.

სპარსეთში ყოფნის დროს განსვენებულს ცალი ხელი საქართველოს საქმეებისკენ ჰქონდა გამოწვდილი. ერთხელ ცნობები ამის ქველმოქმედების შესახებ ქართულ გაზეთებშიაქ იქნა გამოცხადებული.

სპარსეთში ყოფნის დროს, იგი დაუახლოვდა იქ მცხოვრებ ღარიბ ქართველთ, რომელნიც XVII საუკუნიდან იქ სახლობენ, ეს ბედ-შავნი ქართველნი შაჰ-თა-

მაზის და შაჰ-აბასისაგან იქმნენ გადასახლებულნი. განსვენებულის დაახლოება სპარსელ ქართველებთან მოხდა 1876 წელს.

განსვენებულის მოქმედების შესახებ, 1877 წელს სომხურ სასულიერო ჟურნალ „არარატის“ წიგნებში სპარსეთის სომეხთა კორესპონდენტი სწერს შემდეგს: „ამ დღეებში ჩვენდა საოცრად აქ, ქალაქ თეირანში ვნახეთ ქართულ ენაზე მოლაპარაკე ქართველნი, რომელნიც, სპარსთა ჯარისკაცებში ერივნენ, იგინიც ჯარისკაცებივე იყვნენ, როგორც ქართული ენის მცოდნე, ძრიელ გავკვირდი, მაშინათვე მიველ ჯარისკაცებთან და ქართულად დავლაპარაკე.

ჩემი ხმის გაცემა მათ ძრიელ გაეხარდათ, ჩვენ ერთმანეთი გავიცანით, იგინი გათათრებული ქართველები აღმოჩნდნენ, მათ მთხოვეს მე, თუ აქ, თეირანში ვინმე ქართველი სცხოვრობს, გვაჩვენეთ, რომ ქართულად ველაპარაკოთ. მე დავფიქრდი და დიდად შევწუხდი, რომ აქ, თეირანში, მთელ სპარსეთში, რუსეთის კარის ერთი არქიმანდრიტის მეტი სხვა არავინ იყო.

მე მალე წაველ არქიმანდრიტთან და ეს გათათრებული ქართველებიც თან წავიყვანე, მაგრამ ზაფხულის სიცხეების გამო არქიმანდრიტი იქავე, თეირანის ახლოს მდებარე ერთ სოფელში წასულიყო, მე მაშინათვე კაცი გაუგზავნე სოფელში და ყოველივე შევუთვალე. არქიმანდრიტი საჩქაროდ ჩამობრძანდა თეირანში და ნახა ქართველები. არქიმანდრიტის სიხარულს კაცი ვერ ასწერს, მათ ქართულად დაიწყეს ლაპარაკი, ლაპარაკის დროს „დიდი სიხარულის სანთელი აინთო მათ შორის“.

განვლო მას შემდეგ დრო-ჟამმან, ამავე ქართველებზე სამი წერილი „მშაკა“ და „ნორ-დარში“-აც დაიბეჭდა. მცირე ხნის შემდეგ განსვენებულიც დროებით თბილისში ჩამობრძანდა. ჩემსას გაიხლათ, წიგნები უნდოდა, მე გავიცანი იგი და საუბარი გავმართეთ: მე დავეკითხე, 1877 წელს „არარატში“ დაბეჭდილი წერილის შესახებ, მან ყველაფერი დაამოწმა და თავის მხრით დაუმატა შემდეგი:

ჩემის გაცნობის მცირე ხნის შემდეგ, თეირანიდან მე დამაპტიჟა ერთი მხარეში სომეხთა კარაპეტ ეპისკოპოსმა. მე ვიახელ მას, ამ შემთხვევით ვისარგებლე და იმ სოფლებშიაც გადაველი, სადაც ქართველები სცხოვრობდნენ. ქართველებმა დიდი სიამოვნებით მიმიღეს, მათ სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა, დიდად გამიმასპინძლდნენ, მოხუცი ჩემგან კურთხევას იღებდნენ, იქიდან აღარ მიშვებდნენ, სოფლებში გაავრცელეს ისეთი ხმა, რომ ვითომც მე იქ სპარსეთის მთავრობის ბრძანებით ვიყავ გაგზავნილი ქართველების მღვდლად. რამდენიმე დღის შემდეგ მე მათ გამოვესალმე, იგინი დიდად შესწუხდნენ ჩემის მოშორებით და

ფოტომატიანე

მეც ბევრი ვიმნუხრე, ბევრი მწარე ცრემლები დავლვარე.

რამოდენიმე ხნის შემდეგ ზოგიერთი ქართველნი ჩემსას მოვიდნენ. ჩვენ ლაპარაკი დავიწყეთ საქართველოს და ქართველების შესახებ. მალე მე ვკითხე მათ:

— თქვენი გადასახლება რომ შეიძლებოდა, საქართველოში არ გადასახლდებით?

— რატომ არა, დიდის სიამოვნებით, თუკი ვინმე ამ წყალობას მოგვიხერხებს — მითხრეს იმათ. მე გული ამიდუღდა.

ბევრის ლაპარაკის და მასპინძლობის შემდეგ იგინი წავიდნენ თავიანთსას და წაიღეს გადმოსახლების ცნობები. მე ეს ამბავი დანვრისგან ვუამბე რუსეთის ელჩს. მან გადმომცა, რომ თუ საქართველოში გადმოსახლების სურვილი აქვთო, დასწერონ საერთო თხოვნა, ეს თხოვნა მე მომიტანონ და მერმე ამ თხოვნის ძალით დავიწყებ შუამდგომლობას, რომ ისინი საქართველოში იქმნენ დაბრუნებულნი.

მცირე ხნის შემდეგ ხსენებული ქართველნი ჩამოვიდნენ ჩემსას, მათ სხვებიც მოჰყვნენ თან. დავიწყეთ ლაპარაკი და მალე საქართველოში გადასახ-

ხირსის მონასტარი

ლებაზე გადავედით, მე მათ უუამბე ელჩის რჩევა. მათ ტირილი მოუვიდათ, მერე პასუხი ვკითხე. მათ გადმომცეს დიდის მწუხარებით შემდეგი:

ჩვენ ამას ვერ ვიზამთ. ასეთი თხოვნის ამბავს გაიგებენ თუ არა, სპარსნი მაშინათვე შაჰის ბრძანებით თავებს დაგვჭრიან. ეს ძნელია ჩვენთვის, დიდად გვეშინისო.

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“

მეც დიდად შევწუხდი. შემდეგ კიდევ გვქონდა ამაზე ლაპარაკი, მაგრამ ელჩი უსაფუძვლოდ საქმის დაწყებას არ შერებოდა და ბედ-შავ ქართველებს კიდევ საერთო თხოვნის დაწერა ვერ გავაბედინე. ასე განვშორდით ერთმანეთს გულხელდაკრეფილნი.

განსვენებული საგან წარმოგზავნილი ცნობები სპარსელ ქართველთა შესახებ ერთ დროს ქართულ გაზეთებშიაც დაიბეჭდა. მე მგონი ეს ცნობები საკმარისად გააცნობს მკითხველს განსვენებულის მაღალ თვისებებს. უნდა ითქვას, რომ განსვენებული იყო მაღალმოსწავლულთა, სანთელი უსინათლოთა და წრფელი, პატიოსანი მამულიშვილი.

საუკუნოდ იყოს ხსენება შენი, პატიოსანო ღირსო მამაო!”

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტრთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავიწყებისგან ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუარიშვილი

გთხოვთ, გაუზიაროთ გაუფრთხილდით მასში დაგეგმილი მასალების გამო

გთხოვთ დავალიანება გადაიხადოთ შემდეგ ანგარიშზე:

სახელბო ბანკი, კრწანისის მე-2 ფილიალი, ანგარიში # 360851555 მფო. 220 101 406

„საპატრიარქოს უწყებების“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>

ელ.ფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarcho-press@post.ge

მისამართი: ერეკლე II-ს მოედანი #1

საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე

რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი),
მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩუარიშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ელასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკავადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ფოტომატიკა დეკანოზი დავით კარგარეთელი 1888-1972

დეკანოზი დავით აბესალომის ძე კარგარეთელი 1888 წლის 22 ივლისს, ბაღდადის რაიონის სოფელ როკითში, ღრმადმორწმუნე ოჯახში დაიბადა. პატარა დავითს ბავშობიდანვე უნერგავდნენ ღვთისა და სამშობლოს სიყვარულს. მის აღზრდაში განსაკუთრებული როლი შეასრულა ბაბუამ, მღვდელმა იოსებ კარგარეთელმა, რომელიც შვილიშვილს ადრეული ასაკიდანვე შეასწავლა წმინდა წერილი, გალობა და საეკლესიო ტიპიკონი.

პირველდანიწყებითი განათლების მიღების შემდეგ დავითმა 1906 წელს თბილისის სასულიერო სემინარიაში ჩააბარა. 1912 წელს, სემინარიის დამთავრებისთანავე, ცოლად შეირთო სოფელ როკითში მცხოვრები ქაიხოსრო აბულაძის ქალიშვილი პაშა, რომლის დედაც ფატი შუშანია, (წმინდა ალექსი ღვთისკაცის და იყო). მამა დავითსა და პაშა აბულაძეს შეეძინათ ექვსი შვილი: თამარი, ნინო, ქეთევანი, შუშანიკი, დავითი და გიორგი.

1913 წლის იანვრის ბოლოს დავითი საქართველოს ეგზარქოსმა ინოკენტიმ (ბელიაევი) დიაკვნად აკურთხა, ხოლო 4 თებერვალს — მღვდლად დაასხა ხელი და ქვემო მღვთის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად განამწესა. ახლად დანიშნული მოძღვარი დიდი გულმოდგინებით შეუდგა მთაში ქრისტიანული სარწმუნოების განმტკიცებას. ეკლესიასთან ასევე მოქმედებდა სამრევლო-საეკლესიო სკოლა, სადაც რამდენიმე ათეული ბავშვი იღებდა პირველდანიწყებით განათლებას. საჭირო იყო მტკიცე და შეუპოვარი მუშაობა ამ კუთხით, რათა მომავალი თაობა ჩამორჩენილი და უსწავლელი არ დარჩენილიყო.

1916 წლის 15 თებერვალს მამა დავითი ანდოს წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად გადაიყვანეს. ამავე წლის 1 ივნისს იმერეთის ეპისკოპოსმა გიორგიმ (ალადაშვილი) მისთვის მშობლიურ სოფელ როკითის მაცხოვრის სახელობის ეკლესიის მღვდელმსახურად გადაიყვანა.

კომუნისტების მიერ ეკლესიის დევნის პერიოდში, ერთ ხანს იძულებული გახდა, ჯერ სოფელ მღვთაში რუსული ენის მასწავლებლად, შემდეგ კი ბაღდადის რაიონში ფოსტალიონად ემუშავა. თუმცა, მიუხედა-

ვცემს, იგი ჩუმად მაინც ალასრულებდა წესებს. აი, რას სწერს იგი კათოლიკოს-პატრიარქ კალისტრატეს (ცინცაძე) 1951 წლის აღდგომის დღესასწაულზე: „მამა დავითი მრევლს ემსახურება უსასყიდლოდ. ოჯახს არჩენს მეურნეობით. არავითარი ჯილდო არა აქვს. არავინ შეუწუხებია, არც ვინმე თანამდებნი შეწუხებულან. ამ მხრივ იმერეთში, იშვიათი ორიგინალია. როგორც შეეფერება სემინარიელს განათლებული და ფრთხილად მოაზროვნე და მეტყველი მოძღვარია. უარი არ უთქვამს არასოდეს მღვდლობაზე მთელი 37 წლის მანძილზე. მრევლსაც ძალიან უყვარს. გთხოვთ, უბოძოთ გამოწაკლისის სახით, როგორც 37 წლის ნამსახურებ მღვდელს, დეკანოზის წოდება“.

ქუთათელ-გაენათელი მიტროპოლიტის ნაუმის (შავიანიძე) არქივში დაცულია ორი წერილი, მეუფისა და დეკანოზ დავითის მიმონერისა, სადაც კარგად ჩანს, თუ რა უშუალო და პირდაპირი ურთიერთობა ჰქონდათ მათ ერთმანეთთან: „მისს მეუფებას, ქუთათელ-გაენათელ მიტროპოლიტ ნაუმს — სახარების სიტყვები „რამეთუ სიტყუათა შენთაგან განჰმართდე და სიტუათა შენთაგან დაისაჯო“ (მათე 12. 37) მთლიანად ასრულდა ჩემზე. მოუთმენლობისა და უგუნურობის შედეგად ვსცოდე ღვთისა და თქვენი მეუფების წინაშე, როცა მოგწერეთ მოუფიქრებელი წერილი. ამჟამად განვიცდი სინდისის საშინელ ქეჯნას და სინანულში ვარ ჩავარდნილი, ბოლმისაგან ღამე ძილი არა მაქვს და დღისით მოსვენება. ძალიან მაინტერესებს, როგორია ამჟამად თქვენი შეხედულება ჩემზე. გთხოვთ, მიიღო მხედველობაში, რომ დარღვეული მაქვს ნერვიული სისტემა, განვიცდი დიდ ტანჯვას, მომიტევოთ დაშვებული ცოდვა და ჩემზე იქონიოთ ძველებური წარმოდგენა. ვინაიდან ძალიან შეწუხებული ვიმყოფები მაცნობეთ, როდის გამოვცხადდე თქვენთან წმინდა მირონის მისაღებად. „მიუტევე კაცთა შეცოდებანი მათნი, რათა მამამანცა თქვენმან ზეცათამან მოგიტევოს თქვენ შეცოდებანი თქვენი“.

ფოტომატიანე

საპასუხო წერილში მეუფე წერს: „მაღალ ღირსო დეკანოზო მამარ დავით! კარგად ყოფნას და ჯანმრთელობას ვთხოვ ღმერთს თქვენთვის. ერთი წერილი, არაა დიდი ხანი, რომ გამოგიგზავნეთ. თუ წერილი დამიგვიანდა, ნუ გეწყინება, ამის მიზეზი ის გახლავთ, რომ მეც შენსავით (უფრო უარესადაც) დაუძლურებული ვარ, ღრმა მოხუცი, ველარ ვხედავ რამეს და სიარული მიჭირს. თქვენ აღარ ჩამობრძანდით. მე მინდოდა თქვენი ნახვა. თქვენი ქალიშვილი იყო, კარგა ხანია ჩემთან და შემპირდა, მე მოვანყობ მაგ საქმესო, მაგრამ ალბათ ვერ მოაწყობ! მე შენ არ დამვიწყებია და არც დამავიწყდება არასოდეს. თუ ჩამოვა თქვენგან ვინმე, რუსული კალენდარი მაქვს და გამოგიგზავნით. იყავი კარგად და ნუ ინერვიულებ“.

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“
გორი. კარვების ქალაქში გიორგი მიქელაძე

როგორც ვხედავთ, მიუხედავად ღრმა მოხუცებულობისა, მამა დავითი მაინც აღასრულებდა საეკლესიო წესებს, ნათლავდა ბავშვებს და აპატიოსნებდა მიცვალებულებს. მან სიცოცხლის ბოლომდე ღირსეულად ატარა მღვდლის მძიმე ჯვარი და ბოლომდე ერთგულად ემსახურა დედაეკლესიას. სიკვდილამდე რამდენიმე წლით ადრე კათოლიკოს-პატრიარქმა ეფრემმა (სიდამონიძე) დეკანოზი დავითი ეკლესიაში ერთგული და ხანგრძლივი სამსახურისათვის წმინდა გიორგის III ხარისხის ორდენით დააჯილდოვა.

დეკანოზი დავითი 1972 წლის 24 ივლისს გარდაიცვალა. იგი სოფელ როკითის მაცხოვრის სახელობის ეკლესიაშია დასაფლავებული (რომელიც გადმოცემით, XVII საუკუნეშია აშენებული).

ფოტოების მოწოდებისათვის მადლობას ვუხდით დეკანოზ დავითის შვილიშვილს ანა ანდლულაძეს

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახებთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩურიშვილი

გთხოვთ, გაზიარებთ გაუფრთხილებთ მასში ფაგოქილი მასალის გამო

ვთხოვთ დაგვიანება გადაიხადოთ შემდეგ ანგარიშზე:
სახელბო ბანკი, კრწანისის მე-2 ფილიალი. ანგარიში # 360851555 მფო. 220 101 406
„საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ.გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ-ფოსტა: sap.uts@posta.ge sapatriarqo-press@posta.ge
მისამართი: ერეკლე II-ს მოედანი #1
საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე

რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შოლაშვილი),
მარიამ გაგუა, ნინო გაგომაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩურიშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი
ელასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ფოტომატიკა

დეკანოზი ანტონ ნოზაძე 1860-1944

დეკანოზი ანტონ ნოზაძე 1860 წელს იმერეთში, საჩხერის მაზრაში, სოფელ მოძეში, მღვდლის ოჯახში დაიბადა. XIX საუკუნის 80-იან წლებში სასულიერო სასწავლებლის დასრულების შემდეგ იმერეთის ეპისკოპოსმა გაბრიელმა (ქიქოძე) ჯერ დიაკვნად და შემდეგ მღვდლად დაასაბა ხელი და სოფელ ლიჩის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად განამწესა. მამა ანტონის დიდი მონდომებითა და ძალისხმევით სოფელ ლიჩში დაარსდა სამრევლო-საეკლესიო სკოლა, რომელიც სანიმუშო და თითოთ საჩვენებელი სასწავლებელი იყო იმ პერიოდის იმერეთში. აი, რას წერს ვინმე ა. გ. გაზეთ „საქართველო“-ს 1917 წლის ერთ-ერთ ნომერში: „სოფელი ლიჩი ცენტრს მოშორებულია და კულტურის მხრით ცოტათი ჩამორჩენილია სხვა ზემო იმერეთის სოფლებს. მთელ ლიჩის საზოგადოებაში, რომელშიც 6 სოფელი შედის, მხოლოდ ერთი სამინისტრო სასწავლებელი არსებობს. სხვა სოფლებში – ლოდორაში, ციცქიურში და სხვაგან არ არსებობს სკოლა და არც აზრად მოსვლიათ დღემდე დააარსონ. მოზარდი თაობა ამ ლიჩის საზოგადოებაში 1.600-ზე მეტი ბავშვი იქნება, რომელიც დღეს უსკოლობის გამო ღვთის ანაბარად არიან უსწავლელნი, დროა ენკენისთვიდან გაიღოს ამ საზოგადოების უსკოლო სოფლებში სასწავლებლები, თორემ კიჩის სკოლა მათზე მოშორებულია და ვერ ისარგებლებენ. ამ სოფლებიდან ლიჩის სასწავლებელში სრულებით არ დადიან და სასწავლებლის შესანახს კი იხდიან. ეს სასწავლებელი კარგა ხანია დაარსებულია ამ სოფელში, შენობა მათ საკუთარი აქვს და კოხტა. აქვს საკუთარი ბაღი და ვენახი, წინედ შემასწავლებლობდი ამ სკოლაში ომში განვევამდე, სკოლაში დაიარებოდა მხოლოდ 50 ბავშვი, მიუხედავად იმისა, რომ მთელ საზოგადოებაში ეს ერთი სკოლა არსებობდა. დიდი ღვაწლი მიუძღვის ამ სოფლის მღვდელს ანტონ ნოზაძეს, რომელიც ისწრაფოდა ეს მივარდნილი სოფელი და მთელი საზოგადოება ეხსნა სიბნელისაგან“.

მამა ანტონი ბოლშევიკების შემოსვლის შემდეგაც უშიშრად განაგრძობდა ღვთისმსახურებას. იგი ჩუ-

მად ნათლავდა ბავშვებს და წესს უგებდა მიცვალებულებს. ამის გამო XX საუკუნის 20-30-იან წლებში რამდენჯერმე დააპირეს მისი დაპატიმრება.

იგი არ შეუშინდა კომუნისტებს, თავის ფეხით მივიდა რაიონის პროკურორთან და გაბედულად განუცხადა: „ორი პარასკევილა დამრჩენია და თუ გინდა, დამაპატიმრეთ“. მართლაც, მისმა ასეთმა ვაჟკაცურმა საქციელმა გაჭრა და იგი აღარ დააპატიმრეს. სიცოცხლის ბოლომდე მოღვაწეობდა მღვდლის ხარისხში, უკანასკნელ პერიოდში იყო საჩხერის რაიონის ერთ-ერთი ოლქის ეკლესიების მთავარხუცესი და მოძღვართ-მოძღვრი. სოფელ ლიჩში დღესაც არის მისი საფლავი წარწერიანი ქვით. დეკანოზი ანტონი 1944 წლის დეკემბერში გარდაიცვალა.

მამა ანტონს ჰყავდა ხუთი შვილი: 3 ვაჟი და 2 ასული. ძალიან უნდოდა მისი ერთ-ერთი ვაჟი სასულიერო პირი გამხდარიყო, უფროსმა შვილმა გიორგიმ კიდეც დაამთავრა სასულიერო სემინარია თბილისში, მაგრამ შემდეგში აღარ გაჰყვა ამ გზას. სასულიერო პირები იყვნენ მამა ანტონის ორივე სიძე — ერთი, მღვდელი გერვასი ჯაოშვილი (ბოლოს კუკიის წმინდა ნინოს სახელობის ეკლესიის წინამძღვარი, გარდაიცვალა დეკანოზის წოდებით, 1969 წელს) და მეორე — მღვდელი ფარნაოზ ზაბახიძე (მოღვაწეობდა აღმოსავლეთ საქართველოს მთიანეთში, კერძოდ, უკანა ფშავეში, გარდაიცვალა ახალგაზრდა 1919-20 წლებში).

შემორჩენილია მცირე მოგონებები მამა ანტონსა და მის წინაპრებზე, რომელიც მისმა უფროსმა ვაჟმა გიორგიმ შეადგინა. მასში აღწერილია მათი ოჯახის მოკლე ისტორია და დამსახურებანი ეკლესიის წინაშე.

„მამაჩემი დაიბადა საჩხერის რაიონის სოფელ მოძეში. ამ სოფელში თითქმის ყველა ნოზაძეებია. მე მახსოვს ჩემი ბაბუა იოსები, მის მამას პავლე ერქვა და მღვდლად იყო სოფელ მოძეში. მის მამას ლაზარე ერქვა და ამის მამას დათუნა. დათუნას შთამომავლები მოძეში შეადგენდნენ ერთ უბანს — დათუნაშვილებს. ასევე იყო იქ კრავიშვილების უბანი,

პეტრიაშვილები და სხვები.

პავლე მღვდელს შვილი არ გაუჩნდა და ძალიან სწუხდა ამას. მის ცოლს სიზმარაში დალაპარაკებია ანგელოზი, რომელსაც უთქვამს ფონაში წადით, ლამე უთიეთ ფონის წმინდა გიორგის და შვილი მოგეცემათო, სოფელი ფონი სურამის დასავლეთით არის სამი კილომეტრით დაშორებული. იქაც ყველა ნოზაძეა და იქიდან ნოზაძეები გავრცელდნენ ზემო ქართლში, ალში, ბორჯომში და ზემო იმერეთში – მეჩხეტურში, მოძვში და სხვაგანაც. ყველა ნოზაძეებისათვის ფონა წარმოადგენდა სამლოცველოს. ნოზაძეს თუ გაუჭირდებოდა, მიდიოდა ფონაში, ლამეს უთევდა ფონის წმინდა გიორგის და ისიც ეხმარებოდა გაჭირვებულს. პავლე მღვდელმა შემოისვა ცხენზე ცოლი და გასწია ფონაში ლამის სათევად. მოძვის ნოზაძეებმა ეს რომ გაიგეს, გამოუდგნენ მას, მიეწივნენ გზაში და გამოაბრუნეს უკან, ჩვენ უმღვდლოდ ვერ ვიცხოვრებთო. პავლე იძულებული გახდა, დაბრუნებულიყო, მაგრამ შემდეგ ლამე ჩუმად ისევ გაიპარა თავისი ცოლით ფონაში. უკან დაედევნენ მაგრამ ვეღარ მიეწივნენ და პავლე მივიდა ფონაში. რამოდენიმე დღე და ლამე ლოცულობდა, მართლაც, ცოლი დაორსულდა და გამოაბრუნდა მოძვში, შეეძინა ერთადერთი შვილი იოსები.

იოსები მოყვანილი, ლამაზი და ნიჭიერი ბიჭი იზრდებოდა. 12 წლის რომ გახდა, შეურჩიეს საცოლედ გორისელი გოგონა აბუთიძე. გორისელმა მღვდელმა ჯვარი არ დაწერა, რადგან ბაბუაჩემი მცირეწლოვნად ჩათვალა. ქალი კი მაშინ 13 წლისა იყო და ითვლებოდა სრულწლოვნად. პავლე მღვდელმა მიმართა ნებართვისათვის ქუთაისის ეპისკოპოსს. მან მოთხოვა პავლეს, მომიყვანე თქვენი ვაჟი და მერე გაგცემ პასუხსო. პავლეს ასე მოიქცა. ეპისკოპოსს მოეწონა ახალგაზრდა ლამაზი ბიჭი და ნება დართო ჯვრისწერაზე. ასე შეუღლდნენ 12 წლის ბიჭი და 13 წლის ქალი. იოსებს და ნინოს ეყოლათ შვილები: მაია, გიორგი, ანტონი (მამაჩემი), ბერდია, ელისაბედი, ვლადიმერი, პავლე და ნატალია.

ბაბუაჩემი კარგა მოყვანილი, ლამაზი და ნიჭიერი კაცი იყო. სოფლის მეურნეობის გარდა, ის კარგი ბეითალი იყო. არჩენდა დაავადებულ ცხენებს, ჯორებს და სხვა პირუტყვებს. ერთმა კაცმა ავადმყოფი

ფი ჯორი მოუყვანა და უთხრა: „ჩემო იოსებ, ეს ჯორი მე არ მარგია, უაქიმე და თუ მორჩეს შენი იყოსო. ბაბუამ ჯორი მოარჩინა და სიცოცხლის ბოლომდე სარგებლობდა. მისი გარდაცვალების შემდეგ ეს ჯორი მამაჩემს დარჩა. იოსებს დიდი ავტორიტეტი ჰქონდა როგორც სოფელში, ისე თავად წერეთლებში. მას ხშირად მიმართავდნენ რჩევისათვის, იგი ხშირად იყო მედიატორი. მისი გადაწყვეტილება სავალდებულო იყო ყველასათვის. ითვლებოდა ნაფიც თამადად. ერთ წვეულეებაში, რომელსაც ის თამადაობდა უქეიფოდ გახდა, სახლში დაბრუნდა და შარდი შეუკავდა. მამაჩემმა ექიმი ჩამოიყვანა საჩხერედან, მან შარდი გამოუშვა, მაგრამ სიკვდილს მაინც ვერ გადაურჩა. ალბათ პროსტატა ჭირდა. ეს მოხდა 1903 წელს. ბებიაჩემმა ნინომ კიდევ დიდხანს იცოცხლა. მოხუცებულობაში დაბრმავდა. მამაჩემმა ნახა ვიღაც თათარი ექიმი, რომელმაც ოპერაცია გაუკეთა და მხედველობა დაუბრუნა. თვითონ ნინო დიდი ნიჭის ქალი არ იყო, მაგრამ იმვითი გულკეთილი იყო. ჩვენ შვილიშვილებს თავს გვევლებოდა და ჩვენც ძალიან გვიყვარდა დიდებდა ნინო.

ბაბუაჩემმა თავისი ორი ვაჟი

— მამაჩემი და ბიძია გიორგი ქუთაისში წაიყვანა და მიაბარა სასულიერო სასწავლებელში, რომელიც წარმატებით დაამთავრეს. მამაჩემი ჯერ მასწავლებლად მუშაობდა, ჯერ სოფელ ზოდში (ჭიათურის რაიონი), შემდეგ სოფელ მოძვში. XIX საუკუნის 80-იან წლებში იმერეთის ეპისკოპოსმა გაბრიელმა (ქიქოძე) იგი დიაკვნად აკურთხა და სოფელ ჭალუახში დანიშნა, სადაც აგრეთვე მასწავლებლობდა. შემდეგ მალევე ეპისკოპოსმა გაბრიელმა მღვდლად დაასხა ხელი და სოფელ ლიჩში განამწესა, სადაც მან დაამთავრა თავისი სიცოცხლე 84 წლის ასაკში. სოფელ ლიჩში ის იქაურ სასწავლებელში იყო საღმრთო სჯულის მასწავლებლად.

როგორი კაცი იყო მამაჩემი ანტონი? გარეგნულად და ნიჭით ისიც დაჯილდოებული იყო, მაგრამ ცოტაოდნად ჩამორჩებოდა ბაბუას. იმისთანა მაინც ვერ იყო. თავის წრეში ის ითვლებოდა მოწინავე, განათლებულ და პატიოსან კაცად. სამღვდლო ყრილობებზე დეპუტატად ირჩევდნენ მას. რუსულ ენას ფლობდა. იყო სიტყვის კაცი. ნათქვამს არაფერ შემთხვევაში არ უღალატებდა. კვირა-უქმეების წინა საღამოს ტანს დაიბანდა. საღამოზე

ფოტომატიანე

მწუხრს ლოცულობდა. მერე შუალამეს ადგებოდა და კიდევ ლოცულობდა. დილას ცისკარს ლოცულობდა და შემდეგ მიდიოდა სანირავად. მონათვლას, ჯვრისწერას და მიცვალებულის წესის აგებას პუნქტუალურად ასრულებდა. გასამრჯელოს ღებულობდა იმდენს, რაც იყო დაწესებული, არც ზედმეტს მოითხოვდა და არც ნაკლებს დაჯერდებოდა. მეზობლებთან ურთიერთობა კარგი ჰქონდა. სოფლის მეურნეობა უყვარდა და ისევე შრომობდა, როგორც გლეხი. ჭირნახულს და ღვინოს იმდენს მოიწევდა, რომ შეძლებულ გლეხს არ ჩამორჩებოდა. ჩვენ შეილებსაც გვერდში გვიყენებდა და გვამუშავებდა. ჩამრჩა მეხსიერებაში შემდეგი: ქუთაისის ბანკიდან გაიტაცეს დიდძალი ფული. მთავრობამ ფულის ეს თანხა გუბერნიის მცხოვრებლებზე გაანაწილა და მოითხოვა, მოკლე დროში დაეფარათ. თითოეულ

გლეხს მოუხდა დიდი თანხის გადახდა. ბევრმა გლეხმა ვერ შეძლო. ასეთებს არბევდნენ და თურამე ებადათ ოჯახში, ართმევდნენ. ფულის სესხებაც შეუძლებელი გახდა იმის გამო, რომ სოფელში ფული აღარ იყო. მამაჩემმა სთხოვა მთავრობას და ბანკში მიბარებული ფული გადაურიცხა გლეხების მაგიერ, რაც იმ პირობებში დიდი სიკეთე იყო. მოშაირე ერთმა გლეხმა ასეთი ლექსი გამოსთქვა: „მისთანა შენი მტერია, ბეკამში ერთი მღვდელია, დრუნჩი მიუგავს მურიას, თვალები ქორის ფერია. ნეტა შენს თვალებს აჩვენა ჩვენი ანტონი მღვდელია, მეზობლობა კარგი იცის, თუ არ ამაგი ჩვენი, ის რომ ხელმწიფემ გაიგოს, გაზეთში განა წერია“.

მამას ოჯახი უყვარდა, შეილებს თავს გვევლებოდა, მაგრამ ოჯახში მკაცრი რეჟიმი სუფევდა. მისი ბრძანება უსიტყვოდ უნდა შესრულებული ყოფილიყო.

დედაჩემი სევრანია უალრესად კეთილი და წყნარი ადამიანი იყო. გაჭირვებულ ადამიანს რითაც შეეძლო, ეხმარებოდა. თითქოს ექიმობაც იცოდა და წამლებიც ჰქონდა. ყველაფერი ეს უფასოდ. ამის გამო ჩვენ, შეილებსაც ძალიან გვიყვარდა და ხალხსაც. ანბანი დედამ გვასწავლა „დედა ენით“, მორალურად მან გაგვზარდა და ამ მხრივ თუ რაიმე კარგია ჩვენში, მას უნდა ვუმაღლოდეთ. მამა პატრიოტი კაცი იყო. ერთხელ ბრძანება მიიღო, ქართული ბეჭედი წარწერით — „ლიჩის წმინდა გიორგის ეკლესია“ შეეცვალა რუსული წარწერით. ამ ბრძანებას არ დაემორჩილა და სიკვდილამდე სარგებლობდა ქართული ბეჭდით“.

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“ ნიშა მცხეთაში მარიამ გაგუა

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინყებინოთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩურიშვილი

გთხოვთ, გაზიაროთ გაუფრთხილდით მასში დაგეგმილი მასალის გამო

გთხოვთ დაეალიანება გადაიხადოთ შემდეგ ანგარიშზე:

სახალხო ბანკი, კრწანისის მე-2 ფილიალი, ანგარიში # 360851555 მფო. 220 101 406

„საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>

ელ.ფოსტა: sap.uts@post.ge

sapatriarcho-press@post.ge

მისამართი: ერეკლე II-ის მოედანი #1

საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე

რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი),
მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩურიშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ვლასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

მკვლევლობა „გოთების“ მიმდინარეობის წევრებს შორის მოხდა. ოთხი მოზარდი — ასევე „გოთი“ — რიტუალური სასმელით დაათვრეს და მოკლეს. მილიციამ მიაგნო მათ დასახიჩრებულ გვამებს. იქვე ნაპოვნია გადაბრუნებული ჯვარი ზედ მიღურსმული მღრღნელით.

დიდ ბრიტანეთში სასწავლო პროცესის „პოლიტიკორპორატივისკან“ სწრაფვა გრძელდება

იორკშირის კოსტ-კოლეჯში აიკრძალა „სამობაო“ და „საალღომო“ არდადეგების სახელწოდებები. ხელმძღვანელთა აზრით, ამ დასახელებებით იბღალავა სხვა რწმენის მოსწავლეთა უფლებები. ამჟამად ამ არდადეგებს ჰქვია „სემესტრთაშორისი არდადეგები“.

ავსტრალიაში ადამიანის ემბრიონის კლონირების ნაპროექტი გაიცა

პირველად მსოფლიოში ავსტრალიის ხელისუფლებამ მეცნიერებს ოფიციალურად მისცა უფლება, იმუშაონ ადამიანის კლონის შექმნაზე — ემბრიონული ლულა უჯრედების მისაღებად. კომპანია „sidnei ivf“, რომელიც ექსტრაკორპორულ განაყოფიერებაზე მუშაობს, მალე 7200 ადამიანური კვერცხუჯრედის მფლობელი გახდება, რომლებიც აღნიშნული კვლევისთვის იქნება გამოყენებული. ავსტრალიაში ჯერჯერობით კვლავ დაუშვებელია ადამიანის კლონირება რეპროდუქციული (ახალი არსების შექმნის) მიზნით.

ინგლისსა და ამერიკაში სიკვდილისპამფლოტის გამოცდილებას შეისწავლიან

დიდი ბრიტანეთისა და აშშ-ს ათობით სამეცნიერო ცენტრი მონაწილეობას მიიღებს გრძელვადიან სამეცნიერო კვლევაში, რომლის მიზანია სიკვდილის შემდეგ

გოში ყოფიერების დადგენა. ამ ღონისძიების ორგანიზატორები აპირებენ გამოკითხონ 1500 პაციენტი, რომელთაც გამოცდილი აქვთ გულის გაჩერება.

ერთ-ერთი ექსპერიმენტი ითვალისწინებს სარეანიმაციოში ისეთი გამოსახულებების განთავსებას, რომელთა ნახვა მხოლოდ ჭერიდან შეიძლება — ეს ცდა ეფუძნება კლინიკური სიკვდილის ფაზაში ნამყოფ იმ პაციენტთა მონათხრობს, რომლებიც ამტკიცებენ, რომ ოპერაციის დროს საკუთარ სხეულსა და ექიმებს ზევიდან დაჰყურებდნენ.

ანგლიკანური ეკლესია დარვინის შეურაცხყოფას ინანიებს

მალკოლმ ბრაუნი, ანგლიკანური ეკლესიის საზოგადოებრივი კავშირების განყოფილების ხელმძღვანელი აცხადებს, რომ ეკლესიამ ბოდიში უნდა მოიხადოს ჩარლზ დარვინის შრომების მტრულად მიღების გამო. ინგლისის ეკლესია იზიარებს თავისი მოძღვრის პოზიციას, მაგრამ ბოდიშის ოფიციალურად მოხდას ჯერ არ გეგმავს. ანგლიკანური ეკლესია არ იზიარებს იმ ქრისტიანთა აზრს, რომლებიც თვლიან, რომ დარვინიზმი შეუთავსებელია სამყაროს შექმნის ბიბლიურ დოქტრინასთან.

2009 წელს დარვინის დაბადებიდან 200, ხოლო მისი სამეცნიერო მოღვაწეობის დაწყებიდან 150 წლისთავი აღინიშნება.

ეკლესია არ იღებს „ჭუჭყიან“ შემოწირულობას

ნიუ-იორკის ერთ-ერთი ეკლესია არ დათანხმდა 3 მილიონის შემოწირულობას, რადგან ცნობილი გახდა, რომ ეს ფული ლატარიით მოიგეს. ამ თანხაზე უარი განაპირობა ეკლესიის იმ პოზიციამ, რომელიც დაუშვებლად მიიჩნევს აზარტულ თამაშებს.

ფოტომატიკა დეკანოზი გიორგი ასათიანი 1850-1931

დეკანოზი გიორგი ოქროპირის ძე ასათიანი 1850 წელს აზნაურის ოჯახში დაიბადა. პირველდაწყებითი განათლება ოჯახში მიიღო. 1868-1874 წლებში თბილისის სასულიერო სემინარიაში სწავლობდა. სემინარიის დამთავრების შემდეგ მალევე დაქორწინდა ეფემია სოლომონის ასულ ბურდულზე. მათ 10 შვილი შეეძინათ — 3 ვაჟი და 7 ასული: ლავრენტი, ლევანი, გიორგი, თამარი, რუსუდანი, ქეთევანი და ეკატერინე. სამი ქალიშვილი მონიჭულ ასაკში გარდაიცვალა. მამა გიორგის ოთხი სიძიდან ერთი სასულიერო პირი იყო — მღვდელი ისააკ ჩეკურიშვილი, რომელიც ჯერ სოფელ ამტნისხევში, ხოლო 1902 წლიდან სიონის საკათედრო ტაძარში მსახურობდა. დანარჩენი სიძეები ერისკაცები იყვნენ — ილია ლომიძე, შალვა გრიგორაშვილი და შალვა ჭანიშვილი.

1874-78 წლებში მამა გიორგი ასწავლიდა სოფლის

სამრევლო-საეკლესიო სკოლაში. 1878 წლის 22 ივნისს საქართველოს ეგზარქოსმა იოანიკემ (რუდნევი) დიაკვნად აკურთხა, ხოლო 29 ივნისს მღვდლად დაასხა ხელი და ჯავახეთის მხარეში განამწესა. 1883 წელს ერტისის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად დაინიშნა, ხოლო 1884 წლიდან ბოკონიის წმინდა ილია წინასწარმეტყველის სახელობის ეკლესიას წინამძღვრობდა.

მამა გიორგის საოჯახო არქივში შემორჩენილია მისი რამდენიმე ქადაგება, რომლებიც მან თავისი მღვდლობის პირველსავე წლებში წარმოთქვა. გთავაზობთ ერთ-ერთ ასეთ ქადაგებას, წარმოთქმულს 1878 წლის 15 აგვისტოს, ვარძიის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის მამათა მონასტერში:

„დედაკაცი მხნე ვინ ჰპოვოს, უძვირეს არს ქვისა მრავალ-სასყიდლისა (იგავ. 31.10)“.

„რადგანაც დღეს ჩვენ ვდღესასწაულობთ მიძინებას ყოვლადმშენებლისა ღვთისმშობლისა, ძველსა ამას მონასტერსა, აღშენებულსა მე-13 საუკუნეში თამარ მეფისაგან და რადგანაც თვით მიზანი ამ დღესასწაულისა არის ქალი და აღმშენებელიც ამა მონასტრისა ქალია, ამისთვის ვიტყვი რამდენიმე სიტყვას საკუთრივ ქალებზედ. შეიძლება ვინმე აქ მდგომმა გვითხრას: რა საჭირო არის საკუთარი სწავლა და დარიგება დედაკაცებისათვის? ნუთუ სარწმუნოება, სასოება და სიყვარული და ყოველივე ჩვენი სჯულის სწავლება ერთი და გივე არ არის ორთავე სქესათათვის? მას მე უპასუხებ: სჯული ერთი გვაქვს ორთავე სქესათა, გარნა ზნეობითი სწავლა და დარიგება განსხვავებული უნდა იქმნეს ქალებისათვის, რადგანაც ამათ ღმერთმა სხვა მნიშვნელობა მისცა და საკუთარი საქმე დაუნიშნა. დასამტკიცებლად ამისა ჩვენ ვხედავთ, რომელ საღმრთონი წიგნი ორისავე აღთქმისანი მრავალგზის საკუთარსა და განსხვავებულსა დარიგებასა აძლევინ დედაკაცთა. მაგ: ის ზემო თქმულნი სიტყვანი, რომლითაც ჩვენ დავიწყეთ ეს უბნობა, წარმოთქმულ არს სოლომონ ბრძენის მიერ. სოლომონ ბრძენმა არ იცოდა, საჭირო არის თუ არა საკუთარი სწავლა ქალებისათვის? მაგრამ იგი წიგნთა შინა მისთა მრავალგზის მიიქცევა მათდამი და მისცემს მრავალთა საკუთართა დარიგებათა და ბოლოს, უკანასკნელის 31-ეს თავსა წიგნისა თვისისასა, საკუთრად უძღვრის ქალებსა დასარიგებლად. ფრიად შესანიშნავი არს, ძმანო, ეს ხსენებული თავი იგავთა სოლომონისთა, უფრო, რომ სოლომონ, პირველთა მუხლთა შინა გვეტყვის, რომელ ეს დარიგება მისცა მას დედამან მისმან, რომელი იყო თავის დროზედ ქალი წარჩინებული და განთქმული, როგორც მშვენიერებით, ეგრეთვე მხნეობითა და გონიერებით. გავიგოთ, ძმანო და დანო ჩემო, რა სახით აღწერს და რომელთა თვისებათა მიაწერს სოლომონ, ქალს მხნესა: „დედაკაცი მხნე ვინ ჰპოვოს, უძვირეს არს ქვისა მრავალ სასყიდლისა“. სოლომონ ბრძენი აქ იჭვენელობით ჰკითხავს: ვის შეუძლიან იპოვოს დედაკაცი მხნე? მართლაც, როდესაც აღმოვიკითხავთ რა სახით აღწერს დედაკაცსა მხნესა და როგორ უნდა იქცეოდეს ესრეთი დედაკაცი, დავრწმუნდებით, რომელ, თუმცა ძალიან სანატრელია ესრეთი დედაკაცი, მაგრამ ადვილი საპოვნელი არ არის. სოლომონ გვეტყვის ჩვენ: მხნე დედაკაცი ეგრეთ მართავს სახლსა თვისსა, რომ გული მეუღლისა მისისა სრულიად არის მოსვენებული და დარწმუნებული მას ზედა. კადნიერ არს მის ზედა გული ქმრისა მისისა (მუხ. 11). იგი ყოველთვის კეთილსა იქმს და არა ბოროტსა ქმრისა მისისათვის (12). მან მოიგო მატყლი და სელი

მღვდელი გიორგი ასათიანი და მისი მეუღლე ეფთხია პურდული

და ჰქმნა კეთილი სახმარი ხელითა თვისითა (13). იგი არის მსგავსი მოვაჭრისა ნავისა, რომელმა შორით შეიკრიბის თავისა თვისისათვის სიმდიდრე (14). იგი აღდგის ღამითგან და მისცის საზრდელი სახლეულთა და საქმე მხეველთა (15). მან მოიკრტა ძლიერებით წელი თვისი და დაამტკიცა მკლავნი თვისნი საქმესა ზედა (17). იგი ისრე მიეჩვია შრომის-მოყვარეობასა, რომელ ამით ინუგეშებს თავსა თვისსა: იხილა გემო, რამეთუ კეთილ არს საქმედ და არა დაშრტეს სანთელი მისი ღამე ყოველ (18). მწყრთა თვისი განმარტა სასარგებლოსა ზედა, ხოლო ნებსა თვისსა განამტკიცებს ტარსა ზედა სთვად (19) და არა თუ სახლისათვის ზრუნავს მხნე ქალი, არამედ იგი კეთილიც არის და ქველისმოქმედი. ხელნი თვისნი განუხვნა გლახაკსა, ხოლო ნაყოფნი მიუპყრნა დავრდომილსა (20).

არ არის აქ საჭირო დაუმატოთ, რომ ესრეთი მხნე ქალის მოწყალება არის უმეტეს ძვირფასი წინაშე თვალთა ღვთისათა, რადგანაც იგი თავის ხელის ნაშრომს აძლევს გლახაკთა. გარნა მოვიყვანოთ კიდევ სოლომონის წიგნიდან რამოდენიმე ხაზი მხნე დედაკაცის თვისებისა: ქმარი მისი სრულიად ბედნიერი არის და უზრუნველ სახლისა მისისათვის, არა ზრუნავს მყოფთათვის სახლსა შინა. ქმარი მისი, ოდეს სადა ჰყოვნოს (21), მას არ ეშინიან ზამთრისა და სიცხისა, რადგანაც საყვარელმა მისმა მეუღლემ მრჩობლი სამოსელი უქმნა ქმარსა თვისსა და ყოველთა მისთა მყოფთა (22). ქმარი მისი არის ქებული და დიდებული საზოგადოებასა შინა გონიერებითა და სიკეთითა მეუღლისა მისისათა: დიდებულ იქმნების ბჭეთა შინა ქმარი მისი, ოდესცა უკეთუ დასჯდის კრებულთა შორის მოხუცებულთა თანა მკვიდრთა ქვეყანისათა (23).

სოლომონ ბრძენი ესერთ აღწერს მხნესა დედაკაცსა. უეჭველია მრავალნი აქ მსმენელნი მამაკაცი შენატრიან მათ, რომელთაც ღმერთმა მისცა ესრეთი გონიერი და მხნე მეუღლე და კიდევ შეიძლება, რომელთამე მსმენელთა და უმეტეს ქალთა იფიქრონ თავის გულში: რა არის რომ სოლომონ აქებს ერთსა მხოლოდ შრომასა და დაუძინებელსა მუშაობასა დედაკაცისასა? განა ქსოვისა და კერვის გარდა სხვა უფრო პატიოსანი საქმე არ უნდა ჰქონდეს დედაკაცსა და თვინიერ დაუძინებელისა შრომის მოყვარეობისა სხვა თვისება არ უნდა შეიძინოს მან? არა, ძმანო და დანო ჩემო, სხვანიც მრავალნი თვისებანი უნდა ჰქონდეს დედაკაცსა და სხვანიც მრავალნი პატიოსანნი საქმენი შეუძლიან მან აღასრულოს. გარნა შრომის მოყვარეობა ანუ მხნეობა, პირველად არის ისრეთი ძვირფასი თვისება, რომელიც იპყრობს შორის მისსა ყოველთა სხვათა მაღალთა თვისებათა. უკეთუ ქალი ყოველთვის არის შრომაში და სახლის მართვასა შინა, მას აქვს განუზომელი სიყვარული ქმრისა, შვილთა და სახლეულთა. მეორედ, ქალი შრომის მოყვარე არის პატიოსანი ზნეობი-

თა და ყოფაქცევითა, რადგანაც გართულ არს შრომასა და მოღვაწეობასა შინა, მას არა აქვს თავისუფალი დრო, რომ დაკარგოს იგი უქმად ჭორობასა და ბოროტ-სიტყაობას შინა, განცხრომათა და სხვათა ცუდთა საქმეთა შინა. მესამედ, იგი აძლევს სასარგებლოსა მაგალითსა შვილთა და გარემოს მყოფთა მისთა. ერთი სიტყვით, იგი არის მხნე: „დედაკაცი მხნე ვინ ჰპოვოს, უძვირეს არს ქვისა მრავალ სასყიდლისა“. აქ იქნება ვინმე ქალთაგანმა კიდევ მითხრას: ესრეთი დაუძინებელი შრომა და მოღვაწეობა შეეფერება მხოლოდ მდაბიო-ღარიბთ დედაკაცთა, გარნა ვინც არს მდიდარი და ვისაც მრავალი მოახლე ჰყავს, მან რათ უნდა გასწიროს თავი? არა, დაო ჩემო, ფრიად შეცდომილია ეს აზრი.

დეკანოზი გიორგი ასათიანი მუშაობდა და
ქალიშვილებთან ერთად

ლმერთმა ყოველ ადამიანს დაუნიშნა შრომა და მუშაობა, რომ მხნეობა საჭიროა ყველასთვის. მე ამას დავიმტკიცებთ მაგალითებით: სოლომონი რო მხნე დედაკაცს გვინერს, ის მხნე დედაკაცი იყო მისივე დედა, რომელმაც უთხრა აღწერა მხნისა დედაკაცისა, ნუთუ დედა სოლომონ მეფისა იყო ღარიბი? თვით ღვთისმშობელი, რომლის თაყვანის საცემლად ვართ შემოკრებილნი დღეს ამ ტაძარში, იყო მხნე და შრომის მოყვარე. მან თვითონ ხელითა თვისითა მოუქსოვა ძესა თვისსა, უფალსა ჩვენსა, იესო ქრისტეს ის კვართი ანუ პერანგი, რომელზედაც განიგდეს წილი მისი ჯვარცმის დროს და რომელიც ერგო ერთ მცხეთელ ურიას, ელიაზარს, რომელმაც მოიტანა მცხეთას. ვინ იყო ამშენებელი მრავალ მონასტერთა და ტაძართა ჩვენში? იყო ისევ დედაკაცი, თამარ მეფე, მხნე და შრომის მოყვარე. უკეთუ ის არ ყოფილიყო მხნე, ვერც აღაშენებდა თითქმის ყოველ მთა-გორაზედ ეკლესიებს. უფრო ახალს მაგალითს გეტყვით, რომელიც დღესაც არის. მე კარგად ვიცნობ ერთს ფრიად მდიდარს თავადის მუშაულს, რომელიც გარე შემორტყმულია მრავალი მოახლითა და მოსამსახურით, მაგრამ თვითონ არასოდეს არ დასცხრება მხნეობისაგან. ის არის ქალი დიდი მეგრელი მთავრის დადიანისა და მუშაულე დიდი საქართველოს თავადისა, როდესაც ის ითხოვა ქმარმა მისმა და მოიყვანა, თოთხმეტ — თხუთმეტ წლის ყმაწვილი ქალი, მან

მაშინვე იწყო მხნეობა და მუშაობა. იგი ყანაში მუშაობდა თავისი ყმის ცოლებთან და ამ მუშაობამ აღიყვანა იგი ძალიდან ძალად და დიდებიდან დიდებაზედ. დღესაც, მოხუცებულობის დროს, ის არ დასცხრება მუშაობად და შრომად, რომლისათვის იგი არს ამაღლებული ამ სოფლადაც და იქნება აღმატებული იმ სოფლადაც, რადგან თავის შრომით მრავალთა გლახაკთა და სანყალთა განიკითხავს, ქერივთა და ობოლთა ცრემლსა მოსწმენდს და მრავალსა კეთილსა საქმესა იქმს. გთხოვთ, მიბაძოთ, დანო და დედანო, ამ გონიერთა დედათა და იყვენით მხნენი და შრომის მოყვარენი და არა ზარმაცნი და ცრუმეტყველნი. ამინ!”

1881 წლის იანვარში მამა გიორგი ეკლესიაში ერთგული და დამსახურებული მოღვაწეობის გამო საგვერდულით დააჯილდოვეს, 1887 წლის აღდგომას — სკუფია უბოძეს, ხოლო 1891 წლის 29 აპრილს კამილავეკა უწყალობეს.

მღვდელი გიორგი აქტიურად იყო ჩართული მაშინდელი საქართველოს საზოგადო და საეკლესიო ცხოვრებაში, მის შესახებ ხშირად წერდნენ იმ პერიოდში გამომავალ გაზეთებსა და ჟურნალებში, კერძოდ: გაზეთ „დროების“ 1883 წლის №177-ში ვკითხულობთ — „ამა თვის 4 სექტემბერს აკურთხეს დუშეთის მაზრაში, სოფელ წინამძღვრიანთ-კარში სასოფლო მეურნეობის სკოლა, რომელსაც დაესწრო დიდძალი საზოგადოება. პარაკლისის გადახდის შემდეგ სიტყვა წარმოსთქვა მღვდელმა გიორგი ასათიანმა, რომელშიც გამოსთქვა ის აზრი, რომ დავივიწყოთ შური და მტრობა, რომლისაგანაც დაიღუპა ჩვენი ქვეყანაო და ყველანი ერთგულად და წმინდად ვემსახუროთ ამ სკოლის წმინდა საქმესო“. მამა გიორგი შემდგომ წლებშიც არ აკლებდა სულიერ და ფინანსურ მხარდაჭერას ხსენებულ სკოლას და მის დამაარსებელს ილია წინამძღვრიშვილს, რაც კარგად ჩანს ილიას გაგზავნილ ბარათში: „მამა გიორგი, ბანკის საქმეები დიდად გაზვიადდენ, არავის ინდობენ. თქვენი ჩამოსვლა ჩვენი სკოლისთვის ძალიან საჭიროა. ამისთვის გთხოვთ, უთუოდ ჩამობრძანდეთ ხვალა“.

1893 წლის №278-ში გაზეთი „ივერია“ წერდა: „კვირას, 19 დეკემბერს, მცხეთის ფოსტის სადგურზე მოიკრიბა მთელმა მცხეთის საზოგადოებამ თავი განსვენებულის აღელქსანდრე მიხეილის ძე ყაზბეგის დასახვედრად. აქ იყვნენ მთელი მცხეთის სამღვდელოება, გლეხნი და კეთილშობილნი, მოხუცებული წინამძღვარი სამთავროს დედათა მონასტრისა ილუმენია ნინო (ამილახვარი) მონაზვნებით და ქალთა სასწავლებლის შეგირდებით. ხუთის ნახევარზე მოასვენეს ყაზბეგის გვამი. სამღვდელოება შეიმოსა და გადახდილ იქნა პანაშვიდი. მღვდელმა გიორგი ასათიანმა წარმოსთქვა გრძნობით აღსავსე სიტყვა, რომელშიც ცხადად დაჰხატა განსვენებული ბელეტრისტის მოღვაწეობა“.

საზოგადო და საეკლესიო საქმეების გარდა, მამა გიორგი აქტიურად მისდევდა სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობასაც და თავის მამულში მოყვანილი ყურძნიდან საუკეთესო ღვინოსაც აყენებდა, რომელიც განთქმული იყო მაშინდელ აღმოსავლეთ საქართველოში. აი, რას წერს გაზეთი „ივერია“ 1895 წლის №76-ში: „10 მარტს ნიკიტის სამპერატორო საბალოსნო და სამელვინეო სასწავლებლის

ლაბორატორიაში დანიშნული იყო ქიმიკოს-მელვინის კ. ა. რუდზიკის თავჯდომარეობით ქართული ღვინოების დეგუსტაცია. ქართულ ღვინოებთან გასინჯულ-შედარებულ იქმნენ რეინის, ბურგუნდიისა და ყირიმის ღვინოებიც. თავდაპირველად, როგორც წესი და რიგი მოითხოვდა, გასინჯულ იქნა თეთრი და წითელი ღვინოები. თეთრ ღვინოებთან შორის პირველად მოიტანეს მამა გიორგი ასათიანის თეთრი ღვინო „ბოკონინი“, რომელიც ნარევე ყურძნიდან არის დაყენებული (მგონი უჭაჭოდ არის დადუღებული). ამ ღვინომ საერთო ყურადღება მიიქცია ფერით, სხეულის უნაკულოობით და უმთავრეს შემადგენელ ნაწილების ნორმალურ მდგომარეობით. ფერი ცოტა მეტი მუქი აქვს, მაგრამ მაინც სასიამოვნო შესახედიია. მამა გიორგის ღვინო ჩვენში დაყენებულ თეთრ ღვინოს არ ჰგავს, რადგან მას თან ახლავს

დეკანოზი გიორგი ასათიანი

თათრის ღვინის სინაზე და ნაკლებ სიმჟავითა რაოდენობა. აქ ყველამ მხედველობაში მიიღო ამ ღვინის ხნოვანება (1893 წელს არის დაყენებული) და მასთან ისიც, თუ რა არა სასურველ მდგომარეობაში არის გაკეთებული. ბატონმა დირექტორებმა და რუდზიკმ იკითხეს: აქვს თუ არა მამა ასათიანს შესაფერისი სარდაფი და მისი მოწყობილება, და როცა პასუხად უარი გაიგონეს, განცვიფრებულნი დარჩნენ. ამ ღვინოს, რასაკვირველია, აკლია სასიამოვნო ბუკეტი — სუნნელოვანება, როგორც ახალ ღვინოს, მაგრამ საკადრისი მოვლა-შენახვა თუ დაურჩა, სწორედ მშვენიერი სახარჯი ღვინო დადგება.

1897 წლის 26 აპრილს მამა გიორგი თბილისის სიონის საკათედრო ტაძრის მღვდელმსახურად დაინიშნა და ამავე წლის ივნისში სამკერდე ოქროს ჯვრით დაჯილდოვდა. 1904 წლის 6 მაისს დეკანოზის წოდება მიენიჭა. 1913 წლის აღდგომას წმინდა ანას III, ხოლო 1914 წლის 15 მაისს წმინდა ანას II ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა. 1914-18 წლებში, თავისი სურვილით, პირველ მსოფლიო ომში წავიდა და 392-ე საველე ჰოსპიტალის ეკლესიაში მსახურობდა. 1915 წლის 22 ოქტომბერს წმინდა ვლადიმერის IV ხარისხის ორდენით და გამშვენებული ჯვრით დაჯილდოვდა. XX საუკუნის 10-იანი წლების ბოლოს ენქერით დაჯილდოვდა.

საქართველოში კომუნისტური რეჟიმის დამყარების შემდეგ მამა გიორგი კვლავინდებურად განაგრძობდა სიონის ეკლესიაში მსახურობას და მიუხედავად არაერთი გაფრთხილებისა და მოუქარისა, არ მიუტოვებია წირვა-ლოცვა და მრევლში სამსახური. 1926 წელს კათოლიკოს-პატრიარქმა ამბროსიმ (ხელაია) იგი თბილისის სამღვდელოების სულიერ მოძღვრად დაადგინა და მიტრა უბოძა, ხოლო 1928 წლის 1 ივლისს კათოლიკოს-პატრიარქმა ქრისტეფორემ (ციციქიშვილი) ეკლესიაში 50-წლიანი ერთგული და უმნიელო სამსახურისათვის მადლობის სიგელით დააჯილდოვა. მეორე დღეს, 2 ივლისს, სიონის საპატრიარქო ტაძარში, წირვის შემდეგ, დეკანოზმა მარკოზ ტყემალაძემ სამღვდელოების სახელით მიულოცა მას 50

წლის იუბილზე და სიტყვით მიმართა: „დავით წინასწარმეტყველი სწერს: „დღენი წელიწადთა ჩვენთაი სამეოც ათ წელ, ხოლო უკეთუ ძლიერებასა შინა ოთხმეოც წელ“. ეს თუ იმ დროს ითქმოდა, ახლა თამამად შეგვიძლიან ვსთქვათ, რომ კაცი ცოცხლობს ორმეოცდაათი, სამოცი წელი. თქვენ კი, მამაო დეკანოზო გიორგი, ახლა სამოცდათვრამეტი წლის ბრძანდებით. მართალია, უღვთოდ არა იქნება რა, „ღვთისა მიერ ცხოველ ვართ და ვიცქევით და ვართ“ — სწერს მოციქული, მაგრამ თქვენი დღეგრძელობა თქვენზედაც იყო დამოკიდებული. თქვენ ზომიერებას ინახავდით ყველაფერში და ზომიერებაში კი სიცოცხლის გაგრძელება იცის.

იგივე წინასწარმეტყველი დავითი სწერს: „უმეტესი ნაწილი ჩვენი სიცოცხლისა შრომაა და საღმობა“. თქვენც უშრომელად არ გაგიტარებიათ თქვენი სიცოცხლე.

თქვენ სწავლის შემდეგ შეუდექით სამსახურს, რომელიც მოითხოვს მეტს შრომას, ვინემ რომელიმე სხვა. 50 წელიწადი შეგისრულდათ, რაც თქვენ ხელდახმული ხართ და მღვდლის ხარისხში ემსახურებით ღმერთსა და ერს. 50 წლის სამსახური განა ცოტა შრომას მოითხოვს? განა ცოტა ენერგია დახარჯევით?

ბევრს წარმოდგენილი აქვს, რომ მღვდელი მუქთა მჭამელი არისო, რაც შემცდარი შეხედულობაა. პავლე მოციქული სწერს ტიმოთეს და მასთან ყოველ მღვდელთა: „სახე ექმნენ მორწმუნეთა მათ სიტყვით, საქმით, სიყვარულით, სულითა, სარწმუნოებისათა და სინამდინითა“. განა ადვილი შესასრულებელია ეს მოვალეობა, თუ მას კაცი პირნათლად შეასრულებს. მაგალითის მიცემა სიტყვით და საქმით მეტად მძიმეა და რამოდენი შრომა და ბრძოლა დაგჭირდებოდათ თქვენ 50 წლის განმავლობაში აღნიშნულ მოვალეობის აღსასრულებლად.

პავლე მოციქული სწერს: არა მომავლინა მე ქრისტემ ნათლისცემათ, არამედ სახარებად და „ვაი არს ჩემდა, არა თუ ვახარებდე“. იოანე ოქროპირი ამ სიტყვის გამო სწერს: ნათლისღება საჭიროა და უამისოდ კაცი ვერ ცხოვდება, მაგრამ ამ საიდუმლოს შესრულება გაცილებით ნაკლებ შრომასა და განათლებას თხოვილობს მღვდლისაგან, ვინემ ქადაგება-მოძღვრება. ამ შრომასაც არ გაუზრდობდით თქვენ, მამაო დეკანოზო. ყოველთვის ცდილობდით, რაოდენადაც განათლება გინყობდა ხელს, როგორც ღვთის მსახურების დროს, ისე ყოველ შემთხვევაში დაგერიგებიათ სამწყსო და აგეხსნათ საღვთო წერილის ადგილები. მთელი 40 წელიწადი სკოლებში ასწავლიდით მოზარდ თაობას საღვთო სჯულს და განა 40 წლის სამსახური ამ ასპარეზზე ცოტა ჯაფას მოითხოვდა თქვენგან? მართალია ამ ბოლო დროს ძლიერ ამხედრდნენ სარწმუნოების წინააღმდეგ, მაგრამ ეს ახალი ამბავი არ არის. დიდი ხანია მოზარდ თაობას გაუჩნდნენ მქადაგებელნი, რომ საღმრთო სჯულის შესწავლას სარგებლობა არ მოაქვს, პირიქით — ის ადამიანს ამბინჯებს. მონაფეები გულცივად ეკიდებოდნენ ამ საგნის შესწავლას,

ფოტომატიანე

მასწავლებლებს უხდებოდათ ბრძოლა, რასაც ვფიქრობ თქვენც ეწეოდით. მერე რამოდენი ხანი? მთელი ორმოცი წლის განმავლობაში.

50 წლიდან სოფლად იმსახურეთ 19 წელიწადი. ტაძრების შენახვა და მოვლა, ეკლესიის ქონების შეძენა ახლა სამრევლო საბჭოებს აქვთ დაკისრებული, წინათ კი ერთადერთი მღვდელი იყო პატრონ-მომვლელი ღვთის სახლისა და მისი ქონებისა. იგივე ზრუნავდა ბინების მონყოფას კრებულისათვის. ამ შემთხვევაშიაც დიდი შრომა მიგიძღვის და ღმერთიც აგვირგვინებს თქვენს ცდას.

თქვენ, მამაო დეკანოზო, ოჯახის პატრონი ბრძანდებით. ღმერთმა მოგცათ შვილები, რომელთა აღზრდისათვის არ იშურებდით არაფერს. ბევრჯერ გახარებულხარ

შვილებით, მაგრამ მწუხარებაც ბევრი გამოგივლიათ მათ ბარობით. ულმოებელმა სიკვდილმა გამოგაცალათ ხელიდან სამი შვილი უდროვოდ. ჯერ ერთი შვილის დაკარგვას არის დედ-მამისათვის, რა მწუხარებას იწვევს მათ გულში და ხომ მეტად ძნელი გადასატანია სამი შვილის დაკარგვა. თქვენ სიხარულის დროს სიმდაბლე შეინახეთ და მწუხარების დროს მოთმინება.

ჩვენი ცხოვრება მოგზაურობაა, კაცი როცა მოგზაურობს ზღვაზე, თუ ხმელეთზე, ბევრ დაბრკოლებებს და ხიფათს შეხვდება ხოლმე და როგორც ზღვაზე მოგზაურს, მიუახლოვდება რა ნავთსაყუდელს, გული უხარის, რომ გადარჩა დაღუპვას და როგორც ხმელეთზე მოგზაურს, მიუახლოვდება რა სამშობლო სახლს, სიხარულით გული ევსება, ისე უნდა იყოს მამაო დეკანოზო, ვფიქრობ, თქვენი გულიც ახლა. ეხუმრებით 78 წლის მოგზა-

ურობას და ამოდენი ხნის მგზავრობის შემდეგ აგრე მხნე იყოს კაცი, როგორც თქვენ გამოიყურებით. თქვენს სიხარულს ვუერთებთ ჩვენსასაც. ნდობას ვწირავ ყოველდღიურად ღმერთს და ამასთან ვსთხოვთ, კიდევ დიდხანს იქმნეს თქვენი წყალობელი და მფარველი.

სამრევლო საბჭო სიონის ტაძრისა, სადაც თქვენ მსახურობთ 31 წელიწადზე მეტი, თბილისის ქართველი სამღვდლოება, რომელმაც ამ ორი წლის წინათ აგირჩიათ თავის სულიერ მოძღვრად, ნიშნად ღრმა პატივის ცემისა თქვენდამი მოგართმევენ ამ ხატს მაცხოვრისას მიიღო სახსოვრად.

დეკანოზი გიორგი 1931 წლის 6 ოქტომბერს გარდაიცვალა. თბილისის სამღვდლოებამ და ნათესაობამ მხცოვანი დეკანოზი დიდი პატივით 10 ოქტომბერს კუკიის წმინდა ნინოს სახელობის სასაფლაოზე დაასაფლავეს.

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“ მოსალოცად გუდამაყრის ხეობაში სერგო კერესელიძე

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი.

ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუროშვილი

გთხოვთ, გაუზიაროთ გაუფრთხილდით მასში დაგეგმილი მასალების გამოცხადება დაგვიანდება გადახდადით შემდეგ ანგარიშზე: საბანკო ბანკი. კრწანისის მე-2 ფილიალი. ანგარიში № 360851555 მფო. 220 101 406 „საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებგვერდი: <http://www.patriarchate.ge> ელ.ფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarcho-press@post.ge მისამართი: ერეკლე II-ს მოედანი #1 საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი), მარიამ გავუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე, გიორგი მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ჟინანსური მენეჯერი: ელასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ნები უკანონოდ აქრისტიანებზე ადგილობრივ ინდოელებს. მართლმადიდებელი ქრისტიანები კატეგორიულად უარყოფენ ამ ბრალდებას. ორისას შტატის მმართველობამ კი ადგილობრივ ტერიტორიაზე სიტუაციის მკვეთრად გაუარესებისა და დაძაბვის გამო, დახმარებისათვის ცენტრალურ ხელისუფლებას მიმართა. უკანასკნელი მონაცემებით, შტატის დედაქალაქში მასობრივად წვავენ ტაძრებს და ასობით ქრისტიანის სახლს, მათი დიდი ნაწილი კათოლიკეა. საგანგაშო ვითარების გამო, მთავრობამ კომენდანტის საათი დაანესა;

სტამბულში მართლმადიდებლური სკოლების რაოდენობა მცირდება

სტამბულის ბერძნულ მართლმადიდებლურ სამრევლოს, რომელიც კონსტანტინეპოლის საპატრიარქოს ეკუთვნის, დახურვა ემუქრება. ქვეყნის მართლმადიდებლური სკოლების კლასებში ზოგან რამდენიმე ერთეული ბავშვია. ერთიანად კი მათი საერთო რაოდენობა 240-ია. 50 წლის წინ კი მათი რიცხვი 5000-ს აჭარბებდა. აღსანიშნავია, რომ ასეთი ტენდენცია სხვა რელიგიური მიმდინარეობის სკოლებშიც შეინიშნება, ქვეყანაში ადგილობრივ იუდეელებს სულ ერთი სკოლაღა დარჩათ.

საერთაშორისო კონფერენცია „მეცნიერება და რელიგია“

27 სექტემბერს ბუქარესტში საერთაშორისო მართლმადიდებლური კონფერენცია გაიმართა, სა-

ხელწოდებით — „დიალოგი მეცნიერებასა და რელიგიას შორის მართლმადიდებლურ სამყაროში“. კონფერენცია რუმინეთის საპატრიარქოსა და რუმინეთის მეცნიერებათა აკადემიის მიერ იყო ორგანიზებული. აღნიშნული ფორუმი სამწლიანი პროექტის ნაწილია. პროექტი სახელწოდებით „მეცნიერება და მართლმადიდებლობა — კვლევები და განათლება“ უკანასკნელ წლებში რუმინეთში აქტიურად ხორციელდება.

სოფიაში ცათამბჯენი ტაძრის აგებაა განზრახული

ბულგარეთის დედაქალაქში უნიკალური ცათამბჯენის აგება იგეგმება. 60-სართულიანი შენობა ცნობილი ავსტრიელი არქიტექტორის პროექტით შენდება. პროექტის განსაკუთრებულობა ისაა, რომ მის უკანასკნელ სართულზე მართლმადიდებლური ტაძარი განთავსდება, რომელიც პერიოდულად სურათების გაღერის ფუნქციასაც შეითავსებს (!). სპეციალისტთა აზრით, ცათამბჯენი ყველაზე ორიგინალური შენობა იქნება მთელ ბულგარეთში. მისი მშენებლობა მომავალი წელს დაიწყება. აღსანიშნავია, რომ პროექტი თავდაპირველად დუბაის ხელისუფლებამ მოიწონა, მაგრამ მართლმადიდებლური ტაძრის განთავსებაზე უარი განაცხადა. პროექტის ავტორმა კატეგორიულად მოითხოვა პროექტის შენარჩუნება. მისი თქმით, ცათამბჯენის მთავარ ღირსებას სწორედ მართლმადიდებლური ტაძარი წარმოადგენს.

ფოტომატიკა

მღვდელმონაზონი იოსები (შელია) და ბედიის მონასტრის ბედი XX საუკუნის 10-20-იან წლებში

„თუ ეს ტაძარი განვაახლე, ეს კუთხე საძარტველოს არ დაეკარგება“

მღვდელმონაზონი იოსები — ერისკაცობაში იესე შელია 1850 წელს სამეგრელოში, გლეხის ოჯახში დაიბადა. პირველდანიებითი განათლება სოფლის ორკლასიან სამრევლო-საეკლესიო სკოლაში მიიღო. წერა-კითხვა, წმინდა წერილი, გალობა და საეკლესიო ტიპიკონი მონასტერში ისწავლა. 1870 წლის 1 სექტემბერს იმერეთის ეპისკოპოსმა გაბრიელმა (ქიქოძე), რომელსაც მაშინ აფხაზეთის სამწყსო ეპარა, სოხუმის ეპარქიაში, სოფელ ოქუშის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის ხარების სახელობის ეკლესიის მედავითნედ განამწესა. 1875 წლის 10 ოქტომბერს სოფელ ფსირცხის წმინდა სვიმონ კანანელის სახელობის ეკლესიაში გადაიყვანეს.

1877 წლის 12 აპრილს დაიწყო რუსეთ-თურქეთის ომი, რომელშიც აქტიურ მონაწილეობას აფხაზი მაჰაჯირებიც ღებულობდნენ, მოსახლეობა აჯანყდა რუსე-

თის წინააღმდეგ. აფხაზეთში შემოჭრილ თურქებს განსაკუთრებული წინააღმდეგობა ქართველი სამღვდელოების მხრიდან შეხვდათ. მათგან მრავალი აღესრულა **წამებით**, მრავალი ტყვედ წაიყვანეს თურქეთში. ერთ-ერთი ასეთი იყო ლიხნის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის ეკლესიის წინამძღვარი მღვდელი იოანე გეგია, რომელიც თურქებმა წამებით მოკლეს 1877 წლის 5 აგვისტოს. მედავითნე იესე კი სხვა სასულიერო პირებთან ერთად ტყვედ ჩავარდა და თურქეთში წაიყვანეს, საიდანაც ომის დამთავრების შემდეგ დაბრუნდა.

ბატონი ჯემალ გამახარია თავის წიგნში „**აფხაზეთი და მართლმადიდებლობა**“ აღნიშნავს: „ყველაზე დიდი ტრაგედია, რომელიც აფხაზეთს თავს დაატყდა, გახლდათ მეორე მასობრივი მუჰაჯირობა, რომელიც მხო-

ლოდ სამურზაყანოს მხარეს არ შეხებია. მთლიანად დაცალიერდა გუმისთის უბანი, სადაც ომამდე 2 221 ოჯახი ცხოვრობდა. გუდაუთის უბნიდან გაასახლეს 1 518 ოჯახი, კოდორიდან – 1 071 ოჯახი. საერთო რაოდენობამ 21 190 ადამიანი შეადგინა. ამ მუშაჯირობის შედეგები არის დადასტურება იმისა, რომ მეუფე გაბრიელის ხელმძღვანელობით ქართველი მისიონერების დაულალავმა შრომამ, ათასობით ადამიანის მონათვლამ, აფხაზი ხალხის ერთიანად გადასახლებას და, ამდენად უბიხების მსგავსად, სრულ ფიზიკურ განადგურებას გადაარჩინა. იმ 19 000 აფხაზის მონათვლის გარეშე ამ ერის კატასტროფა გარდაუვალი იქნებოდა. ეს არის ისტორიული ფაქტი, რომლის უარყოფასაც ვერავინ შეძლებს“.

1881 წლის 2 ივლისს იესე შელია ოჩამჩირის მაცხოვრის სახელობის ეკლესიის მედავითნედ დაინიშნა. 1883 წლის 14 აგვისტოს ეპისკოპოსმა გაბრიელმა (ქიქოძე) დიკენად, ხოლო 21 აგვისტოს მღვდლად დაასხა ხელი და ბლაბურხვის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად განამწესა. 1887 წლის 28 ივლისს რეჩხის წმინდა ნიკოლოზის სახელობის ეკლესიაში გადაიყვანეს და საგვერდულით დაჯილდოვდა. 1897 წლის 30 ოქტომბერს მამა იესე თავისი თხოვნის საფუძველზე გათავისუფლდა სოხუმის ეპარქიაში სამსახურისაგან. 1897-1904 წლებში მამა იესე ათონის წმინდა მთაზე გაემგზავრა და რამდენიმე წელი ქართველთა წმინდა იოანე ღვთისმეტყველის სახელობის სავეანეში მოღვაწეობდა.

1904 წლის 17 დეკემბერს ათონის მთიდან დაბრუნებული მოძღვარი გურია-სამეგრელოს ეპარქიაში განამწესეს და თეკლათის მთავარანგელოზთა სახელობის ეკლესიაში უშტატო მღვდელმსახურად დაინიშნა. 1909

ჯვრით დაჯილდოვდა.

მამა იოსებმა დაულალავი შრომის შედეგად ბედიის მონასტერი, რომელიც იმ დროს სრულიად გაუკაცრიელებული და გაპარტახებული იყო, ნაწილობრივ აღადგინა და შეძლო მონასტრული ცხოვრებისათვის პირობების შექმნა. აი, რას წერს გაზეთი „სახალხო ფურცელი“ 1914 წლის ერთ-ერთ ნომერში: „რალას წარმოადგენს დღევანდელი ბედიის მონასტერი? ამ ხუთი წლის წინად იგი სრულიად გავერანებული იყო და ღვთის ანაბარად მიგდებული. მხოლოდ რამდენიმე წლის წინად იქ დაბინავდა მხნე მუშაკი, სამშობლოს ძლიერი მოყვარე და ყოვლად სათნო ადამიანი მამა იესე შელია, რომელიც დღეს მღვდელმონაზონის ხარისხშია იოსების სახელით. იგი დიდი გამოცდილი ადამიანია, ნამოგზაურებია მრავალ ადგილებში, საკმაოდ დიდი ხანი დაუყვია ძველ ათონზე ქართველთა სავანეში და ბოლოს განუზრახავს ბედიის ტაძრის აღდგენა და იქ მონასტრის დაარსება. მას დახმარებია სოხუმის ყოფილი მღვდელმთავარი ანდრია (უხტომსკი), რომელსაც ნება გამოუთხოვია და მთელს იმპერიაში ხელის მოწერა გაუმართავს ბედიის ტაძრის განახლებისათვის საჭირო თანხის შესაკრებად. სინოდს დაუმტკიცებია იგი მონასტრად და დღეს ჩაყრილია საფუძველი ახალი ცხოვრებისა ძველ ბედაში.“

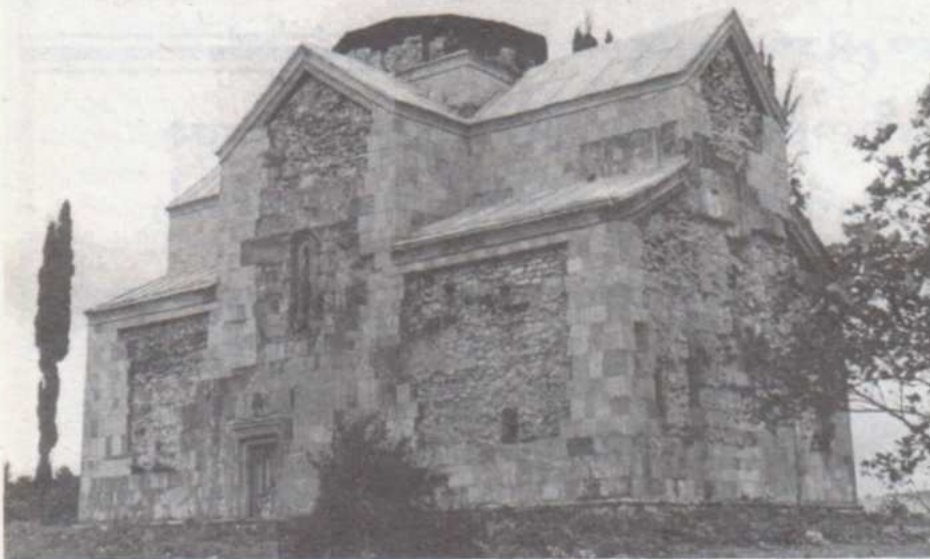
მამა იოსების მაგალითისათვის მიუბაძავთ სხვებსაც და დღეს აქ ორი მღვდელმონაზონი და რამდენიმე მორჩილია. სულ 2-3 წლის განმავლობაში მამა იოსების მუყაითი შრომის მეოხებით, ძველი ტაძრის მახლობლად, დასავლეთით აუგიათ მშვენიერი კოხტა ეკლესია, რომელიც ეპისკოპოს ანდრიას უკურთხებია 1912 წლის 26 აპრილს და რომელშიაც დღეს სრულდება ღვთისმსახურება. ტაძრიდან ჩრდილოეთის მხრით კლდეში აგებულია მეორე ახალი ეკლესია, რომლის კურთხევაც გადაწყვეტილია მიმდინარე წლის 9 მაისს. აგრეთვე საკურთხებლად გამზადებულია თვით ძველი ტაძრის პატარა საკურთხეველი სამხრეთის მხრით, რომელიც კოხტათა განახლებული.

ტაძრის გალავნის მახლობლად მამა იოსებს საკუთარი შრომით აუგია მოზრდილი ხის შენობა ბერების სენაკებით, სადაც დღეს ისინი ცხოვრობენ. მონასტერს აქვს საკუთარი სახნავ-სათესი ადგილებიც.

დარჩენილია მხოლოდ განსაახლებლად ბედიის უმთავრესი დიდი ტაძარი. რომლისათვის ამ ჟამად თავდავინყებით იღვნის ბედიის მონასტერში ახალი ცხოვრების დამწყები მამა იოსები. მაგრამ მას სჭირია დახმარება, როგორც ქონებრივი, ისე

ზნეობრივიც. საზოგადოებამ მას ყურადღება უნდა მიუქციოს და დამხმარე ხელი გაუწოდოს, რადგან საყვარელი ბედიის ტაძრის განახლება კვლავ შეაერთებს აფხაზურ-სამურზაყანოს თავის გარშემო.

— „თუ ეს ტაძარი განვაახლო – მითხრა მამა იოსებმა მცირე საუბრის დროს, ეს კუთხე საქართველოს არ დაეკარგება“. შეიძლება ბევრს ეს სიტყვები გადაჭარბებულად ეჩვენოს, მაგრამ ვინც დაჰკვირვებია ადგი-

ბედიის მონასტერი XIX ს. მეორე ნახევარში

წლის 10 ივნისს სოხუმის ეპარქიაში დაბრუნდა და პირველი ბედიის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად დაინიშნა. 1913 წლის 20 ნოემბერს მამა იესე სოხუმის საკათედრო ტაძარში ბერად აღიკვეცა და სახელად იოსები ეწოდა. მეორე დღეს იგი ბედიის „ვლაქერნის“ ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის ხატის სახელობის მონასტრის გამგებლად დაადგინეს. 1914 წლის 6 მაისს სამკერდე ოქროს

ლობრივ მკვიდრთა ცხოვრებას, უეჭველად დაინახავს ამ სიტყვების სიმართლეს. განაახლეთ ბედიის ტაძარი, მიეცით მას პირვანდელი სახე, გაისმას შიგტკბილი ქართული ენა, რომელიც დღეს მთელი სამურზაყანოს სკოლებიდანაც კი გაძევებულია და დაინახავთ, როგორ სწრაფად შეაკავშიროს მან სამურზაყანო-აფხაზეთის მკვიდრნი თავის გარშემო და შეაყვაროს მათ სამშობლო ენა, სამშობლო კერა!"

მიუხედავად დიდი მონდობისა და უანგარო მოღვაწეობისა, მამა იოსებმა ვერ შეძლო და აქ სამოღვაწეოდ თავი ვერ მოუყარა ქართველ ბერებს. სიკვდილამდე ცოტა ხნით ადრე, იმის შიშით, რომ მონასტერი რუსებს არ ჩავარდნოდათ ხელში, გადაწყვიტა ბედიის მონასტერი დედათა მონასტრად გადაკეთებულიყო და მოლაპარაკება გამართა თეკლათის დედათა მონასტრის წინამძღვართან ილუმენია ნინოსთან (ვაჩნაძე), მით უფრო, რომ რუსებს არაერთგზის ჰქონდა მცდელობა მონასტერს დაპატრონებოდნენ. სამწუხაროდ, მან ეს მოლაპარაკება ვერ მიიყვანა ბოლომდე. 1916 წლის ნოემბრის დასაწყისში იგი მოულოდნელად გარდაიცვალა. მისი გარდაცვალების შემდეგ მონასტერში დარჩა რამდენიმე კაცი და მათაც მალევე დატოვეს აქაურობა.

1917 წლის 12 მარტს სვეტიცხოვლის საპატრიარქო ტაძარში საქართველოს სამოციქულო ავტოკეფალური ეკლესიის დამოუკიდებლობის აღდგენისა და 1917 წლის 11-17 სექტემბერს გამართულ პირველ საეკლესიო კრებაზე სამურზაყანოს მხარე ჭყონდიდის ეპარქიის შემადგენლობაში მოექცა და ბედიის დედათა მონასტერი დაფუძნდა. 1920 წელს მონასტრის წინამძღვრად დაინიშნა მონაზონი ნინო (ბოკერია), რომელსაც ამავე წელს ილუმენიას წოდება მიენიჭა. ილუმენია ნინო, როგორც ცხუმ-აფხაზეთის ეპარქიის დელეგატი და მონასტრის წინამძღვარი მონაწილეობდა 1921 წლის 1-5 ნოემბერს გელათის მონასტერში გამართულ საქართველოს სამოციქულო ეკლესიის III კრებაზე.

საქართველოს საპატრიარქოს არქივში დაცულია საბუთი, სადაც არის მოკლედ აღწერილი ბედიის მონასტრის ისტორია და აქ მოღვაწე დედათა კრებულის წამსახურებათა სიები: „ბედიის „ვლაქერნის“ ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მონასტერი გაიხსნა 1911 წელს (შეცდომაა, გაიხსნა 1913 წლის 17 ოქტომბრის წმინდა სინოდის რეზოლუციით, რედაქცია). ორივე ეკლესია ქვითკირისაა. წმინდა მოციქულ ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ეკლესიის განახლება მოუხდენია თავისი ხარჯით მღვდელ იესე შელიას. გაკეთებულია თალი, ეკლესია დახურულია ცინკით, გალესილია შიგნით და გარეთ ცემენტით. აგრეთვე დაუდგამს ხის კანკელი, ტრაპეზი, ცემენტის იატაკი და სხვა. აგრეთვე მე-

მღვდელმონაზონი იოსები (შელია)

ორე ეკლესია წმინდა იოანე მახარებლის სახელობის ახლად აგებული ქვითკირისაგან მღვდელ იესე შელიას მიერ, რასაკვირველია სხვა და სხვა კერძო შემომწირველთა დახმარებით. წმინდა ანდრიას ეკლესიაში ერთწყებიანი კანკელია, წმინდა იოანეს ეკლესიაში ორწყებიანი. არის პირველში 4 შესანიშნავი კიოტი (2 დიდი და 2 პატარა). აქვს ოქროს ბარძიმი, რომელიც ინახება ილორის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიაში. არის ნაწილებიანი ვერცხლგადაკრული ხატი წმინდა სამებისა, ცხოველსყოფელი ძელისა, ნათლისღებისა და სხვა შეძენილი მღვდელ იესე შელიას მიერ იერუსალიმში 1905 წელს.

„ვლაქერნის“ ღვთისმშობლის ტაძარში ასაფლავია შუა ადგილას საქართველოს მეფე ბაგრატ III. მიტროპოლიტი ანტონ ჩხეტიძე. ამ ეკლესიის გარ-

და, არის დიდი ძველი ტაძარი ბაგრატ მეფის მიერ აშენებული. არის ბაგრატ მეფის ტაძარში ძველი, ქვებით ამოვსებული აკლდამა. ამ ბოლო პერიოდში ბედიის მონასტერს მღვდელმონაზონმა პავლემ (გეგია) შესწირა ხის სახლი მათაბით და დიდი ზარი.

მონასტრის კრებული 1921 წლისათვის

სულიერი მოძღვარი და მწირველი - მღვდელმონაზონი პავლე (გეგია)

წინამძღვარი, ილუმენია ნინო (ბოკერია) — 50 წლის, სოფელ გეზათიდან, ქუთაისის მაზრა. მიღებული აქვს შინაური განათლება. აღკვეცილია მონაზვნად 1920 წელს და ამავე წელს აირჩიეს ილუმენიად. ჯამაგირი არსაიდან არ ეძლევა, ქორწინებაში არ ყოფილა.

კანდელაკი, მონაზონი ივლიანე (ბერაია) — 40 წლის, სოფელ ნაბაკევიდან, სამურზაყანოს მხარე. მიღებული აქვს შინაური განათლება. აღკვეცილია მონაზვნად 1920 წელს. ჯამაგირი არსაიდან არ ეძლევა, ქორწინებაში არ ყოფილა.

მონაზონი ელისაბედი (ივანიძე) — 50 წლის, სოფელ საჩინოდან, ქუთაისის მაზრა. მიღებული აქვს შინაური განათლება. აღკვეცილია მონაზვნად 1921 წელს. ჯამაგირი არსაიდან არ ეძლევა, ქორწინებაში წამყოფია.

მონაზონი მაკრინე (კოლბაია) — 27 წლის, სოფელ ოქუმიდან. სამურზაყანოს მხარე. მიღებული აქვს შინაური განათლება. აღკვეცილია მონაზვნად 1921 წელს. ჯამაგირი არსაიდან არ ეძლევა, ქორწინებაში არ ყოფილა.

მორჩილი თეკლე რიგვაჯა — 22 წლის, სოფელ ოქუმიდან. სამურზაყანოს მხარე. მიღებული აქვს შინაური განათლება. მონასტერშია მორჩილად 1918 წლიდან. ჯამაგირი არსაიდან არ ეძლევა, ქორწინებაში არ ყოფილა.

ეკონომოსი, მორჩილი ევგენია ძაძუა — 35 წლის, სოფელ ნაბაკევიდან, სამურზაყანოს მხარე. მიღებული

ფოტომატიანე

თეკლათის მონასტრის საკმომ. სხედან მარჯვნიდან: ნმინდა ალაქსი (მუშანი) და მის გვარდით მღვდელი იესე შელია. XX ს. დასაწყისი.

აქვს შინაური განათლება. ჰყავს ორი ვაჟი და ერთი ქალი. მონასტერშია მორჩილად 1921 წლიდან. ჯამაგირი არსაიდან არ ეძლევა.

მორჩილი დარია ჯობავა — 60 წლის, სოფელ რეჩხიდან, სამურზაყანოს მხარე. მიღებული აქვს შინაური განათლება. მონასტერშია მორჩილად 1918 წლიდან. ჯამაგირი არსაიდან არ ეძლევა, ქორწინებაში ნამყოფია.

ხაზინადარი, მორჩილი ეკატერინე დვალისვილი (შემდგომში მცხეთის სამთავროს დედათა მონასტრის წინამძღვარი ილუმენია ზოილე, საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, უწმინდესისა და უნეტარესის ილია II-ის ნათლია) — 30 წლის, სოფელ საჩინოდან, ქუთაისის მაზრა. დაამთავრა კორძაიას პროფ. სკოლა. მონასტერშია მორჩილად 1921 წლიდან. ჯამაგირი არსაიდან არ ეძლევა. ქორწინებაში არ ყოფილა.

მორჩილი თამარ მყავანაძე — 20 წლის, სოფელ საჩინოდან, ქუთაისის მაზრა. დაამთავრა კორძაიას პროფ. სკოლა. მონასტერშია მორჩილად 1921 წლიდან. ჯამაგირი არსაიდან არ ეძლევა. ქორწინებაში არ ყოფილა.

1921 წლის თებერვლიდან, საქართველოს გასაბჭოების შემდეგ, ახლად ჩამოყალიბებულ ბედიის დე-

დათა მონასტერს საქართველოს სხვა ეკლესია-მონასტრების მსგავსად მძიმე დღეები დაუდგა. ხელისუფლებისაგან დევნილებს და სხვადასხვა რეჟიმის ავაზაკებისგან შევიწროებულებს უკიდურესად რთულ პირობებში უწევდათ მოღვაწეობა და სულიერი ცხოვრება. როგორც ჩვენთვის არის ცნობილი, მონასტერი XX საუკუნის 20-იანი წლების მიწურულს ოფიციალურად დაიკეტა. აქ მოღვაწე დედეებიდან ზოგიერთი სხვა მონასტერში გადავიდა სამოღვაწეოდ, ზოგმა კიდეც საკუთარ სახლს მიაშურა და იქ განაგრძო ლოცვა-ვედრება ერისა და ეკლესიის გადარჩენად.

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“ მამა დაბრუნდა ომიდან მარიამ ოვაშვილი

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუარიშვილი

გთხოვთ, გაზათს გაუფრთხილდეთ გაცემი დაგეგმილი გასაღების გამო
გთხოვთ დაგვლიანება გადაიხადოთ შემდეგ ანგარიშზე:
საბანკო ბანკი. კრწანისის მე-2 ფილიალი. ანგარიში # 360851555 მფო. 220 101 406
„საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ.გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ.ფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarcho-press@post.ge
მისამართი: ერეკლე II-ის მოედანი #1
საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე
რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი),
მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩუარიშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ელასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: ვოგი ავსაჯანიშვილი
დამკავადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ფოტომატიკა

მიტროპოლიტი გიორგი (ალადაშვილი) 1850-1925

მიტროპოლიტი გიორგი — ერისკაცობაში დავით გიორგის ძე ალადაშვილი — ქიზიყში, სიღნაღის მაზრის სოფელ არბოშიკში, 1850 წლის 8 დეკემბერს დაიბადა. 1869-75 წლებში თბილისის სასულიერო სემინარიაში სწავლობდა, რომლის დასრულების შემდეგ იმავე წლის 1 სექტემბერს თბილისის სასულიერო სასწავლებელში უმაღლესი განყოფილების მოსამზადებელი კლასების მასწავლებლად დანიშნეს. 1876 წლის 9 იანვარს მართლწერის გაკვეთილების მასწავლებლად დაინიშნა. 1876 წლის 2 მარტს — სასწავლებლის ზედამხედველად. 1877 წლის 1 სექტემბრიდან გეოგრაფიასა და არითმეტიკას ასწავლის. 1877 წლის 15 ნოემბერს სასწავლებლის ეკონომოსად დაინიშნა და იმავე წლის 1 დეკემბერს ზედამხედველობიდან გადადგა. 1879 წლის 1 იანვრიდან მიატოვა ყველა თანამდებობა, რადგანაც 1879 წელს კიევის სასულიერო აკადემიაში ჩააბრა, რომელიც ღვთისმეტყველების მაგისტრის წოდებით დაამთავრა. 1884 წლის 8 მარტს ოზურგეთის სასულიერო სასწავლებელში ქართული ენის მასწავლებლად დაინიშნა. 22 მარტს სასწავლებლის ზედამხედველობა ჩააბარეს. 11 მაისს სასწავლებლის მმართველ კომიტეტში შეიყვანეს. 1 სექტემბერს I და II

კლასებში მართლწერის გაკვეთილების მასწავლებლად დაადგინეს. 1885 წლის 5 სექტემბერს სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებლის ზედამხედველის თანამდებობაზე გადაიყვანეს. 1898 წლის 22 აპრილს „სტატსკი სოვეტნიკის“ წოდება მიანიჭეს. 1898 წლის 5 ივლისს დროებით სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებლის ზედამხედველად დაინიშნა. 1899 წლის 3 თებერვალს სასწავლებელში 14 წლიანი მოღვაწეობის გამო წმინდა ანას III ხარისხის კავალერის ორდენით დაჯილდოვდა. 1899 წლის 25 ივნისს დამტკიცდა სასწავლებლის ზედამხედველად. 1899 წლის 25 სექტემბერს ბერად აღიკვეცა და სახელად გიორგი ეწოდა. მეორედღეს დიაკვნად აკურთხეს, ხოლო იმავე წლის 1 ოქტომბერს მღვდლად დაასხეს ხელი. 3 ოქტომბერს არქიმანდრიტის წოდება მიენიჭა. 1900 წლის 20 იანვარს გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოსის ალექსანდრეს (ოქროპირიძე) ლოცვა-კურთხევით ღეკლათის დედათა მონასტერში მშენებარე ქალთა სამრევლო-საეკლესიო სკოლის მშენებლობის მეთვალყურეობა დაევა. 1902 წლის 12-26 მარტის წმინდა სინოდის ბრძანების საფუძველზე საქართველო-

იმერეთის სინოდალური კანტორის წევრად და გარეჯის წმინდა იოანე ნათლისმცემლის სახელობის მამათა მონასტრის წინამძღვრად დაინიშნა. 1902 წლის 6 მაისს წმინდა ანას II ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა. იმავე წლის 7 ივნისს ჯერ სინოდალური კანტორის შენობის სარემონტო კომისიის თავმჯდომარედ დაინიშნა, შემდეგ 19 ივნისს ლა-

დავით ალადაშვილი დასთან - სოფიოსთან ერთად

რიბი სასულიერო პირების ოჯახებზე მზრუნველობის კომიტეტის თავმჯდომარედ აირჩიეს. 27 ივნისს სასულიერო ჟურნალი „მწყემსის ცენზორად, ხოლო 24 აგვისტოს — ქართული „მარხვანის“ შემსწორებელი კომისიის ჯგუფში კორექტორად დანიშნეს. 1903 წლის 4 მარტს თბილისის სასულიერო სემინარიის ახალი შენობის აშენების სარევიზო კომისიის თავმჯდომარედ აირჩიეს. იმავე წლის 8 ნოემბერს საქართველოს საეკლესიო-სოს სამხარეო სასწავლებლის კომიტეტის წევრად დაინიშნა. 1904 წლის 15 ოქტომბერს საეკლესიო მუზეუმის თავმჯდომარედ განამტკიცეს. 1905 წლის 6 მაისს წმინდა ვლადიმერის IV ხარისხის ორდენი უბოძეს. იმავე წლის 29 აგვისტოს წმინდა სინოდმა მღვდელმთავრად გამოირჩია. 1905 წლის 25 სექტემბერს სიონის საპატრიარქო ტაძარში ეპისკოპოსად დაას-

ხეს ხელი და გურია-სამეგრელოს ეპარქიის მმართველად დაადგინეს. 1908 წლის 1 თებერვალს იმერეთის ეპისკოპოსად გადაიყვანეს. 1908 წლის 6 მაისს წმინდა ვლადიმერის III ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა. 1912 წლის 11 აპრილს უძველესი ტრადიციის თანახმად გელათის ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის შობის სახელობის მამათა მონასტრის წინამძღვრად დაინიშნა. იმავე წლის 6 მაისს წმინდა ანას I ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა. 1915 წლის 6 მაისს წმინდა ვლადიმერის II ხარისხის ორდენი მიიღო. 1917 წლის 12 მარტს მონაწილეობდა სვეტიცხოვლის 12 მოციქულის სახელობის საპატრიარქო ტაძარში ჩატარებულ წირვაში, სადაც აღდგა ქართული სამოციქულო მართლმადიდებელი ეკლესიის ავტოკეფალია. (საყურადღებოა, რომ ავტოკეფალიის აღდგენის აქტს, რომელიც საქართველოს საპატრიარქოს არქივშია დაცული, ხელს პირველი იმერეთის ეპისკოპოსი გიორგი აწერს). საქართველოს ეკლესიის დროებითი მმართველობა ბოლომდე მაინც არ ენდობოდა ეპისკოპოს გიორგის, რადგან ის შედარებით ფრთხილ პოლიტიკას ატარებდა რუსების მიმართ,

ამიტომაც 1917 წლის 11-17 სექტემბრის საქართველოს ავტოკეფალური სამოციქულო ეკლესიის I კრებაზე იგი გადაყენეს იმერეთის ეპარქიის მმართველობიდან და დროებით ეპარქიის გარეშე დატოვეს. 1918 წლის 1 აგვისტოდან — 1919 წლის 13 თებერვლამდე წილკნის ეპარქიის მმართველია. 1920 წელს ჭყონდიდისა და ბათუმ-შემოქმედის ეპარქიის მმართველად გადაიყვანეს და მიტროპოლიტის ნოდება მიენიჭა. 1921 წლის 20 სექტემბერს თავისი თხოვნის საფუძველზე, იგი გათავისუფლდა ეპარქიის მმართველობიდან და პენსიაზე გავიდა. 1922 წლის 17 ოქტომბერს ეპისკოპოსი გიორგი ხირსის წმინდა სტეფანეს სახელობის მამათა მონასტრის წინამძღვრად დაინიშნა. 1922 წლის 14 ნოემბერს საქართველოს-კათოლიკოს პატრიარქმა ამბროსიმ (ხელაია) ეკლესიაში ხანგრძლივი და ერთგული მოღვაწეობისათვის სკუფიაზე ჯვრის ტარების უფლებით დააჯილდოვა. 1924 წელს კომუნისტებმა დაარბიეს ხირსის მონასტერი და მცხოვანი მიტროპოლიტი იძულებული გახდა, მშობლიურ სოფელ არბოშიკს შეეცდებოდა. მიტროპოლიტი გიორგი 1925 წლის 28 თებერვალს გარდაიცვალა. იგი დაკრძალულია სოფელ არბოშიკის ეკლესიის გალავანში.

ძველ მოღვაწეთა გადმოცემით, მიტროპოლიტი გიორგი განსაკუთრებული ორგანიზებულობით და დახვეწილი, მტკიცე მმართველობით გამოირჩეოდა, როგორც საეკლესიო, ისე პოლიტიკურ საკითხებში, ამიტომაც მისი თანამედროვენი მას მოფერებით „ბისმარკად“ მოიხსენიებდნენ.

გთავაზობთ მეუფე გიორგის სიტყვას, წარმოთქმულს ქუთაისის საკათედრო ტაძარში დავით ზაქარიას ძე სარაჯიშვილის სულის მოსახსენებელ პანაშვიდზე: „დღეს საქართველოს ძველ დედაქალაქ თბილისში, იქ სადაც დიდმა თამარმა იგვირგვინა, დიდუბეში, სამშობლო მიწას აბარებენ დავით ზაქარიას ძე სარაჯიშვილის ცხედარს. ბედურულმა ერმა კიდევ დაკარგა ერთი უკეთესი თავისი შვილთაგანი.“

დავით სარაჯიშვილი იყო ღვთისაგან ყოველის მხრივ უხვად დაჯილდოებული, თვისი გარეგნული შეხედულობით. იგი იყო მშვენიერი ტიპი ძველ აზოვან ქართველთა. მისი პირისახის გამომეტყველება, დინჯი, წყნარი და გულახდილი მისი მუსაიფი და მსჯელობა, იზიდავდნენ მისკენ მსმენელს და უღვიძებდნენ მისდამი თანაგრძნობას და სიყვარულს. ნეტარხსნებული დავითი იყო ადამიანი, რომლის შესახებ ყოველგვარი პარტიული სიმძულვარე და შურის მისდამი სიკეთის სურვილად გარდაიქმნებოდნენ ხოლმე. არა ერთხელ გამოვიგონია: „ტყუილად არ მიუცია ღმერთს სარაჯიშვილისათვის სიმდიდრე და ქონება, ალაღია მასზე, როგორც დედის ძუძუ. ღმერთმა კიდევ მისცეს და მიუმატოს“. ისინიც კი, ვისაც ყოველთვის ენაზე აკერიათ სიტყვა — „ბურჟუა“, ერიდებოდნენ ამ სიტყვის ხმარებას, როდესაც ეხებოდნენ დავითის საზოგადო მოღვაწეობას. არ გავაგრძელებ ამ მოღვაწეობაზედ ლაპარაკს. ეს მხარე კეთილშობილი ადამიანის მოქმედებისა მშვენიერად არის დახასიათებული და კიდევ იქნება ამ დღეებში ჩვენებურ ჟურნალ-გაზეთებში. დარწმუნებული

არქიმანდრიტი
გიორგი (ალადაშვილი)

ვარ, რომ მომავალი მეკლესიარი ჩვენი თანამედროვე საქართველოს საზოგადოებრივი ცხოვრებისა უფრო მეტს საქებურს და სადიდებელ ფაქტებს აღმოაჩენს ამ პატიოსანი მამულიშვილის ცხოვრებაში. აქამდისინაც, ოცდაათი წლის განმავლობაში, ყველა, ვისაც კი ყურთბალიშზე არ ეძინა და ცოტად თუ ბევრად ყურს უგდებდა ჩვენი ქვეყნის დასუსტებული მაჯისცემას, არ შეეძლო არ შეენიშნა, რომ განსვენებული დავითი არ სტოვებდა უყურადღებოდ და შემწეობის აღმოუჩენლად არც ერთ საერო დანებსებულეობას, არც ერთ საზოგადოებას და არც ერთ კერძო პირს, რომელთაც კი ჰქონდათ თავიანთი მოქმედების მიზნად

სამშობლოს სიკეთე და მისი შველა პროგრესიულ წინმსვლელობაში. ამნაირ სამშობლოს პროგრესისათვის განსვენებული ბურჟუებს ეძებდა საქართველოს წარსულ კულტურულ ცხოვრებაში. ამითი უნდა ავხსნათ, რომ იმ დროს, როდესაც ქვეყნის ნაძირალა შვილები ეკლესია-მონასტრებს სძარცვავენ და ზოგიერთი ეგრეთ წოდებული უმწვერვალესი მემარცხენენი ქადაგებენ, რომ ეკლესია-მონასტრები უნდა დაინგრეს, როგორც სიბნელის მქადაგებელთა ტაძარნი, ნეტარხსენებული დავითი აძლევდა უხვ შემწეობას მცხეთის საკათოლიკოსო ტაძრის შეკეთება-განახლებისათვის, ამავე მიზნით შემწეობის ხელს უწვდის მცხეთისავე სამთავროს წმინდა ნინოს დედათა სავანის დიდებულ სობოროს, რომელშიაც განისვენებენ ნეტარნი — მირიან და ნანა, პირველნი საქართველოს ქრისტიანი მეფე და დედოფალი.

აქვე მოვავსებთ, ქრისტეს მოყვარენო მსმენელნო, შარშან ნაკურთხს, თბილისში ძველ საფუძველზე ახლად აშენებულს ქაშუეთის წმინდა გიორგის ტაძარს, რომლის გვერდამაც წარმოადგენს საქართველოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრების სიამაყეს. ამ დიდებულ საქმეშიაც წილი უძევს დავითს. არ შემიძლია ჩამოვთვალო აქ ყველა ის შემწეობა, რომელიც აღმოუჩინა თავის სიცოცხლეში განსვენებულმა თავის სამშობლო ეკლესიას და საეკლესიო განათლებას. ყველა ამ წმინდა საქმეებში, როგორც სხვა კეთილმოქმედებაში, მშრომელი, მისი ძვირფასი მეუღლე, ეკატერინე ივანეს ასული, ეს ღვთისაგან ნაკურთხი დედა-ქართველი. მე იგი არა ერთხელ მინახავს ჩემს ბერობაში, „ღვთაებაში“, წმინდა ანტონის მონასტერში, ღვთისმშობლის ხატის წინ ხელაპყრობილი მლოცველი. მარიაშობის მარხვაში ისევე, იმ დიდებულ მონასტერში, იგი მუხლმოდრეკილი ისმენდა ხოლმე დაუჯდომელს. მონასტრის მცხოვრებნი, ყველასაგან დავინყებულნი, ბედნიერად გრძნობდნენ თავიანთს თავს, როდესაც დაინახავდნენ თავიანთ სავანეში ქალბატონ ეკატერინეს, რომლის ქველმოქმედებას მონასტრისადმი არა ჰქონდა საზღვარი. მონასტერს ახსოვდა ქრისტეს მოყვარე ეკატერინეს მშობლები და მისი პაპა ადამ ფორაქიშვილი. ეს ადამი ხომ კარგად ახსოვთ ძველი თბილისის სემინარიელებს, როგორც მათი მფარველი და მზრუნველი. თბილისის კარგად ახსოვს თავისი პატიოსანი შეძლებული და ქველმოქმედი ქართველნი მოქალაქენი ადამ და მისი შვილი ივანე ფორაქიშვილები, ღრმად მორწმუნე ქრისტიანები, მეგობარნი ქართველ მღვდელმთავართა და სამშობლოს კეთილ მოღვაწეთა. აი, ამათი ღირსეული ასული არის ეკატერინე, ახლად დაქირავებული მეუღლე დავით სარაჯიშვილისა. რა თქმა

ფოტომატიკა

მიტროპოლიტი გიორგი (ალადაშვილი)

უნდა, ასეთი ცოლი ჭეშმარიტ ქრისტიანულ მეუღლეობას გაუწევდა დავითს მის ყველა კეთილ მისწრაფებაში. აგრეც იყო. მეუღლენი იყვნენ ერთ სულ და ერთ ხორც.

დავით ზაქარიას ძეს, როგორც ნიჭიერს და გონება განვითარებულ სამშობლოს მხურვალე მოსიყვარულე შვილს, კარგად ჰქონდა გათვალისწინებული მშობელი ერის წარსული, აწმყო და მომავალი. წარსულში იგი ხედავდა და აფასებდა, რომ ერთმა მუჭა ხალხმა გაუძლო ათასგვარ ბედის მუხტობას, შეინარჩუნა თავისი ელფერი, სარწმუნოება, ენა და მიწა-წყალი, იმიტომ რომ ეს ერი, პირველ ყოვლისა, იყო ჯვაროსანი, რომ ჯვარი ქრისტესი უღვიძებდა მას გულში სამშობლოსადმი სიყვარულს. აწმყოს დავითი უყურებდა როგორც გარდამავალს, როგორც ისტორიულ ხანას, როდესაც ნათლად უნდა იყვეს გამორკვეული მომავლის იდეალები. ამ იდეალების მისაღწევ საშუალებათ კი იგი სთვლიდა ახალ თაობათა გონებით განვითარებას და ხალხის, მასის, მატერიალურად აღორძინებას. ერის მატერიალურად აღორძინების ერთ უკეთეს საშუალებას დავითი

ხედავდა ალებ-მიცემობის და მრენველობის განვითარებაში.

აი, თავი და თავი მიზეზი იმისი, რომ ევროპულად განათლებული, ჰეიდელბერგის უნივერსიტეტის ქიმიის დოქტორმა დავით სარაჯიშვილმა მრენველობა-ალებ-მიცემობას ჩასჭიდა თავისი კურთხეული მარჯვენა. რა შედეგი მოჰყვა ამნაირ მრღვანეობას – ეს ყველა ჩვენგანისათვის დიდი ხანია სანატრელი შეიქმნა. დავითს რომ ყოველ წლებით თავისი გონივრული და წინდახედული მოღვაწეობით მოხვეჭილი სიმდიდრიდან ასი და ორასი ათასობით კეთილ საქმეებზე არ ეხარჯნა, სხვა მილიონრებივით ოც და ორმოც მილიონის ქონებას დასტოვებდა, მაგრამ მან უფრო უკეთეს ბანკში დასტოვა თავისი სიმდიდრე. ეს ბანკი არის მისი მშობელი ხალხი, რომელიც მას თავდავინყებამდე უყვარდა. ქონება მის ხელში იყო — საშუალება სამშობლოს აღდგენისა და ძველებურად აყვავებისა, მხოლოდ, რა თქმა უნდა, ახლად ისტორიულ პირობებში.

აი, როგორი ადამიანი, როგორი მოღვაწე დაკარგა სამშობლომ, აი, ვის ცხედარს დასტირის დღეს მთელი საქართველო. პირნათლად შეასრულა განსვენებულმა თავისი მოვალეობა ღვთისა და მამულის წინაშე. ჩვენც შევასრულოთ ჩვენი მოვალეობა მიცვალებულისადმი. შევევედრნეთ ქრისტესა ღმერთსა, რათა სული ახლად გარდაცვალებულისა მონისა ღვთისა დავითისა დაამკვიდროს, სადაცა საქართველოს აღურაცხელნი წმიდანი და სამშობლოსათვის თავდადებულნი განისვენებენ!”

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“ უსათაურო. ფოტო მღვდელ არჩილ დათეშიძისა

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინყებებისგან ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუროშვილი

ბთოვით, გაზაფხულს გაუფრთხილდით მასში დაგაშფილი მასალის გამო

გთხოვთ დავალიანება გადაიხადოთ შემდეგ ანგარიშზე:
სახალხო ბანკი, კრწანისის მე-2 ფილიალი. ანგარიში # 360851555 მფო. 220 101 406
„სამატრიარქოს უწყებანის“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ-ფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarqo-press@post.ge
მისამართი: ერეკლე II-ს მოედანი #1
საქართველოს სამატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე

რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი),
მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ვლასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

მილიონს აჭარბებს. კათოლიკეები ერთ მილიონს შეადგენენ და ძირითადად პოლონელებისაგან შედგებიან. 5%-ზე ნაკლები არიან: ევანგელისტი-ბაპტისტები, იუდეველები, ანგლიკანები, კალვინისტები, იეჰოვას მოწმეები, ლუთერანები, მეთოდისტები, მორმონები, ორმოცდაათიანელები, პრესვიტერიანელები, ადვენტიტისტები, ბუდისტები და კრიშნას ცნობიერების მიმდევრები.

ინგლისში ქრისტიანული უნივერსიტეტი არსდება

დიდ ბრიტანეთში შესაძლოა, დაფუძნდეს ქრისტიანული უნივერსიტეტი, სადაც პირველად შეისწავლება ბიბლია სხვა ჰუმანიტარული საგნების თანაბარ დონეზე. ინგლისში მრავლადაა რელიგიური ტრადიციების მქონე სასწავლებლები, მაგრამ ქრისტიანული უნივერსიტეტი აქ პირველად არსდება. ყველაზე დიდი პრობლემა, რაც ამ იდეას შეიძლება წინ აღუდგეს, მიმოხილველთა აზრით — პედაგოგთა კადრების ნაკლებობაა.

ბიბლია ბელორუსულ ენაზე

ბიბლია ბელორუსულ ენაზე ითარგმნა. თარგმანი შეასრულა ბელორუსიის ეგზარქატის ბიბლიურმა კომისიამ. ბიბლიის პრეზენტაცია 24-25 ოქტომბერს პოლონეთში, ბელოსტოკში, ბელორუსიის კულტურის დღეებზე შედგება. აქვე წარმოადგენენ ფილმს ბელორუსიის მართლმადიდებლური ეკლესიის ისტორიის შესახებ.

ერაყში კვლავ დევნიან ქრისტიანებს

ერაყის პროვინცია ნინევიის ქალაქ მოსულს ათასობით ქრისტიანული ოჯახი ტოვებს. ისინი ქრისტიანთა გაძლიერებულ დევნას გაურბიან, რის შედეგადაც უკვე 11 ადამიანია მოკლული. დევნილები ქვეყნის ჩრდილოეთისა და აღმოსავლეთის პროვინციების სკოლებსა და ეკლესიებში აფარებენ თავს. მიუხედავად იმისა, რომ ერაყელი ქრისტიანები რელიგიათმორის კონფლიქტში არ ერევიან, მათ შევიწროებას ქვეყანაში ბოლო არ უჩანს.

ფოტომატიანე მიტროპოლიტი ანტონი (გიორგაძე) 1866-1918

მიტროპოლიტი ანტონი — ერისკაცობაში ალექსი გიორგაძე 1866 წლის 17 მარტს იმერეთში, ქ. ქუთაისში მედავითნის ოჯახში დაიბადა. მამამისი მედავითნე ლუკა ადრე გარდაიცვალა და პატარა ალექსი დედამ, ნატალიამ ქუთაისის სასულიერო სასწავლებელში მიაბარა, სადაც 1878-82 წლებში სწავლობდა. 1882 წელს კი თბილისის სასულიერო სემინარიაში ჩააბარა, რომელიც 1888 წელს პირველი ხარისხის დიპლომით დაამთავრა. აღსანიშნავია, რომ ობლად დარჩენილ ალექსის ორივე სასწავლებელში იმერეთის ეპისკოპოსი გაბრიელი (ქიქოძე) პატრონობდა და სწავლის ქირასაც თვითონ უხდიდა.

სასწავლებლის დასრულების შემდეგ ალექსი ქუთაისში დაბრუნდა, დაოჯახდა და 1889 წლის 12 თებერვალს ეპისკოპოსმა გაბრიელმა დიაკვნად, ერთი კვირის შემდეგ კი — მღვდლად დაასხა ხელი და ქუთაისის მთავარანგელოზთა სახელობის სასაფლაოს ეკლესიის მღვდელმსახურად დაინიშნა. ამავე წლის 25 ივნისს ქუთაისის ქალთა სასწავლებელში არსებულ ეკლესიის წინამძღვრად გადაიყვანეს და 1 სექტემბერს საღვთო სჯულის მასწავლებლად დაინიშნა. 1889 წლის 2 ნოემბერს ქუთაისის სასულიერო სასწავლებელში საეკლესიო სლავური გალობის მასწავლებლობაც დაევა. 1892 წლის იანვარში, გაბრიელ ეპისკოპოსმა საგვერდულით დააჯილდოვა. 1892 წლის 12 თებერვალს ქუთაისის მთავარანგელოზთა სახელობის

სასაფლაოს ეკლესიის წინამძღვრად დაადგინეს. ამავე წლის 6 ოქტომბერს ქუთაისის ქალთა წმინდა ნინოს სახელობის გიმნაზიაში არსებული ეკლესიის წინამძღვრად და საღვთო სჯულის პედაგოგად განამსწესეს. 1893 წლის 9 დეკემბერს გაბრიელ ეპისკოპოსის სახელობის ქალთა ეპარქიალურ სასწავლებელში გალობის მასწავლებლად დაინიშნა. გარდა ამისა, მამა ალექსი მუშაობდა სასულიერო გამომცემებად, იმერეთის საეპარქიო საბჭოს წევრად და მისი განყოფილების თავჯდომარედ. 1896 წლის 6 მაისს სკოფიით დაჯილდოვდა, ხოლო 1900 წლის 15 მაისს — კამილაკა უბოძეს.

1903 წელს, მეუღლის გარდაცვალების შემდეგ კიევის სასულიერო აკადემიაში ჩააბარა. 1904 წლიდან სწავლა პეტერბურგის სასულიერო აკადემიაში განაგრძო და პარალელურად საიმპერატორო არქეოლოგიის ინსტიტუტშიც ჩააბარა. 1906 წელს სწავლის პერიოდში ბერად აღიკვეცა და სახელად ანტონი უწოდეს. 1907 წელს წარჩინებით დაამთავრა აკადემია და ღვთისმეტყველების კანდიდატის ხარისხი მიენიჭა.

აკადემიის დასრულებისთანავე მღვდელმონაზონი ანტონი საქართველოში დაბრუნებას აპირებდა, მაგრამ მაშინდელი ეგზარქოსის ნიკონის წყალობით ქ. ვიატკაში გაგზავნეს, სადაც 1907 წლის 26 ივლისს სასულიერო სემინარიის ინსპექტორად დაინიშნა. ამ დროს ვიატკაში

ფოტომატიკა

1917 წ. პატრიარქობი.

ცხოვრობდნენ მრავლად გადასახლებული ქართველები, რომელთაც მამა ანტონი დიდ დახმარებას უწევდა ფულით, სასმელ-საჭმელით და ზნეობრივად. იგი ხშირად დადიოდა ვიატიკის სატუსალოში, სადაც ასევე მრავლად იყვნენ დაპატიმრებული ქართველები და სულიერად ამხნევებდა და ანუგეშებდა მათ.

1907 წლის 10 ნოემბერს სმოლენსკის სასულიერო სემინარიის ინსპექტორად გადაიყვანეს, სადაც დროგამოშვებით რექტორის მოვალეობასაც ასრულებდა. 1909 წლის 6 მაისს სამკერდე ოქროს ჯვრით დაჯილდოვდა.

1910 წლის 30 იანვარს წმინდა სინოდის გადაწყვეტილებით, მამა ანტონი დავით გარეჯის წმინდა იოანე ნათლისმცემლის სახელობის მამათა მონასტრის წინამძღვრად დაინიშნა. ამავე წლის 17 თებერვალს სმოლენსკის ეპისკოპოსმა თეოდოსიმ არქიმანდრიტის ნოდება მიანიჭა. არქიმანდრიტი ანტონი მეორე დღესვე საქართველოსკენ გამოემგზავრა. ამავე წლის 24 თებერვალს ქართლ-კახეთის მონასტრების მთავარბუცესად დაინიშნა. 1910 წლის 7 ივნისიდან - 7 დეკემბრამდე დროებით შეუთავსეს რუსული მონასტრების მთავარბუცესობაც და ქვათახევის მონასტრის წინამძღვრობა. 1911 წლის 7 ივნისს თბილისის ფერისცვალების სახელობის მამათა მონასტრის წინამძღვრად გადმოიყვანეს. ამავე წლის 19 დეკემბერს წმინდა სინოდმა მღვდელმთავრად გამოიწვია. 1912 წლის 15 იანვარს სანკ-პეტერბურგის ყოვლადწმინდა სამების სახელობის საკათედრო ტაძრის წმინდა ალექსანდრე ნეველის სახელობის ლავრაში გორის ეპისკოპოსად დაასხეს ხელი და საქართველოს ეგზარქოსის მესამე ქორეპისკოპოსად დაინიშნა. 1912 წლის 26 იანვარს საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორის წევრად აირჩიეს. 1914 წლის 6 მაისს წმინდა ვლადიმერის III ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა. ამავე წელს სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძრის რესტავრაციის კომიტეტისა და საეკლესიო მუზეუმის წევრად აირჩიეს. 1916 წლის 24 მარტს საქართველოს ეგზარქოსის მეორე ქორეპისკოპოსად დაინიშნა. 1916 წლის 7 აპრილს წმინდა ანას I ხარისხის ორდენი ეწყალობა.

ეპისკოპოსი ანტონი, სხვა ქართველ სასულიერო პირებთან ერთად აქტიურ მონაწილეობას ლეზულობდა საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალურ მოძრაობაში. ამ საკითხთან დაკავშირებით, 1917 წლის ზაფხულში საქართველოს ეკლესიის დროებითმა მმართველობამ იგი დეკანოზ კალისტრატე ცინცაძესთან (არქიმანდრიტი ამბროსი (ხელაია) მათ იქ შეუერთდა) ერთად მოლაპარაკებებზე გააგზავნა სანკ-პეტერბურგში დროებით მთავრობასთან საქართველოს ეკლესიის დებულებათა დასამტკიცებლად.

1917 წლის 11-17 სექტემბრის საქართველოს სამოციქულო ეკლესიის I საეკლესიო კრებაზე ქუთათელი ეპისკოპოსად აირჩიეს. 1917 წლის 14 ოქტომბერს სვეტიცხოვლის საპატრიარქო ტაძარში მიტროპოლიტის ნოდება მიენიჭა.

ქუთათელი მიტროპოლიტი ანტონი 1918 წლის 18 სექტემბერს უეცრად გარდაიცვალა. როგორც სამედიცინო დასკვნამ აჩვენა, იგი მონამღეს საჭმელში ვერცხლისწყლის შერევით. ამ საქმეს ჩადენას აბრალებდნენ მისსავე სიძეს, გვარად რედიგერს.

მეუფე ანტონი დიდი პატივით დაკრძალეს ქუთაისის წმინდა დავით აღმაშენებლის სახელობის საკათედრო ტაძარში, რომელიც 1924 წელს კომუნისტებმა დაანგრეს და სამწუხაროდ მისი საფლავიც დღემდე დაკარგულად ითვლება.

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტრთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი.

ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუროშვილი

გთხოვთ, გააუზიაროთ გადმოცემული მასალი დაგვიხმადოთ მასალის გამო

გთხოვთ დაგვიხმადოთ გადმოცემული მასალი დაგვიხმადოთ მასალის გამო

სახალხო ბანკი. კრწანისის მე-2 ფილიალი. ანგარიში № 360851555 მფო. 220 101 406

„საპატრიარქოს უწყებანი“ ვებგვერდი: <http://www.patriarchate.ge>

ელ.ფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarcho-press@post.ge

მისამართი: ერეკლე II-ს მოედანი #1

საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე

რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი),
მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ღინანსური მენეჯერი:
ელასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ფოტომატიკა

მღვდელი ზაქარია გულისაშვილი 1857-1914

მღვდელი ზაქარია (შაქრო) მიხეილის ძე გულისაშვილი 1857 წელს თბილისის მაზრაში, სოფელ ნინოწმინდაში, მღვდლის ოჯახში დაიბადა. პირველდაწყებითი განათლება მამის მეთვალყურეობის ქვეშ მიიღო. დაამთავრა თბილისის სასულიერო სასწავლებელი და შემდეგ სწავლა განაგრძო თბილისის სასულიერო სემინარიაში, სადაც მხოლოდ ოთხი კლასი ისწავლა. სემინარიიდან წამოსულმა ჩააბარა სამასწავლებლო გამოცდები და 17 წლის განმავლობაში თბილისის გუბერნიის სამონასტრო სკოლებში ასწავლიდა. ბოლოს მასწავლებლობდა საგარეჯოს ორკლასიან სკოლაში.

XIX საუკუნის 80-იან წლებში დაქორწინდა მღვდლის შვილზე, პელაგია ნიკოლოზის ასულ ხუციშვილზე. მათ შვიდი შვილი შეეძინათ: ქეთევანი (გათხოვილი იყო მღვდელ იოსებ იაკობის ძე ცუცუნაშვილზე, რომელიც კონდოლის კვირაცხოვლის სახელობის ეკლესიაში მსახურობდა), რუსუდანი, ნიკოლოზი, ელიზბარი (შემდგომში პოლკოვნიკი, იგი დახვრიტეს 1923 წლის 20 მაისს. დახვრეტის წინ ჩეკისტის შეკითხვაზე, „ხომ იცი სად და რისთვის მიგამგზავრებენო“, ელიზბარმა უპასუხა: „ვიცი, მივდივარ იმისათვის, რომ საქართველოსთვის მოვკვდეო“), მიხეილი, გიორგი (დახვრიტეს 1937 წელს) და ვასილი.

1893 წლის აგვისტოში საქართველოს ეგზარქოსმა ვლადიმერმა (ბოგოიავლენსკი) ჯერ დიაკვნად, ერთი კვირის შემდეგ კი მღვდლად დაასხა ხელი და თელავის მაზრის სოფელ აწყურის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად დანიშნა. აქ მსახურების დროს აირჩიეს თელავის სასულიერო სასწავლებლის სასწავლო კომიტეტის წევრად, მუშაობდა თელავის ეპარქიალურ სანთლის ქარხანაში ზედამხედველად. 1897 წელს დიდი გომარეთის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიაში გადაიყვანეს. გომარეთში მამა ზაქარიამ დაარსა სამრევლო-საეკლესიო სკოლა, სადაც თავადვე ასწავლიდა საღვთო სჯულს. ეკლესიაში ერთგული და დამსახურებული სამსახურისათვის 1899 წლის 13 აგვისტოს საგვერდულით დაჯილდოვდა, ხოლო 1903 წლის აღდგომას — სკუფია უბოძეს. 1904 წლის 14 აპრილს საგარეჯოს წმინდა იოანე ნათლისმცემლის სახელობის ეკლესიაში განამწესეს. 1906 წელს

თბილისის წმინდა მარინეს სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად გადაიყვანეს. ქალაქში მსახურების დროს მამა ზაქარია თბილისის ეპარქიალური სასწავლებლის სასწავლო კომიტეტის წევრად აირჩიეს. 1911 წლის 6 მაისს კამილავკა უბოძეს.

მღვდელი ზაქარია 1914 წლის 24 იანვარს ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა. 28 იანვარს მისი ნეშტი წმინდა მარინეს ეკლესიის ეზოს მიაბარეს. ამ დღეს ეკლესიაში წირვა შეასრულა გორის ეპისკოპოსმა ანტონმა (გიორგაძე), არქიმანდრიტ პიროსის (ოქროპირიძე) თანამწირველობით. „განიცადეზე“ სიტყვა წარმოსთქვა დეკანოზმა გიორგი ასათიანმა, ხოლო პანაშვიდზე — მეუფე ანტონმა. ანდერძის შემდეგ მიცვალებული ეკლესიიდან გამოასვენეს და ლიტანიით ეკლესიას შემოატარეს. საფლავის თავზე სიტყვა წარმოთქვას: მღვდლებმა ვასილ კარბელაშვილმა და ისააკ ჩეკუარიშვილმა. ასევე წმინდა მარინეს სკოლის მოწაფე ქალმა თარალაშვილმა. დასაფლავებას დიდძალი ხალხი დაესწრო, მათ შორის, მასწავლებელ-მოსწავლენი უსინათლოთა სასწავლებლისა, სადაც განსვენებული

საღვთო სჯულს ასწავლიდა.

მის გარდაცვალებას მრავალი იმჟამად გამომავალი ქართული ჟურნალ-გაზეთი გამოეხმაურა. გთავაზობთ ჯერ კიდევ ახალგაზრდა პოეტის, გიორგი ლეონიძის ნეკროლოგს, რომელიც გაზეთ „სახალხო ფურცელში“ დაიბეჭდა.

„უღმბოვლმა სიკვდილმა კიდევ გამოგვტაცა ერთი საზოგადო მოღვაწე... 24 იანვარს გარდაიცვალა მღვდელი ზაქარია (შაქრო) გულისაშვილი, რომელიც გუშინ მიაბარეს მინას!

განსვენებული აღსანიშნავია, არა მარტო როგორც კეთილი მწყემსი, არამედ როგორც საუკეთესო განძის შემტანი ჩვენს ღარიბ ლიტერატურაში.

იგი იყო მეოთხმოცე წლების ერთი მოღვაწეთაგანი. მისი ლიტერატურული შრომა ჩვენს მწერლობაში, მართლაც რომ აღსანიშნავია.

სემინარიიდან გამოსვლის შემდეგ სოფლად მასწავლებლობდა, შეიყვარა დაჩაგრულ დაბეჩავებულთა ბინა, ჩასწვდა მათ გულის ნადებს, მიჰხვდა მათ კენესა-სიხარულს და გაჰხდა მათი თანაზიარი და მესაიდუმლე...

ფოტომატიანე

... და საკვირველი არ არის, რომ ბელეტრისტულ ნაწარმოებში თემად აქვს აღებული სოფელი და უმთავრეს გმირად გლეხი... გლეხთა აღწერაში მას ისეთივე ადგილი უჭირავს პროზაში, როგორც დავითაშვილს – პოეზიაში. მისი „მარტიანთ პაპა“ და „მეტივე ბაციკა“ შეუდარებელი ტიპებია ჩვენს მწერლობაში. პირველი მისი მოთხრობა „მარტიანთ პაპა“ დაიბეჭდა „ივერიაში“ 1879 წელს. ამის შემდეგ განსვენებული თანამშრომლობდა ჟურნალ „ივერიაში“, „იმედში“, „ცისკარში“, „დროებაში“. გაზეთ „ივერიაში“, „ახალ დროებაში“, „საგაჭრო გზაში“, „სახალხო გაზეთში“. ბოლო დროს მის წერილებს ხშირად ვხვდებით შარშანდელ „ჩვენს დროებაშიც“. იგი სწერდა მოთხრობებს სოფლის ცხოვრებიდან, ისტორიულ წერილებს, ეხებოდა სადღეისო საჭირ-ბოროტო საკითხებს და ეკონომიურ საკითხებს. სწერდა რუსულ გაზეთშიაც. სოფლის მასწავლებლობის დროს მან შეადგინა „საანბანო წიგნი“. ეს წიგნი გავრცელდა ჩვენს სკოლებში, სანამ იაკობ გოგებაშვილის

„დედა ენა“ არ გაიდგამდა ფესვებს... ამავე დროს დასწერა და გამოსცა „ქართველი მეფეები“ საკითხავი სოფლის სკოლებში ადგილი და გასაგები ენით. ბოლო დროს იგი სწერდა ვრცელ თხზულებას – „ქართველი წმინდანები“, მაგრამ საბოლოო დათავება აღარ დააცალა ულმოებელმა სიკვდილმა. უკანასკნელ ხანში მან შეაგროვა თავისი ბელეტრისტული ნაწარმოები და ჰსურდა გამოეცა, მაგრამ ვეღარ მოახერხა.

კარგი იქნება, თუ რომელიმე ჩვენი გამომცემელთა ამხანაგობა შეიძენს მის თხზულებათა კრებულს და გამოსცემს, რათა არ დაიკარგოს.

საუკუნოდ იყოს ხსენება შენი, ნეტარო მხცოვანო!...

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“ გარეჯის ჯვარი. ლაშა იაშვილი

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახებთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩურიშვილი

გთხოვთ, გაზაფხულზე გაუფრთხილდეთ მასში დაგეგმილი მასალების გამო

გთხოვთ დაგვლიანება გადაიხადოთ შემდეგ ანგარიშზე:
სახალხო ბანკი. კრწანისის მე-2 ფილიალი. ანგარიში # 360851555 მფო. 220 101 406
„საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ-ფოსტა: sap.uts@posta.ge sapatriarqo-press@posta.ge
მისამართი: ერეკლე II-ს მოედანი #1
საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე

რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: შიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი),
მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩურიშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ელაძი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: ვოგი ავსაჯანიშვილი
დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

წარმოუდგენიათ თავიანთი თავი სხვა რწმენის ადვოკატად. უდიდესი უმრავლესობა თვლის, რომ მართლმადიდებლური რწმენა საზოგადოდ ქრისტიანობას ნიშნავს. ამერიკელ მართლმადიდებელთა უმრავლესობა ქრისტეს აღდგომისა და წმინდა ძლევით ქრისტეს რეალურად მყოფობის რწმენას საკმარისად მიიჩნევენ და დიდად არ დაგიდევენ დიდი მარხვის დაცვასა და მოძღვრისადმი მორჩილებას. უფრო მეტიც — ერთი მეათედი შესაძლებლად მიიჩნევს ქალის მღვდლობის დაწესებას. რაც შეეხება ევოლუციონიზმისა და კრეაციონიზმისადმი განწყობას, აქ ამერიკელ ქრისტიანთა რიცხვი შუაზე იყოფა. გამოკითხულთა 3/4 თანახმაა, რომ მათი შეილი მღვდელი გამოვიდეს. სოციოლოგიური გამოკითხვა ჩატარდა ძირითადად რიცხოვნების მხრივ ორი მთავარი ეკლესიის — ამერიკის ბერძნული მართლმადიდებელი საარქიეპისკოპოსოსა და ამერიკაში მართლმადიდებელი ეკლესიის — ფარგლებში.

ბულგარელი ღვთისმეტყველები ყრუ-მუნჯთა ენას შეისწავლიან

ბულგარეთის მართლმადიდებლურ საბიბლიოთეკო-საინფორმაციო ცენტრში ღვთისმეტყველ სტუდენტებს ყრუ-მუნჯთა მიმიკურ ენას შეასწავლიან. კურსი ერთი წელი გრძელდება, ხოლო გამოცდას ბულგარეთის ყრუ-მუნჯთა ასოციაციის ექსპერტები ჩაიბარებენ.

უცნაური კონკურსი ამერიკაში

ამერიკაში საფრთხის წინაშე დადგა კონკურსი, სადაც გამარჯვებულს 10 000 დოლარი ელოდა. კონკურსში გა-

იმარჯვებდა წყვილი, რომელიც ქორწინებამდე თავს ქალწულად შეინახავდა. სამწუხაროდ, კონკურსის ვადა იწურება, ხოლო მონაწილეთა კანდიდატები ჯერ კიდევ არ ჩანს.

ბაიხსნა გერმანიაში ყველაზე დიდი მეჩეთი

დუისბურგ-მაკლოხეში აშენდა გერმანიაში ყველაზე დიდი მეჩეთი. მისი გახსნის ცერემონიაზე 5 000-ზე მეტმა ადამიანმა მოიყარა თავი. მეჩეთის გუმბათი 23 მეტრის, ხოლო მინარეთი 34 მეტრის სიმაღლისაა. 2500 კვ. მ-ის ფართობის შენობა 1 200 მორწმუნე მუსლიმს დაიტევს.

ახალი ფეტვა ქალთა

უფლებების შესახებ ეგვიპტეში

ეგვიპტეში ახალი ფეტვა (მუსლიმური განკარგულება) გამოცდა, რომლის მიხედვითაც ქალს უფლება ეძლევა ძალისმიერი მეთოდით მოიგერიოს ქმრის ასევე ფიზიკური აგრესია.

„სიცოცხლის ფანჯარა“ პოლონეთში

2006 წლიდან კრაკოვში ქალთა მონასტერში ფუნქციონირებს „სიცოცხლის ფანჯარა“, სადაც ბავშვებს ტოვებენ ის დედები, რომლებიც არ აპირებენ საკუთარ ახალდაბადებულთა აღზრდას. ამჟამად აქ მეცხრე ბავშვი — ორი დღის გოგონა დატოვეს. ფანჯრის კარები გარედან იხსნება. შიგნით ახალშობილისათვის საჭირო ტემპერატურა ნარჩუნდება. მონაზვნები ბავშვის დატოვებისთანავე სიგნალს იღებენ.

ფოტომატიკა

ეპისკოპოსი ექვთიმე (ელიაშვილი) 1846-1918

ეპისკოპოსი ექვთიმე — ერისკაცობაში ესტატე პლატონის ძე ელიაშვილი 1846 წელს, მღვდლის ოჯახში დაიბადა. მამამისი — დეკანოზი პლატონ ნიკოლოზის ძე ელიაშვილი 1819 წელს დაიბადა. 1835-41 წლებში თბილისის სასულიერო სემინარიაში სწავლობდა. 1841 წლის 6 აგვისტოს საქართველოს ეგზარქოსმა ევგენიმ (ბაჟენოვი) დიაკვნად აკურთხა, ხოლო ამავე წლის 10 აგვისტოს მღვდლად დაასხა ხელი და ქვემო ავჭალის წმინდა იოანე ნათლისმცემლის თავისკვეთის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად დაინიშნა. 1844 წლის 16 სექტემბერს სამრევლოში კეთილსინდისიერი მოღვაწეობის გამო მღვდელმთავრული მადლობა გამოეცხადა. 1849 წელს თბილისის წმინდა მარინეს სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად გადმოიყვანეს. 1862 წლის 28 აგვისტოს მამა პლატონს სიმსივნით გარდაეცვალა მეუღლე - ბარბარე, რომელიც იმ დროს 35 წლისა იყო. 1864 წლის 25 აპრილს სამკერდე ოქროს ჯვრით დაჯილდოვდა. 1969 წელს დეკანოზის ნოდება მიენიჭა. 1872 წლის ბოლოს პენსიაზე გავიდა და უშტატო მღვდელმსახურად მოღვაწეობდა წმინდა მარინეს ეკლესიაში.

პატარა ესტატემ პირველდანიებითი განათლება ოჯახში, მამის მეთვალყურეობის ქვეშ მიიღო. 1859-65

წლებში თბილისის სასულიერო სემინარიაში სწავლობდა. 1865 წლის 9 სექტემბერს თბილისის სასულიერო სასწავლებელში მასწავლებლად დაინიშნა. 1866 წლის 3 იანვარს დიაკვნად აკურთხეს, ხოლო 5 იანვარს მღვდლად დაასხეს ხელი და თბილისის წმინდა მარინეს სახელობის ეკლესიის მღვდელმსახურად დაინიშნა, სადაც წინამძღვარი იყო მამამისი - დეკანოზი პლატონი. 1873 წლის 5 იანვარს თბილისის სასულიერო სასწავლებლის ზედამხედველის თანაშემწედ, წმინდა მარინეს სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად და წმინდა ნინოს სახელობის ქალთა სასწავლებელში საღვთო სჯულის მასწავლებლად დაინიშნა. 1880 წელს თბილისის ვაჟთა მეორე გიმნაზიაში საღვთო სჯულის მასწავლებლად გადაიყვანეს. 1884 წლის მაისში დეკანოზის ნოდება მიენიჭა და სიონის საკათედრო ტაძრის კანდელაკად დაინიშნა. 1887 წლის მარტში წმინდა ანას III ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა. 1891 წელს გადადგა სიონის ტაძრის კანდელაკობიდან და თავი გაანება მასწავლებლობას. ამავე წლიდან გაზეთ „საქართველოს საეგზარქოსოს სასულიერო უწყებანის“ და ჟურნალ „პასტორის“ ცენზორად დაინიშნა. 1891 წლის 15 მაისს წმინდა ანას II ხარისხის ორდენი ეწყალობა. 1892 წლის 2-16 სექტემბრის წმინდა სი-

ნოდის განჩინებით, საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორის წევრად დაინიშნა.

1895 წლის 6 მაისს წმინდა ვლადიმერის IV ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა.

1899 წლის 6 მაისს ენქერი უბოძეს.

1902 წლის 1 სექტემბერს ქაშვეთის

წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად დაინიშნა.

1903 წლის 6 მაისს წმინდა ვლადიმერის III ხარისხის ორდენით და-

ჯილდოვდა. ამავე წლის 19 ნოემ-

ბერს სანკტ-პეტერბურგის წმინ-

და ალექსანდრე ნეველის სახე-

ლობის ლავრაში საქართველოს

ეგზარქოსმა ალექსი I-მ (ოპოცკი)

ბერად აღკვეცა და სახელად ექვ-

თიმე უწოდა. ამავე დღეს თბილის-

ის ფერისცვალების სახელობის

მამათა მონასტრის წინამძღვრად

დაინიშნა. 21 ნოემბერს არქიმანდრი-

ტის წოდება მიენიჭა. 26 ნოემბერს

წმინდა სინოდმა ალავერდის ეპარქიის

მღვდელმთავრად გამოირჩია. 31 ნოემ-

ბერს წმინდა ალექსანდრე ნეველის ლავრის,

ყოვლადწმინდა სამების სახელობის ეკლესიაში

ეპისკოპოსად დაასხეს ხელი და ალავერდის ეპარქიის

მმართველად და საქართველოს ეგზარქოსის მეორე ქო-

რეპისკოპოსად დაინიშნა. ქირატონიის წესი შეასრულეს:

სანკტ-პეტერბურგის მიტროპოლიტმა ანტონმა (ვად-

კოვსკი), მოსკოვისა და კოლომენსკის მიტროპოლიტმა

ვლადიმერმა (ბოგოიავლენსკი), საქართველოს ეგზარ-

ქოსმა, მთავარეპისკოპოსმა ალექსიმ (ოპოცკი), იამბურ-

გის ეპისკოპოსმა სერგიმ (სტრაგოროდსკი, შემდგომში

რუსეთის პატრიარქი 1943-44 წლებში), ალექსისა და

ჩრდილო-ამერიკის ეპისკოპოსმა ტიხონმა (ბელავინი

შემდგომში რუსეთის პატრიარქი 1917-25 წლებში), კა-

ლუგისა და ბოროვსკის ეპისკოპოსმა ბენიამენმა (მურა-

ტოვსკი) და იაკუტისა და ვილიუსკის ეპისკოპოსმა ნიკა-

ნორმა (ნადეჟდინი). 1905 წლის 19 მაისს გორის ეპისკო-

პოსად გადაიყვანეს. 1906 წლის ივნისში, პეტერბურგში

გამართულ კრებაზე, სადაც განიხილებოდა საქართვე-

ლოს ეკლესიის ავტოკეფალიის საკითხი, მან რუსეთის

ეკლესიის მხარე დაიჭირა და ამის გამო საქართველოში

დაბრუნება ვეღარ შეძლო. 1906 წლის 10 ნოემბერს იგი

ნიჟნი-ნოვგოროდის ეპარქიის ბალახნინის ეპისკოპოსად

დაინიშნა. 1909 წლის 16 ივნისს, ჯანმრთელობის გაუა-

რესობის გამო, თავისი თხოვნის საფუძველზე პენსიაში

გავიდა. ნიჟნი-ნოვგოროდიდან მეუფე ექვთიმე მრევლმა

დიდი მწუხარებით გამოაცილა, ისინი მალე გამოჯანმრ-

თელებას და უკან დაბრუნებას თხოვდნენ მას. ვაგზალ-

ზე იგი დეკანოზმა მიხეილ კუდრავცოვმა გააცილა. ამა-

ვე წლის 25 ივნისიდან იგი უკვე მოსკოვშია. 1909 წლის 2

ივლისს მოსკოვის სტავროპიგიალური „ზაიკონოსპას-

კის“ სახელობის მამათა მონასტრის წინამძღვრად განამ-

ნესეს. 1911 წლის 28 ოქტომბერს მოსკოვის სინოდალუ-

რი კანტორის უშტატო წევრად დაინიშნა. 1914 წლის 14

ივლისს მოსკოვის მაცხოვრის სახელობის სტავროპიგია-

ლური მამათა მონასტრის წინამძღვრად გადაიყვანეს.

ეპისკოპოსი ექვთიმე 1918 წელს გარდაიცვალა. რო-

გორც საარქივო დოკუმენტებიდან გახდა ცნობილი,

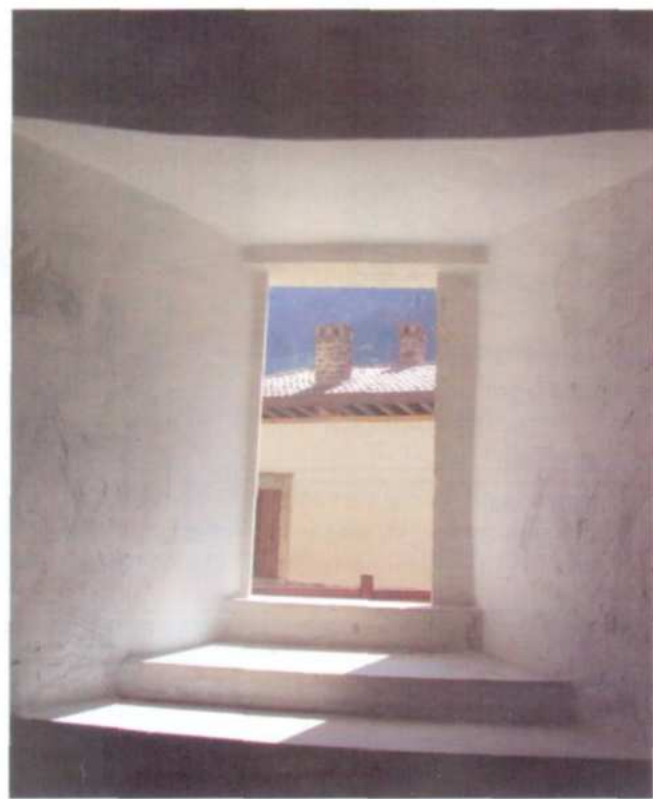
1918 წელს ეს მონასტერი კომუნისტებმა საპა-
ტიმროდ გადააკეთეს, სადაც მათთვის არა-
სასურველ პირებს აკავებდნენ. ვარაუ-
დობენ რომ, მეუფე ექვთიმეც ამ პატი-
მართა რიცხვში იყო და ავადმყოფო-
ბის გამო ამავე წელს გარდაიცვალა.

სრულიად საქართველოს კა-
თოლიკოს-პატრიარქის კალისტ-
რატე (ცინცაძე) თავის მოგონე-
ბებში წერს: „მეუფე ექვთიმე იყო
კაცი ფრიად ნიჭიერი, მშვენიერი
მწირველ-მლოცველი, საეკლესიო
წიგნების საუცხოო მკითხვე-
ლი და ჩინებული მქადაგებელი,
მაგრამ მეტისმეტად მფრთხა-
ლი“.

1903 წლის გაზეთ „ივერიაში“
დაიბეჭდა მეუფე ექვთიმეს (მაშინ
ჯერ კიდევ დეკანოზის) სიტყვა,
წარმოთქმული ქაშვეთის ეკლესიის
დროებითი სამლოცველოს კურთხე-
ვის დღეს: „13 ოქტომბერს, დილის რვა
საათზე, დეკანოზმა ესტატე ელიაშვილმა
აკურთხა, მთავრობის ნება-დართვით, სა-

ძირკველი დროებითი სამლოცველო სახლისა
ქვაშვეთის წმინდა გიორგის ეკლესიის გალავანში, ასას-
რულებლად ნირვა-ლოცვისა იმ დრომდინ, ვიდრე ეხ-
ლანდელის კედლები დაზიანებულ ძველის ქვაშვეთის
ეკლესიის მაგიერ, აშენდება და იკურთხება ახალი დიდი
ეკლესია, სამთავისის ეკლესიის მსგავსი. საძირკვლის
კურთხევას დაესწრნენ მთლად ქვაშვეთის კრებული, აქ

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“ სუმელას მონასტერში თამარ ასათიანი

ფოტომატიანე

მომუშავე ხელოსნები, თავიანთ ქარგვლებითა და მუშეებით, და მრავალი ხალხი. დეკანოზმა მამა ელიაშვილმა საძირკვლის კურთხევის დროს წარმოსთქვა დაახლოებით შემდეგი მოკლე სიტყვა: „განვლო 151 წელმა მას უკან, რაც ეს ქვაშეთის წმინდა გიორგის ეკლესია აუშენებია წარჩინებულსა და სახელოვანს თავადს და საქართველოს ერთგულ შვილს – გივი ამილახორს, რომლის ძის ძენი და ასულნი აქამომდე არიან ერთგულნი მრევლნი და მლოცველნი ამ ეკლესიისა. ბევრი მლოცველი ჰყოლია ამ ეკლესიას, როგორც მღვდელნი, ისე ერისკაცნი, ბევრი სასიხარულო და სამწუხარო დღეები უნახავს, ბევრჯელ ეს კედლები იყვნენ უხმო და უნებლი-

ეხლა იშვიათია შემწე და დამხმარებელი ეკლესიისა. თუ თვით ამ ეკლესიის მსახურთ არ შეეძინათ ეკლესიის გარშემო ადგილი და შენობები არ გაეკეთებინათ, ეს ეკლესია თითქმის ყველასგან უყურადღებოთ და უნუგეშოდ იქნებოდა მიტოვებული. იშვიათადაა ვხედავთ, რომ წარჩინებულ გვართა წარმომადგენელნი, რომელთა წინაპარნი აქ განისვენებენ, ამ ეკლესიაში ლოცულობდნენ და გულშემატკივრობას იჩენდნენ. ღმერთმან მოსცეს სიმრთელე და განაგრძოს კეთილდღეობითი სიცოცხლე ამ ეკლესიის მზრუნველებისა. ღმერთმან აკურთხოს ისინიც, რომლებიც ამ ეკლესიის მლოცველები არ არიან, თუმცა მათნი წინაპარნი და ნათესავნი ამ ეკლესიის ერთგულნი იყვნენ. რადგან ეკლესიის კედლები დაზიანდა და დაირღვა, გადავწყვიტეთ, აშენდეს ამ ძველის ეკლესიის ადგილზე ახალი ეკლესია, ამაზე უფრო დიდი და შროიანი. მომავალი ეკლესიის აშენება და დასრულება კარგა ხანს გაგრძელდება. მაშასადამე, მრევლი რომ უწირავს-ლოცვად არ დარჩეს, ვიდრე ახალი ეკლესია აშენდება, საჭიროდ დავინახეთ სამლოცველო სახლი ავაშენოთ, რომელშიაც დროებითი ეკლესია იქმნება. აი, ამ დროებითის ეკლესიის საძირკველი ეკურთხა ამჟამად. ვევედროთ ღმერთსა, რომ ამ დროებით სამლოცველო სახლში ისვენდეს და მიიღებდეს ჩვენს ლოცვასა და ვედრებას და წყალობის მომლოდელნი ემადლობდეთ და ვაკურთხევდეთ უფალსა უკუნითი უკუნისამდე. ამინ“.

ეთნი მოწმენი მტრის შემოსევისა, ქვეყნის მოოხრებისა, იმ სინამდეთა შებლაღვისა და წაბილწვისა, რომლებსაც იგინი ინახავდნენ, მაგრამ უფალმან არ დაარღვევინა ეს ეკლესია საუკუნოდ და ისხნა იმათ ხელიდგან. ღმერთმანვე აღმოუჩინა ამ ეკლესიას საწუგეშოდ ისეთი ერთგულნი მლოცველნი, რომელნიც აფართოებენ მას ეკედერის მიშენებით, ამშვენებდნენ და ზრუნავდნენ ამის განახლებისათვის. თვით ეს ეკლესია სიამოვნებით და ლოცვით იცავდა თავის ზღუდეთა შორის ამგვარ მლოცველებს, როგორც სიცოცხლის დროს, ეგრეთვე სიკვდილის შემდგომაც, რადგანაც ხსენება იმათი იყო და არის ძვირფასი, როგორც მათის შთამომავლობისა, ეგრეთვე ამ ეკლესიისათვის. მაგრამ შეიცვალა ხალხის ხასიათი, შეწყდა ძაფი მზრუნველობისა ეკლესიისათვის.

სავნი ამ ეკლესიის ერთგულნი იყვნენ. რადგან ეკლესიის კედლები დაზიანდა და დაირღვა, გადავწყვიტეთ, აშენდეს ამ ძველის ეკლესიის ადგილზე ახალი ეკლესია, ამაზე უფრო დიდი და შროიანი. მომავალი ეკლესიის აშენება და დასრულება კარგა ხანს გაგრძელდება. მაშასადამე, მრევლი რომ უწირავს-ლოცვად არ დარჩეს, ვიდრე ახალი ეკლესია აშენდება, საჭიროდ დავინახეთ სამლოცველო სახლი ავაშენოთ, რომელშიაც დროებითი ეკლესია იქმნება. აი, ამ დროებითის ეკლესიის საძირკველი ეკურთხა ამჟამად. ვევედროთ ღმერთსა, რომ ამ დროებით სამლოცველო სახლში ისვენდეს და მიიღებდეს ჩვენს ლოცვასა და ვედრებას და წყალობის მომლოდელნი ემადლობდეთ და ვაკურთხევდეთ უფალსა უკუნითი უკუნისამდე. ამინ“.

გამოვიდა საბავშვო
გაზეთ „ალილუიას“
მე-13 ნომერი

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუმბიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუროშვილი

ბათუმი, გაზაფხულის გაუფრთხილებით გასული წლის დაბოლოების გამო
გთხოვთ დაგვიანება გადაიხადოთ შემდეგ ანგარიშზე:
საბალო ბანკი, კრწანისის მე-2 ფილიალი, ანგარიში № 360851555 მფლ. 220 101 406
„საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ.ფოსტა: sapats@post.ge sapatriarqo-posta@post.ge
მისამართი: ერეკლე II-ს მოედანი #1
საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე
რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შოლაშვილი),
მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ელაბი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: ვოგო ავსაჯანიშვილი
დამკავადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ფოტომატიანე

მღვდელი ზაქარია აბრამიშვილი

მღვდელ ზაქარია აბრამიშვილის დაბადების წელი, ზუსტად ცნობილი არ არის. სავარაუდოდ, ნათესავების გადმოცემით, იგი დაბადებული უნდა იყოს XIX საუკუნის 80-იანი წლების ბოლოს. ზაქარია და მისი ძმა ნიკოლოზი პატარები იყვნენ, როდესაც მამა გარდაეცვალათ და მთელი ოჯახი დედის, რახილი ნო-ზაძის ანაბარა დარჩა. ახალგაზრდა ქალი

ცოლად ითხოვა იოსებ ხაჩიძემ, რომელიც სურამის საბჭოში მამასახლისად მუშაობდა. მამინაცვალ კეთილი კაცი აღმოჩნდა და გერებს განათლება მიაღებინა.

მამა ზაქარია თბილისის სასულიერო სემინარიაში სწავლობდა, რომლის დამთავრების შემდეგ თბილისის ნათელულის წმინდა ბარბარეს სახელობის ეკლესიაში მედავითნედ დაინიშნა. 1910 წელს დაქორწინდა სონია ლომსაძეზე, რომელთანაც ოთხი შვილი შეეძინა: ილია (დაბადებული 1912 წელს), გოგა (დაბადებული 1914 წელს; — ორივენი II მსოფლიო ომში დაიღუპნენ), ვარა (დაბადებული 1917 წელს) და შალვა (დაბადებული 1918 წელს). XX საუკუნის 10-იანი წლების ბოლოს იგი დიაკვნად აკურთხეს.

1921 წელს საქართველოში კომუნისტური რეჟიმი დამყარდა. დაიწყო სასულიერო პირების დევნა-შევიწროება, ეკლესიებისა და მონასტრების დარბევა, სამღვდლოებასა და მორწმუნეებს პირდაპირ, გასამართლების გარეშე ხვრეტავდნენ. მამა ზაქარია იძულებული გახდა თბილისს გასცლოდა და ოჯახთან ერთად თავშესაფარი სოფელში ეძებნა. იგი დასახლდა სოფელ კაკალათხევში, სურამთან ახლოს (სამწუხაროდ, ეს სოფელი დღეს აღარ არსებობს), დაახლოებით 1926-27 წლებში.

სოფელში დაბრუნებული დიაკონი ზაქარია ურბნელმა ეპისკოპოსმა სვიმონმა (ჭელიძე), რომელიც ეპარქიას 1927-30 წლებში განაგებდა, მღვდლად აკურთხა და ჩააბარა სოფლები: ლუმბრუმა და აზარმელი. იმ პერიოდში ღვთისმსახურების შესრულება მეტად საშიში და სარისკო საქმე იყო და მამა ზაქარია მალულად ასრულებდა ნათლობებს, აპატიოსნებდა მიცვალებულებს, ასრულებდა ჯვრისწერას და სხვა საიდუმლოებებს. 1928 წელს დაიჭირეს და გადაასახლეს მეზობელი სოფლის გვერდისუბნის მღვდელი ბებიაშვილი (სახე-

ლი ცნობილი არ არის). ამასთან დაკავშირებით სურამის საბჭოში დაიბარეს მღვდელი ზაქარია, მაგრამ ყველასგან მოულოდნელად მრავალშვილიანობის გამო შეიბრალებს და თანაც თბილისში აცნობეს — აღარ მღვდლობსო.

მღვდელმა ზაქარიამ სოფელ კაკალათხევში მრავალს შეასწავლა წერა-კითხვა და საღვთო სჯული. დღესაც ცოცხალნი არიან აღამიანები, რომლებსაც ახსოვთ და იხსენებენ მამა ზაქარიას, რომელმაც მათ წერა-კითხვა ასწავლა. სოფლის მოძღვარს ჰქონდა თავისი მეურნეობა, ბაღი, ჰყავდა ხარები და ეწეოდა მინათმოქმედებას.

XX საუკუნის 20-იანი წლების ბოლოს, კომპარტიის უფროსმა სოლიკო მულაძემ და ხელმძღვანელმა კოტე ლომიძემ (სოფელ ქემფერში) „შეარცხვინეს“ კაკალათხევის მცხოვრებნი იმის გამო, რომ მათ სოფელში ცხოვრობდა და სასულიერო მოღვაწეობას ეწეოდა მოქმედი მღვდელი და ამიტომ ისინი კოლმეურნეობის ჩამოყალიბებას ვერ ელირებოდნენ (მართლაც, კოლმეურნეობა მხოლოდ 1930 წლის შემდეგ ჩამოყალიბდა, როდესაც მოძღვარი მოკლეს). მამა ზაქარია

რამდენჯერმე გააფრთხილეს, უარი ეთქვა მღვდლობაზე და ერისკაცობას დაბრუნებოდა, მაგრამ იგი კვლავაც უშიშრად აგრძელებდა ღვთისმსახურებას და საეკლესიო წესებს ასრულებდა. მოძღვრის სახელი მრავალგზის დაარბიეს, დაანოკეს, ემუქრებოდნენ და ავიწროებდნენ მის ოჯახს. დაუწვეს (როგორც იხსენებენ) ორი ურემი სასულიერო წიგნები, ხატები, საეკლესიო წიგნები და სამღვდლო შესამოსელი. ასევე რამდენჯერმე გაკრიჭეს და გაპარსეს მოძღვარი. მამა ზაქარია ერთი წუთითაც არ დაფიქრებულა, ისევ გაიზარდა წვერი, თმა და მეტი შემართებით განაგრძო მოღვაწეობა. მუქარამ, ვერ გაჭრა. ხელისუფლება გადამწყვეტი შეტევისათვის ემზადებოდა.

1930 წლის 31 დეკემბერი იდგა. მამა ზაქარიას ბავშვის მოსანათლად დაუძახეს ა. და მ. ლ-ებმა. მოძღვარს ფრიად გაუხარდა, როდესაც გაიგო, რომ კეთილ საქმეზე ეძახდნენ და დიდი სიხარულით გაეშურა წესის შესასრულებლად; რას იფიქრებდა, რომ ეს მისი ბოლო მსახურება იქნებოდა. როდესაც ნათლობა შეას-

ფოტომატიანე

რულა უკვე საღამო ხანი იყო და უკანა გზაზე ფრთხილად მოდიოდა (იმ ხნად საქართველოს საეკლესიო კრებამ მიიღო დადგენილება, რომ დროებით, სანამ დაძაბული მდგომარეობა არ გამოისწორდებოდა, მოძღვრებს საღამოს საათებში, დაბინდებიდან — გათენებამდე აღარ შეესრულებინათ მსახურება, თუ მათ ნაიყვანდნენ ან დაუძახებდნენ სადმე მოშორებით, რადგანაც იმ წლებში ძალიან ბევრი მკვლელობა დაფიქსირდა). მაგრამ მკვლევებს არ ეძინათ. ისინი ნათლობიდან ჩუმად აედევნენ მოძღვარს. შემდგომში თანასოფლელები იხსენებდნენ, რომ მამა ზაქარია მირბოდა და სთხოვდა მათ — არ მოეკლათ იგი, არ დაედოთ მძიმე ცოდვა და არ დაეტოვებინათ მისი შვილები ობლად (ამ ყველაფერს ხედავდა ერთ-ერთი მეზობელი). მთვრალი მკვლევები კი მისდევდნენ და ბოლოს მარგილით გამოასალმეს სიცოცხლეს.

თანასოფლელებმა დილით, წყაროსთან იპოვნეს მოძღვრის ნანაშენები და თავგატეხილი გვამი. ახალი წელი, 1 იანვარი თენდებოდა.

მკვლევები მალევე დააპატიმრეს (სამწუხაროა ის ფაქტი, რომ მკვლევები სწორედ ის პიროვნებები

აღმოჩნდნენ, რომლებმაც მამა ზაქარიას ბავშვის მოსანათლად დაუძახეს. ისინი მონათლული ბავშვის ბიძები იყვნენ. აქედან ჩანს, რომ ეს ნათლობაც მხოლოდ მიზეზი იყო მოძღვრის წასაყვანად, რათა იგი მოეკლათ), მაგრამ მალევე გაანთავისუფლეს. თუმცა, ვაი ასეთ განთავისუფლებას. ბოროტმოქმედთაგან ერთს შვიდი შვილი ეყოლა და შვიდივე დაეხოცა, მეორეს კი ოთხი მოუკვდა, ხოლო თავად მას კი მატარებელმა გადაუარა, ფეხები გადაუჭრა და სიცოცხლე საშინელი ტანჯვა-წამებით დაასრულა.

მღვდელი ზაქარია სოფლის სასაფლაოზე დაკრძალეს (საფლავი დღესაც არსებობს). საფლავის ქვაზე არის წარწერა, სადაც მოთხრობილია მისი მოკვლის ამბავი.

მამა ზაქარიას მეუღლე სონია ლომსაძე II მსოფლიო ომის შემდეგ, ერთ-ერთი შვილის შალვას დაბრუნების შემდეგ გარდაიცვალა. როგორც ჩანს, მან გადამალა რამდენიმე საეკლესიო ნივთი და მათ შორის ძვირფასი ხალიჩა, ოქროს მტრედი, რომლებიც კვლავ ეკლესიებს დაუბრუნდა (სურამის ყოვლადწმიდა სამების სახელობის ეკლესიას და იტრიის მონასტერს).

გამოვიდა საბავშვო
გაზეთ „ალილუიას“
მე-14 ნომერი

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“ ბეთანია ფოტო იგორ ელისევისა

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახებინოთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუარიშვილი

ბათუმში, ბაზაში, გაუფრთხილები მასში დაბალი მასალის გამო
გთხოვთ დავალიანება გადაიხადოთ შემდეგ ანგარიშზე:
საბანკო ბანკი, კრწანისის მე-2 ფილიალი, ანგარიში # 360851555 მფო. 220 101 406
„საპატრიარქოს ურთიერთობების“ ელ. გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ. ფოსტა: sap.atx@post.ge sapatriarcho-press@post.ge
მისამართი: ურეკლე II-ს მოედანი #1
საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე
რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი),
მარიამ გაგუა, ნინო გავოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩუარიშვილი, ია ზაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ელასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ამერიკაში კათოლიკური ეკლესია ბარაკ ობამას სოციალური კურსით უმხრობოდა

ამერიკელი კათოლიკეები სულ უფრო მზარდ აღშფოთებას გამოთქვამენ ამერიკის ახალ პრეზიდენტად არჩეული ბარაკ ობამას მიმართ, რადგან იგი აბორტების აქტიური მხარდამჭერია. კათოლიკე სენატორი ჯო ბაიდენი, რომელიც ვიცე-პრეზიდენტი ხდება, თავისი შეფის დოქტრინას — აბორტების დაშვების შესახებ იზიარებს. — ჩიკაგოელი კარდინალი ფრენსის ჯორჯო, კათოლიკე ეპისკოპოსთა კონფერენციის პრეზიდენტი, აცხადებს, რომ ამზადებს ოფიციალურ განცხადებას, სადაც ნათქვამია, რომ „აბორტების ნახალისების აგრესიული პოლიტიკა“ განიხილება, როგორც „ეკლესიაზე შეტევა“. ამერიკის ზოგიერთ კათოლიკურ ეკლესიაში ობამას ზოგიერთ მომხრე ზიარება აუკრძალეს.

იერუსალიმში გარძენ

და სომეხ კლერიკოსებს

შორის ახალი კონფლიქტი მოხდა

სამწუხაროდ იერუსალიმის მაცხოვრის საფლავის ეკლესიაში, კვლავ მოხდა შეტაკება ბერძენ და სომეხ ბერებს შორის. ტაძარში მსახურების ჩასატარებლად შესულმა 50-მა სომეხმა ღვთის მსახურმა გარეთ გამოაძევა ბერძენი დარაჯი. დარაჯს მხარი დაუჭირეს ბერძენმა ბერებმა, რასაც არეულობა მოჰყვა და რომლის განსამუხტადაც პოლიციის ჩარევა გახდა საჭირო.

იერუსალიმის მართლმადიდებელი პატრიარქი კონფლიქტში სომეხებს ადანაშაულებს. სომხური ეკ-

ლესიის მხრიდან ოფიციალური რეაქცია ჯერ არ გამოთქმულა.

გერმანიაში ლოცვის უცნაური პრაქტიკა გავრცელდა

გერმანიის ქალაქ კარლსრუეში, ხელოვნებისა და მედიატექნოლოგიის ცენტრში რიგინალური არტ-პროექტიაა დემონსტრირებული: დგას კაბინა სენსორული ეკრანით, რომელზეც კაბინაში შემსვლელს შეუძლია 50 ცენტად მოძებნოს მისთვის სასურველი ლოცვა და 5 წუთის განმავლობაში მოისმინოს. ამ აპარატურის მეხსიერებაში ყველა გავრცელებული რელიგიური კონფესიის ლოცვებია ჩანერილი. უახლოეს მომავალში ამგვარი ეკუმენისტური „მინიეკლესიები“ ბერლინსა და მაინის ფრანკფურტში დაიდგმება.

ხორვატიაში საშობაო დღესასწაულის საზიაროდ აღნიშვნა შეზღუდეს

ხორვატიის ხელისუფლებამ ქვეყანაში არსებულ სახელმწიფო დაწესებულებებში აკრძალა შობისა და ახალი წლის დღესასწაულისადმი მიძღვნილი საზეიმო შეკრებების გამართვა და ერთმანეთისადმი საჩუქრების მირთმევა. ეს გადაწყვეტილება ახსნილია, როგორც ერთ-ერთი ღონისძიება ფინანსური კრიზისის დასაძლევად. თუმცა ამ ქვეყანაში სახელმწიფო ორგანოებში მომუშავეთა საშუალო ხელფასი 800 ევროა, რაც 15%-ით მეტი, საზოგადოდ ქვეყანაში არსებულ საშუალო ხელფასზე.

ფოტომატიანე მეუდაბნოე პეტრე (ქუმსიძე)

მრავალი უჩინარი მოღვაწე ამკობს საქართველოს ეკლესიის ბრწყინვალე წარსულს. უამრავი მონამის და დაყუდებული ბერ-მონაზვნის ვინაობაა უცნობი კაცთათვის, მაგრამ არა უფლისათვის. მოდის დრო და, ჩვენდა სანუგეშოდ, ღმერთი გამოაჩენს ხოლმე ასეთ პატივსაცემ და მისაბამ პიროვნებებს.

შენების და სულიერი განახლების ჟამია ფიტარეთის დიდებულ მონასტერში. აღდგა წირვა-ლოცვა, შემოიკრიბა საძმო. მალევე ამოქმედდება გუდარების უძველესი სავანეც. უპირველესად ამ მონასტრებში მოღვაწეობის მსურველებს გვინდა გავაცნოთ, თუ ვინ იყო მათი უახლოესი, უშუალო სულიერი წინაპარი, რომელმაც თავისი სიცოცხლის წლები ამავე მონასტერში ლოცვით და შრომით გაატარა, აქვე აღესრულა და დაეფლა. გვჯერა, მეუდაბნოე პეტრეს გაცნობა უხილავ ლოცვით ხიდს გადებს ფიტარეთის წარსულ და ამჟამინდელ მოღვაწეთა შორის.

მცირე რამ ვიცით პეტრე ქუმსიძის წარმომავლობისა და სიყრმის შესახებ. იგი უკვე მონიფულ ასაკში მყოფი გვევლინება ქვათახევის მონასტრის საძმოში, სადაც მუხლჩაუხრელად შრომობს სანუკვარი მიზნისათვის — გახდეს მონაზონი და დარჩენილი სიცოცხლე ღვთის დიდებას შესწიროს. 1905 წლიდან იგი ოფიციალურად ჩაირიცხა ქვათახევის მონასტრის კრებულში და მორჩილის კაბით შეიმოსა. მშრომელი და გონიერი საბერო დიდ კმაყოფილებას იწვევდა. მონასტრის წინამძღვარი და ძმანი სიხარულით იყვნენ აღვსილი ასეთი პიროვნების გამოჩენით. ისიც მონადინებული იყო მთელი ცხოვრება მორჩილებასა და შრომაში გაეტარებინა ქვათახევის მონასტერში. მაგრამ სხვაგვარი იყო უფლის განგება.

მე-19 საუკუნის მიწურულს წმინდა ექვთიმე ღვთისკაცისა და მისი თანამშრომლის არისტოვლე ქუთათელაძის მიერ წამოწყებულმა ბეთანიის მონასტრის გადარჩენის დიდმა საქმემ კეთილი ნაყოფი გამოიღო. თავდადებული მოღვაწის მღვდელ-ონა-

ზონ სპირიდონის (კეთილადე) წარმოუდგენელი ღვანლით ბეთანია დანგრევას გადაურჩა. ამ შემთხვევამ თვალნათლივ დაანახვა მამულიშვილთ, რომ თურმე ღვთის შენევნით შეუძლებელიც შესაძლებელია და თავგანწირულ და გულანთებულ ერთ ბერსაც კი უზარმაზარი საქმის აღსრულება შეუძლია. სწორედ ამით იმედმოცემულებმა სთხოვეს მამა სპირიდონს, მოეძიებინა ღვთისა და სამშობლოსათვის თავგანწირული ბერი, რომელიც ითავიბდა დიდებული მონასტრის — გუდარეხისა და ფიტარეთის განადგურებისაგან გადარჩენის საქმის დაწყებას.

ადვილი არ იყო მსგავსი ადამიანის პოვნა, ადამიანისა, რომელიც ერთდროულად მაღალი რწმენის, დიდი შეგნების და ტიტანური შრომის უნარის მქონე იქნებოდა. ძიებამ მღვდელ-მონაზონი სპირიდონი ქვათახევის მონასტერში მიიყვანა, რადგან უკვე შორს გავრცელებულიყო სანაქებო მორჩილის სახელი. დიდად დაამწუხრა მონასტრის წინამძღვარი არქიმანდრიტი დოსითეოსი (ბერძენიშვილი) ასეთი საბეროს დათმობამ, მაგრამ მამა სპირიდონის მიერ დასახელებული ზეზი აღმატებული და მეტად საჭირო იყო. მორჩილიც სიხარულს ვერ ფარავდა, რადგან უფალმა ესოდენ საშური საქმის საკეთებლად გამოირჩია.

დრო არ ითმენდა. უძვირფასესი მონასტრები დანგრევის აშკარა საფრთხის წინაშე იდგა. მღვდელ-მონაზონმა სპირიდონმა საბერო მორჩილი ბერად აღკვეცა და სახელად პეტრე უწოდა. სწორედ მოციქულთა თავის სადარი კლდისებრი სიმტკიცე და, ამავე დროს, უდიდესი სიყვარული უნდა გამოეცლინა მოღვაწეობისას ახლად აღკვეცილ პეტრეს.

ეს იყო 1911 წელს. დაიწყო მამა პეტრეს ზეკაცური შრომა. უპირველესად გუდარეხის მონასტერში დამკვიდრდა. მარტოდმარტომ განმინდა გაველურებული მონასტრის ეზო. მის იარაღს შეადგენდა მხოლოოდენ რკინის ძალაყინი და ცული. ხშირად მშიერ-მწყურვალ მხალეულ-ჭინჭრით საზრდოობდა. გალავნის განმენდის შემდეგ მან ერთი კილომეტრის მანძილიდან წყალი შემოიყვანა მონასტერში და გალავანს გარეთ საკმაოდ მოზრდილი ბოსტანი გააშენა. შემდგომ გუდარეხთან ერთად ფიტარეთის მონასტრის დაცვას შეეჭიდა. განა რა შეეძლო მარ-

გუდარეხი XIX ს.

ტოკაცს, ისიც შიშველი ხელებით, მაგრამ რწმენას და სულის სიმტკიცეს სასწაულების მოხდენა შეუძლია.

ასეთმა თავდაუზოგავმა შრომამ კვალი დაამჩნია მამა პეტრეს ჯანმრთელობას. ასაკიც უკვე აღარ უწყობდა ხელს. მიუხედავად ამისა, ამ მონასტრების მნახველსა და მომლოცველში გაკვირვებას იწვევდა მამა პეტრეს გაუტყეხელი შემართება.

აი, რას წერს მისი გაცნობით აღფრთოვანებული მღვდელი მელიტონ ყანჩაველი 1917 წელს გაზეთ „საქართველოს“ №42-ში გამოქვეყნებულ სტატიაში:

„მეუდაბნოე პეტრე უპატრონობა-უპატიებას და ჯაფას ნაადრევად წელში მოუხრია, მოხუცებულა და ძვალ-ტყავად ქცეულა. მასთან ხალხი ხშირად არ მოდის, გარდა მონადირეთა და ზოგჯერ

ალბულალელ რუსებისა. მისი მოსაუბრე და თანამგრძნობელია მარტო წმინდა გუდარეხი, თავისი მოყუჩებული და ტყიანი მთებით. მას ამხიარულებენ ტკბილად მოჭიკჭიკე ფრინველნი — ეს დაუღალავი მადიდებელნი ღვთის დიდებისა. თვით ზეცამ მოუვლინა გუდარეხს გულშემატკივარი, მხნე მუშაკი და დაუდგრომელი მლოცველი მის კლდეებს შორის, პეტრე არ უღალატებს მას სიკვდილამდე.

მიუხედავად მის გარეგნულ დაბეჩავებისა, პეტრე არის სულგრძელი, ენერგიით ძლიერი, თავდადებული თვის წმინდა მოვალეობაზედ. იგი იშვიათად განშორდება მონასტერს, რომ მოიპოვოს თავისთვის მცირეოდენი საზრდო. კმაყოფილია მცირედით, თვის არსებობა მიუხედავად უზენაესადმი, შრომობს და სცოცხლობს რაღაც გაურკვეველი მოლოდინით, „იქნებ ღმერთმა ჩაუნერგოს ჩვენს მესვეურთ სურვილი და წყალობის თვალთ მოახედვინოს ჩემი გუდარეხისკენაო.“

დროა, აღიმალლოს ვინმემ ხმა ვიდრე გუდარეხ-ფიტარეთი და მრავალი ამგვარი უძველესი ტაძარი ნანგრავებად არ ქცეულან.“

მამა პეტრე განაგრძობდა მონასტრებისთვის ზრუნვას, ვიდრე არ მოაწია ამ ქვეყნიდან მისი განსვლის ჟამმა. მისი უსულო სხეული მღვდელ-მონაზონმა სპირიდონმა იპოვა ფიტარეთის მონასტრის შორიახლოს. მანვე აუგო წესი და დაასაფლავა ფი-

ფოტომატიანე

ტარეთის მონასტრის ეზოში და ამის შესახებ წერილობით აცნობა საქართველოს მონასტრების კეთილმონესე არქიმანდრიტ ნაზარს (ლეჟავა). გაზეთ „საქართველო“-ს 1917 წლის №47-ში დაიბეჭდა მცირე ცნობა: „18 თებერვალს, სოფ. ფიტარეთის ახლოს ნახეს გვამი განდევნილ-ბერის, 65 წლის მოხუცის მამა პეტრესი, რომელიც სცხოვრობდა ფიტარეთის ძველ მონასტერში, კლდეზე“.

გვჯერა, დღეს ხარობს მამა პეტრეს სული, როდესაც ხედავს საკუთარი ნაღვანის განახლებას. მისი ღრცვა შეეწევა გუდარეხისა და ფიტარეთის ყველა კეთილისმყოფელს.

ლუარსაბ ტოგონიძე

ფიტარეთი XIX ს.

საქართველოს მონასტრების კეთილმონესე არქიმანდრიტ ნაზარს (ლეჟავა). გაზეთ „საქართველო“-ს 1917 წლის №47-ში დაიბეჭდა მცირე ცნობა: „18 თებერვალს, სოფ. ფიტარეთის ახლოს ნახეს გვამი განდევნილ-ბერის, 65 წლის მოხუცის მამა პეტრესი, რომელიც სცხოვრობდა ფიტარეთის ძველ მონასტერში, კლდეზე“.

მოყვარე მტერი

მოთხოვნა წაკითხეთ

გამოვიდა საბავშვო
გაზეთ „ალილუიას“
მე-15 ნომერი

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“ შემოდგომა სხალთაში დიაკონი ზურაბ ცხოვრებაძე

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რედაქციას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუროშვილი

გთხოვთ, გაუზიაროთ ჩვენს მასალას მათთვის, ვინც იცნობს მართლმადიდებლობას

გთხოვთ დაგვიმზადოთ შეგიძლევთ ანგარიშზე:
სახელბო ბანკი. კრწანისის მე-2 ფილიალი. ანგარიში # 360851555 მფ. 220 101 406
„საპატრიარქოს უწყებანი“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ.ფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarcho-press@post.ge
მისამართი: ვრცელე II-ს მოედანი #1
საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ./ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე

რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი),
მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ელაზი ჯიბლაძე, გვარცულება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ფოტომატიკა

მღვდელი რომანოზ ახალკაცი 1892-1976

მღვდელი რომანოზ ლევანის ძე ახალკაცი 1892 წელს გორის მაზრაში სოფელ გერში, მღვდლის ოჯახში დაიბადა. ასევე სასულიერო პირი იყო მამა რომანოზის ბაბუაც — გიორგი, რომელიც დიაკვნად მსახურობდა ჯერ სოფელ აბისში, შემდეგ ახალშენში და ბოლოს ახალციხის წმინდა სარინეს სახელობის ეკლესიაში, საიდანაც 1903 წლის 4 თებერვალს მოხუცებულობის გამო პენსიაზე გავიდა.

სასულიერო გზა აირჩია მისმა ვაჟმა ლევანმაც, რომელმაც 1896 წელს ჩააბარა გორის სასულიერო სასწავლებელში, საიდანაც 1897 წლის 15 მარტს გათავისუფლდა და ბოჭორმის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის მედავითნედ დაინიშნა. ამავე წელს თუშეთში, სოფელ ომალოს სამრევლოში გადაიყვანეს, იქიდან კი სოფელ ახალშენში

განამწესეს. 1901 წელს, როდესაც მამამისი, დიაკონი გიორგი ახალციხეში გადაიყვანეს, ლევანი სოფელ აბისში განამწესეს მედავითნედ. 1915 წლის 20 მაისს გორის ეპისკოპოსმა ანტონმა (გიორგაძე) დიაკვნად აკურთხა, ხოლო ერთ კვირაში მღვდლად დაასხა ხელი და არკნეთის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის შობის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად დაადგინა. ამავე წლის 13 ივნისს ახალშენის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიაში გადაიყვანეს. მამა რომანოზის შვილიშვილების გადმოცემით ახალგაზრდა მოძღვარი მოულოდნელად, 50 წლის ასაკში გარდაცვლილა.

1901 წელს ცხრა წლის რომანოზი მამამისმა ლევანმა გორის სასულიერო სასწავლებელში მიიბარა, რომლის დასრულების შემდეგ სწავლა თბილისის სასულიერო სემინარიაში განაგრძო.

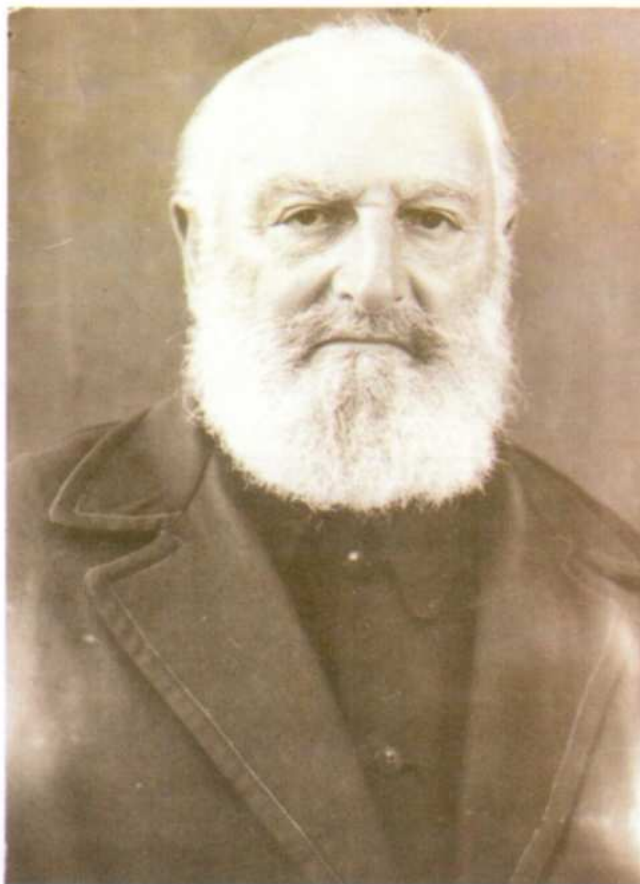
XX საუკუნის 10-იან წლებში რომანოზი გორის მაზრის სოფელ გუჯაბურში მცხოვრებ ელენე ლოლაძეზე დაქორწინდა. მათ ორი შვილი შეეძინათ: გიორგი და ლიდა.

1916 წლის 2 სექტემბერს გორის ეპისკოპოსმა ანტონმა (გიორგაძე) რომანოზი არბოს წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის მედავითნედ დანიშნა. 1917 წელს მეუფე ანტონმა დიაკვნად აკურთხა. 1919 წლის 18 ივნისს ურბნელმა ეპისკოპოსმა დავითმა (კაჭახიძე) მღვდლად დაასხა ხელი და ავნევის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად დაადგინა.

საქართველოს გასაბჭოების შემდეგ, სხვა სასულიერო პირების მსგავსად მამა რომანოზიც ცხოვრებაც გაუსაძლისი შეიქმნა. ადგილობრივმა ხელისუფლებამ ავი თვა-

ლით დაუწყო მოძღვარს ყურება. ერთი პერიოდი კიდევაც აპირებდა საზღვარგარეთ წასვლას, მაგრამ შემდეგ გადაუფიქრია და უთქვამს: „არაფერი დანაშაული არ მაქვს და რატომ გავიქცეო“, თანაც იმ დროს მეორე შვილი ლიდა მცირეწლოვანი ყოფილა და ამან გადააფიქრებინა ცოლ-შვილის მიტოვება და საქართველოდან გაქცევა.

XX საუკუნის 20-იან წლებში ბრეთის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად გადაიყვანეს. 1924 წლის აგვისტოს აჯანყების დროს მამა რომანოზიც დაუპატიმრებიათ და გორში წაუყვანიათ დასახვრეტად, მაგრამ რაზმის უფროსი მისი ოჯახის ნაცნობი აღმოჩნდა (1905-07 წლების რევოლუციის დროს ეს ბოლშევიკი მონაწილეობდა აჯანყებაში, რომლის დამარცხების შემდეგ იგი მამა ლევანის ოჯახში

ფოტომატიკა

იმალეობდა, სადაც პატარა რომანოზი მას საჭმელს უზიდავდა სამალავში). სწორედ ამ კაცს უცვნიდა და უთქვამს: „ეს კაცი საიდანაც წამოიყვანეთ, ისევ იქ დააბრუნეთო და თანაც ერთი კარგად აქეიფეთო“.

1929-30 წლებში ხელისუფლების მხრიდან ზენოლის შედეგად მამა რომანოზმა ანაფორა გაიხადა და სოფელ ბრეთის მეურნეობაში მომ-მარაგებლად დაინიშნა მუშაობა.

XX საუკუნის 30-იან წლებში იგი კიდევ ერთხელ გადარჩენილა დახვრეტას, ეს ამბავი ასე მოხდა: ერთხელ დადარდიანებული მოძღვარი სოფელ ბრეთაში საპატრიარქოსთან მჯდარა და კულაკებს რალაც ბროშურას უკითხავდა. ამის გამო იგი ვილაცას დაუბეზლებია და პატრიარქოსთან ერთად იმავე ღამეს დააპატიმრეს. ორივენი გადაუგზავნიათ ხაშურში, მაგრამ აქაც ვილაც ნაცნობი გამოჩენილა და მამა რომანოზი რამოდენიმე დღეში გამოუშვიათ,

ხოლო საწყალი პარიკმახერი კი დაუხვრეტი-ათ.

მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ, 1952 წლის 13 მაისს დააპატიმრეს ვალების გამო, რომელიც სამსახურში დაუგროვდა და 11 თვე ციხეში გაატარა. 1953 წლის 13 აპრილს იგი გათავისუფლდა პატიმრობიდან.

1954 წლის 21 აპრილიდან, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის მელქსედეკ III-ის (ფხალაძე) ლოცვა-კურთხევით იგი მღვდლის ხარისხში აღადგინეს და ქ. ცხინვალში და მის მიმდებარე სოფლებში განამწესეს საეკლესიო წესების შესასრულებლად, წირვა-ლოცვას კი პერიოდულად ხაშურის ნმინდა იოანე ნათლისმცემლის სახელობის ეკლესიაში აღასრულებდა.

მღვდელი რომანოზი 1976 წელს, 84 წლის ასაკში გარდაიცვალა. დასაფლავებულია სოფელ ბრეთის სასაფლაოზე.

გამოვიდა საბავშვო გაზეთ „ალილუიას“ მე-15 ნომერი

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“ უსათაურო დიაკონი ზურაბ ცხოვრებად

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახებინათ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რედაქციას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუროშვილი

გთხოვთ, გაზაფხულზე გაუფრთხილდეთ მასში დაბეჭდილი მასალების გამო

გთხოვთ დაეალიანება დადასტოვდეს შემდეგ ანგარიშზე: სახალხო ბანკი, კრწანისის მე-2 ფილიალი, ანგარიში # 360851555 მფო. 220 101 406 „საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge> ელ.ფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarcho-press@post.ge მისამართი: ერეკლე II-ის მოედანი #1 საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე
რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი),
მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ელასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკავადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

ვატიკანი „ბითლზის“ წევრის**ქველ მკრეხელობას****ახალგაზრდულ შეცდომად მიიჩნევენ**

ვატიკანმა შეცვალა თავისი დამოკიდებულება ან-სამბლ „ბითლზის“ წევრის ჯონ ლენონის ანტიქრისტი-ანული გამონათქვამის მიმართ, რომელიც 42 წლის წინ, მომღერლის ერთ-ერთ ინტერვიუში დაიბეჭდა: „ქრისტიანობა გაქრება. ჩვენ ახლა უფრო პოპულარულები ვართ ვიდრე — ქრისტი“. ამ გამონათქვამმა ანსამბლის

მიმართ მკვეთრად უარყოფითი დამოკიდებულება გამოიწვია რომში და, ნაწილობრივ, ამერიკაში. ამ დროს „ბითლზის“ მრავალი დისკი საჯაროდ დაწვეს.

ამჟამად ვატიკანი ლენონის ამ ფრაზას „ახალგაზრდულ შეცდომად — ხუმრობად“ მიიჩნევს. ოფიციალურ გამოცემაში წერილი, სადაც ეს პოზიციაა გამოთქმული, ანსამბლის დისკის — „თეთრი ალბომის“ გამოშვების 40 წლისთავს ეძღვნება და ამ მოვლენას „ჯადოსნურ მუსიკალურ ანთოლოგიად“ აფასებს.

ფოტომატიანე

მღვდელი ფილიმონ კარბელაშვილი 1879-1930

მღვდელი ფილიმონ კარბელაშვილი 1879 წელს მღვდლის ოჯახში დაიბადა. წინაპრებიც გამორჩეული სასულიერო პირები ჰყავდა. მისი ბაბუა, ცნობილი მგალობელი და საეკლესიო მოღვაწე — მღვდელი გრიგოლ კარბელაშვილი, ქართული გალობის უბადლო მცოდნე, წლების განმავლობაში, ჯერ ბოდბის მონასტერში არსებულ სასწავლებელში, შემდეგ კი თბილისის სასულიერო სემინარიაში ასწავლიდა გალობას. მამა — პოლიევქტოსი მრავალი ნაშრომისა და წიგნის ავტორი იყო, რომლის წერილები და პუბლიკაციები მრავლად ქვეყნდებოდა საქართველოს იმჟამინდელ ჟურნალ-გაზეთებში. ბიძები იყვნენ ბოდბელ-ალავერდელი ეპისკოპოსი სტეფანე, დეკანოზი ანდრია და მღვდელი პეტრე (უკანასკნელი ორი, 1924 წლის 6 სექტემბერს ჩეკისტებმა გორის მაზრაში, ტირიფონას ველზე დახვრიტეს), ხოლო ერთი ბიძა — მღვდელი ფილიმონი, ადრეულ ასაკში, 1879 წელს გარდაიცვალა, სწორედ მის საპატივსაცემად დაარქვეს ეს სახელიც.

ასეთ ოჯახში დაბადებულ — გაზრდილი ბავშვი, არც შეიძლება, რომ სასულიერო გზას არ დადგომოდა. პატარა ფილიმონმა პირველდანიებითი განათლება ჯერ ოჯახში, მამის მეთვალყურეობით გაიარა. შემდეგ დაამთავრა სასულიერო სასწავლებელი, 1894-1900 წლებში კი თბილისის სასულიერო სემინარიაში სწავლობდა. 1901 წელს დიაკვნად აკურთხეს, შემდეგ — მღვდლად დაასახეს ხელი და ამავე წლის 8 აგვისტოდან გორის სასულიერო სასწავლებელში გალობის, მართლწერის და ხაზვის მას-

ფილიმონ კარბელაშვილი მღვდლად
აკურთხევაში

წავლებლად დაინიშნა. 1903 წლის 15 აპრილს საგვერდულთ დაჯილდოვდა, ხოლო 1915 წლის 28 მაისს სკუფია უბოძეს.

1916 წელს პირველი მსოფლიო ომის დროს სამხედრო კაპელანად განამწესეს. მამა ფილიმონი თურქესტანის 19 მსროლელთა პოლკში მსახურობდა. 1917 წლის 19 ივნისს კამილაევით დაჯილდოვდა. ამავე წლის ბოლოს საქართველოში დაბრუნდა. მღვდელი ფილიმონი 1930 წლის 23 მაისს ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ, ყოფილ მიხეილის საავადმყოფოში გარდაიცვალა. იგი 25 მაისს ქ. გურჯაანში დაასაფლავეს.

შემორჩენილია მამა ფილიმონის ერთ-ერთი ქადაგება,

რომელიც მან წარმოსთქვა 1903 წლის 19 დეკემბერს, ცნობილი საზოგადო მოღვაწის, პოეტის, პროზაიკოსისა და პუბლიცისტის დიმიტრი მაჩხანელის (ნადირაძე) დასაფლავებაზე:

„სახელითა მამისათა, და ძისათა, და სულისა წმიდისათა. ნეტარ არს გზა ეგე, რომელსა წარმართებულ ხარ შენ, რამეთუ ადგილი განსასვენებელი მიგელის შენ.

ადგილი განსასვენებელი მიგელის შენ... რას გაჩუმებულხარ მაჩხანელო, რატომ არაფერს ამბობ? რატომ შენებურად რიხიანად არ აღიმადლებ ხმას: „რა დროს განსვენებაა, ჯერ საქმე ბევრი მაქვს გასაკეთებელი“... უღმობელმა სიკვდილმა რომ აღარ დაგაცალა?! რომ შეგეძლოს ეხლა, იტყოდ: „რა გავაკეთე საიმისო, რა ღირსეული მე ვიყავი, რომ ნეტარებას უგზავნიოთ იმ გზასაც კი რომელზედაც მე გავივლი და

ნადირაძე დიმიტრი მაჩხანელი.

განსვენებასა
მპირდებით!...
განსვენება ცოტა
რამე ნუ გგონიათ:
განსვენება იმათ
შეჭფერით, ვინც
ბევრი, ძალიან
ბევრი რამ გააკე-
თა და იშრომა...

არა, დიმიტრი,
არა. ეს შეცდომა
იქმნება — და შეც-
დომა, წარმომდ-
გარი იმისაგან კი
არა, რომ შენ შე-
ნის თავის ფასი
არ იცოდი, არა-
მედ შემდეგი ბუ-
ნებრივის შენის
თავმდაბლობისა

— იმ თავმდაბლო-

ბისა, რომელიც შენ ცხოვრების ქვა-კუთხედი მი-
გაჩნდა ჯერ შენთვის და მერე ყველასთვის.

შენ ბევრი გააკეთე, ბევრი, ძალიან ბევრი იშრომე
და უფრო ბევრს იშრომებდი და გააკეთებდი, რომ
ულმობელ სიკვდილს შენთვის ბოლო არ მოელო ასე
უდროვოდ. მე არ ძალმიძს დაწვრილებით ჩამოვთვა-
ლო ყველა ის მისწრაფებანი, ყველა ის დაწყებანი —
ანუ დაუმთავრებელი საქმენი, რომელნიც შენ აღს-
რულებაში ვერ მოიყვანე უდროობისა და მოუცლე-
ლობის გამო. მწამს და ვაღიარებ მხოლოდ იმას, რომ
ყოველი შენი ნაწერი, ანუ ნალაპარაკევი ხალხში სა-
ზოგადოდ და მეგობარ-ნაცნობებში კერძოდ — ჭეშ-
მარიტება იყო — ის ჭეშმარიტება და რწმენა, რომელ-
ზედაც იესო ქრისტე ამბობს: „ამინ, ამინ, გეტყვი
თქვენ, რამეთუ რომელმან სიტყვანი ჩემნი ისმინნეს
და რწმენეს მომავლინებული ჩემი, აქვდეს ცხოვრე-
ბა საუკუნო“ (იოანე. 5. თ.). ვიმეორებ, ყოველი შენი
ნაწერი და სიტყვიერად გამოთქმული აზრები იყო
ისევ ის მოძღვრება ხალხისადმი, რომელსაც იესო
ქრისტემ შეაღია თვისი კაცობრივი ძალა.

მაშასადამე, შენა ჰყოფილხარ ჭეშმარიტების მქა-
დაგებელი, შენ გიკეთებია ბევრი რამ და ამიტომ
ღირსეულად დაგიმსახურებია განსვენება და საუ-
კუნო ცხოვრება. „ნეტარ არს გზა ეგე, რომელსა
წარმართებულ ხარ შენ, რამეთუ ადგილი განსასვენ-
ებელი მიგელის შენ“.

ცხოვრებისაგან ყოველმხრივ დაჩაგრული, ქო-
ნებრივად დაქვეითებული და სიამოვნებას მოკლე-
ბული, შენ არ ემდუროდი შენს ხვედრს, არამედ მამა-
ცურად ითმენდი ყოველსავე და მამაცურადვე მიაღ-
ნევდი ხოლმე შენს ამა თუ იმ გულის ნადილს.

ყოველი შენი მეზობელი და ნაცნობი, თუ გაითვა-
ლისწინებს შენს ხელმოკლე ცხოვრებას — დარწმუნ-
დება, რომ შენი ბედ-ილბაღი მარტო მამაცობას და

ცხოვრებისადმი გულმედგრობას გაჰქონდ-გამოჰ-
ქონდა! მამაცობა არ არის, კაცმა მოიკლოს ისეთი
ბედნიერება, მარტო იმ მოსაზრებით, რომ „ვაი თუ
ცოლ-შვილმა ხელი შემიშალოს და ის ველარ გავაკე-
თო, რის გაკეთებაც შემიძლიან და რისაც ზნეობრივ
მოვალე ვარო!“

მრთელი ქიზიყი და ამასთან მრთელი საქართვე-
ლო გიცნობდა! მხოლოდ გიცნობდა ქეიფში და
ლხინში-კი არა, გიცნობდა ბეჭდვითი სიტყვის შემწე-
ობით და ეს საშუალება, ეს ბეჭდვითი სიტყვა იმ გვა-
რია, რომ სულ მცირე ხანში ავსა და კარგს მთელს
ქვეყანას შეატყობინებს. გიცნობდნენ შენი თანამე-
მამულეები და მეზობლები, როგორც წყნარს,
მშვიდს, უწყინარს და ყველასთვის კეთილის მოსურ-
ნე დიმიტრის, მაგრამ, როგორც მრავალი ჩვენი მოღ-
ვანე მუშაკი არ დასცდენია უბადრუკს და შეუფერე-
ბელს ბოლოს, აკი შენც ვერ ასცდი ასე უდროოდ
ულმობელს სიკვდილს, რომელმაც ასე სწრაფად მო-
გილო ბოლო...

გული სიამოვნებით მევსება, როდესაც გავიხსე-
ნებთ, რომ ჩემ წინ ასვენია გვამი იმ ღირსეულის ადა-
მიანისა, რომელმაც ეს დიდებული სახელი „ადამიან-
ნი“ ღირსეულადვე ატარა, ბევრი ჩვენგანი ადამიან-
ნად აქცია და მათთან ერთად ზოგჯერ მარტოკამაც

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“ ცისკარი მონასტერში ზურაბ ხორავა

ფოტომატიანე

ბევრი რამ კარგი გააკეთა... მაგრამ რა ვქნა, საყვარელო და დაუვინყარო ძმაო დიმიტრი, გამოგიტყდები — ყოველს ღონისძიებასა ვხმარობ და ვერ მომიხერხებია, რომ ამ გვარი შეხედულება ბორკილად დავადგა ჩემს თავსა. გადავხედავ თუ არა შენს მოხუცებულს მშობელ დედას, შენს დაძმარებულს დას, ძმას და სხვა ნათესავებს, როგორც ხორციელ არსებას, გული ნაღვლით მევსება. ნელანდელი სიამოვნება მავინყდება და ეხლანდელი ნაღველი გულს მიხეთქავს, არ მემეტები გაციებულს სამარეში დასამარხავად და ნათესაურის წყრომით გეკითხები: რათა ჰქენი ასეთი საქმე, რად დაგვალონე? რათა შრომობდი ისე თავგანწირულად? რაღად დაივინყე

შენი მოხუცებული დედა, რომელიც სცხოვრობდა მარტო შენით. რომელიც სუნთქავდა მარტო შენით. როგორც უცოლ-შვილოს და ჯერ დაუბინავებელს, ის თავს გვევლებოდა და შენ კი ასე უეცრად ხელიდგან გამოეცალე. წაართვი მას საყვარელი შვილი დიმიტრი და დასტოვე ოთხ კედელშუა მართოდ მარტო! დედა შენს სხვა შვილებიც უყვარდნენ და უყვარან, სხვა შვილებისთვისაც შესტკივა გული, მაგრამ შენ, როგორც უმცროსი შვილს — დედა განსაკუთრებულ ყურადღებას გაეცევდა. შენზედ ჩასდიოდა და ამოსდიოდა მზე.

რად დააღონე დანარჩენი ნათესავებიც, რომელნიც მწარედ თავს დაგვევითინებენ? რად დააღონე შენი პატივის მცემელი თბილისის ქართველი საზოგადოება, რომელიც სწუხს, რომ ვერ დაესწრო შენს დასაფლავებას და ვერ დაანახვა მრთელს ქვეყანას — რა კაცი იყავი და როგორი პატივისცემა შეგფეროდა.

რად დააღონე შენი მეზობლები, რომელნიც შენგან ყოველთვის დარიგებასა და ზნეობრივ დახმარებას მოელოდნენ?

აი, ჩვენო სიქადულო, ჩვენო დაუვინყარო კარგო დიმიტრი,

მღვდელი ფილიმონ კარგალაშვილი
მამასთან ერთად

აი, ამას გეკითხება ჩემი ნათესავური გრძნობა და სხვას არაფერს.

ასეთივე გრძნობით გამსჭვალულნი არიან ის ნათესავ-მეგობარ-ნაცნობები, რომელნიც შენ ეხლა გარს შემოგხვევიან და მწარედ დაგტირიან.

საუკუნოდ იყოს ხსენება შენი, დაუვინყარო, კეთილო დიმიტრი.

ვევედრნეთ, ძმანო ქრისტიანენო, გამჩენელს, რათა მან სული ახლად გარდაცვალებულის დიმიტრისა საყოფელსა მართალთასა დაანესოს, ნიაღთა შინა აბრაამისთა განუსვენოს და ჩვენ შეგვიწყალნეს, ვითარცა სახიერ არს და კაცთმოყვარე. ამინ.

გამოვიდა საბავშვო
გაზეთი „ალილუიას“
მე-16 ნომერი

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინყებინებინო ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩუროშვილი

გთხოვთ, გაუზიაროთ ბავშვთა ლიტერატურის განყოფილებაში გასული წლის მუშაობის შედეგები. გთხოვთ დაგვაცნობთ გადართული წიგნების შესახებ. კრწანისის მე-2 ფილიალი, ანგარიში # 360851555 მფლ. 220 101 406. საპატრიარქოს უწყებანის ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>. ელ-ფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarchate-press@post.ge. მისამართი: ერეკლე II-ის მოედანი #1. საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე
რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი), მარიამ გაგუა, ნინო ვაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე, გიორგი მაჩუროშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი: ვლასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი დამკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

გამოცდა მორმონთა ლიდერის წერილები

ამჟამად გამოქვეყნდა მორმონების რელიგიური ლიდერის ჯოზეფ სმიტის ჩანაწერების პირველი ტომი. სულ დაგეგმილია 30 ტომის გამოქვეყნება. წიგნი გამოცდა სოლტ-ლეიკ სიტიში — იუტას შტატში, სადაც მორმონთა დიდი რაოდენობა ცხოვრობს.

ჯოზეფ სმიტმა მორმონთა მოძრაობა 1830 წელს დაარსა. სმიტი 1844 წელს გარდაიცვალა. მას მორმონები წინასწარმეტყველად მიიჩნევენ. ამჟამად მორმონთა რიცხვი მსოფლიოში 13 მილიონს აღწევს.

ლუქსემბურგში ევთანაზიის**მხარდაჭერი კანონის მიღებას აპირებენ**

ლუქსემბურგის კონსტიტუციაში აპირებენ შესწორების შეტანას, რომელიც ამ ქვეყნის მონარქს — დიდ ჰერცოგ ანრის უფლებამოსილებას შეუზღუდავს. ასეთი გადაწყვეტილება აიხსნება იმით, რომ დიდი ჰერცოგი კატეგორიულად არ აპირებს ხელი მოაწეროს პარლამენტის დადგენილებას ევთანაზიის (უიმედო

ავადმყოფის ნებაყოფლობითი მოკვდინების) ლეგალიზაციის კანონს. პარლამენტის ახალი კანონპროექტის მიხედვით, ჰერცოგი იძულებული გახდება, ხელი მოაწეროს პარლამენტის ნებისმიერ გადაწყვეტილებას — მას ვეტოს დადების უფლება ჩამოერთმევა. აღსანიშნავია, რომ ჰერცოგ ანრის ამჟამინდელი გადაწყვეტილება ასეთი ვეტოს დადების პირველი შემთხვევაა.

ახალი ანტიმუსლიმური**ფილმი ნიდერლანდებში**

მუსლიმური სამყარო კვლავ აღშფოთებულია ახალი ჰოლანდიური მულტფილმით „ინტერვიუ მუჰამედთან“. ამ ფილმის ავტორია პოლიტიკოსი ექსპან ჯამი, ირანიდან ლტოლვილი, „ყოფილ მუსლიმთა საბჭოს“ მეთაური, რომელსაც უკვე ეკუთვნის მსგავსი თემატიკის მულტფილმი „მუჰამედის ცხოვრება“. „ინტერვიუში“ „მუჰამედი“ თავის მოსაზრებებს გამოთქვამს ქალთა უფლებებისა და ებრაელების ღმერთის რწმენის შესახებ.

ფოტომატიანე**დეკანოზი ალექსანდრე ზუმბულიძე (1834-1912)**

დეკანოზი ალექსანდრე კირილეს ძე ზუმბულიძე 1834 წელს გორის მაზრაში, მღვდლის ოჯახში დაიბადა. მამასთან პირველდაწყებითი განათლების მიღების შემდეგ, სასულიერო სასწავლებელში ჩააბარა, ხოლო 1852-58 წლებში თბილისის სასულიერო სემინარიაში სწავლობდა. სემინარიის დამთავრებისთანავე იქორწინა სოფელ ჩხიკვათაში მცხოვრებ აზნაურის ქალზე, პელაგია როსტომის ასულ საგინაშვილზე. მათ სამი შვილი შეეძინათ: სიდონია, მართა და გიორგი.

1858 წელს საქართველოს ეგზარქოსმა, მთავარეპისკოპოსმა ევსევიმ (ილინსკი) იგი დიაკვნად აკურთხა, ამავე წელს კი — მღვდლად დაასხა ხელი და ერტისის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად დაადგინა. მამა ალექსანდრე თავის დროისათვის კარგად განათლებული და გამორჩეული მოძღვარი იყო. წირვის შემდეგ მრევლს აუცილებლად უქადაგებდა იგი ძალიან მარტივად და დახვეწილად გადმოსცემდა ეკლესიისა და წმინდა მამათა სწავლებებს.

მისი წინამძღვრობის დროს სოფელ ერტისში, ძველი ეკლესიის ადგილზე, თავადის ასულმა სალომე გაბაშვილმა ახალი ტაძარი ააშენა, რომელიც 1869 წელს იკურთხა. ამ საქმეში მამა ალექსანდრესაც მიუძღვის თავისი წვლილი. სასულიერო მთავრობისათვის შეუმჩნეველი არ დარჩენილა მისი ერთგული

და დამსახურებული მოღვაწეობა და ამის გამო ჯერ საგვერდულით, ხოლო შემდეგ კი სკუფიითა და კამილავკით დააჯილდოვეს.

1883 წელს მღვდელი ალექსანდრე თბილისში, წმინდა ნიკოლოზის სახელობის ბერძნული ეკლესიის წინამძღვრად გადაიყვანეს და სამკერდე ოქროს ჯვრით დაჯილდოვეს. 1884 წელს კი თბილისის მაზრის, II ოლქის მთავარხუცესად დაადგინეს. 1889 წლის აღდგომას მას დეკანოზის ნოდება მიენიჭა. 1892 წლის 3 თებერვალს წმინდა ანას ხელობის III ხარისხის ორდენი ეწყალობა. 1899 წლის 18 ოქტომბერს, თავისი თხოვნის საფუძველზე, გათავისუფლდა მთავარხუცესობიდან. 1900 წლის 23 თებერვალს თბილისის კარის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად დაინიშნა. ამავე წლის 6 მაისს წმინდა ანას სახელობის II ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა. 1908 წლის ივლისში ანჩისხატის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის შობის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად განამწესეს.

დეკანოზი ალექსანდრე 1912 წლის 19 აპრილს გარდაიცვალა. იგი 24 აპრილს დიდი პატივით დაასაფლავეს ანჩისხატის ტაძრის გალავანში. ამავე წელს წმინდა სინოდმა მის მეუღლეს დაუნიშნა პენსია 230 მანეთის ოდენობით.

შემორჩენილია მამა ალექსანდრეს ერთ-ერთი ქადა-

დეკანოზი ალექსანდრე ზუმბულიძე

ანანისხატი

გება - „მოძღვრება მრევლისათვის კვირა დღით ეკლესიაში სიარულზე“, რომელიც მან 1865 წელს ერტისის ამინდა გიორგის სახელობის ეკლესიაში წარმოთქვა. გთავაზობთ ამ ქადაგებას.

„ვიხარა, რომელთა მრძუსს მე, სახლსა უფლისასა შევიდეთ“ (ფს. 121. 1.)

„წმიდასა წინასწარმეტყველსა დავითს, დარწმუნებულსა სარგებლობასა და საჭიროებასა ზედა ტაძრად ანუ სახლსა ღვთისა სიარულისასა, სადაც ღმერთი განსაკუთრებით იმყოფება მადლითა თვისითა, ესმა რა ხმა მოწოდებისა ეკლესიასა შინა, მხიარულებით აღმოსთქვა: „ვიხარე რომელთა მრძუსს მე, სახლსა უფლისასა შევიდეთ“.

ვითარია, ქრისტიანენო, საჭიროება ტაძრად სიარულისა და ვითარია ამისაგან სარგებლობა?

საჭიროება და სარგებლობა ტაძრად სიარულისა ცხადნი არიან: რომელს ქრისტიანესაც ჰკითხავ, ყოველი გეტყვის, რომელ მას საშინელი სურვილი აქვს შესვლად ეკლესიასა ნეტარებასა შინა, ხოლო მიღებისათვის ამისა პირველი საქმე არს სიარული ეკლესიასა შინა.

ეკლესია არს სასულიერო სასწავლებელი, რომელსა შინა განიმარტებიან მცნებანი ქრისტესნი, ესე იგი — მოვალეობა ქრისტიანისა და ყოველივე საზოგადოდ ქრისტიანობრივი სწავლანი: „თვინიერ სარწმუნოებისა ვერ შემძლებელ არს სათნო ყოფა ღვთისა“ (ებრ. 11. 6). ეკლესია ცხოველითა სიტყვითა აღსწერს და წარმოუდგენს მხედველობაში მიმსვლელთასა მამასა ღმერთსა, ძესა და სულსა წმიდასა შემოქმედად, გამომხსნელად და განმანათლებელად კაცთა ნათესავისა. ყოველი ქრისტიანი, მყოფი ნივთიერსა ამა სოფელსა, უმჯობესად განემტკიცების სარწმუნოებასა შინა ესრეთითა სახითა, ვიდრე სხვა რიგის სწავლითა. მამასადამე, ხშირად უნდა ვიხილოთ სახლი ღვთისა, რათა ვისწავოთ ესე.

ვინაიდან უკვე სიტყვისაებრ მოციქულისა: „უკეთუ არა აქუნდეს საქმენი, სარწმუნოება მკვდარ-არს“ (იაკ. 2. 17). ამისთვის წმიდა ეკლესია ხატთა მიერ მაცხოვრისა, ანგელოსთა და წმიდათა, წარმოადგენს მაგალითთა მიბაძვისათვის მათდა კეთილთა საქმეთა შინა. განსაკუთრებით სასარგებლო არს, რომ ეკლესიასა შინა სამღვდლო მსახურთა მიერ შეინიროს ღვთი-

სადმი ლოცვა სხვადა სხვასაგანზედ, რომელნიც საჭირონი არიან დაცვისათვის ან მყოფისა დროებითი ცხოვრებისა და მიღებისათვის მომავალისა საუკუნოისა ნეტარებისა.

ყოველს ქრისტიანს შეუძლიან ილოცოს სახლში, მაგრამ ლოცუასა საზოგადოსა ანუ ეკლესიურსა აქუს უმეტესი ძალი და მნიშვნელობა. მაცხოვარი ძე ღვთისა იტყვის: „რამეთუ სადაცა იყვნენ ორნი, გინა სამნი შეკრებულ სახელისა ჩემისათვის, მუნ ვარ მე შორის მათსა“ (მათ. 18. 20). გარდა ამისა, ეკლესიასა შინა მღვდელთა აქუს უფლება ღვთისაგან მიცემული, რათა იშუამდგომელონ მორწმუნეთათვის წინაშე ღვთისა და მისთა წმიდათა. წმიდა იოანე ოქროპირი, ასწავებდა რა ამაზედ, ჰსთქვა: „ამბობენ, შემოძლიან ლოცვა სახლში, — შენ აცთუნებ თავსა თვისსა, მეგობარო. შენ შეიძლებ ილოცო სახლში, ეს მართალია, მაგრამ ესრეთ არა, როგორც ეკლესიასა შინა, სადაც შეკრებიან რამდენიმე მამანი და აღავლენენ ღვთისადმი ერთობით ღვთის საამურსა ხმასა. ამისთვის არიან დადგენილნი მღვდელნი, რათამცა ლოცვანი ხალხთა, რომელნიც იქმნებიან სუსტნი, შეაერთონ უმეტეს ძლიერთა ლოცუათა თანა და აღავლინონ ზეცად“. მაგრამ ზოგნი ჩვენნი ქრისტიანენი, საუბედუროდ და შემანუხებელად წმიდისა ეკლესიისა, არა ცდილობენ სიარულზედ ეკლესიასა შინა მსგავსად წმიდისა წინასწარმეტყველისა დავითისა. მრავალნი მათგანნი, ისმენენ რა ზარის ხმასა მოწოდებად ეკლესიისადმი, ნაცვლად სიხარულისა შევიწროვებიან სულითა, შესწუხდებიან, როგორც იმისთვის, რომ არა სურთ რამდენსამე საათს ანუ მიწუტს მოსცდნენ ამა სოფლის სახორციელოსა საქმესა და დროებითა კმაყოფილებასა, ეგრეთვე მისთვის, რომ არა სურთ შეწუხება თავისა თვისისა მოკლეს ხნით დგომითა ეკლესიასა შინა. ესრეთ სულნი ამ გვარის ხალხისა დაბნეულ არიან ეშმაკისაგან. როგორ სამწუხარო არს და ამასთანავე ღირსი სასჯელისა მათი მდგომარეობა? იგინი უკუ-სდგებიან თვისის შემოქმედისაგან, და გზისაგან ყოვლისა კეთილისა. არ ნავლენ ეკლესიასა შინა მსახურებად ღვთისა, ხოლო ამ საქმისათვის და-

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“ მარტყოფი იგორ ელისევი

ფოტომატიკა

ნიშნულს დროს განატარებენ ან მსოფლიო საქმეში და ან უბრალო ლაპარაკში. მრავალნი მათგანნი, რომელნიც არა სურვილით და ძვირად იხილვებენ ეკლესიასა, წარმოადგენენ სიმართლისათვის თვისთა სხუა და სხუა მიზეზთა, მაგრამ იმ გვარნი მიზეზნი არიან განა შესაწყნარებელნი? არა ოდენ. შემოქმედმან, უფალმან და მეუფემან დროთამან მისცა მონებად კაცსა ექვსი დღე, რომელთა შინაც ჯერ-არს აღასრულოს მან ყოველი მსოფლიო მეცადინეობა, ხოლო მეშვიდე დღე დასტოვა თავისათვის, ესე იგი დანიშნა სადიდებელად სახელისათვის თვისისა: **„ექვსი დღე იქმოდე, და ჰქმენ მათ შინა ყოველივე საქმე შენი, ხოლო დღე იგი მეშვიდე არს უფლისა ღვთისა შენისა“**. მაგრამ არა თუ მთელ მეშვიდე დღეს, არამედ მხოლოდ ერთსა საათსაც, თითქმის სამყოფს მსახურებისათვის ღვთისა, იგინი არ შესწირვენ უფალსა და განატარებენ ღვთის ნინაღმდევს საქმეში. მეგობარნო ჩემო! რას ვიქმოდით ჩვენ იმ კაცთან, რომლისთვისაც ჩვენ გვიჩუქებია მრავალი ქონება და მას არც სურს შემოგვწიროს ჩვენ ერთი ცალი ფული, როდესაც ამას ვთხოულობთ მისგან? მაშინ უეჭველია ყოვლის ღონისძიებით ვეცდებით დავსაჯოთ იგი და წავართ-

ვათ თვით ნაჩუქებიცა. ესრეთ განსაჯეთ თქვენც. ღმერთმან შექმნა კაცი არა რიისგან, მისცა ყოველივე ამა დროებითის ცხოვრებისა. ესე ცოტა არის, განუწესა სასუფეველი, საუკუნო ნეტარება. ღმერთი აძლევს კაცსა ყოველს საკუთრებით და უმაღლეს კაცობრივის საჩუქარსა კეთილსა, და ამა ღვთის მოცემულის დროსგან არა სურს შესწირონ მასვე ერთი საათი მაინც. ახლა ღმერთი რასა იქმს? იგი თვისის სიყვარულისა გამო კაცთა ნათესავისა, ამ გვართაც საშიშართ დამნაშავეთ არ წარწყმედს: **„არა მინდა წარწყმედა ცოდვილისა, იტყვის თვით ღმერთი, არამედ მოქცევა და ცხოვრება მისი“**. ღმერთი ელის მათს მოქცევას ჭეშმარიტს გზაზედ. დიდება და პატივი სულგრძელებასა ღვთისასა! მადლობა მას, რომ არ გარდასდევნის უმადლოთა რისხვითა თვისითა. ახლა რათამცა ჩვენის უმაღლოებით ერთის დღის შემატებით არა მოვავლინოთ თავსა ჩვენსა ზედა რისხვა ღვთისა, რომელსაც შეუძლიან წართმევა მუშაობის დღით შემატებულისა და თითქმის ცხოვრებისა, მოდი გულს მოდგინედ და დაუზარებლივ ვიაროთ ეკლესიასა შინა ღვთისა და ვადიდოთ შემოქმედი ჩვენი, გამომხსნელი და მომცემელი ყოვლისა კეთილისა. ამინ!

გამოვიდა საბავშვო
გაზეთ „ალილუიას“
მე-16 ნომერი

წმინდა მიუზის ვახტანგ გორგასალის ხსენებისათვის (13 დეკ.) მირიან მეფე, ვახტანგ გორგასალი, ბაგრატ კურაპალატი A1767 კრებული XIX საუკუნე. ნიკოლოზ ჩუბინაშვილი, ჯვრის მონასტრის აღწერა, კედლის მხატვრობა და წარწერანი, შესრულებული უნდა იყოს პეტერბურგში ნახაზებისა და ნიკო ჩუბინაშვილის დასახელებული აღწერის მიხედვით. სურათი მოგვანოდა ხელნაერთა ეროვნულმა ცენტრმა www.manuscript.ge

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტრთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინყებთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩურიშვილი

ბთხოვთ, გაზაფხულს გაუზიაროთ მასში დაგაზიაროთ მასალაში გამოცემული ფოტოები დაგვიკავშირდეთ შემდეგ ანგარიშზე: საბავშვო ბანკი. კრწანისის მე-2 ფილიალი. ანგარიში # 360851555 მფო. 220 101 406
საპატრიარქოს უწყებების ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ.ფოსტა: sap.uts@post.ge sapatriarcho-press@post.ge
მისამართი: ერეკლე II-ს მოედანი #1
საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე
რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შიოლაშვილი), მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე, გიორგი მაჩურიშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ღინანსური მენეჯერი: ვლასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიხაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი და მკაბადონებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

10%-ით გაიზარდა. 6% თავს მუსლიმად მიიჩნევს, ხოლო 3% თავის ქრისტიანობას ადასტურებს, მაგრამ კონფესიური მიკუთვნების გარეშე. 11% პროცენტი ურწმუნოა. მათი რიცხვი ორი წლის განმავლობაში 5%-ით შემცირდა.

ამასთან, საინტერესოა, რომ გამოკითხულთა 33%-მა ვერ გაიხსენა ვერც ერთი სასიკვდილო ცოდვის სახელწოდება.

ამჟამად რუსეთში 203 ეპისკოპოსია, 157 ეპარქია, 30 670 სამღვდლო პირი, 29 263 სამრევლო, 804 მონასტერი.

იტალიელი ათეისტი ფილოსოფოსი

ეპროპას მხოლოდ ქრისტიანულად აღიძვამს

იტალიელი სენატორი, ფილოსოფოსი და მწერალი მარჩელო პერა თვლის, რომ ეპროპის კონტინენტის ქვეყანათა ერთადერთი გამაერთიანებელი ფაქტორი ქრისტიანობაა. თავის წიგნში „რატომ უნდა ვინოდებოდეთ ქრისტიანებად“ იგი წერს: „ჩემი პოზიცია ათეისტისა და ლიბერალის პოზიციაა, რომელიც ქრისტიანობას იმედისთვის მიმართავს“. პერა აგრეთვე ამბობს, რომ „ადამიანის ქრისტიანული კონცეფცია განსაკუთრებულია და ვერ უპოვებს ანალოგიას სხვა აღმსარებლობებში. ამასთან, იგი სახელმწიფოს ჩარევამდე არსებობდა“.

დიდ ბრიტანეთში სასკოლო

ლექსიკონიდან ტრადიციული

სიტყვები ადგილს ახალგაზრდას უთმობს

დიდ ბრიტანეთში სასკოლო ბიბლიოთეკიდან «Junior Dictionary», რომელსაც მოსწავლეების ლექსიკონს გაზრდის მიზნით გამოსცემენ, ამოიღეს სიტყვები, რომლებიც ეხება ქრისტიანობას, ბუნებას და ქვეყნის ისტორიას. მაგალითად — ამოვარდა სიტყვები: „ეპისკოპოსი“, „სამრევლო“, „საკურთხეველი“, „ამბიონი“, „მონასტერი“, „ბერი“, „ფსალმუნი“, „ცოდვა“, „ეშმაკი“, ასევე „წყარო“, „გარგარი“, „ნესვი“, „ნაბილი“, „ავაზა“, და შევიდა სიტყვები „ბლოგი“, „ფართო-ზოლური ქსელი“, „ემპეჰ-დამკვერელი“ და ა.შ. ამ გადაწყვეტილებას ავტორები იმით ხსნიან, რომ „ლექსიკონმა უნდა ასახოს სინამდვილე — დიდი ბრიტანეთი თანამედროვე, მულტიკულტურული და მულტიტანამედროვე საზოგადოებაა“.

ლექსიკონის ერთ-ერთი შემდგენელი ვინეტ გაუტის თავს ამგვარად იმართლებს: „ლექსიკონი შეზღუდული მოცულობისაა. აჭრე უფრო მეტი ბავშვი სოფელში ცხოვრობდა, ამიტომ ლექსიკონში ყვავილების მეტი დასახელება იყო. ამჯერად ინგლისში მულტიკულტურული გარემოა და რელიგიისათვის ცოტა ადგილი რჩება. ამიტომ ამოვიღეთ ისეთი სიტყვები, როგორიცაა „სულთმოფენობა“ და „წმინდა სამების დღე“.

ფოტომატიანე

დეკანოზი ნიკიტა თალაკვაძე 1873-1933

დეკანოზი ნიკიტა მალაქიას ძე თალაკვაძე 1873 წელს, ოზურგეთის მაზრაში, სოფელ ასკანაში მედავითნის ოჯახში დაიბადა. 1889-95 წლებში თბილისის სასულიერო სემინარიაში, ხოლო 1895-99 წლებში — კიევის სასულიერო აკადემიაში სწავლობდა. 1899-1902 წლებში ქუთაისის სასულიერო სასწავლებელში მასწავლებლად მუშაობს. 1902 წლის დეკემბრის პირველ რიცხვებში დიაკვნად და მღვდლად დაასხეს ხელი და 8 დეკემბერს ფოთის წმინდა ალექსანდრე ნეველის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად დაინიშნა. აქ მსახურების დროს მამა ნიკიტას უთანხმოება მოუვიდა გურიის სამეგრელოს მაშინდელ ეპისკოპოს დიმიტრისთან (აბაშიძე), რომელმაც სთხოვა, ეგზარქოს ალექსის გადაეყვანა მისი ეპარქიიდან.

1903 წლის 19 ნოემბერს მღვდელი ნიკიტა დიდუბის ყაზანის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის ხატის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად გადაიყვანეს. ამ დროს საქართველოში წირვა-ლოცვა რუსულ ენაზე მიმდინარეობდა და რუსი ეგზარქოსები ცდილობდნენ, ქართველი მრევლის მეხსიერებიდან ამოეშალათ ქართველ წმინდანთა მოხსენიების დღეები. ნიკიტა თალაკვაძემ მიტროფანე ლალიძის, სოსიკო მერკვილაძის და სხვათა დახმარებით აღადგინა წმინდა თამარ მეფის ხსოვნის დღე და თამარობის დღესასწაული. იგი, როგორც ეპის-

კოპოს კირიონის თანამოაზრე, აქტიურ მონაწილეობას იღებდა ავტოკეფალურ მოძრაობაში.

1912 წლის 20 მაისს ანჩისხატის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის შობის სახელობის ეკლესიის წინამძღვრად განამწესეს. 1913 წლის 6 მაისს კამილავკით, ხოლო 1915 წლის 15 მაისს — სამკერდე ოქროს ჯვრით დაჯილდოვდა. 1917 წელს დეკანოზის წოდება მიენიჭა.

1917 წლის 8 მარტს მამა ნიკიტას ბინაზე შედგა საიდუმლო კრება, რომელსაც ესწრებოდნენ ნოე ჟორდანიას, ალექსანდრე ლომთათიძის, სოსიკო მერკვილაძის და ეპისკოპოსი ანტონი (გიორგაძე). კრებაზე გადაწყდა, რომ იმავე წლის 12 მარტს სვეტიცხოველში გადაეხადათ მშვიდობის პარაკლისი, ხოლო შემდეგ წაეკითხათ ავტოკეფალიის აღდგენის აქტი.

1917-20 წლებში მამა ნიკიტა საკათოლიკოსო საბჭოს წევრია. იგი იყო სრულიად კათოლიკოს-პატრიარქის არჩევნების დროს ხმის დამთვლელი კომისიის თავჯდომარე და პირველმა გამოაცხადა ახლად ავტოკეფალიადადგენილი ქართული ეკლესიის კათოლიკოს-პატრიარქი კირიონ II (საძაგლიშვილი).

დეკანოზმა ნიკიტამ ძალიან განიცადა კათოლიკოს-პატრიარქ კირიონის ტრაგიკული აღსასრული. დაკრძალვის დღეს, სიონის ტაძარში, მან ბრწყინვალე სიტყვით მიმართა განსვენებულს, დაახასიათა იგი, რო-

გორც ღირსეული პიროვნება, ბრწყინვალე მეცნიერი და მწყემსმთავარი.

საქართველოში კომუნისტური რეჟიმის დამყარების შემდეგ, ისევე როგორც მთელ ეკლესიას და სამღვდლოებას, მამა ნიკიტასაც უმძიმესი დღეები დაუდგა. 1922 წლის 30 იანვარს კათალიკოს-პატრიარქმა ამბროსიმ (ხელაია) იგი სამოძღვრო კურსების პედაგოგად და მქადაგებლად დანიშნა. ამავე წლის 16 აპრილს, აღდგომის დღესასწაულზე, ქადაგების დროს ამხილა ბოლშევიკები და მათ მიერ საქართველოს ოკუპაცია: „ყველაფერიდან ჩანს, რომ კომუნიზმმა რუსეთში ჩაიცვა იმპერიალისტური ქურჭი, მას სურს სოციალიზმ-კომუნიზმის მანტიის ქვეშ ძველი რუსეთის საზღვრები აღადგინოს. ასეთი სიცრუის და სიყალბის ხანა არა მგონია, რომ კაცობრიობას ახსოვდეს. დაიწყო დიდი ზნეობრივი გათახსირება“.

ხელისუფლება დღითიდღე ავიწროებდა მათ მამხილებელ მოძღვარს. 1922 წლის 17 ოქტომბერს ქალთა სასწავლებლის დირექტორმა ევგენი ჭოლოშვილმა იგი მასწავლებლობიდან დაითხოვა.

1924 წელს დეკანოზი ნიკიტა აიძულეს, დაეტოვებინა ეკლესია. იგი ჯერ საქართველოს ფინსახკომის საბიუჯეტო განყოფილების უფროსად მუშაობდა, შემდეგ — კულტურის სამინისტროში. გარდაიცვალა 1933 წელს და დაკრძალულია ვერის სასაფლაოზე.

დეკანოზი ნიკიტა იყო თავისი დროის შესანიშნავი მქადაგებელი. ჩვენამდე მოაღწია მისმა არაერთმა ქადაგებამ.

გთავაზობთ, დეკანოზ ნიკიტა თალაკვაძის მიერ წარმოთქმულ სიტყვას, 1917 წლის აღდგომის მეორე დღეს, ანჩისხატის ტაძარში:

„ქრისტე აღდგა! ქრისტე აღდგა! ქრისტე აღდგა!

აღსდევინ ღმერთი და განიბნინენ ყოველნი მტერნი მისნი და ივლტოდენ მოძულენი მისნი პირისაგან მისისა!

სხვათა შორის ამ სიტყვებით ულაღადებს წმინდა ეკლესია ქრისტე მაცხოვრის მკვდრეთით ბრწყინვალე აღდგომას. ეს სიტყვები ქრისტეს აღდგომის საგალობელისა საზოგადო სარწმუნოებრივ სიხარულის გამომსახველია მთელს საქრისტიანოში, მაგრამ განსაკუთრებულის აღფრთოვანებით ხმობს მას დღეს ეს ჩვენი ძველის-ძველი სინამდდე — ანჩისხატის ტაძარი.

ვინ მოსთვლის, მეუფეო, თუ რამდენი „მტერნი“ და მოძულენი ეხვეოდნენ ამ, მეშვიდე საუკუნის ქრისტიანობის მხურვალე კერას ჩვენის დედა-ქალაქისას და ლამობდნენ მის შემუსვრა-განიაგებას! მაგრამ „ყოველნი მტერნი და მოძულენი“ ამისნი არა ერთხელ გამქრალან, ვითარცა კვამლი, არა ერთხელ დამდნარან, ვითარცა ცვილი წინაშე ცეცხლისა! ქრისტე მაცხოვ-

რის „მტერნი და მოძულენი“ არა ერთხელ შემოენარცხენ ამ ტაძრის სალ-კლდოვან ზღუდეებს, ისინი წარბენ, ივლტოდენ და განიბნინენ, ხოლო ესე ჰგოეს შეუძვრელად! დიდება ღვთის განგებასა!

მტერნი და მოძულენი ჩვენი მაინც არ სცხრებოდენ, ისევ იკრებდენ ძალას, ისევ გვცხებოქებოდნენ ხოლმე

ნიკიტა თალაკვაძე

და სჯულის წარმოცვას გვიქადდენ. მაშინ ჯვარის მტვირთველი ქართველი ერი ეძმო, ეკავშირა ერთმორწმუნე დიდ რუსეთს სჯულისა და თვით არსებობის შესაწარმუნებლად. ერთ-ერთი ფურცელი ამ შეკავშირების ისტორიისა დაიწერა ამ საყდარში, იმ დროს მცხეთის კათალიკოსის კარის ეკლესიაში. პირველ დეკემბერს 1799 წელს საქართველოს უკანა კნელმა მეფემ, გიორგი XII-მ, აქ ფიცი მიიღო რუსეთის იმპერატორის ერთგულებაზე, მინისტრის კოვალენსკის და საქართველოს ელჩის გარსევან ჭავჭავაძის თანდასწრებით. იმ დღეს ანჩისხატის ტაძარში მწირველნი იყვნენ კათალიკოსი ანტონ II, მთავარეპისკოპოსი იუსტინე, არსენი თბილელი, იოანე ბოდბელი და სტეფანე რუსთველი. გალობდა გურულ მგალობელთა გუნდი — ლოტბარი არქიმანდრიტი გერასიმე ანთაძე, ძმა მისი ოთარ და შვილი გიორგი.

დიდის ზეიმით გადაიხადა თბილისმა ეს დღე: „მეფე ქრისტიანე ადიდებდა მეფესა ერთმორწმუნესა, მართლმადიდებლობის მისაყრდნობელსო“ — მოგვითხრო მატჩიანე.

მაგრამ მალე აღმოჩნდა, თუ როგორი „მისაყრდნობელი“ იპოვა რუსეთის თვითმპყრობელებში ჩვენმა სამშობლომ და მისმა მართლმადიდებლობამ! მათ დაარღვიეს დადებული ხელშეკრულება, დაატყვევეს და დაიმონეს საქართველო, დააქვრივეს და გაფცქვეს ავტოკეფალური ივერიის სამოციქულო ეკლესია. სამშობლოდან გააძევეს დარბაისელი კათალიკოსი ანტონი, გადაასახლეს ის ცივ რუსეთში, სადაც მან ჩაჰყარა თვისი განანამები ძვლები. მიჰფანტ-მოჰფანტეს მთავარეპისკოპოსნიც, თბილელი, რუსთველიც და სხვებიც! ჩვენის ეკლესიის მართვა-გამგეობა იკადრა ანტიკანონიკურმა რუსეთის კლერიკულმა სინოდმა ეგზარქოსების საშუალებით. ერთმა მათგანმა რომ ვერ დაიმორჩილა ძლიერი სული გენათელ და ქუთათელ მიტროპოლიტთა, განაძევა ესენიც სამშობლოდგან. ისინი გზაშივე მონამეობრივად აღესრულენ.

დაქვრივდა ივერიის ეკლესია! დაობლდა ეს ტაძარიც, სადაც XVII საუკუნის დასასრულიდან გვისვენია უდიდესი სინამდდე ქრისტიანობისა — „ხელთ-უქმნელი პირი ღვთისა“, ანჩიდგან აქ გადმოსვენებული! გაპარტახდა, აოხრდა აქაურობა. განადგურდა განმანათლებელი, კულტურული დაწესებულება, რომელიც აქ, კათალიკოსის გარშემო, თავს იყრიდა. აქაურობა გადაიქ-

ცა სასინოდო კანტორის მოხელეთა და ეგზარქოსების მსახურთა ბუნაგად. გავერანდა და გაიძარცვა მდიდარი ტაძარი, წაიბილწა ის ათასგვარ უსაქციელობით, დაეპატრონენ რა მის ეზო-მიდამოებს ვიგინდარები!

თქვენს მეუფებას კარგად მოეხსენება ყოველივე ესე. თვით განგიცდიათ ამის გამო მწუხარება. ერთ დროს მოღვაწეობდით კიდეც ამ სინმინდის აღსადგენად, ბევრიც იმოქმედეთ ამ მხრივ, მაგრამ თქვენს შემდეგ ისევ დასცეს, ისევ გაავერანეს ანჩისხატი. თუ ვინმე წინამძღვართაგანი გამოჩნდებოდა აქ მომქმედი და გულ-შემატკივარი, ასეთებს მალე აშბარგავდნენ ხოლმე აქედგან, როგორც ეს უყვეს მაგალითად, პატივცემულ ისტორიკოსს მღვდელ პოლიევქტოს კარბელაშვილს. მამა კარბელაშვილმა გააძევა აქედგან ვიგინდარა — ჩამოსახლებული მოლოზნები და შეედავა სასინოდო კანტორას უსამართლოდ, ძალ-მომრეობით, დაფიქობილ ეკლესიის ეზო-მიდამოზე. ამ დავას ვანარმოვბდით უკანასკნელ დრომდე.

შემდეგ ის დაკანონდა, დაძაბუნდა აქაურობა, რომ ჩამოეცალა ამ ტაძარს მისი ძველი დიდებული მრევლი. ანჩისხატის ტაძარი ერთ-ერთ უკანასკნელ სამრევლოდღა იყო ყველასგნით მიჩნეული. აქ ამნესებდნენ მოხუცებაში გადამდგართ პირთ ან ვისიც სასტიკად დასჯა სურდათ ეგზარქოსებს. ჩემი უღირსებაც ამ სახით გადმომიყვანეს აქ ჩვენი ქვეყნის „მტერ-მოძულეებმა“. გადმომიყვანეს დიდის ქებით, დიდებით და იმ იმედებით, ვითომ ამ ძველისძველ სინმინდის აღსადგენად და გასამშვენიერებლად! ნამდვილად კი მწარედ დასცინეს სინმინდესაც და სხვებსაც! მაგრამ ღვთის დაცინვა არავის შერჩენია და სასწაულებრივ საშინელებით დაისაჯნენ დამცინავნი. ეს ყველამ უწყის დღეს!

მიუხედავად ამისა შინაური თუ გარეშე „მტერ-მოძულენი“ ჩვენი ისევ განაგრძობდნენ პირი ღვთის წინააღმდეგ უგუნურ ბრძოლას, ამ სინმინდის და ეროვნული საგანძურის აბუჩად აგდებას. ამათ, ამ უკანასკ-

ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის საცავიდან

ლოა, იგი ადრეული ხანის, კერძოდ XI საუკუნის სვინაქსარული ცხოვრების ტექსტში (A-648) იყო ჩართული, მრავალრიცხოვან წმინდანთა შორის, რამდენადაც ამ ხელნაწერის დიდი ნაწილი, კერძოდ, ერთი მეხუთედი დაკარგულია.

წმინდა ბარბარე გამოსახულია მთელი ტანით, ჯვრით მარჯვენა და მავედრებელი მარცხენა ხელით კრებულში S-4581 და წმინდა გამოსახულებებისაგან შედგენილ სამ ალბომში (S-4978, გვ.36). ამ ალბომში წმინდა ბარბარე წარმოდგენილია მთელი ტანით, წმინდა საბას გვერდით, რადგანაც წმინდა საბას მოსახსენებელი 5 დეკემბერია (ახ. სტ. 18 დეკემბერს).

წმინდა ბარბარეს წელზევითა გამოსახულება XVII ს. თამნ-გულანში სხვა წმინდანების — წმ. მარინეს, წმ. ივლიტას, წმ. ანასტასიას, წმ. ეკატერინეს და სხვათა გვერდით გვხვდება ასევე ჯვრით ხელში და მავედრებელი მარცხენათი.

ერთ გვერდზე განთავსებულია 12 წმინდანი/H-342,434/. წმინდა მარინესთან ერთად წმინდა ბარბარე წარმოდგენილია მთელი ტანით, შარავანდედით, გვირგვინით თავზე და პალმის რტოთი ხელში.

XVII საუკუნის გულანში (A-30, 285ვ) წმინდა ბარბარეს წელზევითა გამოსახულებას მარცხენა ხელში გრავილი და მარჯვენა ხელში ეკლესიის მოდელი უჭირავს. როგორც ცნობილია, IV საუკუნის წმინდანი მოგვიანებით კონსტანტინოპოლში გადაასვენეს, სადაც მისი სახელობის ეკლესია აშენდა. შესაძლოა, ქართველმა მხატვარმა წმინდა ბარბარე გამოხატა ხელში ამ ეკლესიის მოდელით.

უნდა აღინიშნოს, რომ გვიანი ხანის მინიატურების მხატვრობა შესრულების მაღალი დონით არ გამოირჩევა, მაგრამ მეტად საინტერესოა იმ თვალსაზრისით, რომ მათში დაცულია ტრადიციული იკონოგრაფიული ნორმები.

ელენე მაჭავარიანი
ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის უფროსი
მეცნიერ-თანამშრომელი, დოქტორი, პროფესორი

წმინდანთა გამოსახულებანი ქართულ დასურათებულ ხელნაწერებში ძირითადად მოგვიანო ხანაში, კერძოდ XVII-XVIII საუკუნეებში გვხვდება. სინი გამოსახულებანი არიან ჯვრით ან წიგნითა და გრავილით ხელში და ასევე მავედრებელ პოზაში. მინიატურულ მხატვრობაში მათი გამოსახულებანი ხატის სახეს ატარებს.

წმინდა ბარბარეს გამოსახულება რამდენიმე ქართულ დასურათებულ ხელნაწერშია შემორჩენილი, რომლებიც ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში ინახება. შესაძ-

ფოტომატიანე

ნელ ნელს, არც კი იკადრეს აქ წირვის შესრულებაც კი, აღარ დასცალდათ, ისე გამოაცალა მათ განრისხებულმა განგებამ ფეხქვეშ ნიადაგი!

დაიმსხვრა მონობის ბორკილი! 27-28 თებერვალი და ორი მარტი 1917 წლისა რუსეთის საბრძანებლის ისტორიაში მუდამ წარუხოცელი დარჩება. ამ დღეებში გამოიქცა რუსეთის ერთა თანასწორობა და თავისუფლება. დაემხო ის ძალა, რომელმაც დაატყვევა და დაიმონა ჩვენი სამშობლო. შესწყვიტა მაჯისცემა იმ დესპოტიამ, რომელმაც კლერიკალურ რუსეთის სინოდს გადაუგდო სახრავ-საჯიჯგნავად მონამეობრივ სისხლში განბანილი ივერიის ეკლესია. დაეცა სინოდიც და 12 მარტს აღსდგა მშობელი ჩვენი ეკლესია!

ჭეშმარიტად აღსდგა ჩვენთვისაც ქრისტე ღმერთი, განიბნინენ მტერნი ჩვენნი და ივლტიან პირისაგან მისისა მოძულენი ჩვენნი!

ქართველმა მართლმადიდებელმა ერმა, რომელმაც თავსმოეგო, თვის ეკლესიის კათალიკოს-პატრიარქის მოსაყდრედ 12 მარტს ამოგირჩიათ თქვენ, მეუფეო ლეონიდე, მშობელ ეკლესიისათვის დიდო ჭირნახულო და დამაშვრალო.

დიდის სიხარულით, მოკრძალებით და სასოებით ვეგებები დღეს მცირე მოძღვარი ამ ტაძრის კარიბჭეში და თქვენთან ერთად ყოვლადსამღვდელოთ გიორგის იმერეთისას და ანტონის გორისას. მოვედით, მეუფეო, ჩვენო მწყემსმთავარნო! შესწირეთ დღეს აქ ჩვენს სასო პირი ღვთისას უსისხლო მსხვერპლი. შეავედრეთ მას განახლებული, განთავისუფლებული დიდი რუსეთი და მასში მუდამ ერთგული, გმირულად დღესაც ჭირსა და ლხინში თანამოსაზრე ქართველი ერი, რათა მოიკრიბოს მან თვისი ძალ-ლონე, თვისი ზნეობრივი და ნივთიერი ენერგია, რათა თვით გაუძღვეს თვის საკუთარ საქმეებს, თაოსან იქმნას ქართველი ერი თვის სამშობლო საქართველოში! შეევედრეთ პირი ღვთისას, მეუფეო, რათა მან მოგცეს თქვენ ძალი და ღონე, სიბრძნე და გამჭრიახობა მიიყვანოთ უსამართლობის სასტიკ ქარიშხლისაგან დაზიანებული ჩვენი ეკლესიის ხომალდი მშვიდ ნავსაყუდელში.

„ესრეთ წარწყმდენ ცოდვილნი პირისაგან ღვთისა და მართალნი იხარებდენ! ესე არს დღე იგი, რომელი ქმნა უფალმა, ვიხარებდეთ და ვიშვებდეთ ამას შინა“.

ქრისტე აღდგა! გიხაროდენ!“

გამოვიდა საბავშვო
გაზეთ „ალილუიას“
მე-16 ნომერი

ფოტოგამოფენა „თვალსაწიერი“
გორიჯვრის წმინდა გიორგის ტაძარი მარიამ გაგუა

თუ თქვენს საოჯახო არქივში მოიპოვება სასულიერო პირთა და საქართველოს ეკლესია-მონასტერთა ფოტოები, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ, რათა ერთობლივი ძალისხმევით დავინახოთ ვიხსნათ ისინი. ჩვენი ტელეფონებია: 98 95 41; 72 13 50; 8(99) 54 82 29; 8(93) 19 36 04.

რუბრიკას უძღვებიან ლუარსაბ ტოგონიძე და გიორგი მაჩურიშვილი

ბათუმში, ბაზუმს ბაზუმთილიშვილთა მასში დაბადებული მასალის ბაზო
გთხოვთ დაგვიანება გადახდით შემდეგ ანგარიშზე:
სახალხო ბანკი. კრწანისის მე-2 ფილიალი. ანგარიში № 360851555 მფო. 220 101 406
„საპატრიარქოს უწყებანის“ ვებ-გვერდი: <http://www.patriarchate.ge>
ელ.ფოსტა: saparts@post.ge sapatriarcho-press@post.ge
მისამართი: ერეკლე II-ს მოედანი #1
საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი. ტელ/ფაქსი: 98-95-41.

რედაქტორი: დეკანოზი დავით შარაშენიძე
რედაქტორის მოადგილეები: თამაზ გაბისონია, ნანა ბოკუჩავა
სარედაქციო კოლეგია: მიტროპოლიტი დიმიტრი (შილაშვილი),
მარიამ გაგუა, ნინო გაგოშაშვილი, თამარ ასათიანი, ლუარსაბ ტოგონიძე,
გიორგი მაჩურიშვილი, ია ხაზარაძე, სერგო კერესელიძე ფინანსური მენეჯერი:
ვლასი ჯიბლაძე, გავრცელება: ილია ბოკუჩავა, დიზაინერი: გოგი ავსაჯანიშვილი
დამკავებოებელი: ვალერიან ჯუღელი, ოპერატორი: ზოია კობახიძე.

იტალიელი მღვდელი გავშვავს თოვლის ბაბუას ზღაპარს უძარწყლებს

იტალიის ქალაქ ნოვარაში მშობლები აღშფოთებული დარჩნენ იქაური კათოლიკე მღვდლის დინო ბოტინოს ქადაგებით საბავშვო მესის შემდეგ. მან ბავშვებს განუმარტა, რომ თოვლის ბაბუა და ფერია ბეფანა, რომელიც ახალ წელს ბავშვებს ასაჩუქრებს, არ არსებობს. მღვდელი ბოტინო არ ნანობს თავის საქციელს და მიიჩნევს, რომ ბავშვებმა თავიდანვე უნდა გაარჩიონ ქრისტეს ნამდვილი ამბავი მოგონილი ზღაპრებისაგან.

ინგლისის მოსახლეობის უმრავლესობას შოპის არ სჯერა

დიდი ბრიტანეთის მაცხოვრებელთა 70%-ს არ სჯერა ქრისტეშობის „ლეგენდისა“. საინტერესოა, რომ მათ შორის, რომლებიც თავს მორწმუნედ თვლი-

ან, ეს წილი 25%-ს არ აღემატება. გამოკითხულთ 20%-ს არ სწამს, რომ იესო ქრისტე არის როგორც ღმერთი, ასევე სრული კაცი.

კოპტების პატრიარქი შენუდა „ელაქტონულ აღსარებას“ კრძალავს

კოპტების (აღექსანდრიის მონოფიზიტ კოპტთა ეკლესიის) პატრიარქმა შენუდამ აკრძალა ტელეფონით აღსარების ჩაბარება, რამაც ეგვიპტელ ქრისტიანთა შორის ამ ბოლო დროს დიდი გავრცელება ჰპოვა. პატრიარქის თქმით, ძირითადი მიზანი ამ აკრძალვისა არის სატელეფონო საუბრების მოსმენის საშიშროება სამართალდამცავი ორგანოების მიერ. ასევე აკრძალა აღსარებების ინტერნეტის მეშვეობით ჩაბარება, რაც აღსარების საიდუმლოს ჰაკერების მსხვერპლად ქცევის საშიშროებას ბადებს.

ფოტომატიანე

მთავარეპისკოპოსი გაიოზი (ბარათაშვილი) 1746-1821

მთავარეპისკოპოსი გაიოზი კახეთში, სოფელ მალაროში სავარაუდოდ 1746 წელს დაიბადა. არსებობს რამდენიმე მოსაზრება მისი წარმომავლობის შესახებ. ზოგიერთი მეცნიერი და მკვლევარი თვლის, რომ ის გვარად იყო ნაცვლიშვილი — (ნ. მთვარელიშვილი, ალ. ხახანაშვილი), ზოგიერთის აზრით კი იგი თავადად გახლდათ — (ბაგრატ ბატონიშვილი, დ. ბაქრაძე, იოანე ბატონიშვილი). ბარათაშვილად მას მოიხსენიებენ — (თეიმურაზ ბატონიშვილი, ეპისკოპოსი კირიონი, ალ. ცაგარელი, ი. ჯინისკი). ასევე, დღემდე არ არის ცნობილი მისი ერისკაცობის სახელი.

ანტონ კათოლიკოსის წერილით ირკვევა, რომ პატარა გაიოზი აუყვანია აღსაზრდელად ვილაც თბილისელ დიაკონს ზაქარიას. მას გაიოზისთვის უსწავლებია მხოლოდ წერა-კითხვა. როდესაც ანტონ კათოლიკოსი დაბრუნდა რუსეთიდან საქართველოში, მას უხილავს თბილისში 16 წლის ჭაბუკი გაიოზი და შეუნიშნავს, რომ ხელსაყრელ პირობებში მას შეეძლო შეეთვისებია „**აზნაურნი და თავისუფალნი ცნობანი**“. ამიტომ მას მიუღია ის თავის სახლში და სხვა ჭაბუკებთან ერთად მოუსმენინებია მისთვის თბილისის სემინარიაში ღრამატიკა, პიტიკა, რიტორიკა, ლოგიკა, მეტაფიზიკა, ფიზიკა და ფილოსოფია. 1765 წელს კათოლიკოსმა ანტონმა იგი დიაკვნად აკურთხა და გაიოზის სახელით ბერად აღკვეცა. მალევე არქიდიაკონის წოდებაც მიანიჭა.

1772 წელს ქართლ-კახეთის მეფის ერეკლე II-ის დავალებით კათოლიკოსი ანტონი და უფლისწული

ლევანი დიპლომატიური მისიით რუსეთში გაემგზავრნენ. ამ მისიაში მთავარდიაკონი გაიოზიც გაჰყოლია. პეტერბურგში ყოფნისას გაიოზს დრო ტყუილად არ დაუკარგავს. მას აქ აღექსანდრე ნეველის სახელობის სასულიერო სემინარიაში, ქ. ტვერის მთავარეპისკოპოს პლატონის ზეგავლენით, დაუწყია რუსულის, ლათინურისა და ბერძნული ენების შესწავლა. პეტერბურგიდან მობრუნებული მისია მოსკოვში გაჩერებულა და აქ გაიოზი 1775 წელს შესულა მოსკოვის სასულიერო აკადემიაში „**სწავლისათვის ლათინურისა და რუსულისა**“, როგორც თვითონ ამბობს, ანტონ კათოლიკოსის ნებართვითა და ლოცვა-კურთხევით. ნამდვილად კი, თანახმად ანტონის ცნობისა, ეს საქმე მას ჩაუდენია მისდა დაუკითხავად.

1778 წელს გაიოზმა დაასრულა მოსკოვის აკადემიის სრული კურსი და ერეკლე II-ის მონვევით საქართველოში დაბრუნდა, სადაც მან რუსული ენის შესასწავლად სკოლა დაარსა. 1779 წელს იგი მღვდლად აკურთხეს. 1780 წელს განვეულ იქნა რუსეთში და იქ ილუმენობა მიიღო. 1782 წელს კვლავ დაბრუნდა საქართველოში და ამავე წელს თელავში დაარსა სასულიერო სემინარია, რომლის რექტორადაც თავად დაინიშნა.

სამწუხაროდ, მისი რექტორობა მხოლოდ ერთი წელი გაგრძელდა. 1783 წელს ის დაინიშნა წევრად იმ კომისიისა, რომელმაც ქ. გეორგიევსკში რუსეთთან ცნობილი ტრაქტატი შეკრა. აქ მან ყურადღება დაიმსახურა კავკასიის მმართველის პ. ს. პოტიომკინისა, რომელმაც ხელი შეუწყო მის კარიერას. 1784

წელს პეტერბურგში, ის იმპერატორის თანდასწრებით არქიმანდრიტის წოდებით დააჯილდოვეს და მას შემდეგ აღარც დაბრუნებულა საქართველოში. ის გაჰყვა გენერალ პოტიომკინს ჯერ უკრაინაში, სადაც 1785-89 წლებში ქ. კრემენჩუგში ცხოვრობდა, მერე კი წმინდა სინოდის დავალებით მოლდავეთში, ეკატერინოსლავის ეპარქიის მთავარეპისკოპოსის ამბროსის (სერებრიანიკოვი) თანაშემწედ დაინიშნა, სადაც ის მრეველ მიტროპოლიტ იონას (გედევანიშვილი) შეხვდა.

1783 წელს, ყირიმის შემოერთების შემდეგ, რუსეთმა დაამყარა სრული კონტროლი ნოვოროსიისკის მხარეზე. მალე აქ შეიქმნა ახალი ეპარქია მოზდოკისა და მაჯარსკისა, რომლის შემადგენლობაშიც მოექცა შემდეგი ქალაქები: ყიზლარი, მოზდოკი, გეორგიევსკი და სტავროპოლი. ადმინისტრაციულად იგი ასტრახანის ეპისკოპოსის დაქვემდებარებაში იყო. 1793 წლის 29 მაისს წმინდა სინოდის გადაწყვეტილებით, არქიმანდრიტი გაიოზი ეპისკოპოსის ხარისხში აიყვანეს და ხსენებული ეპარქია ჩააბარეს.

როდესაც ეპისკოპოსი გაიოზი ახლად დაარსებულ ეპარქიაში ჩავიდა, მას მეტად არასახარბიელო სიტუაცია დახვდა. მისი სამწყსო როგორც განათლებით, ასევე ზნეობით, ძლიერ დაბალ დონეზე იდგა. მეუფე გაიოზმა უმოკლეს დროში შეუძლებელი შეძლო და ეპარქია მალევე ფეხზე დააყენა. მან დაარსა სასწავლებლები, აღაშენა ეკლესიები და აკურთხა სამღვდლოება. ოსებისთვის შეადგინა ანბანი, რომელსაც საფუძვლად დაუდო სლავური ანბანი და გადათარგმნა „პირველდაწყებითი საქრისტიანო მოძღვრება“. ეს წიგნი 1798 წელს მოსკოვში დაიბეჭდა. ყოველივე ამან ის შედეგი გამოიღო, რომ ეს ხალხი დაახლოვა ქრისტიანობას და შემდგომში იქ მოღვაწე სამღვდლოებას გაუადვილა მათი მოქცევის საქმე.

1799 წლის 16 ოქტომბერს ასტრახანის ეპარქიას გამოეყო სარატოვის გუბერნია, რის შემდეგაც დაარსდა ახალი — სარატოვის ეპარქია. მაგრამ სარატოვში არ იყო არანაირი საცხოვრებელი პირობები მღვდელმთავრისთვის და არც საჭირო შენობები, რათა იქ სასულიერო სემინარია და სასწავლებელი განთავსებულიყო. ამის გამო, მეუფე გაიოზი ქ. პენზაში დამკვიდრდა და მას თავდაპირველად სარატოვისა და პენზის ეპარქიის მღვდელმთავრად მოიხსენიებდნენ.

1803 წლიდან იგი პენზისა და სარატოვის ეპისკოპოსია.

1808 წლის 10 იანვარს მეუფე გაიოზი ასტრახანის ეპარქიის კათედრაზე დაინიშნა და მთავარეპისკოპოსის წოდება მიენიჭა.

როგორც რუსული საეკლესიო წყაროები გადმოგვცემენ, მეუფე გაიოზი ყოფილა ძალიან კეთილი,

მშვიდი, შემბრალეული, თავაზიანი, ალერსიანი, გულლია ხასიათისა და სტუმართმოყვარე. ტაძრის დღესასწაულზე მას ასეთი ტრადიცია ჰქონია. მთელი სამი დღის განმავლობაში მის რეზიდენციაში გაშლილი იყო ტრაპეზის სუფრა. პირველ დღეს ის უმასპინძლებოდა სამოქალაქო პირებს, ვაჭრებსა და ქალაქის მაღალი წრის საზოგადოებას. მეორე დღეს — ეპარქიის საპატრიარქო სამღვდლოებას, ხოლო მესამე დღეს — დანარჩენ სასულიერო პირებს და ტაძრის მსახურებს. სასულიერო სემინარიისა და სასწავლებლის ხელმძღვანელობა და მასწავლებლები იყვნენ მისთვის ყველაზე სასურველი სტუმრები, ვის-

თანაც მეუფე ყოველ კვირას და სხვა დღესასწაულებზე გულახდილად იყოფდა სადღესასწაულო ტრაპეზს. იჩენდა რა ასეთ ყურადღებას, მეუფე მუდამ ინარჩუნებდა სასწავლებელში და სემინარიაში ერთსულოვნებასა და სიმშვიდეს.

ქალაქის მაღალი საზოგადოებიდან მას განსაკუთრებით ახლო ურთიერთობა ჰქონდა მაშინდელ ცნობილ ქველმოქმედებთან — ბერძენ ვარვაციისთან და კირილე ფედოროვთან. მათი ნაყოფიერი ქველმოქმედებისა და შეწირულობების შედეგად ქალაქი ასტრახანი და მისი საკათედრო ტაძარი გამშვენდა და განახლდა. კერძოდ: ვარვაციმ ააშენა ახალი ქვის სამრეკლო, მიძინების ტაძარში კედლები მარმარილოთი მოპირკეთდა, მოიხატა ტაძრის ნაწილი, რაც მთლიანობაში 100 000 მანეთი დაიხარჯა. მოივერცხლა სამეუფო კარები და კანკელზე განლაგებული 4 ხატი.

მთავარეპისკოპოსი გაიოზი 1821 წლის 21 თებერვალს გარდაიცვალა. იგი დიდი პატივით დაკრძალეს ასტრახანის ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის საკათედრო ტაძარში (ქვედა სართულზე).

მიუხედავად იმისა, რომ თავისი ცხოვრების უმეტესი ნაწილი მეუფემ რუსეთში გაატარა, მას საქართველო არ დავიწყებია. ის მუდამ ზრუნავდა სამშობ-